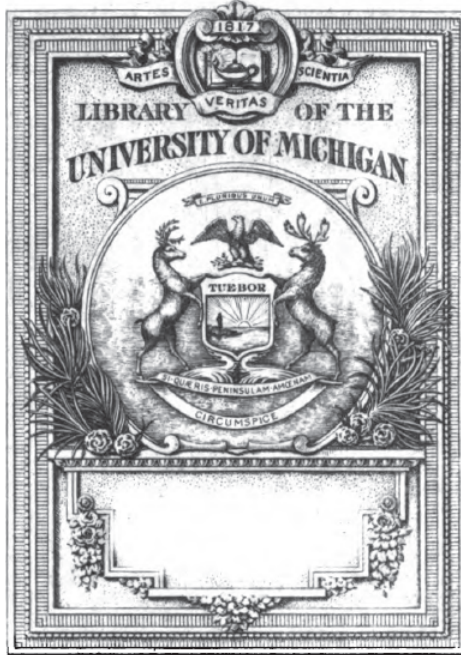

Ta Erua Tou
Lorentssu Mabiln

Lorentsos Mables, 1860–1912

ΛΟΡΕΝΤΣΟΥ ΜΑΒΙΛΗ

889.8

M112

1922

ΤΑ ΕΡΓΑ

(ΔΕΥΤΕΡΗ ΕΚΔΟΣΗ)

“ΓΡΑΜΜΑΤΑ”

ΕΚΔΟΤΗΣ, ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΠΑΡΓΛΕ

ΑΛΕΞΑΝΤΡΕΙΑ

1923

Ο ΠΟΙΗΤΗΣ ΤΑ 1905

ΤΑ ΕΡΓΑ
ΤΟΥ
ΛΟΡΕΝΤΣΟΥ ΜΑΒΙΛΗ

ΔΕΥΤΕΡΗ ΕΚΔΟΣΗ

ΕΚΔΟΤΗΣ: ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΠΑΡΓΑΣ
ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟ ΚΑΙ ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΤΩΝ "ΓΡΑΜΜΑΤΩΝ"
ΑΛΕΞΑΝΤΡΕΙΑ
1922

889.8

M 112

1922

Η ΠΡΩΤΗ ΕΚΔΟΣΗ ΒΓΗΚΕ ΤΟ 1915

ΣΤΟ ΛΟΡΕΝΤΣΟ ΜΑΒΙΛΗ

Ποτέ στὸ ἀραχνιασμένο βάραθρ', όπου
Μὲς τὴ μούχλα καὶ μὲς τὴ φαρμακίλα
Ὅχιές κλωσσοῦν οἱ κἀκητες τ' ἀθρώπου,
Ποτέ δὲν ἐκατέβηκες ! Κ' ἐκύλα
Ἡ φωνή σου βροντὴ κ' ἔκαιε σὰ φλόγα
Τοὺς πονηροὺς, μὰ τοὺς καλοὺς εὐλόγα.

Ο ΕΚΔΟΤΗΣ

(ΑΠΟ ΕΝΑ ΣΟΝΕΤΟ ΤΟΥ ΠΟΙΗΤΗ)

ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΤΟΥ ΕΚΔΟΤΗ

Ἀμέσως ἔπειτα ἀπὸ τὸν ἡρωϊκὸ θάνατο τοῦ ποιητῆ, ἡ ἀδερφή του καὶ μοναχὴ κληρονόμα του, κυρία Ἑσθὴρ Μαβίλη, ἐπροσκάλεσε τὸ στενὸ του φίλο κ. Κων. Θεοτόκη νὰ ἐπιθεωρήσῃ καὶ νὰ ταχτοποιήσῃ τὰ χειρόγραφα, ἀκολουθῶντας τὴν παραγγελίαν ποῦχε ἀφήσῃ ὁ πεθαμένος στοὺς Γαριβαλδινούς συμπολεμιστὰς του. Ὁ Ἀλεξανδρινὸς ἐκδότης τῶν «Γραμμάτων» ἀνάλαβα τὴ δημοσίευσιν τοῦ βιβλίου, ποῦ γι' αὐτὴν ὁ δῆμος Κερκυραίων, ἐνῶ ἐδημάρχευε ὁ κ. Δημήτριος Κόλλας, ἐψήφισε γενναίαν βοήθειαν δραχμὰς τρεῖς χιλιάδες. Ἀπ' αὐτὰς τὸ μεγαλύτερον μέρος ἐξοδεύτηκε γιὰ τὴ μαρμαρένιαν προτομὴν τοῦ ποιητῆ, ποῦ ἔχει στηθεῖ στὸν Κερκυραϊκὸν ἀνθῶνα, ἕνα ἄλλο μέρος ἀφιερώθηκε στὴ στήλῃ ποῦ θὰ στήσῃ ὁ δῆμος Κερκυραίων γιὰ ἐκείνους ποῦ ἔπεσαν στοὺς πολέμους μας, καὶ ἕνα ἄλλο μέρος στὴν ἐκδοσὴ καὶ τὴν εἰκονογράφωσιν τοῦ τόμου.

Τὰ χειρόγραφα τοῦ ποιητῆ θὰ παροδοθοῦν στὴ δημόσια βιβλιοθήκῃ τῆς ἰδιαίτης πατρίδας του.

Γραφή
Ελεφάντη
8-2-28
17764

ΑΝΤΙ ΠΡΟΛΟΓΟΥ

ΔΙΔΑΞΗ ΑΠΑΓΓΕΛΜΕΝΗ ΤΗΝ 6 ΜΑΡΤΙΟΥ 1915/ΑΠΟ ΤΗΝ ΚΑ ΕΙΡΗΝΗ ΔΕΤΡΙΝΟΥ
ΣΤΗΝ ΕΝΩΣΗ ΤΩΝ ΕΡΑΣΙΤΕΧΝΩΝ ΚΕΡΚΥΡΑΣ.

ΚΥΡΙΕΣ ΚΑΙ ΚΥΡΙΟΙ !

Ὁ σκοπὸς τῆς ὁμιλίας μας εἶναι νὰ δώσουμε ἓνα σύντομο χαρακτηρισμὸ τῆς προσωπικότητος καὶ τῆς τέχνης τοῦ συμπολίτη μας ποιητῆ Λορέντσου Μαβίλη μὲ τὴν πεποίθησι, πῶς ἔτσι, πλερόνοντας φόρο σεβασμοῦ πρὸς τὴ μνήμη τοῦ ἀλησμόνητου νεκροῦ, θὰ εὐχαριστήσουμε καὶ τὸ διαλεχτὸ ἀκροατήριον τῆς ἀποψινῆς βραδυᾶς.

Μὲ συγκίνησιν θυμούμαστε τὴ θυσίαν ὄλων τῶν νέων συμπολιτῶν μας ποὺ εὐγενικὰ ἀρνήθησαν τὴ ζωὴ τους γιὰ τὰ ἐθνικὰ ἰδανικά, κι' οὔτε δὲ λιγοστεύουμε τὴν ἀξίαν τους βάζοντας θέμα τῆς ὁμιλίας μας τὸν πολεμιστὴ ποῦ τούρκικο

βόλι

Ἔστειλ' ἥρωα στὸ Ἡλύσιο περιβόλι·

«ποιητὴ καὶ μάρτυρα ἀντάμα»· γιὰτί, ὅπως πάντα συμβαίνει, ἓνας εἶναι ἐκεῖνος ποῦ εἰκονίζει μίαν δάκρυερν ἐποχὴν, μίαν δάκρυερν κοινωνίαν, ἢ κ' ἓνα κοινωνικὸ κίνημα, σαρκώνοντας ὁ ἴδιος τὴν Ἰδέαν, ποῦ γι' αὐτὴν ἀγωνίστηκε, ἀφιέρωσε τὴ ζωὴν του καὶ τέλος ἐθυσίασε καὶ τὴν ἴδιαν του τὴν ὑπαρξιν. Ἀπὸ τοὺς τέτοιους τυπικοὺς ἥρωες εἶναι κι' ὁ πεθαμένος συμπολίτης μας ὁ Λορέντσος Μαβίλης.

Τυφλὴ τύχη εἶχε φέρει τὸν πάμπου τοῦ ποιητῆ, Ἰσπανὸ πρόξενον, στὸ νησί μας, κι' ὁ ξένος ἐριζοβόλησε στὸν τόπον μας, γιὰτί εἶχε δοκιμάσει κ' ἐκεῖνος τὸ νερὸ ποῦ, καθὼς λέει ὁ ποιητὴς μας:

Ὅποιος ξένος ἐκεῖ τὰ χεῖλη βρέχει

Στὰ γονικά του πλιά δὲ θὰ γυρίσει.

Ἡ οἰκογένεια ἔτσι εἶχε ἀποκαταστηθεῖ στὴν Κέρκυρα, ὁ πατέρας τοῦ ποιητῆ ἀκολούθησε μὲ τὴν Ἀγγλικὴν Προστασίαν τὸ δικαστικὸ στάδιον, ἐπῆρε Κερκυραία γυναῖκα, τὴν Ἰωάννα Καποδίστρια Σούφη, κ' ἔτσι ἡ τυφλὴ ἐκεῖνη μοῖρα μᾶς χάρισε τὸν ἥρωα, ποῦ γεννήθηκε τὰ 1860. (*)

Τὰ πρῶτα καὶ τὰ γυμνασιακὰ μαθήματά του τᾶκουσε στὸ γνωστὸ στὸ Πανελλήνιον ἐκπαιδευτήριον «Καποδίστριας» τοῦ κ. Δεωνίδα Βλάχου, κι' ἀπὸ μικρὸς σκετίστηκε μὲ τοὺς σπουδαιότερους ἀνδράποὺς ποῦ ἄκμαζαν τότες στὸ νησί μας. Ὁ Ἰωάννης Ρωμανὸς, ὁ σοφὸς ἑλληνιστὴς καὶ ἱστοριογράφος, δάσκαλός του, τὸν ἐσύστησε στὴν ἐδῶ Ἀναγνωστικὴ Ἑταιρεία, τὸ ἴδρυμα ποῦ ἀπὸ τὸ 1836 συγκεντρώνει τὸ ἄνθος τῆς Κερκυραϊκῆς κοινωνίας στὰ γράμματα, στὲς ἐπιστῆμες καὶ στὲς τέχνες, καὶ ποῦ σ' αὐτὸ ἦταν ἀφοσιωμένος ὁ ποιητὴς ὡς τὴν ἡμέραν τοῦ θανάτου του. Ἐκεῖ πρωτογνωρίστηκε μὲ τὸν Ἰάκωβον Πολυλά, βουλευτὴ τότες καὶ ἀρχηγὸ τοῦ κόμματος τοῦ Ρήγα, ποῦ πρωτίτερα εἶχε ἀγωνιστεῖ γιὰ τὴν ἔνωσιν τῶν Ἑπτὰ Νησιῶν μὲ τὴν Ἑλλάδα, κι' ἀναγνωρισμένη κορυφὴ στὰ ἑλληνικὰ γράμματα τοῦ τότες καιροῦ. Στὰ χρόνια αὐτά, λίγὸ πρωτίτερα καὶ λίγὸ στερονότερα

(*) ΣΗΜ. ΤΟΥ ΕΚΔ. Γεννήθηκε στὸ Θιάκι, ὅπου ὁ πατέρας του Παῦλος ἦταν τότες πρόεδρος τῶν δικαστηρίων, τὴν 6 Σεπτεμβρίου 1860.

71^{RS}

ἀπὸ τῆς ἐθνικῆς ἀποκατάστασης, παρατηριότουν σὴν Κέρκυρα μία ὁμορφὴ ἐπίδοσις στὰ γράμματα καὶ στὲς ἐπιστῆμες, ποῦ σ' αὐτὴν εἶχε δώκει τὴν πρώτην σπρωξιά τὸν ἀθάνατος ψάλτης τῆς ἑλληνικῆς λευτεριάς, ὁ Διονύσιος Σολωμός, φίλος καὶ δάσκαλος τοῦ Ἰάκωβου Πολυλά. Ἐνας ἄλλος ἐμπνευσμένος ποιητής, μαθητὴς κ' ἐκεῖνος τοῦ Σολωμοῦ, ἐξοῦσε κ' ἐργαζότουν στὸν ἴδιον καιρὸ, ὁ Γεράσιμος Μαρκοράς, καὶ δίπλα σ' αὐτοὺς, τέκνα τῆς ἀκόλουθης γενιάς, ὁ Στέλιος Χρυσομάλλης, ὁ Γιώργης Καλοσγοῦρος, ὁ Νίκος Κογεβίνας καὶ ὁ Νίκος Κονεμένος, ποῦ μᾶς ἄφησαν φωτεινὰ σημάδια, κατὰ δυστυχίαν τὰ περισσότερα ἀδημοσίευτα, τῆς πνευματικῆς τους ἐργασίας. Ἀπ' αὐτοὺς ἦταν καὶ ὁ ποιητὴς μας.

Ἀπὸ τὸν Ἰάκωβο Πολυλά ἡ ἀπαλὴ τοῦ καρδιὰ εἶχε διδασχεῖ τὸν ἔρωτα τῆς Πατρίδας, ἅγια κληρονομία τοῦ Σολωμοῦ, τὴν ἀγάπην στὲς τέχνες καὶ μάλιστα σὴν ποίησιν, καὶ τὴν προσήλωσιν σὴν δημοτικῇ μας γλώσσᾳ. Ὁ φωτεινὸς νοῦς τοῦ Διονυσίου Σολωμοῦ εἶχε καταλάβει πῶς γὰρ τοῦ λαοῦ μας τὴν ἀνάπτυξιν καὶ τὴν πρόοδον τὸ μόνο δυνατὸ ὄργανον εἶναι ἡ καθ'αυτὸ μητρικὴ τοῦ γλώσσα, πῶς μόνο αὕτη εἶναι χρήσιμη στὸ ποιητικὸ πέταγμα, μπορῶντας νὰ ξηγήσῃ τοὺς πόθους μιᾶς μεγάλης ψυχῆς σὰν τῆς δικῆς του, ποῦ τίποτα ἄλλο δὲν κλειοῦσε παρὰ τὰ ἄχραντα ἰδανικά ὅσα χαρακτηρίζουν μίαν ἀγνήν ποιητικὴν ὑπαρξιν μέσα σ' ἓναν « ἠθικὸν κόσμον » τῆς φαντασίας τοῦ γιοματὸν ὁμορφιῆς καὶ κάλλους. Ἡ ἔλλειψις ἀντὶς ἀπὸ ποιητικῆς δύναμιν σὴν ἄλλῃ Ἑλλάδι ἔκανε ἀδύνατον μίαν τέτοια προσωπεία γιὰ καλλιέργειαν τῆς ὁμιλουμένης λαλιᾶς, καὶ ἡ ἐκεῖ μορφωμένη τάξις, ἔχοντας ἰδανικὸν τῆς νὰ διαφέρει ἀπὸ τὸν κοινὸν λαόν, συστηματικὰ ἀγωνιζότουν νὰ ταιριάξῃ τὴ γραφόμενῃ γλώσσᾳ σὴν κλασικὴν τῆς μορφῆς, κ' ἀτέλειωτοι καὶ πολύχρονοι ἦταν οἱ ἀγῶνες τῶν δασκάλων τοῦ γένους μετὰξὺ τους, ποῦ εἶχαν χωριστεῖ σὲ διάφορα στρατόπεδα: σὲ ἀττικιστὲς, ἀρχαϊστὲς, ὁπαδοὺς τῆς « καθωμυλημένης » καὶ τὰ παρόμοια, καὶ ποῦ ἐσυζητοῦσαν γραμματικά, συντακτικὰ καὶ γλωσσικὰ ζητήματα, ὅπως καὶ τώρα, χωρὶς οὔτε κἀν νὰ συλλογιῶνται πῶς ἀνώτερη πνευματικὴ ἀνάγκη ἐνὸς λαοῦ εἶναι ἡ ποιητικὴ δημιουργία. Τέτοιες ἰδέες ὁ ψάλτης τῆς ἑλληνικῆς λευτεριάς τὲς διατύπωνε στὸ διάλογόν του τοῦ Ποιητῆ με τὸ Δογιώτατο, καὶ κατόρθωσε νὰ τὲς μεταδώσῃ τοὺς Κερκυραίους μαθητὲς του, θεμελιώνοντας ἔτσι τὴν Κερκυραϊκὴν σχολὴν ποῦ ἀπὸ τότε δὲν ἔπαυε νὰ δίνει φιλολογικoὺς καρπούς, καὶ ποῦ ὁπαδὸς τῆς, ἀπὸ τοὺς σημαντικώτερους μάλιστα, ἦταν ὁ Μαβίλης.

Ἀπὸ νέος ὁ ποιητὴς μας παραδόθηκε σὴν μελέτῃ. Τὰ σπάνια τοῦ πνευματικὰ χαρίσματα τὸν βοηθοῦσαν σ' αὐτὲς. Μὲ τὴν καθοδήγησιν τοῦ σοφοῦ τοῦ δασκάλου, τοῦ Πολυλά, ἐγκολπώθηκε τὰ ἀριστουργήματα τοῦ ἀρχαίου κλασικοῦ κόσμου, ἐσπούδαξε τὲς νεώτερες γλώσσας: τὴν ἰταλικήν, τὴ γαλλικὴν, τὴν ἀγγλικήν, τὴ γερμανικὴν, τὴν ἰσπανικὴν, κ' ἐδοκίμασε τοὺς ἄχραντους καρπούς τῆς ξένης φιλολογικῆς δημιουργίας, ἀναπληρώνοντας καὶ συμπληρώνοντας ἔτσι ὅ,τι λείπει σὴν ἐθνικῇ μας ὑπαρξί. Ἀπὸ ἐνωρίς ὁ Dante, ὁ Ariosto, ὁ Schiller, ὁ Goethe, ὁ Shakespeare σταθῆκαν οἱ ὁδηγητὲς του, καὶ τὴν ἀγάπην τοῦ σ' αὐτοὺς τοὺς μεγάλους τῶν μεγάλων τὴν ξακο-

λούθησε ὡς στὴν τελευταία του στιγμή. Γι' αὐτὸ κι' ὅλας, ἀκολουθώντας τὸ παράδειγμα καὶ τοῦ Σολωμοῦ καὶ τοῦ Πολυλά, ἐνόμιζε πῶς ἔπρεπε, ὅσο δυνότουν, νὰ πλουτίσει τὴν ἑλληνικὴ λογοτεχνία μὲ ξένα ἀριστουργήματα, καὶ ἐνῶ ὁ δάσκαλος μετάφραζε τὴν Ὀδύσσεια, τὴν Ἰλιάδα, τὸν Hamlet καὶ τὴν Τρικυμία, ὁ μαθητὴς ἀπὸ τὴν Ἀθήνα καὶ τὴ Γερμανία, ὅπου μὲ τὸ σκοπὸ ἀνώτερης σπουδῆς εἶχε ξε-νιτευτεῖ, καταπιανότουν τὴ μετάφραση ἀπὸ ὁμοίως ἀξιόλογα διημιουργήματα, λατινικά, ἀγγλικά, ἰταλικά καὶ γερμανικά, ὅπως εἶναι ἡ Αἰνείαδα τοῦ Βεργίλιου, τὸ Παράπονο τῆς Δήμητρας τοῦ Schiller, ἡ Κατάρτα τοῦ Τραγουδιστῆ καὶ ὁ Τυφλὸς βασιλιάς τοῦ Uhland, ἡ Λεονώρα τοῦ Bürger, ἡ Parisina τοῦ Byron καὶ ἄλλα ποιήματα τοῦ Shelley καὶ τοῦ Tennyson, ποῦ κατὰ δυστυχία ὅμως ἀπό-μειναν ἀτέλειωτα.

Μολοντοῦτο ὁ ποιητὴς μας δὲν ἀμελοῦσε τὰς ἐπιστημονικὰς σπουδὰς του, ποῦ τὰς εἶχε ἀρχίσει στὸ πανεπιστήμιον τῆς Ἀθή-νας, ὅπου ὁ Ἰάκωβος Πολυλάς τὸν εἶχε τότες συστήσει στὰς ἐκεῖ κο-ρυφὰς καὶ ἰδιαίτερα στὸ Χαρίλαο Τρικούπη, ποῦ μὲ τὸν Πολυλά θεμέλιωνε ἐκείνον τὸν καιρὸ τὸ πέμπτον πολιτικὸν κόμμα. Μὰ στὴν Ἀθήνα ὁ ποιητὴς δὲν ἔμεινε παρὰ ἓνα χρόνον καὶ ξενιτεύτηκε ἐκεῖθε στὰ 1879 στὴ Γερμανία, ὅπου ἔζησε τὴ φοιτητικὴ ζωὴ δεκατέσσερα ὁλόκληρα χρόνια, μὲ μικρὰς μόνο διακοπὰς διαμονῆς στὴν πατρίδα του.⁽¹⁾ Μὴ λησμονώντας ποτὲ τὰς μελέτας του τὰς ἐπιστημονικὰς, συνα-ναστρέφτηκε τοὺς γερμανοὺς φοιτητὰς καὶ δοκίμασε κατὰ βῆμα τὴ φοιτητικὴν ζωὴν ἐκείνου τοῦ τόπου μέλος σὲ διάφορα φοιτητικὰ σω-ματεῖα, ποῦ ὁ σκοπὸς τοὺς εἶναι ἡ μόρφωσις ἱπποτικῶν χαραχτήρα μὲ τὴν πειθαρχίαν καὶ τὰς σωματικὰς κακονχίους.

Οἱ φιλολογικὰς μελέταις τοῦ ἀρχαίου κλασικοῦ κόσμου ἐστάθη-καν οἱ πρῶται σπουδὰς του. Ἀλλὰ ὁ νοῦς του ποῦ ζητοῦσε πλατύ-τερον δρίζοντες δὲ μπορούσε νὰ ἀρκεστῇ σὲ εἰδικὴ μονάχα μάθησις, κ' ἔτσι ἐδόθηκε στὴ Γλωσσολογίαν καὶ στὴ σπουδὴ τῆς Σανσκριτικῆς γλώσσας. Καὶ τὰ μυστήρια τοῦ Ἰνδικοῦ κόσμου, ποῦ τοῦχαν κάμει τὴν ἐντύπωσιν ἀπάτητος λόγγου, καὶ ποῦ ὀλομεμιάς ξεσκεπαστῆκαν στὸ πνέμα του, τὸν ἔφεραν μὲ τὴ μυστικὴ ἐνέργειάν τοὺς στὴ Φι-λοσοφίαν, κι' ἀπὸ τότες πάντα διψώντας τὴν Ἀλήθειαν κ' ἐλευτερος ἀπὸ κάθε πρόληψιν, ἐρευνοῦσε τὰ ψηλότερα καὶ σπουδαιότερα προ-βλήματα ποῦ παρουσιάζονται στὴν ἀνθρώπινον διάνοιαν. Στὴ μελέτῃ του τῆς Σανσκριτικῆς χρωστοῦμε τὴ μετάφρασιν τοῦ Ἰνδικοῦ ἔπους «Νάλας καὶ Νταμαγιάντη» ποῦ τὸ ἐπεξεργάστηκε στὰ στερνὰ του χρόνια, μὰ ποῦ τὸ ἄφισε ἀτέλειωτον καὶ τὸ ξακολούθησε ὁ φίλος του καὶ συνεργάτης του Κωνστ. Θεοτόκης.⁽²⁾

Στὸν ἴδιον καιρὸν ποῦ στὴ Γαλλίαν ἐμάνιζε ἡ Ἐπανάστασις καὶ φυτεῦνταν τὰ πρῶτα δέντρα τῆς Ἐλευτερίας, μία ἐπανάστασις, ἄλλο τόσο σημαντικὴ γιὰ τὴν ἀνθρώπινον σκέψιν, εἶχε ξεσπάσει στὴ

(1) ΣΗΜ. ΤΟΥ ΕΚΔ. Ἐπῆρε τὸ φιλοσοφικὸν δίπλωμα στὸ Erlangen τῆς Βαυαρίας τὴν 16 Ἰουν. 1890.

(2) ΣΗΜ. ΤΟΥ ΕΚΔ. Ἐτυπώθηκε στὰ «Γράμματα» τῆς Ἀλεξάνδρειας καὶ σὲ ἰδιαίτερον τεῦχος τὰ 1914.

Γερμανία με τὴν Κριτικὴ Φιλοσοφία τοῦ Immanuel Kant. Σύμφωνα με τὰς θεωρίας του ὁ μεγάλος φιλόσοφος ἐνόμιζε, πῶς πρὶν βαλθεῖ ν' ἀποδείξει ἕνα προσκεδιασμένο σύστημα, ἔπρεπε νὰ ξετάσει—πρῶτα ποῦ ὡς τότε δὲν εἶχε γένει—ἂν ὁ ἀνθρώπινος νοῦς μπορούσε πραγματικὰ νὰ φιλοσοφήσει, καὶ ποιά εἶναι τὰ ὅρια τῆς καθαρῆς του σκέψης, χωρὶς τὴ βοήθεια τῆς ἐμπειρίας ποῦ μόνο οἱ ἐξωτερικὲς αἰσθησὲς του μποροῦν νὰ τοῦ δώσουν. Τέτοιο θέμα συζητεῖ ὁ φιλόσοφος ἐκεῖνος στὸ περίφημό του βιβλίον «Κριτικὴ τοῦ ἁδολου λογισμοῦ», ποῦ σήμερα εἶναι μελέτη ἀπαραίτητη καὶ ἀρχὴ κάθε φιλοσοφικῆς σπουδῆς. Καὶ ὁ ποιητὴς μας ἀπὸ νέος εἶχε δοθεῖ στὴ μελέτῃ τῆς Καντιανῆς φιλοσοφίας μ' ἐπιμέλεια καὶ με ἀγάπη. Ἀλλὰ ὅπως μᾶς δείχνεται ὁ ἴδιος, σὲ κάποιαν περίοδο τῆς ζωῆς του, δὲν εὗρισκε πιά ἱκανοποίησιν στὰ συμπεράσματα τοῦ φιλοσόφου τῆς Καινιξιμπέργης, καὶ ὁ τελικὸς ἀγνωστικισμὸς του, τὸ νὰ μὴν ἀφίνει δηλαδὴ ἄλλον κάμπο στὴν ἀνθρώπινη ἐρευνα παρὰ τὴν ἐμπειρικὴ ἐπιστήμη, χωρὶς νὰ τῆς δίνει δικαίωμα—νὰ πετάξει παρέκει γὰ νὰ ξηγήσει μὲ κάποιαν ὑπόθεσιν τὰ φαινόμενα, ἦταν, φαίνεται, ἐνάντιος στὴν ἰδιουσυγκρασίᾳ τοῦ ποιητῆ μας, ποῦ ἴσα-ἴσα ἐδιψοῦσε νὰ γνωρίσει τί ἦταν ἐκεῖνο τὸ Ἄγνωστο αὐτὸ καθαντό. Τὸ ποίημά του «Τὰ μυστικά τοῦ Ἀγνώστου» μᾶς ἀφίνει νὰ ρίξουμε μίαν ματιὰ σ' αὐτὴν τὴν ἐσωτερικὴ ἀνησυχία του:

Βαθεῖα θαθεῖα μὲς στὴν καρδιά μου νοιώθω,
Μὲς στὴν καρδιά τὴ μυριοπονεμένη,
Ἐναν παντοτεινὸ κι' ἄσβυστο πόθο
Ποῦ μὲ ψυχομαραίνει.
Ταντάλου δίψα ἀθάνατη εἶναι τούτῃ
Ὅπου τὰ χεῖλη τῆς ψυχῆς μου φρύγει·
Γι' αὐτὴν ὅλα τῆς γῆς τ' ἄμετρα πλοῦτῃ
Δροσιὰ θάχαν· ὀλίγη . . .

Καὶ τὸ ποίημα τελειώνει με τὴν ἀκόλουθον στροφὴν:

Οἱ ἐλπίδες μου ὅλες ἐσβυστήκαν, πάει !
Οἱ χρυσόφτερες φύγαν φαντασίες·
Μόνος αὐτὸς ὁ πόθος θὰ μὲ φάη,
Ποῦ βάλλαν οἱ Ἑριννύες
Στὰ φρενιασμένα τοῦ νοῦς μου βάθη
Γιὰ νᾶναι ὁ δαίμονάς του κι' ὁ θεὸς του:
Ὅλο τὸ ἐγὼ μου λαχταρεῖ νὰ μάθῃ
Τὰ μυστικά τοῦ Ἀγνώστου !

Κ' ἐνόμισε με τὸν καιρὸ πῶς πραγματικὰ εἶχε εὖρη τὴ λύσιν με τὸ φιλοσοφικὸν σύστημα τοῦ μεγάλου Ἀρθούρου Schopenhauer, ποῦ αὐτὴν τὴν ἐποχὴ κρατοῦσε τὰ σκῆπτρα τῆς Εὐρωπαϊκῆς σκέψης. Μ' αὐτὸν παραδέχτηκε ἀνεπιφύλακτα, πῶς τὸ καθαντό ὃν οὔτε ἄγνωστο οὔτε ἀνεγνώριστο εἶναι, παρὰ πῶς ὅλη ἡ φύσις μᾶς φανάζει γύρω μας καὶ οἱ ἴδιες οἱ ζωτικὲς δυνάμεις μας τὸ λένε, πῶς αὐτὸ εἶναι ἡ Θέλησις, ἡ Θέλησις ποῦ δὲν ὀρίζεται ἀπὸ τὸ λογικόν, ἀλλὰ τὸ ἐναντίον αὐτῇ ἡ ἴδια, τυφλὴ καὶ ἀσυνείδητη, εἶναι ἡ κυβερνήτρια του, καὶ

ἐχτελεστές της εἶναι μόνο ὅλες οἱ ἄλλες δύνამες τοῦ ὁργανισμοῦ μας, τόσο σὲ μᾶς, ὅσο καὶ στὸ ἐπίλοιπο ζωϊκὸ βασίλειο, στὰ φυτὰ, καὶ στὰ ἴδια τὰ ὄνυχτά. Ἀλλὰ μέσα στὸ σύστημα αὐτὸ τοῦ φιλόσοφου, τὸ φαινόμενο τῆς ζωῆς εἶναι ἴσα-ἴσα μία ἀνιστόρητη πίκρα, καὶ ὁ καθ'αυτὸ μορφωμένος ἄνθρωπος ὅχι μόνο δὲν πρέπει νᾶναι προσκολλημένος στὴν ὑπαρξή, ἀλλὰ τὸ ἐναντίο ὅλες του οἱ προσπάθειες πρέπει νὰ κλίνουν στὸ νὰ τὴ μηδενίσουν, καὶ ἀντηχεῖ μέσα σ'ὅλο τὸ ἔργο του ὁ ἀντίλαλος μιᾶς καινούργιας λατρείας· ἡ ἀγάπη τοῦ θανάτου καὶ τῆς ἀνυπαρξίας.

Μὲ ἰδέες τέτοιες ὁ ποιητὴς μας ἄρχισε τὰ περίφημα σονέττα του. Στὸ πρῶτο ποῦ ἔγραψε, ὁ «Ἀνεμόμυλος» νοσταλγεῖ τὴ μοναδικὴ εὐτυχία ἐκείνης τῆς ποθητῆς του ἀνυπαρξίας, καὶ σ' ἄλλα πάλι εἶναι γι' αὐτὸν τὸ πολὺ ὄνειρα πλάνα οἱ ὁμορφιὲς τοῦ κόσμου τούτου, ἡ πάγκαλη φύση ποῦ βαθεῖα τὴν αἰστανότουν στὲς τόσες τοποθεσίες τοῦ νησιοῦ μας, ποῦ τ'ὥσαλε ἀκούραστα σὲ διάφορα ποιήματά του, ἡ γυναικία καλλονὴ καὶ ἡ ἴδια ἡ ἀγάπη τῆς γυναικὸς καὶ τοῦ φίλου. Περσσότερο συλλογιέται τοὺς νεκροὺς παρὰ τοὺς ζωντανούς, κ' ἕνα βαρὺ παράπονο βογγεῖ μέσα σὲ τόσες ἁρμονίες, γιατί ἡ ζωὴ ἦταν πραγματικὰ πικρὴ γιὰ τὸν ποιητὴ, ὅχι πῶς τοῦχε φέρει ἐξαιρετικὲς δυστυχίες, ἀλλὰ γιατί ἦταν καταπεισμένος πῶς αὐτὴ καθ'αυτὴν εἶναι ἀνυπόφερτο βάρος. Ἡ «Λήθη», ἕνα ἀπὸ τὰ καλλίτερα ποιήματά του, κλασικὸ στὴ μορφὴ του, εἶναι ποτισμένη μ' αὐτὴν τὴ βαθεῖα μελαγχολία:

Καλὸτυχοι οἱ νεκροί, ποῦ λησμονᾶνε
Τὴν πίκρια τῆς ζωῆς ὄντας βυθῆσει
Ὁ ἥλιος, καὶ τὸ σούρουπο ἀλουθῆσει,
Μὴν τοὺς κλαῖς, ὁ καὺμός σου ὅσος καὶ νᾶναι.
Τέτοιαν ὥρα οἱ ψυχὲς διψοῦν καὶ πάνε
Στῆς λησμονιάς τὴν κρουσταλλένια ἐρύση·
Μὰ βοῦρκος τὸ νεράκι θὰ μαυρίσει,
Ἄ στάξει γι' αὐτὲς δάκρυ ὅθε ἀγαπᾶνε.
Κι' ἂν πιοῦν θολὸ νερό, ξαναθυμοῦνται,
Διαβαίνοντας λιβάδια ἀπὸ ἀσφοδῆλι,
Πόνους παλιούς, ποῦ μέσα τους κοιμοῦνται.
Ἄ δὲ μπορεῖς παρὰ νὰ κλαῖς τὸ δεῖλι,
Τοὺς ζωντανούς τὰ μάτια σου ἄς θρηνησοῦν:
Θέλουν μὰ δὲ βολεῖ νὰ λησμονήσουν.

Ἀλλὰ μέσα σ' αὐτὴν τὴ φιλοσοφικὴ ἀπαισιοδοξία, καὶ σὰ ἀντίφωτον σ' ὅ,τι ἐνόμιζε πῶς ἦταν ἀληθινὰ καταπεισμένος, λάμπει φωτεινὴ καὶ ζωογόνῃ ἡ παλαιὰ του ἀγάπη γιὰ τὴν Πατρίδα. Ὁ πατριωτισμός, τέτοιος ὅπως τὸν αἰστανότουν ὁ ποιητὴς μας, ἐστιάθηκε ἡ πρώτη ἐμπνευσή του, ὅπως μᾶς δείχνει ἕνα παλαιὸ του σονέττο, γραμμένο στὰ 1878. «Εἰς τὴν Πατρίδα»:

Μάννα μου Ἑλλάδα, τί δὲν εἶσαι τώρα
Σὰν πρῶτα ὀρεθὴ, ψηλὴ, στεφάνωμένη
Μὲ δάφνες, τί δὲν εἶσαι μὲ τὰ δῶρα
Τῆς ἀθάνατης Νίκης στολισμένη ;

Ἄχ πότε θᾶρθη, πότε θᾶρθη ἡ ὥρα
 Νὰ ματαστράψῃ ἡ ὄψῃ σου ἡ σβυσμένη,
 Καὶ τὴν ἐρημωμένη σου τὴ χώρα
 Μ' ἐλπίδα νὰ φωτίσῃς, ὦ ἀντρειωμένη ;
 Πατρίδα μου, σηκώσου! Ἄς λάμψῃ πάλι
 Στὸν αἰθέρα ψηλὰ τὸ μέτωπό σου,
 Καὶ τῆς Ἐλευτεριᾶς θενὰ προβάλλῃ
 Ἡ μέρα, καὶ τὸ θεῖο πρόσωπό σου
 Θὰ λάμψῃ σὰν τὸν ἥλιο τῆς μεγάλης
 Θὰ γίνῃς κι' ἄλλοιὰ τότες στὸν ἔχτρο σου.

Καὶ δέκα χρόνους ἔπειτα, στὰ 1888, τὸν κάνει νὰ τρέμει σύγ-
 κορμον, ὁ πόθος καὶ ἡ ἐλπίδα νὰ ξαναῖδεῖ τὴν ἀνοιξὴ τοῦ τόπου του
 σ' ὅλα τῆς τὰ κάλλη :

. . . Νὰ ξαναῖδῶ καὶ τὸ δικό σου Μᾶη,
 Ὁμορφὴ μου, καλὴ, γλυκεῖα πατρίδα !

Κ' ἔψαλε πάλι τὰ 1890 τὸν ἥλιο, τὴ θάλασσα, τὸ φῶς τῆς
 Πατρίδας μὲ τὸ ποίημα ποῦ ἀρχίζει μὲ τοὺς ἀκόλουθους στίχους :

Πατρίδα, σὰν τὸν ἥλιο σου ἥλιος ἄλλου δὲ λάμπει:
 Πῶς εἰς τὸ φῶς του λαχταροῦν οἱ θάλασσαι κ' οἱ κάμποι !

Ἡ ἀγάπη του αὐτὴ γιὰ τὸν τόπο του δὲν ἦταν ἓνα τι ἀσυνεί-
 δητο καὶ ἀδικαιολόγητο μέσα του, ἀλλὰ μὲ τὸ στήριγμα τῆς φιλο-
 σοφίας ἐπροσπαθοῦσε νὰ τὴν ἀποδείξῃ κι' ὅλας φυσικὰ στὸν ἄν-
 θρωπο, σὰν τὸ πρῶτο του χρέος, καὶ μάλιστα τοῦ μορφωμένου, ποῦ
 ἔπρεπε νὰ δίνει καὶ τὸ παράδειγμα στὸ λαὸ τοῦ τόπου του. Καὶ
 καθὼς ἄλλοτε ὁ Φίχτε στὴ σκλαβωμένη Γερμανία εἶχε ταυτίσει τὸ
 ὑπέρτατο ἀγαθὸ μὲ τὴν ὑπαρξὴ τοῦ Γερμανικοῦ λαοῦ, ὑπαστηρίζον-
 τας στοὺς παράφορους « λόγους » τοῦ « πρὸς τὸ Γερμανικὸ ἔθνος »
 πῶς ἡ Γερμανικὴ ἰδέα ἦταν τὸ καλὸ, τὸ ἅγιο καὶ τὸ ὅσιο, καὶ ὁ ξέ-
 νος τὸ ἐνόντιο, ἔτσι καὶ ὁ ποιητὴς μας ἐσκεπτότουν πῶς ὁ Ἑλλη-
 νισμὸς ἦταν καὶ ἔμελλε καὶ ἔπρεπε νάναι πολιτιστικὸς παράγοντας
 φωνεῖν ἀνάμεσα στ' ἄλλα τὰ ἔθνη τοῦ κόσμου, καὶ ἐπίστευε πῶς ἡ
 ἱστορία τοῦ ἔθνους μας, ἡ ἱστορία τῆς σκλαβιάς του, καὶ τέλος ἡ
 νεκροαναστάσις του ἔδιναν περίτρανὴ ἀπόδειξη αὐτῆς τῆς ἀποστολῆς
 του, κι' αὐτὸ μονάχα ἀνάμεσα στοὺς τόσους ἐχτρικοὺς γειτόνους του,
 ποῦ στὰ περασμένα στερεὰ χρόνια ἀπειλοῦσαν νὰ τὸ πνίξουν, ἀντι-
 προσώπευε τὴν πρόοδο, σχετικὴ βέβαια ἀκόμα, ἀλλὰ ποῦ ὁλοένα
 μὲ τοῦ προφήτη τὰ μάτια τὴν ἔβλεπε νὰ μεγαλώνει, ὀδηγῶντας σὲ
 μίαν ἐθνικὴ προσπάθεια ἐλευτεριᾶς καὶ δόξας, ποῦ αὐτὴ ἐστάθηκε
 ὅλη του τὴ ζωὴ τὸ ὄνειρό του. Ἡ ἀγάπη του γιὰ τὸ ἡρωικὸ νησι
 τῆς Κρήτης ριζοβολεῖ ἴσα-ἴσα βαθειὰ στὴν καρδιά του, γιατί τὸ
 ἐλέπει νὰ ἀγωνίζεται γιὰ τὰ ἰδανικὰ ἐκεῖνα ποῦ ἦταν τὰ ἴδια τὰ
 δικά του. Τρία του σονέττα μᾶς δείχνουν τὴν ἀγάπην του καὶ τὸ
 θαυμασμό του γιὰ κεῖνο.

Κι' ἀνίσως ὅσους θησαυροὺς κλειοῦσε μέσα τῆς ἡ ποιητικὴ καὶ
 τίμια του ψυχῇ δὲ μπόρεσε νὰ μᾶς τοὺς μεταδώσῃ, πρέπει ν' ἀπο-
 δώσουμε αὐτὴν τὴν ἀδυναμία στὴ μεγάλην ἰδέαν ποῦ σὰν ἀληθινὸς

ποιητής είχε για την υπερούσια τέχνη του. Για τούτο σπάνια αποφράσιζε να δείχνει και να τυπώνει τα έργα του, και ποτέ του δεν έμιλούσε για κείνα. Ἡ μάθηση και ἡ φιλοσοφία δεν ἦταν ὁ τελικός σκοπὸς τῆς ζωῆς του, μὰ ὅλες οἱ προσπάθειές του ἐνόμιζε πῶς ἔπρεπε νὰ κλίνουν στὴ δημιουργία ἐνὸς ἔργου Τέχνης ἀξίου τοῦ ἑαυτοῦ του καὶ τῶν μεγάλων ἔργων τῶν ξένων ἐθνῶν ποῦ τόσο τὰχε μελετήσῃ. Τὰ σπάνια του πνεματικά προτερήματα, ἡ κοφτερή του κρίση καὶ τὸ ἀπλόχωρο μνημονικό του (ἤξερε ἀπ' ὧν τὴν Divina Commedia τοῦ Dante, τὰ ὁμηρικά ἔπη, ἔπαιζε τὸ ἀγαπημένο του παιγνίδι τὸ σκάκι μὲ ἑπτὰ ἀντίπαλους χωρὶς νὰ βλέπει τὸ παίξιμο (*))—ὅλα, λέω, ἔδιναν ὑπόσχεση, πῶς αὐτὸ τῶνειρο τῆς ζωῆς του, τῶνειρο κάθε καλλιτέχνη, ἔμελλε ἀληθινὰ νὰ πραγματοποιηθεῖ, καὶ ὁ φίλος του καὶ σοφὸς δάσκαλός του, ὁ Πολυλάς, ἀνεπιφύλαχτα τὸ προέλεγε. Δὲν εἴμαστε ἀκόμα σὲ θέση νὰ κρίνουμε ἀν τὰ σονέττα ποῦ μᾶς ἄφισε πραγματώνουν αὐτὴν τὴν προσπάθεια τοῦ ποιητῆ, τὸ βέβαιο εἶναι ὅμως, πῶς πρώτη φορὰ στὴν Ἑλλάδα καὶ σπάνια στὸν κόσμον τὸ εἶδος τοῦτο ἐδουλεύτηκε σὲ τέτοια ἐντέλεια μὲ καρτερικὴ ἐπιμονή. Τὸ πρῶτον παράδειγμα στὸ δούλεμα καὶ τὸ ξετέλειωμα τῆς δημιουργικῆς ἐργασίας τῷχε δώσει ὁ ἴδιος ὁ ψάλτης τῆς ἑλευτεριάς, ὅπως μπορούμε ἀκόμα σήμερον νὰ ἴδουμε ἀπὸ τὲς πολλὰς παραλλαγὰς τῶν στίχων του, ποῦ τοὺς ἔχτενιζε καὶ τοὺς διόρθωνε γιὰ καιροὺς, προσπαθώντας νὰ ἀποκρυσταλλώσῃ τὰ ψηλὰ νοήματά του στὴν τελειώτερη μορφή. Καὶ ὁ τρόπος τοῦτος ἐκληρονομήθηκε ἀπ' ὅλην τὴν Κερκυραϊκὴ σχολή, ποῦ τὰ ἔργα τῆς ἑστὶ μᾶς παρουσιάζουν, τόσο στὴ γλῶσσα ὅσο καὶ στὴ διατύπωση τῆς ἰδέας, μία διαφάνεια καὶ μίαν καθαρότητα ἀξιοπαρατήρητη. Τὸ δύσκολον δεκατετράστιχον εἶδος, τὸ σονέττον, ποῦ τὸ ἀνέβασε ἑστὶ στὴν Ἑλλάδα ὁ Μαβίλης στὴν περιωπή του, ἦταν πρωτότερον γνωστὸ πολὺν λίγο στὸν τόπον μας. Κατέχουμε μίαν μόνον δευλὴ δοκιμὴν τοῦ δέκατον ὄγδον αἰῶνα, δύο ἢ τρία ποιήματα τοῦ Πολυλά, μερικά ἄλλα τοῦ Λασκαράτου καὶ ἀκόμα μερικά τοῦ Χρυσομάλλῃ καὶ τοῦ Μαρκοῤ. Ἀλλὰ ὁ ποιητὴς μας δίνοντας ἀκόμα μεγαλύτερον προσοχὴν ἀπὸ τοὺς προηγουμένους του στὸ δούλεμα τοῦ ἐντεκασύλλαβου στίχου καὶ διδαγμένος ἀπὸ τοὺς Γάλλους Parnassiens στὸ μεταχειρίσματος τῆς ὁμοιοκαληξίας, ποῦ δὲν τοῦ ἀρκοῦσε νᾶναι ἡ ἀπλὴ κλασικὴ ρίμα, ἀλλὰ ποῦ τὴν ἤθελε καὶ πλούσια καὶ ἡχερὴ καὶ πρωτότυπη, γιὰ νᾶναι ἡ μουσικὴ ἐντύπωσὴ τῆς δυνατότερον καὶ μεγαλύτερον, τὸ ἐτελειοποίησε σμίγοντάς του καινούργια ὁμορφιά. Ὅλες αὐτὲς οἱ ἀρετὲς ὁλοφάνερες δειχνοται στὸ σονέττον τοῦ « Ἑλιά », ἓνα ἀπὸ τὰ τελειότερα, τὰ ὠραιότερα καὶ τὰ λυρικώτερα :

Στὴν κουφάλα σου ἐφώλιασε μελίσσι,
Γέρκει ἑλιά, ποῦ γέρνει μετὰ τὴν λίγη
Πρασινάδα, ποῦ ἀκόμα σὲ τυλίγει,

(*) ΣΗΜ. ΤΟΥ ΕΚΔ. Ὁ ποιητὴς ἦταν στὸ σκάκι ἀπὸ τοὺς δυνατότερους παῖχτες τοῦ καιροῦ του. Στὸ παγγερμανικὸ διαγώνισμα τοῦ Deutscher Schachbund τοῦ 1890 εἶχε λάβει τὸ 7^ο βραβεῖον.

Σὰ νᾶθελε νὰ σὲ νεκροστολίσει.
 Καὶ τὸ κάθε πουλάκι στὸ μεθύσι
 Τῆς ἀγάπης, πιπίζοντας ἀνοίγει
 Στὸ κλαρί σου ἔρωτάριχο κυνήγι,
 Στὸ κλαρί σου, ποῦ δὲ θὰ ξανανθίσει.
 Ὡ πόσο στὴ θανή θὰ σὲ γλυκάνουν,
 Μὲ τὴ μαγευτικὰ βοή ποῦ κάνουν,
 Ὅλοζώντανης νιότης ὁμορφάδες,
 Ποῦ σὰ θύμησες μέσα σου πληθαίνουν!
 Ὡ νὰ μπορούσαν ἔτσι νὰ πεθαίνουν
 Κι' ἄλλες ψυχές, τῆς ψυχῆς σου ἀδερφάδες!

Ἀλλὰ ἐνῶ εἶναι τέτοιες οἱ ἀρετὲς αὐτῶν τῶν ἔργων, ποῦ σὲ
 κάθε ποίηση θάταν πολύτιμα πετράδια, γιὰ νὰ γένουν ἰγνωστὰ στὴν
 Ἑλλάδα — ἂν κι' ὅλας εἶναι γνωρισμένα — ἔχρειάστηκε ὁ ἡρωϊκὸς θά-
 νατός του καὶ ἡ πολεμικὴ του δόξα, γιὰτι κι' ὁ ποιητὴς μας, ὅπως
 συχνὰ κι' ἄλλοι καλλιτέχνες ὄχι ἀπὸ τοὺς μικρότερους, παραγνωρίστηκε
 ἀπὸ τοὺς σύγχρονους του κ' ἐδοκίμασε κ' ἐκεῖνος τὸ φαρμάκι τῆς
 εἰρωνείας καὶ τοῦ ἀδικίου περγέλιου.

Στὰ πενήντα του σονέττα ἔβαλε μέσα τὴν ψυχὴ του. Ὁ ἠθικὸς
 ἄνθρωπος φαίνεται ὁλάκερος σ' αὐτά, τέτοιος ὅπως ὅλοι μας τὸν
 εἶχαμε γνωρίσει. Ἡ ἀψυὰ καὶ ζωερὴ του νιότη εἶχε πλιὰ περάσει,
 καί, στερνὰ ἀπὸ τὴν πολύχρονη διαμονή του στὴ Γερμανία, εἶχε γυ-
 ρίσει ἄντρας στὸ τόπο του καὶ ὁ σπάνιος χαραχτῆρας του εἶχε τε-
 λειωτικὰ μορφωθεῖ. Καὶ τότες ἡ παλιά του ἡ ἀγάπη γιὰ τὴν Καν-
 τιανὴ φιλοσοφία εἶχε ξανανθίσει, ὅπως ἀποδείχνουν τὰ δύο του ἐπι-
 γράμματα στὸ μεγάλο φιλόσοφο γραμμένα στὰ 1904. Τὸ ἓνα τους
 εἶναι τὸ ἀκόλουθο.

Ἀπάνθῃ σου χαίροσσουν τὸν ἀστρωμένο αἰθέρα,
 Καὶ μὲς στὰ φύλλα τῆς καρδιάς, τὸν ἠθικὸν τὸ νόμο:
 Κεῖνος φανὸ σ' ἐδέχτηκε στὸν ἀπειρὸ του δρόμο,
 Σ' ἔκαμε τοῦτος γιὰ τ' ἐμᾶς παντοτεινὸ πατέρα.

Ἡ αὐστηρὴ ἀφοσίωση στὸ χρέος, τέτοια ὅπως τὴ διδάχνει ὁ φιλόσοφος
 τῆς Καινιξμπέργης, ἐγένηκε ὁ ἀσάλευτος κανόνας τῆς ζωῆς του. Γιὰ
 τὸν Kant μία πράξις ἔχει τότες μόνο ἠθικὴ ἀξία, ὅταν ἀπὸ τὴν κρίση
 τοῦ ἀνθρώπου βρίσκεται σύμφωνη μὲ τὲς πρωτοθεμέλιωτες ἀρχές
 ποῦναι ἡ βάση τῆς ἠθικῆς του. Ὅχι ἡ ἀδυναμία, τὸ ἔλεος, ἡ εὐ-
 σπλαχνία, ὅπως ὑπαγορεύει ἡ ἀνθρώπινη καρδιά, ἀλλὰ ὁ νοῦς καὶ ἡ
 κρίση δίνουν στὴν πράξιν αὐτὴν τὴν ἠθικὴ ἀξία, καὶ ἡ κρίση τούτη
 εἶναι μία ἠθικὴ ἀπόλαψη ἀνάλογη στὴν καλλιτεχνικὴ. Ὅσο ψυχρὴ κι'
 ἂν φαίνεται μία τέτοια ἀπολογία τῆς ἀνθρώπινης συνείδησης, ζήτη-
 μα δὲν εἶναι πῶς, ὅταν ἓνας πιστὰ ἀκολουθεῖ τὸ σύστημα, μορφώνει
 ἀλύγιστο χαραχτῆρα, ποῦ μπορεῖ νὰ ἀντιμετωπίσει τὲς δύσκολες
 περιστάσεις τῆς ζωῆς, νᾶναι ἀνεπηρέαστος ἀπὸ τὴν κολακεία, καὶ νὰ
 ἀρνιέται σημαντικὰ ὠφελήματα, ποῦ ὁ κοινὸς νοῦς, ἡ ἀφιλοσόφητη
 συνείδηση θὰ τὰ νόμιζε ἀληθινὴ εὐτυχία. Καὶ πιστὰ, ὡς τὸ τέλος τῆς
 ζωῆς του, ἀκολούθησε ὁ ποιητὴς τὰ διδάγματα τοῦτα ἀναίσθητος

στὰ δολώματα ποῦ συχνὰ τοῦ πρόβαλαν ὀμπρός του, ἔξουσε τελείως ἀποτραβηγμένος, ἀνάμεσα σὲ στενότατο κύκλο φίλων, κι' ἀρνήθηκε δημάσια ἀξιώματα καὶ τιμές, κ' ἐβαστάχτηκε μακριὰ ἀπὸ τὴν πολιτικὴ τῆς ἡμέρας, νομίζοντας πῶς ἔπρεπε νᾶναι ἀδιάφορος θεατὴς στοὺς τότε ἐκλογικοὺς ἀγῶνες, ποῦ, καθὼς ἔκρινε, δὲν εἶχαν κανέναν ὑψηλότερο σκοπὸ, καὶ μονάχα ὅταν, ἔπειτα ἀπὸ τὴ στρατιωτικὴ ἐπανάσταση, εἶχε καταπιστεῖ πῶς ἔπρεπε νὰ λάβει καὶ κείνος μέρος στὴν πολιτικὴ τοῦ τόπου, ἄφησε νὰ τοῦ βγάλουν τὴν κάλπη καὶ ἐκλέχτηκε μία φορὰ βουλευτής. Σ' αὐτὴν τὴν περίοδο τῆς ζωῆς του καὶ στὸ πολιτικὸ του θάρρος, ποῦ καὶ πρὶν σὲ διάφορὲς περιστάσεις τῷχε ἀποδείξει, χρωστάμε τὸ λαμπρὸ του λόγο στὴ Βουλὴ γιὰ τὸ γλωσσικὸ ζήτημα, ὅταν συζητήθηκε τὸ περίφημο ὅσο καὶ παράξενο ἄρθρο 107 τοῦ νέου Συντάγματος. Ἀπομνημονεύουμε ἐδῶ τὴν κοφτερή του φράση: «Δὲν ὑπάρχει γλῶσσα χυδαία, ὑπάρχουν μόνο χυδαῖοι ἄνθρωποι!» (Χειροκροτήματα).

Τὸ ἐναντίο ἢ Κρητικὴ ἐπανάσταση, οἱ πόλεμοι, κάθε ἐθνικὸ κίνημα, τὸν εὗρισκαν πάντα πρόθυμο στὴ θυσία. Καρτερικὸς στὸν πόνο καὶ στὴ στέρηση ἔκαμε τὴν ἐκστρατεία τοῦ 1897, ὅπου ἐλαβώθηκε ἀπὸ ἓνα βόλι στὸ χέρι καὶ στὸ μπράτσο. Ἀλλὰ καὶ στὴν ἰδιαίτερη ζωὴ του εἶχε πάντα μπροστά του τὴν προαγωγὴ τοῦ Ἑλληνικοῦ κράτους, πιστεύοντας ἀκράδαντα, μ' ὅλα τὰ λάθη ποῦ ἐγεννῶνταν, μ' ὅλες τὲς ἐθνικὲς συμφορὲς, στὴν πραγματοποίησιν ἀπ' ὅλα τὰ Ἑλληνικὰ ἰδανικά, καὶ νομίζοντας πῶς στὸ τέλος τοῦτο θᾶφτανε ὁ Ἑλληνικὸς λαός, ἂν κατόρθωνε σοβαρὰ νὰ συστηματοποιήσει τὸ ἐσωτερικὸ του κράτος. Γιὰ τοῦτο αὐστηρὸς πάντα μὲ τὸν ἑαυτὸ του, δὲν ἐξέφευγε ποτὲ κανένα ἀπὸ τὰ βάρη τοῦ πολίτη καὶ ἐνόμιζε, πῶς μὲ τὸ ἑθνικὸ παράδειγμά του ἔπρεπε νὰ συνηθίσει τοὺς ἄλλους στὴν ὑποταγὴ καὶ στὴν πειθαρχία πρὸς τοὺς νόμους, ἀπροφύγοντας, ὅπως τὸ ἐδίδαχνε καὶ ὁ πατριώτης φιλόσοφος Φίχτε, κάθε ἀνακοίνωση, ποῦ κι' ἂν ἦταν σύμφωνη μὲ τὲς ἰδέες του, ἤμποροῦσε νὰ ἐναντιώνεται στοὺς δημόσιους θεσμούς. Μόνη σὲ στενοὺς κύκλους φίλων του ἄνοιγε ὅλην τὴν καρδιά του καὶ ἀνοιχτόχερα τοὺς μετὰδινε τοὺς θησαυροὺς τῆς μάθησής του καὶ τοῦ αἰσθημάτός του. Ἐσεβότουν τὴν κοινὴν γνώμη, ἐφρόντιζε γιὰ τὴν ὑπόληψή του, ἀλλὰ δὲν ἐδίσταζε νὰ βρίσκεται μὲ τοὺς λίγους ὅταν τοῦ τὸ ὑπαγόρευε ἡ συνείδηση. Πάντα στὴν ὁμιλία του ὑψωνότουν ἀπὸ τὴν κοινὴ κοινθέντα στὴ φιλοσοφικὴ ἐρευνᾶ ἢ σὲ καλλιτεχνικὲς θεωρίες ἢ σὲ λαθεῖα ἐξέταση τῆς ἀνθρώπινης ψυχῆς, ἀναζητῶντας πάντα τῆς πράξης τὰ αἷτια μέσα στὴν ἀνθρώπινη συνείδηση. Καὶ μὲ τοὺς φίλους του ἦταν τρυφερὸς καὶ εἰλικρινὴς καὶ αἰστανότουν γι' αὐτοὺς ἀληθινὴ ἀγάπη κ' ἤξερε νὰ ἐμπνέει σεβασμὸ καὶ ἐμπιστοσύνη σ' ὅσους ἐλάβαιναν τὴν εὐτυχία νὰ τὸν σιμῶσουν καὶ τὸ παράστημά του καὶ τὸ φέρεσίμὸ του ἐγοήτευαν τοὺς ἀνθρώπους.

Μὲ τέτοια ἰδανικά, ἂν καὶ ἡ ἡλικία εἶχε περάσει (γιατὶ ἐπατοῦσε στὰ πενήντα τρία χρόνια) δὲν ἐδίστασε νὰ λάβει μέρος στὴν τελευταία ἐκστρατεία, καὶ δὲν τὸν ἐφόβισαν καθόλου οἱ τεράστιες κακουχίες ποῦ ἐδοκίμασε σκίζοντας μὲ τὰ πόδια τὴ Θεσσαλία, τὴ Μακεδονία καὶ τὴν Ἡπειρο, Γαριβαλδινὸς λοχαγός, καὶ ἔτσι ἔφτασε μὲ τὸ

σῶμα του μπρὸς στὰ Γιάννενα, στὸ Δρίσκο, νομίζοντας πῶς ἄγγιξε τέλος ἓνα ἀπὸ τὰ δνεύρατα τῆς ζωῆς του, νὰ μπεῖ νικητὴς στὴν Ἡπειρωτικὴ πρωτεύουσα. Μὰ ἡ μάχη τοῦ Δρίσκου ἐστάθηκε καταστροφὴ γιὰ τὸ Γαριβαλδινὸ σῶμα. Ὁ ἴδιος ὁ ἀρχηγὸς ἐσυμβούλευε τὸ βράδυ τῆς 28 Νοεμβρίου 1912 τὴν ὑποχώρησιν· στὸ πολεμικὸ συμβούλιο ὅμως ὁ Μαβίλης ἀντιστάθηκε ὅσο ἐδυνότουν καὶ ἐξαιτίας του μόνου ἀποφασίστηκε νὰ ἀκολουθήσῃ καὶ τὴν ἄλλῃ μέρα ἡ ἀπελπισμένη μάχη γιὰ τὴν τιμὴ τῶν ὅπλων. Ἦταν ἀκόμα αὐγὴ. Τὸ σῶμα ἀποδεκατιζότουν ἀπὸ τὰ τούρκικα κανόνια, κ' ἓνας ἔπειτα ἀπὸ τὸν ἄλλον ἐπέφταν νεκροὶ οἱ ἀξιωματικοὶ του. Κι' ὁ ποιητὴς ἐπροχωροῦσε ἀφοβὸς καὶ ἀγέρωχος πρὸς τὴν κορφή τοῦ βουνοῦ, μέσα σ' ἓνα χαλάζι ἀπὸ σφαῖρες καὶ ἀνάμεσα στὲς ὀβίδες ποῦ ἔσπαιναν ὀλόγυρά του. Κ' ἓνα βόλι τοῦ πέρασε πέρα-πέρα τὸ πρόσωπο, χαλώντας του τὰ δύο μάγουλα καὶ πολλὰ δόντια. Ὑποχρεώθηκε τότες νὰ ἀποτραβηχτεῖ. Σ' ἓνα ἐξωκλήσι τοῦ Δρίσκου ἦταν τὸ προσωρινὸ νοσοκομεῖο. Καὶ φτάνοντας ἐκεῖ ὁ λαβωμένος ἀνάγυρε τὸ βλέμμα γιὰ νὰ ἰδεῖ ἀκόμα μιὰ φορὰ τὸν κάμπο τοῦ πολέμου, καὶ τότες ἓνα δεύτερο βόλι, τέλος τὸν εὔρηκε στὸ στόμα. Τὰ τελευταῖα του λόγια λένε πῶς στάθηκαν: «Ἐπερίμενά πολλές τιμὲς ἀπὸ τοῦτον τὸν πόλεμο, ἀλλὰ ὄχι καὶ τὴν τιμὴ νὰ θυσιάσω τὴ ζωὴ μου γιὰ τὴν Ἑλλάδα μου». Κ' ἔτσι ἐσθύστηκε ἡ εὐγενικὰ ὑπαρξὴ του.

Τὸνειρό του ἔλαβε τὴν τύχη νὰ σαρκωθεῖ· ἡ λευτεριά ἀπλώθηκε πέρα ὡς πέρα στὴ σκλαβωμένη Ἡπειρο· ἡ Ἑλλάδα ἐγιγάντωσε. Κι' ὅσοι πολεμιστὲς ἐγλύτωσαν ἀπὸ τοῦ ὀχτροῦ τὰ βόλια, εὐτύχησαν νὰ ἰδοῦν τὸν ξαναγεννημὸ τῆς φυλῆς μας. Κι' ὁ ἀλησμόνητος Νεκρὸς τοῦ Δρίσκου κοιμᾶται στὰ Ἡπειρωτικὰ χῶματα τὸν ἀτάραχον ὕπνο, ποῦ μονάχα στοὺς διαλεχτοὺς χαρίζει ἡ Μοῖρα, γιὰτὶ ἐκεῖνοι ξέρουν νὰ πεθαίνουν, γιὰ τὰ ἰδανικά, γιὰ τὸ καθήκον, γιὰτὶ ἐκεῖνοι μονάχα δὲ δειλιάζουν μπρὸς στὴ θυσία. Κοιμᾶται στεφανωμένος μὲ τὸ στεφάνι τοῦ ποιητῆ, μὲ τὸ στεφάνι τοῦ ἥρωα!

ΕΙΡΗΝΗ ΔΕΝΤΡΙΝΟΥ

ΜΕ ΤΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΤΟΥ Κ. ΘΕΟΤΟΚΗ

Ἐχιδά

Στὴν κρῆρα σε ἐφώλιασε μελίσσι,
Ἰέρων ἔχιδά, πῶ γέρνεις μὲ τὴ γίγνη
Πρασιναῖα πῶ αἰόμα σε τυγχέι
Σὰ νάθεμε νὰ σε νευροστολήσῃ.

Καὶ τὸ νάθε πηγαῖν στὸ μεθύσι
Τῆς ἀγάπης πιπίζοντας ἀνοίγει
Στὸ κχαρὶ σε ἐρωτάρικο κυνήγι,
Στὸ κχαρὶ σε πῶ δὲ θὰ ζανανθίσῃ.

"Ὡ πόσο ἐπὶ θανὴ θὰ σε γλυκάνουν,
Μὲ τὴ μαγευτικὰ βοὴ πῶ κανον,
Ἐποῶν τανὴς νιότης ὁμορφάδες
Πῶ πὰ ἄρμους μέλα σε πηθαίνουν.

"Ὡ νὰ μποῦσαν ἔτσι νὰ πεθαίνουν
Καὶ ἄρχει ψυχὴς τῆς ψυχῆς σε ἀδερφέδες.

Γ. Μαβρίνης

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ

ΠΟΙΗΜΑΤΑ ΠΡΩΤΟΤΥΠΑ

Α΄.

ΔΗΜΟΣΙΕΜΕΝΑ ΑΠΟ ΤΟΝ ΠΟΙΗΤΗ

ΕΙΣ ΤΟ ΓΥΡΙΣΜΟ ΤΗΣ

Τὸ γαλανό σου μάτι
Πέρα τὸ μαῦρο σκόρπισε
Σκοτάδι ποῦ μ' ἐκράτει
Ζωσμένον, ὅταν ἔλειπες
Καὶ μακρὰ ᾗς τὰ ξένα
Ταξείδευες, παρθένα.

2

Τότε συχνὰ τὸ κύμα
Ρωτοῦσα τ' ἀφροστόλιστο
Μὴ κάπου εἰς ξένο κλίμα
Τὴν εὐμορφιά καθρέφτισε,
Τὴν εὐμορφιά σου, ἐσένα,
Ἀγαπητὴ παρθένα.

3

Κ' εἰς τῆς νυκτὸς τὴν ἄγια
Γλυκεῖα, φεγγαροφώτιστη
Γαλήνῃ τόσα μάγια
Ὅσα ἔβλεπα μοῦ ἐνθύμιζαν
Τὴν νύκτα ποῦ μ' ἐμένα
Ἀγροΐκαες, παρθένα,

4

Τὴν δόλια Φιλομήλα
Π' ἀντὶς μὲ δάκρυα, ράντιζεν
Ἀπ' τῆς ροιδιάς τὰ φύλλα,
Τὴν αὖρα μὲ λαλήματα
Πικρὰ καὶ μελωμένα.
Θυμήσου τα, παρθένα!

5

Θυμήσου τὰ καὶ πές μου
Ὅτι δὲν ἐλησμόνησες
Ταῖς πίκραις ταῖς δικαῖς μου,
Ταῖς πίκραις ποῦ μ' ἐμάραναν
Ὡς νὰ μοῦ πῆς, παρθένα,
Δύο λόγια μελωμένα.

ΚΕΡΚΥΡΑ, 18 ΜΑΡΤΙΟΥ 1884

ΣΗΜ. ΤΟΥ ΕΚΔ. Τὸ ποίημα ἐδημοσιεύτηκε στὴν ἐφημερίδα «Μεσσηνιακὸς Τύπος» τῆς Καλαμάτας τὴν 1 Ἀπρ. 1884.

ἸΣ ΕΝΑ ΔΟΛΕΡΟ ΦΙΛΟ (*)

Α΄.

Τὰ δνὸ σου μαῦρα μάτια μ' ἐπλανέσαν
Ποῦ ἔχουν τόση φωτιά·
Ἦ ἀναλαμπαῖς τους πῶς, ἄχ! πῶς μοῦ ἀρέσαν
Εἰς τῆς ζωῆς μου τὴν κακονυχτιά!

Ἄδολη τὴν καρδιά σου ἐφανταζόμουν,
Ἄδολη καὶ χρυσή,
Φίλο παντοτεινὸ σ' ὠνειρενόμουν,
Ἦ ὠνειρεμένη ἐλπίδα μου ἦσουν Σὺ.

Ἄλλὰ καθὼς ἡ ζάμπα 'ς τὸ χορτάρι
Λουφάζει μουλωχτά,
Ὅμοια καὶ 'ς τοῦ προσώπου σου τὴ χάρι
Ἦ ἀπάτη ἐπαραμόνευε φριχτά.

Γιὰ πάντα μ' ἐφαρμάκευες· μιὰ ἡμέρα
Θεὲ νὰ σ' ἐκδικηθῶ!
Ὡς τώρα σ' ἀγαποῦσα, ὥσάν μητέρα·
Θὰ ἴλθῃ μέρα ποῦ θὰ σ' ἀπαρηθῶ.

ΜΟΝΑΧΟ, 18 ΜΑΡΤΙΟΥ 1885

Β΄.

Γερνοῦν τὰ χελιδόνια, καὶ τ' ἀεράκι
Γλυκύτερα φυσᾷ·
Ἄλλὰ μέσα μου βράζει τὸ φαρμάκι
Καὶ τῆς ἀπελπισιάς ἡ μάνητα λυσσᾷ.

Πρωτὶ, πρωτὶ λαοῦν τὰ κορυδήλια
Ψηλὰ 'ς τὸν οὐρανόν,
Κι' ἡ Χαραυγὴ μὲ τὰ ῥοδάτα χεῖλια
Γελούμενη φιλεῖ τὸ πράσινο βουνόν.

Καὶ 'ς τὸ δάσο τὰ φύλλα λαχταρίζουν
Σὰν νὰ ἦσαν ζωντανά,
Καὶ τὰ νερὰ τῆς λίμνης λαμπυρίζουν
Ἐπὶ τὴν ἀνθηρὴν ὄχθη ἀ γελῶντας σιγανά.

Ἄχ! κόσμε, πόσο εἶν' εὐμορφ' ἡ θεωριά σου!
Ἐπ' αὐτόν, ποῦ σὲ θεωρεῖ,
Εἶναι κρυμμένα, κόσμε, τὰ θεριά σου·
Τὰ καπλάνια, ἡ ὀχιαῖς, κι' οἱ φίλοι οἱ δολεροί!

ΜΟΝΑΧΟ, 29 ΜΑΡΤΙΟΥ 1885

ΣΗΜ. ΤΟΥ ΕΚΔ. Ἐτυπώθηκε στὸν «Ἑσπερο» τῆς Λευψίας ^{15/27} Ἰουνίου 1885 μὲ τὰ ἀρχικὰ στοιχεῖα Α. Μ.

ΝΥΧΤΑ

Τρεμάμεν' ἄστρα εἰς τὰ νερά τὰ φέγγη τους πλαγιάζουν,
Ποῦ ὀνειράτα τῆς θάλασσας τῆς κοιμισμένης μοιάζουν·

Οὐτ' ἓνα φύλλο τρέμει

ἽΣ τὸ δάσο καὶ μὲ τὰ πουλιά

ἽΣ τῶν δένδρων τῇ μοσχοβολιᾷ

Μὲ ταῖς φτερούγαις μαζωχταῖς γλυκοκοιμῶντ' οἱ ἀνέμοι.

Ἐκεῖ ποῦ ἡ πλάσι φαίνεται πῶς σὰν νεκρὴ σιγάει,

Ἐκ' ἡ φιλέρημη ψυχὴ τοῦ ποιητῆ γροικαίει

Αἰθέριαν ἁρμονία·

Ἀκούει τ' ἄστέρια νὰ λαλοῦν,

Τὰ Χερουβιμ ν' ἀντιλαλοῦν

ἽΣ τῇ γαληνῇ τοῦ Σύμπαντος ἀπέραντη ἐκκλησία.

Ἐκεῖνα τὰ λαλήματα ὁ ποιητὴς τ' ἀκούει,

Κ' ἐκεῖ μαθαίνει ἔτσι γλυκὰ τὴ λύρα του νὰ κρούη,

Καὶ οὐρανικὰ νὰ ψάλλη

ἽΟνειράτα μαγευτικά,

ἽΕλπίδ', ἀγάπη, ἰδανικά,

Τῆς ὠμορφάδας τὰ καλὰ, τῆς ἀρετῆς τὰ κάλλη.

ΜΟΝΑΧΟ· 27 ΙΟΥΛΙΟΥ 1886

ΣΗΜ. ΤΟΥ ΕΚΔ. Ἐτυπώθηκε στὸν «Ἑσπερο» τῆς Λευψίας 1/13 Σεπτ. 1885
μὲ τὰ ἀρχικὰ στοιχεῖα Α. Μ.

ΛΟΥΤΡΟ

Διαμάντιν' ἄστρα εἰς τὰ νερά
Τὰ φέγγη τους πλαγιάζουν,
Ποῦ δνειράτα τῆς θάλασσας
Τῆς κοιμισμένης μοιάζουν,
Οὐτ' ἓνα φύλλο τρέμει
Καὶ ᾽ς τοὺς ἀνθούς μὲ τὰ πουλιά,
᾽Σ τὴ δροσερὴ μοσκοβολιά
Μὲ τὲς φτεροῦγες μαζωχτὲς
Γλυκοκοιμοῦντ' οἱ ἀνέμοι.

Ἀγαπημένη λυγερὴ
Πανώρια σὰν τὴν Εὐα,
᾽Σὲ τούτῃ τὴν παράδεισο
Νὰ δροσιστῆς κατέβα!
Τῆς γύμνιας σου τὴ χάρη
Ἄν φανερώσης μιὰ στιγμή,
Πουλιῶν κι' ἀνέμων στεναγμοὶ
Θὰ λαχταρίσουν ἔξαφνα
᾽Σὲ κάθε ἀνθοῦ κλωνάρι.

Θὰ σουφρωθοῦν τὰ πέλαγα
Κι' ἀργά, σὰν λαμπυρίδες,
Τῶν ἄστρων θέλει ἀναδευτοῦν
᾽Ολοῦθ' ἢ ἀντιφεγγίδες.
Κι' ἂν εἰς τὸ κύμα θάμπτῃς,
Ἢ κάθε στάλ' ἀπὸ νερὸ
Μαργαριτάρι λαγαρὸ
᾽Σ τὸν κόρφο σου θὰ φαίνεται
Καὶ σὰ θεὰ θὰ λάμπῃς.

Θὰ σὲ λατρέψω σὰ θεά,
Δίχως μιλιὰ, μακρυάθε·
Ἀγνὴ θὰ μείνῃς κι' ἄσπιλη,
Τ' ὁμόνω, σὰν τοῦ κάθε
Ἄστρου τὰ φέγγη τ' ἅγια.
Ἐπειτα εὐθὺς ἄς τυφλωθῶ,
Ἢ σὰν ὁ Ἀχταίωνας ἄς χαθῶ,
Ἀφ' οὗ εἶδα τῆς πεντάφορης
Τὰ γυμνωμένα μάγια.

ΣΗΜ. ΤΟΥ ΕΚΔ. Ἐτυπώθηκε στὸ «Ἀττικὸν Μουσεῖον». Νοεμβρ. 1890.

ΕΙΣ ΤΗΝ ΠΑΤΡΙΔΑ

Πατρίδα, σὰν τὸν ἥλιο σου ἥλιος ἄλλου δὲ λάμπει·
Πῶς εἰς τὸ φῶς του λαχταροῦν ἡ θάλασσα κ' οἱ κάμποι,
Πῶς λουλουδίζουν τὰ βουνά, τὰ δάσ', ἡ λαγκαδιὲς
Στέρνοντάς του θυμίαμα μυριάδες μυρωδιῶν !
Ἀφρολογοῦν ἡ ῥεματιῆς καὶ λαχταρίζ' ἡ λίμνη,
Χίλιες πουλιῶν λαλιὲς ἤχου, τῆς ὁμορφιάς του ὕμνοι,
Ὡς ἄπειρ' ἀστράφτουν χρώματα παντοῦ λογῆς λογῆς
Τ' ἀγέρος τὰ πετούμενα, τὰ σερπετὰ τῆς γῆς.
Κι' αὐτὸς σηκώνει τ' ἀλαφρὸ τῆς καταχνιάς μαγνάδι
Κ' ἡ κάθε στάλ' ἀπὸ δροσιὰ γυαλίζει σὰν πετράδι,
Ἡ κάθε ἀχτίδα του σκορπᾷ μὲ τὴν ἀναλαμπή
Χαρά, ζωὴ καὶ δύναμι κ' ἐλπίδα ὅπου κι' ἂν μῆ.

Φαντάζεις σὰν τὸν ἥλιο σου κ' ἐσύ, καλὴ πατρίδα,
Καὶ μάγια σὰν τὰ μάγια σου ὅς τὸν κόσμον ἄλλου δὲν εἶδα.
Ἡ γῆ σου εἶναι παράδεισος, κ' αἰῶνια γαλανὸς
Γύρω σου καθρεφτίζεται ὅς τὸ πέλαγ' ὁ οὐρανός.
Κ' ἡ νύχτες σου μὲ τ' ἄστρα τους, μὲ τὴ γαλάζια πάστρα,
Μὲ τ' ἀηδονολαλήματα, τρεμάμενα σὰν τ' ἄστρα,
Μὲ τὸ φεγγάρι τοῦ περνᾷ, σὰν ὄνειρο εὐτυχιάς,
Ὡς τὴ μέση τῆς ἀπέραντης οὐράνιας ἡσυχιάς,
Ἡ νύχτες σου δροσοβολοῦν χιλιόπλουμα λουλουδία
Καὶ ὅς τῶν παιδιῶν σου τὲς καρδιὲς ἀμάραντα τραγούδια,
Σταλάζουν εἰς τὰ σπλάχνα τους θεράπειο λησμονιάς,
Ἐλευτεριάς ἀγάλλισι καὶ μῖσος τυραννιάς.

Μάγεμ' ἀσημοῦφαντο, φῶς μαργαριταρένιο
Λυόνονται ὅς ἓνα χάραμα ξανθό, μαλαματένιο.
Γιομάτος μόσχους καὶ δροσιῆς ὁ Ζέφυρος τερπνὰ
Μέσ' ἀπ' ἀγάπης φαντασιῶν τὰ πλάσματα ξυπνᾷ.
Κι' ἀνάμεσα στὰ χρώματ' ἀπὸ χίλια οὐράνια τόξα,
Προβαίνει πάλ' ὁ ἥλιος εἰς δὴν του τὴ δόξα,
Κοί, σὰν τοῦ μεγαλείου σου σύμβολο φωτεινὸ,
Ὡς τὸ χρυσὸ βασίλειμα λάμπει ὅς τὸν οὐρανόν.
Ἐλλὰς, τὸ μεγαλεῖο σου βασίλειμα δὲν ἔχει
Καὶ δίχως γνέφια τοὺς καιροὺς ἡ δόξα σου διατρέχει.
Ὅσες φορὲς ὁ ἥλιος σου νὰ σὲ φωτίσῃ ἐρῇ,
Θὲ νὰ σ' εὐρῇ πεντάμορφη, στεφανωμένη, ὀρθή.

ΕΙΔΥΛΛΙΟ

Μὲ φωτίσματ' ἀσημένια λαμπυρίζουν
 Ἡ ἔληξ ὄξω 'ς τὴ λιακάδα·
 Μόνο ἐδῶ νερὰ δροσάτα μουρμουρίζουν
 Εἰς τ' ἀπόσκια μὲς τὴν πλούσια πρασινάδα.

Μιά σκεπὴ μᾶς πλέκουν ἄνθη ἐδῶ καὶ φύλλα
 Ὅπου ἡ κάψα δὲν περνάει·
 Μόνο ἀπάνουθε τὸ φῶς τὴν πρασινίλα
 Ὅσ τὰ τετράξανθα μαλλιά σου ἀντιφωτᾷ.

Ἐλ', ἀγάπη μου, γλυκὰ ν' ἀναπαυθοῦμε
 Δῶ σιμὰ 'ς τὴ νερομάνα·
 Γύρ' ἐδῶθε, λυγερή, νὰ φιληθοῦμε,
 Ἄλλ' ἀγάλια, μὴν ξυπνήσωμε τὸν Πᾶνα!

Ὅσ τὸ χιονάτο σου τὸν κόρφο ἔνα λουλοῦδι
 Μαβὶ κι' ἄγριο γέρνει κάτου·
 Σὰν βραδυάσῃ θὰ σοῦ ψάλω ἕνα τραγοῦδι
 Ποῦ θεὸ νᾶχῃ τὴ δροσιά, τὴ μυρωδιά του.

Γύρε πάλι, λυγερή, νὰ φιληθοῦμε,
 Τὸ νερὸ σιγοκυλάει·
 Τὴ μουρμούρα τὴ γλυκειὰ ποῦ τῶρ' ἀκοῦμε,
 Ὅ σκοπὸς ποῦ θὰ σοῦ πῶ θὰ σ' τὴ θυμάῃ.

Τήρα ἐκεῖ 'ς τ' ἀλαβαστρένιο σου ποδάρι
 Πεταλούδα ὠραία ζυγώνει·
 Σὰν κι' αὐτὴ μὲ πλήθιο χρῶμα καὶ καμάρι
 Τὰ φτερά του ὁ κάθε στίχος μου θ' ἀπλώνῃ.

Δὸς μου ἀκόμα ἕνα φιλάκι, δὸς μου κι' ἄλλο!
 Σὺ τοῦ τόπου εἶς ἡ Ναϊάδα,
 Ἀχ! νὰ ἡμπόρια στὸ τραγοῦδι μου νὰ θάλω
 Τοῦ φιλοῦ καὶ τοῦ κορμιοῦ σου τὴ γλυκάδα!

ΣΗΜ. ΤΟΥ ΕΚΑ. Ἐτυπώθηκε στὸ «Ἀττικὸν Μουσεῖον» τὸ Μάρτη 1891.
 Ἀπόσπασμα ἀπὸ ἕνα γράμμα τοῦ κ. Ν. Ἰγγλέση στὴν ἐφημερίδα «Ἀθῆναι»
 τῆς 13 Δεκεμβρίου 1912. «... Μεταξὺ τῶν ἄλλων κατὰ τὸ διάστημα τῆς
 συνεργασίας μας εἶχον λάβει ἀπὸ τὴν ἐκθεσὴ τοῦ Μονάχου ἕνα μέγα κλισὲ ἀν-
 τίγραφον τῆς εἰκόνης τοῦ ζωγράφου Β. Siciana. Ὁ Μητσάκης δὲν ἐχόρταινε
 τὴν ἐκφρασὴν καὶ τὴν τρυφερότητα τῶν ἀσπασμῶν.

— Νὰ τὴν στείλωμεν, τοῦ λέγω, εἰς τὸν Μαβίλην, νὰ μᾶς γράψῃ ἀνταξίους
 στίχους.

Ἡ ἰδέα ἐγένετο ἀσπαστὴ καὶ ὁ Μαβίλης μᾶς ἔστειλε ὑπὸ τὸν τίτλον «Εἰδύλλιο»
 περιπαθέστατον ποιήμα κτλ. Ἐανατυπώσαμε αὐτὴν τὴν εἰκόνα.

Κατὰ λάθος ὁ κ. Ἰγγλέσης ὀνομάζει τὸ ζωγράφο Siciana ἀντὶς Giuliana.

ΕΥΤΥΧΗΣ ΣΥΝΑΝΤΗΣΙΣ

ΕΙΚΟΝΑ ΤΟΥ ΖΩΓΡΑΦΟΥ Β. GIULIANA ΤΥΠΩΜΕΝΗ ΣΤΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ "ΑΤΤΙΚΟΝ ΜΟΥΣΕΙΟΝ"

ΣΤΡΟΦΟΥΛΕΣ

... ΕΠΙ ΤΥΜΒΩΙ

Ψυχαροῦδες πετοῦν,
μιά τὴν ἄλλη ζητοῦν
μὲς ᾽ς τ' ἀγκάθια κι' ἀπάνου ᾽ς τοὺς κρίνους·
ἔτσ' ἢ ῥίμες περνοῦν,
ἔτσ' ἢ ῥίμες γυρνοῦν
μὲς ᾽ς τοὺς ἔρωτες, μέσα ᾽ς τοὺς θρήνους.

Τὸ νερὸ ροβολᾷ
ἀπ' τὸ βράχο ψηλὰ
καὶ ἀναδίνει γλυκύτατον ἦχο·
καὶ τὸ δάκρυ γεννᾷ,
καὶ ᾧ κυλάει σιγανά,
εἰς τοῦ τάφου τὴν πλάκα τὸ στίχο.

B'.

ΣΟΝΕΤΑ

ΣΗΜ. ΤΟΥ ΕΚΔ. Δημοσιεύουμε τὰ ἀκόλουθα σονέτα ἀπὸ ἓνα καθαρο-
γραμμένο χειρόγραφο, στὴ σειρὰ ποῦ ὁ ἴδιος ὁ ποιητὴς τᾶς κατατάξει (1-43).
Προσθέτουμε στὸ τέλος τὸ στεγνὸ του σονέτο «Τοῦ κάκου», καὶ τὰ ἄλλα
σονέτα του ποῦ δὲν εὗρέθησαν ὁμῶς στὴν ἴδια τὴ συλλογὴ.

ΑΦΙΕΡΩΣΗ (¹)

Πέτα, Ἀγάπη, στὰ οὐράνια καὶ χαιρέτα
Τὴ μάνα μου καὶ δείχ' τῆς τὰ φτωχά μου
Τοῦτα τραγούδια κ' ἔπειτα ἐδῶ χάμου
Βλογημένα ἀπὸ αὐτὴν ξανάφερέ τα,
Μ' ἓνα χαμόγελό τῆς χρύσονέ τα,
Καὶ σὰν πετράδια ἀτόφωτα, σὰν ἄμμου
Χρυσοῦ κλονιὰ χαρὲς καὶ βάσανά μου
Θὰ γυαλίσουν μὲς τ' ἄτεχνα σονέττα.
Σὰν ἄλκυόνα, Ἀγάπη, μὲ φτεροῦγες
Ἀπλωμένες διαβαίνεις ἱριδένια
Κατάστρωτες μὲ φῶς ἄνδρες ροῦγες.
Στῆς ζωῆς τ' ἄγριο πέλαο νεραϊδένια
Χαρίζεις καλοσύνη, ὅθε φωλιάζεις,
Καὶ μ' ὄνειρα οὐρανοῦ τὸ ἀσπρογαλιάζεις.

ΓΕΝΑΡΗΣ 96

2

ΑΜΙΛΗΤΑ (²)

Ποτάμι τρέχει ἡ Ἀγάπη καὶ ὅσο τρέχει
Πληθαίνει καὶ στ' ὀλόγλικό τῆς ρέμα
Δείχνει τῆς εὐτυχίας τὸ οὐράνιο ψέμα
Καὶ ὁ δρόμος τῆς, θάρρεῖς, σωμὸ δὲν ἔχει.
Μὰ μπροστά τῆς χωρὶς νὰ τὸ παντέχη
Τοῦ πόνου ἡ πικροθάλασσα στὸ βλέμμα
Ἀπλώνεται γεμάτη δάκρυα κ' αἶμα,
Καὶ τὰ πάντα ρουφάει, τὰ πάντα βρέχει.
Χρυσομάννα, ἐμαράθηκαν τὰ φύλλα
Καὶ χειμῶνας πλακώνει· σὲ θωράω
Κατάματα μὲ τρόμου ἀνατριχίλα.
Καὶ σέναν' ἀλαφιάζεται τὸ πρᾶο
Ἀρρωστο ἀνάβλεμμά σου, σὰ νὰ ἐρώτα:
Θὰ χαροῦμε ἄλλην ἀνοιξὴ σὰν πρῶτα ;

ΣΕΠΤ. ΟΚΤ. ΝΟΕΜΒ. 96

(¹) ΣΗΜ. ΤΟΥ ΕΚΔ. Ἐτυπώθηκε στὰ «Γράμματα» τῆς Ἀλεξάντρειας. Ὀκτώβρ. Νοέμβ, 1911.

(²) ΣΗΜ. ΤΟΥ ΕΚΔ. Ἐτυπώθηκε στὰ «Γράμματα» τῆς Ἀλεξάντρ. Αὐγ. Σεπτ. 1911.
Ἀπόσπασμα ἀπὸ ἓνα γράμμα τοῦ ποιητῆ στὸν κ. Κωνστ. Θεοτόκη:
« . . . Ὅσο γιὰ τὸν πόνο μου καὶ σεῖς ἐννοήσατε πολὺ καλὰ πῶς δὲν ἔχει παρηγοριά. Σὰς εἶχα πῆ τι ἦταν γιὰ μένα ἡ μητέρα μου. Μὲ τὸ σύστημα ζωῆς ποὺ ἀκολουθῶ αὐτὴ ἐστάθηκε γιὰ χρόνια τώρα ἡ μόνη μου χαρά. Ὅταν τῆς ἐδιάβαζα ἡ ὅταν συνομιλοῦσα μαζί τῆς ἐλησμονοῦσα ὅλα ὅσα μοῦ λείπον καὶ ὅλα ὅσα μὲ πειράζουν. Ὁ καθέννας κουβαλεῖ ἓνα σταυρό, λέν οἱ Γερμανοί, κ' ὁ καθέννας νομίζει πῶς ὁ δικός του εἶναι ὁ βαρύτερος. Κ' ἐγὼ τὸ νομίζω καὶ καμία φιλοσοφία δὲ θὰ μπορέσῃ νὰ μοῦ τὸ βγάλῃ ἀπὸ τὸ κεφάλι. Καὶ ὁμως ζῶ καὶ βαστάω καὶ ἀπόξω θὰ φαίνομαι ὁ ἴδιος. Γιὰ τοῦτο μπορῶ καὶ νὰ σὰς γράψω καὶ νὰ σὰς στείλω μάλιστα, ἐσὰς ποῦ εἰσάστειν τόσο καλὸς μαζί μου, ἓνα σονέττο ποῦ ἐσύνθεσα σιμὰ στὸ προσκέφαλό Τῆς μίας νύχτα ἀπὸ τέσ φοβερὲς ποῦ ἀγρυπνοῦσαμε μαζί. — Ἀναισθησία ἡ ὑπεραισθησία; Δὲν ἤξερα.»

ΙΑΚΩΒΟΣ ΠΟΛΥΛΑΣ (¹)

Στὴν κορφή τῆς ζωῆς, ὅπου ροδίζει
 Τῆς Λευτεριάς ἀμόλευτος ἀγέρας
 Καὶ σὰν ἦχος ἀθάνατης φλογέρας
 Ἡ ποίηση, ἀηδόνι θεῖο, καλοκαρδίζει,
 Ἄσκωσες διαμαντένιο μετερίζι
 Καὶ στὴ μέση, ὁμορφιάς θᾶμα καὶ τέρας,
 Ναὸ τῆς Μεγαλόψυχης Μητέρας
 Ἔστησες ποῦ σὰν ἥλιος πορφυρίζει.
 Ποτὲ σὲ ἀραχνιασμένο βάραθρ', ὅπου
 Μὲς τῇ μούχλᾳ καὶ μὲς τῇ φαρμακίλᾳ
 Ὅχες κλωσσοῦν οἱ κάκητες τ' ἀθρόπου,
 Ποτὲ δὲν ἐκατέθηκες· κ' ἐκύλα
 Ἡ φωνή σου βροντῇ κ' ἔκαιε σὰ φλόγα
 Τοὺς πονηροὺς,—μὰ τοὺς καλοὺς εὐλόγα.

ΟΧΤ. 96

ΝΙΚΟΣ ΚΟΓΕΒΙΝΑΣ (²)

Καὶ ἂν εἶναι ἄλλη ζωή, θᾶναι γιὰ σένα
 Ὁ ἀθέρας τουτηνῆς. Βαθεῖα γαλήνη
 Σιωπῆς ἀρμονικιάς θὰ μεγαλύνῃ
 Τὰ πλήθια μάγια, σμίγοντάς τα σ' ἓνα
 Θεράπιο θεϊκό· τῇ μιᾷ παρθένα
 Ποῦ ἐφίλησες κι' ὁ πόθος σου τὴν κρίνει,
 Τὰ πέντε σὰς παιδιὰ, ποῦ ἄχραντοι κρίνοι
 Ἀνθοῦν κι' ἄλλοιῶς σοῦ μοιάζει τὸ καθένα
 Πεντάμορφο, καὶ τ' ἄδολο τῆς Γνώσης
 Ἀνάμα καὶ τῇ φώτισι τοῦ Ὁραίου
 Κι' ὅσα δάκρυα φτωχῶν ἔχει στεγνώσης
 Καί, μὲ τὴ λάβρα τ' ἄξιον Κερκυραίου
 Γιὰ τοῦ νησιοῦ σου τὴν εὐδαιμονία,
 Γιὰ τὸ Γένος τὴν ἐνθεη μανία.

ΑΥΓ. - ΔΕΚ. 97

(¹) ΣΗΜ. ΤΟΥ ΕΚΑ. Ἐτυπώθηκε στὰ «Γράμματα» τῆς Ἀλεξάντρειας. Αὐγ.-
 Σεπτ. 1911.

(²) ΣΗΜ. ΤΟΥ ΕΚΑ. Ἐτυπώθηκε στὰ «Γράμματα» τῆς Ἀλεξάντρειας τοῦ
 Δεκ. 1911.

ΧΑΡΡΙΣ ⁽¹⁾

Χερουβικῆς χαρᾶς χρυσὸς ἀθέρας
 Σ' ἐφλόγισε πατώντας τῆς Ἡπείρου
 Τὸ χῶμα, σὰ στὴν πλατωσιὰ τοῦ ἀπείρου
 Νᾶστραφτε ἀπὸ τὸ «ἐν τούτῳ νίκα» ὁ αἰθέρας,
 Καὶ σὰ σὲ λάμψη παρουσίας δευτέρας
 Μ' ἀποκαλυπτικοῦ ἀγαλλίαση δνεύρου
 Νᾶβλεπες στὸ βυθὸ τοῦ Παμπονήρου
 Νὰ γκρεμιστῇ ἡ Τουρκιά, τὸ ἀνέρο τέρας.
 Καὶ σὲ λόγου σου τότε ἔκαμες τάμα
 Νὰ φτάσης ὅπου αὐτὸς μόνος ξαμόνει
 Ποῦναι ποιητῆς καὶ μάρτυρας ἀντάμα.
 Τοῦ Ἀπόλλωνα ὅχι ἡ χάρη, ἡ δόξα μόνη
 Σοῦ ἔλειπε τοῦ θανάτου—κ' ἓνα βόλι
 Σ' ἔστειλ' ἥρωα στὸ ἡλύσιο περιβόλι.

IOYN. IOYA. 97

ΑΛΚΗΣ ΠΑΛΑΜΑΣ ⁽²⁾

ΤΟΥ ΠΑΤΕΡΑ ΤΟΥ

Γιατί δὲν τὸν φαντάζεσαι ποῦ ἀνέβη
 Νὰ ψάλῃ σ' ἄλλῃ γῇ μ' ἀγγέλου λύρα
 Τὸ τραγοῦδι, τρισεύγενή σου κλήρα,
 Ποῦ τ' ἄχτια κάθε ζήσης εἰσρηεύει;
 Σ' ὅλο τ' ἀπειρο μ' ἄγρια βασιλεύει
 Μέδουσας κεφαλὴ πάνοπλη Μοῖρα.
 Στῆς πίκρας τὴν πεντάμαυρη πλημμύρα
 Μόνῃ ἡ ὁμορφιά γιὰ λίγο ἀντιπαλαίβει.
 Καὶ—ὦ μυστήριον—καθὼς διαβαίνει ἀπ' ἄστρο
 Σ' ἄστρο φῶς, ζέστα, δύναμη μαγνήτη,
 Μὲς τῇ μενεξεδένια οὐράνιᾳ πάστρᾳ
 Μὲ μάτια τῆς ψυχῆς, σ' ἄλλο πλανήτη
 Νὰ καταβαίνει φεγγοστάλαχτ' εἶδα
 (Γιατί τὸν κλαῖς;) σὰν ἁρμονίας ἀχτίδα.

ΜΑΗΣ 98

(1) ΣΗΜ. ΤΟΥ ΕΚΑ. Τὸ σονέτο ἀναφέρεται σ' ἓνα νέον Ἀγγλο, Cl. Harris, φίλο τοῦ ποιητῆ καὶ συμπολεμιστῆ τοῦ στὸν πόλεμον τοῦ 1897, στὴν Ἡπειρο, ὅπου καὶ εὗρηκε τέλος, καὶ ἐτυπώθηκε στὰ «Γράμματα» τῆς Ἀλεξάνδρειας τοῦ Δεκ. 1911.

(2) ΣΗΜ. ΤΟΥ ΕΚΑ. Ἐτυπώθηκε στὰ «Γράμματα» τῆς Ἀλεξάνδρειας τοῦ Γενάρου 1912.

ΛΗΘΗ ⁽¹⁾

Καλότυχοι οἱ νεκροὶ τοῦ λησμονᾶνε
 Τὴν πίκρια τῆς ζωῆς. ὄντας βυθίσῃ
 Ὁ ἥλιος καὶ τὸ σούρουπο ἀλουθήσῃ,
 Μὴν τοὺς κλαῖς, ὁ καῦμός σου ὅσος καὶ νᾶναι.
 Τέτοίαν ὥρα οἱ ψυχὰς διποῦν καὶ πᾶνε
 Στῆς λησμονιᾶς τὴν κρουσταλλένια βροσίῃ·
 Μὰ βούρκος τὸ νεράκι θὰ μαυρίσῃ,
 Ἄ στάξῃ γι' αὐτὲς δάκρυ ὅθε ἀγαπᾶνε.
 Κι' ἂν πιοῦν θολὸ νερὸ ξαναθυμοῦνται.
 Διαβαίνοντας λιβάδια ἀπὸ ἀσφοδῆλι,
 Πόνους παλιούς, τοῦ μέσα τους κοιμῶνται. —
 Ἄ δὲ μπορῆς παρὰ νὰ κλαῖς τὸ δέϊλι,
 Τοὺς ζωντανούς τὰ μάτια σου ἄς θρηνηθῶν·
 Θέλουν — μὰ δὲ βολεῖ νὰ λησμονήσουν.

ΜΑΗΣ 98

ΕΡΩΣ ΚΑΙ ΘΑΝΑΤΟΣ ⁽²⁾

Μὲ ἐκοίταξε ἓνα σούρουπο τὸ Μᾶη,
 Τὸ μοσκοβολισμένο Μᾶη τὸ μῆνα,
 Καὶ ἡ ματιὰ τῆς γιὰ πάντα μοῦ ἐπρομήνα
 Εὐτυχία, τοῦ τὸ οὐδὲν δὲν πεθυμᾷ
 Μὰ ὁ πόθος δὲ χορταίνει, ὅσο κι' ἄφᾶη,
 Μὲς τὴν καρδιά μου μπήγεται σὰ σφήνα·
 Σὰ διψασμένη λυόνεται ἀλαφίνα
 Ἡ ψυχὴ μου, ὅση γλῦκα κι' ἄρουφάη.
 Μάγο, ἀνέσπερο φέγγος τοῦ θανάτου,
 Ἐσύ, ναί, μὲ γλυκεῖα παρηγορία
 Πραῦνεις καθενὸς τὰ βάσανά του.
 Μὲς ἀπ' τὴν ἀλαβάστρινην ὑδρία
 Ὅ,τι κι' ἂν τάξῃς δίνεις· ἀφανίζεις
 Τὴν πεθυμιά, τοὺς ὕπνους αἰωνίζεις.

ΦΕΒ. ΜΑΡΤ. 98

(1) ΣΗΜ. ΤΟΥ ΕΚΔ. Ἐτυπώθηκε στὴν «Τέχνη» τοῦ Φλεβάρη 1899.

(2)

ΠΑΡΑΛΛΑΓΗ

Στίχ. 12 καὶ 13. Ὅ,τι ἀπ' τὴν ἀλαβάστρινην ὑδρία
 Τάξεις, τὸ δίνεις κιόλας· ἀφανίζεις.

ANEMOMYLOS (1)

Ὁ κόσμος εἶναι πλανερὸ μαγνάδι
 Κεντισμένο μὲ ρόδα καὶ μὲ βάρια,
 Μὲ ἥλιους καὶ μ' ἄστρα ποῦ τὸ ἀπλόν' ἡ Μάγα(2)
 Ἀπάνον στῆς ἀλήθειας τὸ σκοτάδι.
 Σ' ἀγαπούσαμε τόσο ἔρμος ρημαδί
 Γιατὶ στὴ μέση ἀπ' τῆς ζωῆς τὰ μάγια
 Στὴν ψυχὴ μας φανέρονες τὴν ἅγια
 Τοῦ θανάτου θωριά, τὸν κρίνον Ἄδη,
 Τὸ τίποτα· καὶ ἀνήξερα στὰ βάθια
 Τοῦ εἶναι μας ἐξύπναες μιὰ λαχτάρα
 Νὰ γλυτώσουμε ἀπ' ὅλα μας τὰ πάθια,
 Τὴν πικρὴ νὰ ξορκίσουμε κατάρρα
 Τῆς ζωῆς, καὶ νὰ μπούμε μονομίας
 Στ' ἄδυτα τῆς θεϊκῆς ἀνυπαρξίας.

ΣΕΠΤ. 95

SANSÂRA (3)

Δὲ λαχταρῶ κι' ἀναστενάζω γι' ἄλλη
 Καλοτυχία, παρὰ γιὰ τὰ φιλιὰ σου·
 Μὰ ἐσὺ πετᾷς νὰ στήσης τὴ φωλιά σου
 Μ' ἄλλο ταῖρι σὲ ξένο περιγιάλι.
 Γειά σας, φανταχτερὰ Νεραΐδων κάλλη,
 Κόρη ἀηδονολαλήτρα, μαΐσσα, γειά σου !
 Κλαίω τὴ ροδοχιονάτη ἀμαλαγιά σου
 Σὰ νᾶχε πᾶς στοῦ Χάρου τὴν ἀγκάλη.
 Μὰ δὲ σὲ θέλει ὁ Χάρος. Γράφ' ἡ Μοῖρα
 Πολυζώητο στὴ γῆς νὰ μυριανθήσης
 Τριαντάφυλλο ἐρωτιᾶς καὶ μὲ τὰ μύρα
 Τοῦ κόρφου σου τὸν κόσμον νὰ μεθήσης
 Καὶ μὲς τῆς θείας σου γλύκας τὴν πλημμύρα
 Τὴν πίκρα τῆς Ἀλήθειας νὰ βυθίσης.

ΙΟΥΛ. 98

(1) ΣΗΜ. ΤΟΥ ΕΚΔ. Τὸ ποίημα ἐγράφηκε ὅταν ἐχαλοῦσαν ἓνα παλαιὸ ρει-
 πισμένον ἀνεμόμυλο, ποῦ χαρακτηριστικὰ ἐπρόβαλλε στὴν ἄκρῃ ἐνοῦ προά-
 στειου τῆς Κέρκυρας μέσα στὴ θάλασσα, καὶ ἐτυπώθηκε στὴν «Τέχνη» τοῦ
 Νοέμβριου 1898.

(2) ΣΗΜ. ΤΟΥ ΕΚΔ. Māyā, σανσκριτικὴ λέξη ποῦ σημαίνει ἀπάτη καὶ προ-
 σωποποίηση τῆς ἀπάτης, σύμφωνα μ' ἓναν Ἰνδικὸ μῦθον ποῦ τὸν μεταχειρί-
 στηκε ὁ Schopenhauer στὴ φιλοσοφία του ἀκριβῶς στὴν ἀντίληψη ποῦ τὸ
 σονέτο ξηγᾷ.

(3) ΣΗΜ. ΤΟΥ ΕΚΔ. Ἡ σανσκριτικὴ λέξη σημαίνει τὸ ἀντίθετον τοῦ
 Nirvāṇa, δηλαδὴ τὸ ἐξακολουθητικὸ ταξίδεμα ἀπὸ ζωὴ σὲ ζωὴ.

ANGELICA FARFALA (*)

Στ' ἀκύμαντα τῆς θάλασσης ἀτλάζια
 Ἀκροπατῶντας ἡ ψυχὴ, σὰ νάχη
 Μισοαπλωμένα τὰ φτερά, μονάχη
 Κινάει νὰ βρῇ στὴν ἀπειρη, γαλάζια
 Μονάξια γιατρεμὸ γιὰ τὰ μαράζια,
 Ποῦ τόσο τὴν παθιάζουν· καὶ σὰ λάχη
 Ν' ἀντικρίση τ' ὠριόπλουμο σελάχι
 Κι' ὅλα τ' ἀστραφτερά χρυσὰ τσαπράζια
 Τοῦ Ἥλιου, ὀρθοποδίζει ἐρωτεμένη
 Στῆς ἀσημοβολῆς τὸ μονοπάτι,
 Ποῦ ἴσια τὴ βγάνει στ' ἄσπιλα τεμένη
 Τῆς ὁμορφιάς, κ' ἐκεῖ, μὲ τὴν ἀπάτη
 Πῶς θὰ πορεύεται αἰώνια ἱεροδοῦλα,
 Στ' ἅγιο φῶς καίεται σὰν πεταλουδοῦλα.

ΓΕΝ. 99

ΚΡΗΤΗ

Σειρῆνα πρασινόχρυση, μὲ μάτι
 Σὰν τῆς ἀγάπης, μὲ λαχτάρας χεῖλια,
 Ἀχτιδομάλλα, ὀρθοθύζα, μὲ χίλια
 Μύρια καμάρια καὶ λέπια γεμάτη,
 Τραγοῦδι τραγουδᾷς μὲς τὴ ροδάτη
 Κατάχνια τοῦ πελάου, καὶ στὴν προσήλια
 Τοῦ ἀγέρος πλατωσιὰ καὶ στὰ βασίλεια
 Τῆς γῆς πνοὴ τὸ σέρνει μυρωδάτη:
 «Σὰν τὸ γάλα τῆς αἴγας Ἀμαλθείας
 Θρέφει θεοὺς καὶ τὸ φιλί μου ἐμένα.
 Ἐλάτε νὰ χαρῆτε μὲς τῆς θείας
 Ἀγκαλιᾶς μου τὸ σφίξιμο ἐνωμένα,
 Πρόσφυγες τῆς ζωῆς, δῶρα ἅγια τρία
 Θάνατο, ἀθανασία κ' ἐλευτερία.»

ΙΟΥΛ. ΣΕΠΤ. 98

(*) ΣΗΜ. ΤΟΥ ΕΚΔ. Dante Purgat. X 125:

Ἐτυπώθηκε στὰ «Γράμματα» τοῦ Γενάρη 1912.

ΚΑΛΛΙΠΑΤΕΙΡΑ ⁽¹⁾

« Ἀρχόντισσα Ροδίτισσα, πῶς μπήκες ;
 Γυναῖκες διώχνει μιὰ συνήθεια ἀρχαία
 Ἐδῶθε. » « Ἐχω ἓνα ἀνίψι, τὸν Εὐκλέα,
 Τρεῖς ἀδέρφια, γιό, πατέρα Ὀλυμπιονίκες.
 Νὰ μὲ ἀφήσετε πρέπει, Ἑλλανοδίκες,
 Καὶ ἐγὼ νὰ καμαρώσω μὲς τὰ ὠραῖα
 Κορμιά, ποῦ γιὰ τὸ ἀγρίλι τοῦ Ἡρακλέα
 Παλαίβουν, θιαμαστὲς ψυχῆς ἀντρίκιες.
 Μὲ τὲς ἄλλες γυναῖκες δὲν εἶμαι ὅμοια.
 Στὸν αἰῶνα τὸ σόϊ μου θὰ φαντάζη
 Μὲ τῆς ἀντριᾶς τὰ ἀμάραντα προνόμια.
 Μὲ μάλαμα γραμμένος τὸ δοξάζει
 Σὲ ἀστραφτερὸ κατεδατὸ μαρμάρου
 Ὑμνος χρυσοῦ τοῦ ἀθάνατου Πινδάρου. »

NOEMBR. 98

ΚΕΡΚΥΡΑ ⁽²⁾

Ἡ θάλασσα ἐσπαρτίρησε ὥς τὸν πάτο
 Κι' ἄφρισε σὰν ἐδέχτηκε στὸν κρύο
 Κόρφο ἄκόμα ὀλοζώντανο τὸ θεῖο
 Σπόρο, ἀπ' τὸν οὐρανὸ σταγμένον κάτω.
 Τότες βγήκε ἀπ' τὸ πέλαγο τ' ἀφράτο,
 Τέρας τῆς μορφάδας καὶ σημεῖο,
 Τ' ἅγιο τῆς Ἀφροδίτης μεγαλεῖο,
 Γλύκες ἐρωτικὲς ὅλο γιομάτο.
 Μὰ τὸ δρεπάνι, ποῦχε αὐτοῦ σκορπίση
 Τοῦ θεοῦ τ' ἀμελέτητα, καὶ κεῖνο
 Μὲς τὸ γιαλὸ μελλότουν νὰ καρπίση.
 Κ' ἔτσι, Ἀφροδίτη τῶν νησιῶν, μὲ κρῖνο
 Καὶ ρόδο πλουμιστή, γιομάτη γλύκες,
 Κέρκυρα, ἀπ' τοῦ Οὐρανοῦ τὸ αἶμα ἐβγήκες.

OCT. 98

(¹) ΣΗΜ. ΤΟΥ ΕΚΔ. Ἐτυπώθηκε στὴν « Τέχνη » τοῦ Μάρτη 1898.

Ὁ μῦθος βρίσκεται στὸν ἀνώνυμο σχολιαστὴ τοῦ Πινδάρου, σύμφωνα μὲ μία σημείωση τοῦ ποιητῆ. (Σχολ. εἰς Πινδ. Ὀλύμ. Ζ'.)

(²) ΣΗΜ. ΤΟΥ ΕΚΔ. Ὁ μῦθος βρίσκεται στὰ Ἀγροναυτικά τοῦ Ἀπολλωνίου τοῦ Ρόδιου (Δ, 982—992), σύμφωνα μὲ μία σημείωση τοῦ ποιητῆ.

ΚΑΡΔΑΚΙ (*)

Τ' ἄγνωρα ρεποθέμελα τοῦ ἀρχαίου
 Ναοῦ στὸ ἔρμο ἀκροθαλάσσιο πλαῖ
 Χορταριασμένα κοίτονται. Γελάει
 Γύρου ὁμορφάδα κόσμον πάντα νέου.
 Καὶ λέω ποῦ ἀκόμα ἀπ' τὴν κορφὴ τοῦ ὤραιου
 Βουνοῦ στ' ἄσπρα ντυμένη ροβολάει
 Ἡ ἀρχαία ζωὴ κι' αὐτοῦ φεγγοβολάει
 Λαμπρὸς ναὸς τεχνίτη Κερκυραίου.
 Χρυσόνειρο, σὲ βλέπω γιατί μ' ἔχει
 Μαγείη τὸ νερὸ στὴν κρύα βρύση,
 Ποῦ μέσαθε ἀπὸ τ' ἅγιο χῶμα τρέχει.
 Ἔτσι κάποιος θεὸς θὰ τὸ 'χῃ ὀρίση·
 Κι' ὅποιος ξένος ἐκεῖ τὸ χεῖλι βρέχει
 Στὰ γονικά του πλιά δὲ θὰ γυρίση.

ΑΒΚ. 95

ΟΝΕΙΡΟ

Νύχτα, μὲ δίχως ἄστρα οὐδὲ φεγγάρι,
 Σὲ μὴν ἄγρια παράδερνα λαγκάδα·
 Ξάφνου μὲ σκιαχερὴ ξένη ἀσχημάδα
 Τρεῖς Ἀχαρεὺς θωρῶ σ' ἓνα λογγάρι.
 Ἡ μεσινὴ ψηλὰ κρατεῖ λυχνάρι,
 Ποῦ τῶν τριονῶν φωτίζει τὴν ἀχνάδα·
 Οὐρλιάζοντας μ' ἀταίριαστη βραχνάδα
 Ἀργὰ ξαλλάζουν τὸ ἐξάδιπλο ἀχνάρι
 Κι' ὁμπρὸς μου σταματοῦν. Τότε στυλόνει
 Ἡ κάθε μιὰ τὰ μάτια κατὰ μένα·
 Ἡ μεσινὴ τὸ λύχνο χαμηλόνει
 Καὶ φου! τὸν σβυοῦν οἱ τρεῖς μὲ φύσημ' ἓνα.
 Φρενιασμένος ἐξύπνησα. Ἀχ! τὸ φῶς μου,—
 Τὴν ἴδιαν ὥρα ἐσβύστηκε ὁ ἀδρεφός μου!

ΑΠΡ. ΜΑΗΣ 96

(*) ΣΗΜ. ΤΟΥ ΕΚΔ. Παραλιακὴ τοποθεσία σιμὰ στὴ χώρα τῆς Κέρκυρας, ὅπου καὶ μία βρύση, ποῦ γι' αὐτὴν ὁ λαὸς πιστεύει ὅτι ξηγάζει τὸ τέλος τοῦ σονέτου.

Ἐτυπώθηκε στὴν «Τέχνη» τοῦ Δεκεμβρίου 1898.

ΑΡΓΥΡΟΚΟΥΠΑ (¹)

(¹) Κρυσταλλένιο, διάφανο, γεμάτο
 Ἄπ' ἄδολο κρασί ποῦ πορφυρίζει,
 Μὲ κίνημα θερμό, μ' αἶσθημα ἀκράτο
 Ἐνα φτωχὸ ποτήρι σ' ἀντικρίζει,
 Σὲ λαχταράει, σὲ γγίζει· μὰ τ' ἀφράτο
 Πιοτὸ σὰν αἶμα χύνεται, σκορπίζει.
 Καὶ τὸ ποτήρι μένει ἄδειο ὥς τὸν πάτο
 Γιατὶ τὸ σκούντημά σου τὸ τσακίζει,
 Καὶ σὺ στέκεσαι ἀτάραχτη καὶ κρύα,
 Ἀργυρόκουπα, πλούσια ἱστορισμένη,
 Μὲ τὴν περήφανή σου θεωρία.
 Εἶσαι νὰ σ' ἀγαποῦν συνειθισμένη·
 Στὴν πικρὴ τῆς ζωῆς χαροκοπία
 Δὲ δείχνεις μὲ τί σ' ἔχουν γεμισμένη.

ΝΟΗΜΒ. 96

ΠΟΡΤΑ ΡΙΑΛΑ (²)

Τοῦ Ὑπερανθρώπου, μὲ τὰ δῶρα τ' Ἀρη,
 Ἡ ἐλπίδα στὴν καρδιά μας φλόγα ἀνάβει.
 Ἀχ! ὥς ποῦ σάρκα ὁ πόθος μας νὰ λάβῃ,
 Τὸ ἰδρὸν θὰ γέρῃ ὀμπρὸς στὸ μανιτάρι.
 Καὶ σένα, ἀντρίας σύμβολο, σκουτάρι
 Τῆς Λευτεριάς σ' ἐγκοέμισαν οἱ σκλάβοι
 -Κ' οἱ ἀδύνατοι, σ' ἐφάγαν οἱ ἐργολάβοι,
 Σὰν τὰ σκουλοῦκια τὸ νεκρὸ λιοντάρι.
 Πάει τὸ θεριό, ποῦ μ' ἀσκωμένο νύχι
 Γῆς κι' οὐρανὸ φοβέριζε, καὶ οἱ τοῖχοι
 Πᾶν, ποῦ μαροῦτι κ' αἶμα εἶχε τους βάψουν.
 Νὰ μπορούσαν νὰ ζήσουν τοῦτοι οἱ στίχοι
 Ὅσο ἐσὺ θάχε ζήσης, νὰ σὲ κλάψουν
 Καὶ κείνους ποῦ σ' ἐχάλασαν νὰ κάψουν.

ΣΕΠΤ. 96

(¹)

ΠΑΡΑΛΛΑΓΗ

Στίχ. 1. Σὰν κρυσταλλένιο διάφανο, κτλ.

(²) ΣΗΜ. ΤΟΥ ΕΚΔ. Τὸ σονέτο ἐγράφηκε ὅταν ἡ Δημοτικὴ Ἀρχὴ καταδά-
 φιζε τὴν Porta Reale ἕνα ἀπὸ τὰ τελευταῖα λείψανα τῶν βενέτικων τει-
 χιῶν τῆς Κέρκυρας.

ΨΥΧΟΦΙΛΗΜΑ

Χρυσοάρμενα δνειράτα ἀργοπλένε
 Στὰ πέλαγα τοῦ πόθου οἱ φαντασίες
 Καὶ κατὰ κεῖ ἀρμενίζουν, ὅπου ἐπῆες,
 "Ὅπου τὰ μάτια σου, ἄστρα, γελοκλαῖνε,
 "Ὅπου ἀπάρθενος φέγγεις, λατρεμένε
 Κρίνε τῆς ὁμορφιάς, κ' οἱ μελωδίες
 Τῶν τραγουδιῶν μου σμίγουν τὲς μαγεῖες,
 Ποῦ μὲς τ' ἀγνά σου χεῖλη σιγοπνένε.—
 Χάρου, καρδιά μου θλίβερε, καὶ ἀγάλλου!
 Πέρασε ἡ μαύρη νύχτα κ' ἡ ἄγρια μπόρα·
 "Ἄνθι καὶ σὺ μικρὸ μὲς τοῦ μεγάλου
 Κόσμου τὸ περιβόλι, ἄνοιξε τώρα.
 Δὲν ἤξερε ἡ ψυχὴ μου νὰ φιλήσῃ·
 Τώρα ξέρει.—"ὦ πανάχραντο μεθύσι!

NOEMB. 98

ΝΙΚΗ

Ἐβρέθηκ' ἓνα ἀτίμητο βλησίδι!
 Τώρα ποῦ οἱ ἀρχαῖοι ξανάζησαν ἀγῶνες,
 Ποῦ τῆς Πατρίδας δίνουν ζωογόνες
 Φλόγες, ἀντριάς πολεμικῆς μισίδι,
 Τοῦ Γένους μας παμπάλαιο στολίδι,
 Πῶλαμψε στοῦ Ἡρώλῃ τοὺς ἐλαιῶνες
 "Ἐπειτ' ἀπὸ εἰκοστρεῖς καὶ πάλ' αἰῶνες,
 Ξαναστράφτουν οἱ Ὁδῆς τοῦ Βακχυλίδη.
 Σ' ἡμᾶς τὸν στέρνει τώρα ἡ Ἑλλάδα Μάννα
 Θρίαμβου ἀρραβῶνα στὴ μεγάλη Πάλη,
 Καὶ τὸ Γένος μ' ἐλπίδας θρέφει μάννα
 Ποῦ σ' ἅγιο Ἀγῶνα θὰ νικήσῃ πάλι.
 Μάννα! Τοὺς νέους Σου ἤρωες νὰ ἐγκωμιάσῃ
 Γεννηθῆτω ποιητῆς, ποῦ νὰ τοῦ μοιάσῃ!

ΔΕΚ. 98

ΠΛΗΡΩΜΑ ΧΡΟΝΟΥ

Οἱ Τοῦρκοι εἶναι θεριά, δὲν εἶναι ἀνθρώποι.
 Γιὰ χιλιοστὴ φορὰ πάλι σηκώσου !
 Τὸ τρισένδοξο θέλει ριζικὸ σου
 Θεριά νὰ σφάξης ποῦ τὰ θρέφει ἡ Εὐρώπη.
 Πολὺ ψηλά, κεῖ ποῦ δὲ φτάνει τόπι
 Ἀφωρεσμένου Τούρκου, Φράγκου, ἢ Ρώσσου,
 Εἶναι στημένο τ' ἅγιο φλάμπουρὸ σου
 Στοῦ Ἰδανικοῦ τὸ οὐράνιο κατατόπι.
 Κι' ἂ σὲ κρατοῦν πιστάγκωνα δεμένη,
 Κι' ἂ χίλια μύρια βάσανα παθαίνεις,
 Μὰ στὸ τέλος θὲ ν᾿βγῇς κερδεμένη, ---
 Εἰς' αἶμα Ἑλληνικὸ καὶ δὲν πεθαίνεις.
 Ἄν εἶναι ἓνας Θεὸς δικαιοκρίτης,
 Σὺ θὰ τὸ δεῖξης, Λευτεριά τῆς Κρήτης.

ΓΕΝ. 97

ΤΑΜΑ (*)

Κόρη ἀφράτι μὲ στήθια σὰν τὸ γάλα,
 Μ' ὀλόξανθα μαλλιά σὰν τὸ χρυσάφι,
 Μὲ μάγουλα π' ὁ Ἔρωτας τὰ θάφει
 Ρόδισμα οὐράνιο ραίνοντας μία στάλα,
 Σὰν καὶ σένα δὲν εἶναι πλάσματα ἄλλα,
 Σὲ λαχταρῶ σὰ διψασμένο ἄλαφι,
 Νὰ τ' ἀγαπήσω ἡ Μοῖρα μου τὸ γράφει
 Τὰ δυό σου μάτια μαῦρα τὰ μεγάλα.
 Ἐσὺ εἶσαι ἡ εὐτυχία μου, ἔσὺ τὸ φῶς μου,
 Πῶς θὰ ἰδῶ στὴ ζωὴ μου τέτοιο θᾶμα
 Ποτὲ δὲν τὸ ἐφαντάστη ὁ λογισμὸς μου.
 Νὰ μὴ σ' ἀπαρνηθῶ σοῦ κάνω τάμα,
 Ἐλα, χαρὲς καὶ βάσανα τοῦ κόσμου
 Χεροπιασμένοι θὰ περνᾶμε ἀντάμα.

ΜΟΝΑΧΟ, 3 ΙΟΥΝΙΟΥ 1898

(*) ΣΗΜ. ΤΟΥ ΕΚΔ. Ἐτυπώθηκε στὸ « Ἀττικόν Μουσεῖον » 1 Φεβρ. 1891.

ΠΑΤΡΙΔΑ (*)

Πάλε ξυπνάει τῆς ἀνοιξης τ' ἀγέρι
 Στὴν Πλάσχ μυστικῆς ἀγάπης γλύκα,
 Σὰ νύφ' ἢ γῆ, πῶχει ἄμετρα ἄνθη προῖκα,
 Λάμπει ἐνῶ σβυέται τῆς αὐγῆς τ' ἀστέρι.
 Πεταλοῦδες πετοῦν ταῖρι μὲ ταῖρι,
 Ἐδῶ θουτίζει μέλισσα ἐκεῖ σφήκα·
 Τῇ φύση στὴν καλὴ τῆς ὥρα ἐβροῖκα,
 Δαχταρίζει ἡ ζωὴ σ' ὅλα τὰ μέρη.
 Κάθε μοσκοβολιὸ καὶ κάθε χρῶμα,
 Κάθε πουλιοῦ κελιάδημα ξυπνάει
 Πόθο στὰ φιλοκάρδια μου κ' ἐλπίδα
 Νὰ σοῦ ξαναφιλήσω τ' ἅγιο χῶμα,
 Νὰ ξαναῖδῶ καὶ τὸ δικό σου Μῆη,
 Ὅμορφῇ μου, καλῇ, γλυκειᾷ πατρίδα.

MONACO. 5 IOYN. 88

ΠΑΤΡΙΔΑ

Μάιννα' μου Ἑλλάδα, τί δὲν εἶσαι τώρα
 Σὰν πρῶτα ὀρθή, ψηλὴ, στεφανωμένη
 Μὲ δάφνες, τί δὲν εἶσαι μὲ τὰ δῶρα
 Τῆς ἀθάνατης Νίκης στολισμένη ;
 Ἀχ! πότε θάρρη, πότε θάρρη ἡ ὥρα
 Νὰ ματαστράψῃ ἡ ὄψις σου ἢ σβυμένη
 Καὶ τὴν ἐρημωμένη σου τὴ χώρα
 Μ' ἐλπίδα νὰ φωτίσῃς, ὦ ἀντρειωμένη ;
 Πατρίδα μου, σηκώσου. Ἄς λάμψῃ πάλι
 Στὸν αἰθέρα ψηλὰ τὸ μέτωπό σου,
 Καὶ τῆς Ἐλευτεριᾶς θεὸ νὰ προβάλλῃ
 Ἡ μέρα καὶ τὸ θεῖο πρόσωπό σου
 Θὰ λάμψῃ σὰν τὸν ἥλιο τῆς Μεγάλῃς
 Θὰ γίνῃς κι' ἄλλοιὰ τότε στὸν ἔγχρό σου.

ΚΑΡΚ. 6 ΣΕΠΤ. 78

(*) ΣΗΜ. ΤΟΥ ΕΚΔ. Ἐτυπώθηκε στὸ «Ἀττικὸν Μουσεῖον» 1 Φεβρ. 1891
 μὲ τὴν ἐξῆς παραλλαγὴν : Στίχ. 1. Πάλε σκορπάει κτλ.

ΕΙΔΩΛΑ

"Αχαρή μου χαρά, φτωχοί μου στίχοι,
 Τῆς ζωῆς μου ἀκριβό, κρυφὸ καμάρι,
 Ἀπὸ καθάριο βγαίνετε ζυμάρι
 Κ' εἰσαστε γεννημένοι ὅχι ὅπως τύχη.
 Δὲν κελαηδᾶτε ἀνούσιοι κι' ἄσκοπ' ἦχοι
 Σὺν τραγούδια ἐλαφρόμυαλου ἐρωτάρη,
 Μὰ κι' οὔτε παραιτᾶτε τὸ συρτάρι
 Νὰ βεῖτε ἀγοραστή τόσο τὸν πῆχυν.
 Γιατ' εἰσαστε ψυχούλες καὶ κορμάκια
 Τῶν πόθων καὶ τῶν πόνων μου, ποῦ πλήθια
 Πικρὰ μ' ἐσυχνοπότησαν φαρμάκια·
 Εἶδωλά εἶναι οἱ χαρές, καῦμός ἡ ἀλήθεια,
 Καὶ ἀλήθεια εἶν' ἡ ζωὴ! Μὰ τί μὲ μέλει·
 Θωρῶ ἐσᾶς κι' ὁ καῦμός γένεται μέλι.

ΣΕΠΤ. 97

EXCELSIOR ! (*)

Κρῦο κρούσταλλο νερὸ τὰ ἡλιοφρυμένα
 Χεῖλια θὰ ὀγράνη· εὐγενικὰ ἀνθρωπότη
 Θὰ τοὺς φιλέψη πλούσιο φαγοπότι·
 Κορμιά ἀπ' τὴν πλήθια χάρη ἀλαφρημένα,
 Ἀγάλματα θεῖκὰ ζωντανεμένα
 Θ' ἀγναντέψουν στὴ Νίμπρο· ἐκεῖ τὴν πρώτη
 Τῆς λευτεριάς ἀστραφτερὴ λαμπρότη
 Τὰ στήθια θὰ χαροῦν τὰ πονεμένα.
 Καὶ τὸ περνοῦν οἱ βλάμηδες λεβέντες
 Τ' ἀτέλειωτο φαράγγι ὅλο χαλίκι
 Μονοσκοῖνι μὲ γέλοια καὶ κουβέντες.
 Μὰ ἔχουν ποδάρια καὶ καρδιὲς τσελίκι·
 Μὰ τοὺς θεριεύει ὁ πόθος τοῦ θανάτου
 Μὲ τ' ἀγιασμένα δαφνοστέφανά του.

ΚΡΗΤΗ ΑΥΓ. 98, ΚΕΡΚ. ΟΥΤ. 98

(*) ΣΗΜ. ΤΟΥ ΕΚΔ. Τὸ σονέτο ἀναφέρεται στὴν ἐπανάσταση τῆς Κρήτης τοῦ 1896 καὶ εἰκονίζει τὴν πορεία τῶν ἀνταρτῶν, ποῦ ἓνας τοὺς ἦταν καὶ ὁ ποιητής, μέσα στὸ μακρὺ φαράγγι ποῦ ἀνεβαίνει ἀπὸ τὴν Χώρα τῶν Σφακιῶν στὸ χωριὸ Νίμπρο, ἓνα ἀπὸ τὰ ψηλότερα τοῦ νησιοῦ.

Ἐτυπώθηκε στὴν «Τέχνη» τοῦ Γενάρη 1899.

ΞΑΝΑΦΕΓΓΕΙ (¹)

Νεκροκάραβου μέγα ἄρμενοπάνι
 Τοῦ πόνου ἡ ἀντάρα ὀμπρός μας μαῦρο ἐστήθη·
 Τῆς μάννας μας πατρίδας τ' ἅγιο ἀστήθι
 Τὸ ξέσκισε τῆς Μοίρας τὸ δρεπάνι.
 Ξανάφεξε καὶ πάλι ἐροδοφάνη
 Νέα πλάση καὶ ὁ καῦμός ἐλησιμονήθη·
 Στὲς καρδιὰς ἡ πατρίδα ἀναγεννήθη
 Μὲ τῆς ἐλπίδας τὸ χλωρὸ στεφάνι.—
 Κ' ἡ Ἀγάπη σου—ὦ φίλιὰ ψυχῶν καὶ χάδια—
 Μπήκε στὸ νεκροκάραβο τοῦ Χάρου
 Καὶ σοῦμεινε ἡ καρδιὰ γιὰ πάντα ἄχ! ἄδεια!
 Ὅχι! σὺν ξεδακρύσῃς ξαναχάρου!
 Βλαστάρι ἀγγελικὸ νέου παραδείσου
 Σοῦ τῇ νεκρανασταίνει τὸ παιδί σου.

ΟΧΤ. 98

“ ΠΕΡΙ ΣΤΕΦΑΝΟΥ ” (²)

Τοῦ Ἑλληνικοῦ Λαοῦ μονάχου ἔπρεπε
 Βασιλικὸ τοῦ τραγουδιοῦ στεφάνι·
 Μὲ τὴ λαλιά του, ἰδές, νὰ ξαναῦφάνη
 Στέργει ἡ ἀρχαία Μοῦσα τὰ χρυσά της ἔπι.
 Βάσκαμα ἀχρεῖο τὴ δάφνη του δὲ σέπει·
 Προαιώνιες Μοῖρες ἔχουν τὴν μοιράνη·
 Χολὴ δασκάλων δὲ θὰ τὴ μαράνη·
 Ἀπ' τὰ εἰδωλά τους δὲν θὰ μείνῃ ρέπι.
 Κι' ἂν ἄλλουνῶν τῆς Τέχνης τὸ παράσημο
 Δόσῃ ὁ Λαός, μὰ ὥς ρήγα θὰ φιλέψῃ
 Τὸ Μαρκορᾶ, λογιᾶζω, τὸ Γεράσιμο,
 Ποῦ δὲ γεράζει. Ἡ ποίησις ἄς βασιλέψῃ!
 Μὲ γενικὰς ἀπόλυτες καὶ ἰσόκωλα
 Ἀντὶς νὰ πᾶμε ὀμπρός, πᾶμε πισόκωλα.

28 ΔΕΚ. 98

(¹) ΣΗΜ. ΤΟΥ ΕΚΑ. Τὸ σονέτο ἦταν προορισμένο γιὰ τὸ φίλο τοῦ ποιητῆ Καθ. Γ. Σωτηριάδη, ποῦ τότες εἶχε χάσει τὴ γυναῖκα του.

(²) ΣΗΜ. ΤΟΥ ΕΚΑ. Τὸ σονέτο εἶναι ἡ ἀπάντησις τοῦ ποιητῆ στὸ δημοψήφισμα ποῦχε προβάλλει τότες ἡ ἐφημερίδα «Ἄστυ» γιὰ τὸ ποιὸς εἶναι ὁ πρῶτος ἀπὸ τοὺς ζωντανοὺς ποιητὲς μας, καὶ ἐτυπώθηκε στὸ «Ἄστυ» τῆς 7 Ἰαν. 1899.

ΜΟΥΧΡΩΜΑ (*)

Φυσάει τ' αεράκι μ' ανάλαφρη φόρα
 Καὶ τὲς τριανταφυλλιὲς ἄργα σαλεύει·
 Στὲς καρδιὲς καὶ στὴν πλάση βασιλεύει.
 Ρόδινο σούρουπο, ὦρα μυροφόρα,
 Χρυσὴ θυμητικῶν ὀνείρων ὦρα,
 Ποῦ ἡ ψυχὴ τὴ γαλήνῃ προμαντεύει,
 Τὴν αἰώνια γαλήνῃ, καὶ ἀγναντεύει
 Σὰ γιὰ στερνὴ φορὰ κάθε τῆς γνώρα
 Ἀξέχαστῃ ξανθῆς κρινοτραχήλες
 Ἀγάπες, γαλάνᾳ βασιλεμένα
 Μάτια ὄγρὰ καὶ φιλιὰ καὶ ἀνατριχίλες
 Καὶ δάκρυα· πλάνα δῶρα ζηλεμένα
 Τῆς ζήσης, ποῦ ἀγνοσβύεται καὶ τελειώνει
 Σὰν τὸ θαμπὸ γιουλι ποῦ ὀλοένα λυώνει.

12 ΦΕΒΡ. 99

ΧΑΡΑΥΓΗ

Ἀχνά, σὰν τὸ ροδόδαμμα μιᾶς πρώτης
 Ἀνήξερης ἀγάπης, ξημερώνει·
 Τὴν ἀπάρθενη θάλασσα φουσκώνει
 Σὰ γλυκοανασασμὸς πάναγνης νιότης,
 Καὶ σὰν ἄνθια κυλάει τὸν κάτασπρό τῆς
 Ἀνάλαφρον ἀφρό, καὶ ἡ γῆς ἀσκώνει
 Τὴ λευκὴ καταχνιὰ καὶ φανερόνει
 Τὴν ὁμορφάδα τῆς αἰωνιότης
 Ἀγγιχτῇ, ἀφίλητῇ, ἀθώρητῇ. Μένει
 Σαστισμένη ἡ ψυχὴ στὴ δροσεράδα
 Τοῦ ἀγέρος ποῦ ὅσο πάει καὶ ἀσπρογαλιάζει·
 Τὸ πάθος ξεστοχάει καὶ ἀναγαλλιάζει,
 Σὰν ὁ ἄγριος κρίνος ποῦ ξανοίγει ἀράδα,
 Στὴν ἄπειρη ὥραιότη ἐρωτεμένη.

28 ΜΑΡΤ. 99

(*) ΣΗΜ. ΤΟΥ ΕΚΔ. Ἐτυπώθηκε στὴν «Τέχνη» τοῦ Ἀπριλίου 1899.

ΕΛΙΑ ⁽¹⁾

Στὴν κουφάλα σου ἐφώλιασε μελίσσι,
 Γέρικη ἐλιά, ποῦ γέρνεις μὲ τὴ λίγη
 Πρασινάδα ποῦ ἀκόμα σὲ τυλίγει
 Σὰ νᾶθελε νὰ σὲ νεκροστολίση.
 Καὶ τὸ κάθε πουλάκι στὸ μεθύσι
 Τῆς ἀγάπης πιπίζοντας ἀνοίγει
 Στὸ κλαρί σου ἐρωτάρικο κυνήγι,
 Στὸ κλαρί σου ποῦ δὲ θὰ ξανανθήση.
 Ὡ πόσο στὴ θανὴ θὰ σὲ γλυκάνουν,
 Μὲ τὴ μαγευτικὰ βοή ποῦ κάνουν,
 Ὅλοζώντανης νιότης δμορφάδες
 Ποῦ σὰ θύμησες μέσα σου πληθαίνουν·
 Ὡ νὰ μπορούσαν ἔτσι νὰ πεθαίνουν
 Καὶ ἄλλες ψυχὲς τῆς ψυχῆς σου ἀδεοφάδες.

12 ΙΟΥΝ. 1899

ΥΠΕΡΑΝΘΡΩΠΟΣ ⁽²⁾

Τοῦ μυστήριου ἀνασέκωσε τὴν πέτρα
 Καὶ μὴ σκιαχτῆς τὸ δάγκαμα τοῦ ἀστρίτα·
 Τὴν ἀλήθεια ἀκατάπαυτα ἀναζητᾷ
 Καὶ ἰδὲς ἂν εἶναι, ὡς λέν, ψυχοπονέτρα.
 Μία μία τὲς σαγιττιῆς τοῦ πόνου μέτρα
 Καὶ ἄγρυπνος τὲς πληγὲς ποῦ ἀνοίγουν κοίτα·
 Μηνύτρα φτάνει ἢ κάθε μιὰ σαγίττα
 Ἀπ' τῆς ἄσπλαχνης Μοίρας τὴ φαρέτρα.
 Καὶ ἂ θρῆς ποῦ ὁ πόνος εἶναι ἢ μόνη ἀλήθεια,
 Τότες ἀπ' τ' ἀντρειωμένα σου τὰ στήθια
 Γδύσου τὴν ταπεινότη τῆς δρφάνιας·
 Στῆς Ὀμορφιάς, στῆς Δύναμης τὴ γλύκα,
 Μὲ ἀλαλητὸ χαρᾶς καὶ περηφάνειας
 Γίνε Θεός σου καὶ τὴ Μοῖρα νίκα.

12 ΙΟΥΝ. 1899

(1) ΣΗΜ. ΤΟΥ ΕΚΑ. Ἐργάφηκε στὸ λεύκωμα τῆς Μυριέλλας καὶ Μοιρίτας.

(2)

ΠΑΡΑΛΛΑΓΕΣ

Στίχ. 3. Τὸ τί ᾖναι ἡ ἀλήθεια ἀδιάκοπα ἀναζητᾷ. («Γράμματα» Ἀλεξάντρειας, τόμ. Β'. τευχ. 13—14).

Στίχ. 8. Ἀπ' τῆς ἀγνωρῆς Μ. κτλ.

Στίχ. 11. Τὴν ταπεινότη γδύσου κτλ.

ΕΙΣ ΕΥΝΟΜΟΝ

Σὺ ποῦ στὰ γερατεῖά σου θέσες διακονεῖς
 Ποῦ δὲ σοῦ πρέπουν καὶ ἀθεόφοβα μιγαίνεις
 Τῶν ἱερῶν μας νεκρῶν τῇ μνήμῃ γιὰ νὰ γένῃς
 Παιδαγωγὸς τῶν ὑποτρόφων τῆς Γενεῖς,
 Κάλιο σὲ κάπιο σπετσεριὸ ποῦ συγγενεῖς
 Σὲ συμβουλευῶ πλερωμένος νὰ πηγαίνῃς
 Καὶ χολοσκάνοντας ὡς τέλεια νὰ ξεγένῃς.
 Φαρμάκια γιὰ ποντίκι' αὐτοῦ νὰ μαγγανεύῃς.
 Γιατὶ ὅσα κι' ἂν ἐμαγαρίστη τ' ἅγιο χρῆμα
 Τῆς μακαρίτισσας δωρήτρας Κερκυραίας,
 Νὰ ξεδευτῇ γιὰ ἐσὲ θάταν περὶ τὸ κρίμα!
 Εἰς τὸν ἐλεύτερον ἀέρα τῆς ὥραιας
 Λίμνης (ἄκου σ' τὰ λέω μὲ τὴν πιδ πλούσια ῥίμα)
 Ὡς ποῦ νὰ πάῃ βρωμᾷ τὸ πουλημένο κρέας.

Τὰ ψάλλω ἐνὸς ξεμωραμένου δικολάβου
 Ποῦ ἀρνιέται τὸ ρυθμὸ τοῦ δεκατρισυλλάβου.

ΤΕΛΟΣ ΙΟΥΝ. 1902

ΕΡΜΟΝΕΣ (*)

Ὀνειρεμένα, λυγερὴ μυρική,
 Τὴν ὥραία ἀντιφεγγίδα σου στοιχειώνει
 Ἡ ἀκύμαντη ἄρμη, ὡς μὲ κατάσπρα χιόνι
 Λουλούδια κλεῖς μαύρης σπηλιάς τῇ φρίκῃ.
 Σμίγεις πνοὲς μὲ τὸ ἀφροδίσιο φύκι
 Καὶ ὁ ξεχντὸς βράχος ποῦ ἐσὲ κουπώνει
 Χρυσόνεται ὅλος ὅταν σουρουπώνει
 Χωρὶς ἀχτίδα ἡλιοῦ σ' ἐσὲ ν' ἀφήκῃ.
 Ἐχ' ἡ γῆ γλίγκες ποῦ ἄλλῃ δὲν αἰστάνθη
 Ψυχὴ παρὰ ἡ φιλέρημη, ἡ ἀνυφάντρα
 Τῶν ὑπέργειων ὀνείρων, καὶ μὲς τ' ἄνθη
 Τοῦ Ἰσκιου, στὸ ἔμπα ἀπὸ τ' ἀπόκρυφ' ἄντρα
 Τὸ μυστήριον ἀπαλὰ τὴν ἀγκαλιάζει,
 Γένετ' ἓνα μ' αὐτὸ καὶ ἀναγαλλιάζει.

1903

(*) ΣΗΜ. ΤΟΥ ΕΚΔ. Περιθαλάσσιο μέρος στὴν Κέρκυρα.

ΜΑΛΛΙΑΡΟΣ

Μάλαμα ἐφέγγαν τὰ μαλλιά σου πλήθια,
 Ὡς Ἀπόλλωνα, σὰν ἔψαλλαν οἱ Μοῦσες
 Γύρω σου καὶ γυμνὲς σὰν τὴν Ἀλήθεια
 Οἱ Χάριτες χορεύανε μαλλοῦσες.
 Καί, Ὅμηρε, ἐσὺ τὰ μαλλιαρὰ τὰ στήθια
 Τῶν παλαιῶν παλληκαριῶν ὕμνοῦσες
 Ποῦ μέσα στὰ χρυσά σου παραμύθια
 Φιλοῦσαν καὶ θεὲς γλυκογελοῦσες.
 Στοῦ πόθου ἢ στῆς μαλιᾶς τὸ πάλεμα, ὅσα
 Δόξα ἐρωτιᾶς χαρίζουν ἢ θανάτου·
 Πλεῖο λαμπρὰ ὄνειροῦφαίνει κι' ἄλλα τόσα
 Ὁ Μαλλιαρὸς—ποῦ, ἂν πέσαν τὰ μαλλιά του,
 Μὰ ἂπ' τὸ τραγοῦδι ἐμάλλιασέ του ἡ γλῶσσα
 Κι' ἂπ' τὴν ἀγάπη ἐμάλλιασε ἡ καρδιά του.

ΜΑΡΤΗΣ 1904

ΣΩΚΡΑΚΙ (*)

Γλύκας ἀνεγδιήγητης ἀνάθρα
 Χύνει τὸ νεραϊδένιο σου τὸ διῶμα·
 Μὰ ἐκεῖ ψηλὰ διπλὸ κάθε σου χρῶμα,
 Τρίδιπλη κάθε χάρη σου ξαναῦρα.
 Φαντάζανε, στὰ χιόνια, σὰν πιὸ μαῦρα,
 Τὰ δυὸ μεγάλα μάτια σου κι' ἀκόμα
 Πιὸ φλογερὸ τὸ κοραλλένιο στόμα,
 Πιὸ καυτερὴ τοῦ ζυγωμοῦ σου ἡ λάβρα.
 Ξένης παράξενο ἄνοιξης ἀγιοῦλι,
 Ζαλιστικὸ τριόντισμα στὴν ἔρμη
 Κατάκρυα πλάση γύρω σου σκορποῦσες,
 Ποῦ μέσα μας ἐπέραν ὡς τὸ μεδοῦλι·
 Μὲ ξέφρενης, ὠϊμέ, λαχτάρας θέρμη
 Τὴν καρδιά μας κολάζοντας μεθοῦσες

2 ΙΑΝ. 13 ΜΑΡΤ. 1905

(*) ΣΗΜ. ΤΟΥ ΕΚΔ. Ὁρεινὸ χωριὸ τῆς Κέρκυρας.

NANNOΥΡΙΣΜΑ (¹)

Ἄρρωστε, ἰδές, λαμπρὰ σβύνεται ἡ μέρα,
 Τριανταφυλλί προμήνυμα τοῦ χάρου·
 Τόση γαλήνη στὰ γεμάτα χάρου
 Ποῦ μοῖρα σου φιλεῖται ἀνοιχτοχέρα.
 Καὶ στὸ ναὸ πού ἄσπρος φαντάζει πέρα—
 Σὰ νᾶγιναν κολῶνες τοῦ μαρμάρου
 Οἱ ἁρμονίες ἐνὸς ὕμνου τοῦ Πινδάρου
 Πήζοντας ξάφνου μὲς τὸν ἅγιο ἀγέρα—
 Ἔμπα, κοῖμου καὶ ὁ ὕπνος θὰ σέ γιάνη·
 Θὰ δνείρευτῆς τὴν ὁμορφιὰ τὴν ἴδια
 Ποῦ μὲ τ' ἀρχαῖο τραγοῦδι θὰ γλυκάνη
 Τῆς καρδιάς σου τὰ θλίβερα ξεσκλίδια:
 «Τὸν ἀγάπῃ ὁ θεὸς πεθνήσκει νέος.
 Μὴν ξυπνᾷς· εἶμαι ὁ Θάνατος ὁ ὥραϊος.»

31. VII. 1905

ΠΑΛΙΟΚΑΣΤΡΙΤΣΑ (²)

Σὰν πεθάνω, ἐδῶ θάρθω μὲ τὰ μύρια
 Φαντάσματα αὔπνα μέσα σὲ αὔλα γνέφια
 Ἡ σὲ ἀσημοβολῆς μαῖνὰ συντέφια
 Τ' ἅγια τῆς νύχτας νὰ χαρῶ μυστήρια·
 Νὰ ἰδῶ τῶν ξωτικῶν τὰ πανηγύρια,
 Τῶν τελωνιῶν τὰ θεότρελλα κέφια,
 Τοῦ Νεραῖδοχοροῦ ν' ἀκούσω ντέφια
 Καὶ Σέρηνων τραγοῦδια ἢ καὶ μαρτύρια,
 Καὶ ἅμα στ' ἀστέρινά τους χρυσοαμάξια!
 Οἱ ἀγγέλοι φύγουν καὶ ὁ ἥλιος φέξῃ πίσω,
 Ὑμνο στὴν τετραγάλανη μονάξια
 Πουλὶ τ' ἄγριον γιалоῦ θὰ κελαηδήσῃ·
 Τεχνίτρα ἢ πικροθάλασσα παρὰξια
 Τῆς λαλησιᾶς μου θὰ βαστάῃ τὸ ἴσο.

24. VIII. 1905

(¹) ΣΗΜ. ΤΟΥ ΕΚΑ. Ἐγράφτηκε στὸ Λεύκωμα τῆς Κας Αὔρας Θεοδοροπούλου (Εὐθανασία).

Ἐπιγραφή: Ἐγκοίμηση.

ΠΑΡΑΛΛΑΓΕΣ

Στίχ. 3. Τέτοια ὁμορφάδα στὰ γεμάτα κτλ. («Γράμματα» Ἀλεξάντρειας, τόμ. Β'. τευχ. 13—14).

Στίχ. 4. Ποῦ τύχη σου χαρίζει ἀνοιχτοχέρα.

Στίχ. 11. Νῆρθη μ' ἀρχαῖο τραγοῦδι νὰ γλυκάνη.

(²) ΣΗΜ. ΤΟΥ ΕΚΑ. Περίφημο περιθαλάσσιο μέρος στὴν Κέρκυρα.

Ἐγράφτηκε στὸ Λεύκωμα τῆς Κας Αὔρας Θεοδοροπούλου.

ΟΜΟΡΦΙΑ (¹)

Σὲ στραυροδρόμια ἀγέλαστα, ὅπου σκλάβοι
 Τῆς δουλειᾶς, τυραγνιοῦνται στὸ λιοθόρι,
 Σὰν κολασμένοι, ἐμπόροι καὶ μαστόροι,
 Κι' ὅλους, ἀπὸ τὸ χτίστη ὡς τὸ μανάθη,
 Διάφορου δίψα μόνο τοὺς ἀνάβει —
 Περνᾷς ἐσὺ τόμου σχολάσης, κόρη,
 Σὰν περιστέρι, καὶ τὸ ἀγνό σου θῶρι
 Τέλεια κάθε ἄλλη ἐπιθυμία τους παύει.
 Μακρὰ ἀπὸ τ' ἀνθισμένα περιβόλια
 Καὶ ἀφώτιστοι ἀπ' τῆς τέχνης τὴν ἀχτίδα,
 Ὅμως γιὰ σὲ ξεχνοῦν καθ' ἔγνοια δόλια
 Καὶ εἰρηνεμένοι σὰν ἀπὸ ἅγια ἐλπίδα
 Σὲ καμαρόνουν μουρμουρίζοντάς σου·
 «Ἡ Παναγία, πισσοῦνι μου, κοντά σου.»

7. IX. 905

ΑΝΘΡΩΠΟΣ (²)

Σὰν ἡ ψυχὴ δόξας φορῇ στεφάνια
 Καὶ γιὰ πλοῦτο ἢ γιὰ δύναμη φουσκώνει,
 Ἐνάντιο λόγο ἢ νόημα δὲ σηκώνει,
 Συγχώριο δὲ γνωρίζει ἡ περιφάνεια.
 Μὰ ἀπὸ ἀψύτερη καίεται κακοφάνια,
 Καὶ ὑποψία προσβολῆς τὴ φαρμακώνει,
 Καρδιά ποῦ ἀδικοσέρνετα στὴν σκόνῃ
 Καὶ πικροπαράδερνει στὴν δρφάνια.
 Καὶ τοῦτῃ συμπαθαίνει· τί, ὅσο τὴ σφαρίζει
 Πλὺδ ἀλύπητα ὁ καημός, τόσο καθ' ἄλλη
 Ἐγνοια ἐγδικήτρα μέσα της λουφάζει
 Καὶ χωνεύει σὰ σπίδα στὴν ἀθάλη·
 Ξεσπᾷ ἀγνάντια στὴν ὀχρητα καὶ στ' ἄχι
 Μόνῃ ἢ ἀγάτῃ, ἀγνὴ φλόγα, ἀπὸ τὴ στάχτῃ.

6. V. 1910

(¹) ΣΗΜ. ΤΟΥ ΕΚΑ. Τὸ σονέτο ἀποβλέπει τὴ δεσποινίδα Εἰρήνῃ Καποδίστρια, σήμερα σύζυγο τοῦ κ. Κ. Πασαγιάννη, ὅπως ὁ ἴδιος μᾶς πληροφορεῖ στὰ «Γράμματα» τῆς Ἀλεξάνδρειας (τόμ. Β'. τευχ. 13-14, σελ. 19), ὅθεν ἐπῆραμε κιόλας τὴ γραφὴ τοῦ στίχου 7, ποῦ στὰ χειρόγραφα βρίσκεται σὲ τοῦτον τὸν τρόπο: «Καὶ τὸ χαριτωμένο σου τὸ θῶρι».

(²)

ΠΑΡΑΛΛΑΓΕΣ

Στίχ. 12. Καὶ σβήνεται σὰ κτλ.

Στίχ. 13 — 14. Μόνῃ ἢ ἀγάτῃ, ἅγια λάμπα, ἀπὸ τὴ στάχτῃ
 Ξεσπᾷ ἀγνάντια στὴν ὀχρητα καὶ στ' ἄχι.

ΑΝΑΞΙΟ Α΄.

Στὸ φῶς σου σταματῶντας, μιὰ γαλήνη
 Θὰ ξαναβροῦνε οἱ λογισμοί μου οἱ πλάνοι,
 Καὶ τῆς ἀπελπισιᾶς τ' αὔπνο καπλάνι
 Γιὰ λίγο τ' ἄγριο νύχι θ' ἀπαλύνη.
 Μὰ ὁ καημὸς τῆς πατρίδας δὲ μ' ἀφίνει·
 Ἀλλοιῶς ἦθε σοῦ πλέξω ἓνα στεφάνι
 Ποῦ ἄλλ' ὅμοιο σὰν κι' αὐτὸ νὰ μὴν ἐφάνη·
 Τόσο ἦθελε ἡ θωριά σου τ' ὁμορφήνη.
 Τοῦ νησιοῦ μου τὲς μύριες ὁμορφάδες
 Σὰν κ' ἐμένα κανέννας δὲν ἔχαρη,
 Ποῦ ὅλο περναῶ πλαγιές, γιालούς, κορφαδες,
 Μὰ σ' ἐσὲ σταματῶ· γιατί ἔχει χάρη
 Κάλιο παρ' ἄλλη γῆς ἢ Κέρκυρά μου,
 Μὰ μὲς τὴν Κέρκυρά μου ἐσύ, κυρά μου.

29. VIII. 1910

ΑΝΑΞΙΟ Β΄. (*)

Πόσες φορὲς μὲ τὴν ψυχὴ μου σ' εἶδα
 Ν' ἀκουμπᾶς σὲ μιὰ μάρμαροκολώνα
 Τοῦ φεγγαροθρεμένου Παρθενῶνα
 Σὰ σὲ κρίνο ἀπαλὸ μάγου ἄστρου ἀχίδα.
 Καὶ τώρα ἀπ' τὴ μεγάλη Πυραμίδα
 Ἀνέερα πλὲς μὲ ἀθανασίας κορώνα
 Σὰ νὰ ἐξοῦσες ἰσόθεη στὸν αἰῶνα
 Τῶν ὠραίων καὶ ὑψηλῶν ἀντιφεγγίδα.
 Σὰ θὰ ξανᾶμαι ἀγνάντια σου καὶ ὁμπρός μου
 Θὰ λάμπουν τὰ δυὸ μάτια σου, θὰ λέω
 Πῶς βλέπω ὅλα τὰ θάματα τοῦ κόσμου,
 Πῶς ἀγκαλιάζω ὅ,τι ὑψηλὸ καὶ ὠραῖο,
 Καὶ ξεψυχῶντας στὸ φῶς τῆς εἰδῆς σου
 Τὴ γλύκα θ' ἀγροικῶ τοῦ παραδείσου.

ΠΑΣΧΑ 1911. ΚΑΐΡΟ

(*)

ΠΑΡΑΛΛΑΓΕΣ

Στίχ. 3. Τοῦ ὄγρου ἀπὸ φεγγαρόφως Π. («Γράμματα» Τόμ. Β΄. τευχ. 13—14).

Στίχ. 5. Καὶ τώρα στή μεγάλη Π.

Στίχ. 10. Θὰ φέγγουν τὰ δυὸ μάτια σου κτλ.

Στίχ. 13. Καὶ στὸ φῶς ξεψυχῶντας κτλ.

ΣΗΜ. ΤΟΥ ΕΚΔ. Τὰ δύο σονέτα Ἀνάξιο α΄. καὶ β΄. κατὰ τὲς πληροφορίες τοῦ κ. Πασαγιάννη («Γράμματα» Τόμ. Β΄. τευχ. 13—14, σελ. 20) ἀποβλέπουν τὴ γυναικάδελφῃ του, τὴν ὠραία κυρία Νένση Καποδίστρια.

ΦΑΛΗΡΟ (¹)

Εἶχε ὅλα τῆς τὰ μάγια ἡ νύχτα, μόνη
 Ἐσὺ ἔλειπες. Ἀργὰ κινάω νὰ φύγω,
 Μὰ ξάφνου στὴ μπασιὰ τοῦ μπάρ ξανοίγω
 Αὐτοκίνητο νὰ γοργοζυγόνῃ.
 Μ' ἐλπίδα σταματάω. Νά το, πλακόνει·
 Παραμερίζουν οἱ ἄλλοι. Ἀσειστος μὴ γῶ
 Τὴ ματιά μου στὰ μάτια σου. Ἄλλο λίγο
 Ἀκόμα, καὶ ὁ σωφφὲρ σου μὲ σκοτόνει.
 Ἀρχοντοπούλα μ' ἄφταστα πρωτᾶτα,
 Μὲ τῶν Ἑπτὰ νησιῶν τὲς χίλιες χάρες,
 Τετράξανθη ὁμορφιά γαλανομάτα,
 Τοῦ θανάτου δὲ μ' ἐπιασαν τρομάρες -
 Γλυκύτατες μ' ἐλυώσανε λαχτάρες
 Νὰ συντριφτῶ κάτω ἀπὸ ἐσὲ στὴ στράτα.

ΑΘΗΝΑ, ΙΟΥΝΙΟΣ 1911

ΤΟΥ ΚΑΚΟΥ (²)

(ΓΡΑΜΜΕΝΟ ΣΤΟ ΙΔΙΟ ΠΛΟΙΟ)

Σοῦ ἀρέσαν τὰ σονέττα μου καὶ ἀγάλι
 Ἀγάλι ἐψυχοπόνεσες κ' ἐμένα,
 Κ' ἐχάρισές μου, ὁμορφομάτα, μ' ἓνα
 Φίλημα τὴν καρδιά σου τὴ μεγάλη.
 Ποιὸς ἐρράγισε τ' ἄλικο ἀνθογυάλι,
 Καὶ ἀντὶς αἶμα νερὰ θωρῶ χυμένα,
 Καὶ τ' ἀνθία τῆς ἀγάπης μαραμμένα;
 Εἶχε ὁ γιालὸς τῆς γλύκας γυρογιάλι;
 Μισοκρύβεται ἐν' ἀχαρο βιέλιο
 Σκονισμένο, παλιὸ στὸ ὕστερο ράφι·
 Τὸ ἐδιάβασες μιὰ μέρα σ' ἓνα πλοῖο
 Καὶ δὲν καλοθυμᾶσαι οὔτε τί γράφει·
 Μὰ μιὰ στάλα ζωῆς πιωμένη σῶχει
 Κι' ἀκόμα δὲν τὸ παραρρίχνεις, ὄχι.

(¹) ΣΗΜ. ΤΟΥ ΕΚΔ. Ἀπόσπασμα ἀπὸ ἓνα γράμμα τοῦ ποιητῆ στὸν κ. Κ. Πα-
 σογιάννη τῆς 7 Ἰουνίου 1911 (« Γράμματα », Β'. 13—14) « . . . μου τὸ ἐ-
 νέπνευσε (!) μία κοντέσα κεφαλονίτισσα ».

(²) ΣΗΜ. ΤΟΥ ΕΚΔ. Τὸ σονέτο στὴ γραφὴ τοῦ τὸ δημοσιεύουμε εἶναι ἐκεῖνο
 ποῦ ὁ Γαριβαλδινὸς ταγματάρχης Χ. Γιοβάννης εὗρήκε στὸ λείψανο τοῦ ποιη-
 τῆ τὴν ἡμέρα τοῦ θανάτου του. Τοῦ ἰδιοῦ σονέτου εὗρέθηκε στὰ χειρόγραφα
 κ' ἓνα ἄλλο ἀντίγραφο μὲ τὲς ἀκόλουθες παραλλαγές.

ΤΑΣΙΔΙΑ

- Στίχ. 1 Σοῦ ἀρέσαν τὰ τραγούδια μου καὶ ἀγάλι.
 Στίχ. 5—8 Μὰ εἶχε ὁ γιालὸς τῆς γλύκας γυρογιάλι
 Καὶ τώρα πλιά σου ἀχοῦν ξερά καὶ ξένα
 Τὰ σονέττα ποῦ ἐφάνταζαν γιὰ σένα
 Στῆς φαντασίας μου τ' ἄλικο ἀνθογυάλι.
 Στίχ. 11 Τᾶνοιξες κάποια μέρα σ' ἓνα πλοῖο.
 Στίχ. 13 Μὰ μιὰ στιγμή ζωῆς παρμένει σῶχει.

Σ ΤΗ ΔΗΜΟΤΙΚΗ ⁽¹⁾

Εἶς ἔμορφη, σεμνή χωριατοπούλα
 Καὶ ᾧ τὸν ἀνθὸς τῆς νεότητος λουλουδίξεις,
 Δροσερὴ καὶ γελούμενη ῥοδίξεις,
 Ὅπως ᾧ τὸν οὐρανὸς ῥοδίξᾳ ἡ αἰγούλα.
 Καθὼς μὲς τὸ τριαντάφυλλο ἡ δροσούλα,
 Ὅμοια λάμπει τὸ δάκρυ σου ἂν δακρύξεις,
 Ὅσα νύφη ᾧ τὸ χορὸς γλυκογυρίζεις,
 Καὶ καμαρόνεις ὅσων βασιλοπούλα.
 Ὅλοι ἀντάμᾳ ὅς φιλοῦν οἱ ἄλλοι μία
 Γρηὰ φτιασιδωμένη, ἄσχημη, κρύα,
 Ποῦ κλαίει τὰ μαραμμένα της τὰ νειάτα.
 Ἐγὼ σὲν ἀγαπῶ, σὲν ἀγκαλιάζω.
 Ἄν τῇ φωνῇ σου ἀκούσω, ἀναγαλλιάζω.
 Ἀνύνομαι ᾧ τὰ φίλιά σου τὰ δροσάτα.

ΜΟΝΑΧΟ. 2^ο ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ. 1885ΕΙΣ ΤΗ ΜΙΝΝΑ ⁽²⁾

Τί μὲ γνιοιάζει πῶς εἶναι κελνερίνα
 Ἄν μὲ ὅλη τὴν καρδιά της μὲ ἀγαπάει,
 Ἄν τὰ στήθη της ἄσπρα εἶναι ὅσων κρίνα,
 Ἄν ὅσων τὰ Χερουβὶμ χαμογελάει;
 Σὰν ὁ τυφλὸς ποῦ ξάφνᾳ οὐράνι ἀχτίνα
 Τὸ μαῦρο σκότος γύρω του σκορπάει,
 Ὅμοια κ᾽ ἐγὼ θαμπόνομαι ἀπὸ κεῖνα
 Τὰ δυὸ της μαῦρα μάτια ἂν μὲ τυράη.
 Ἄμε χάσου ξερὴ Φιλολογία,
 Γριὰ φτιασιδωμένη, ἄσχημη, κρύα,
 Ποῦ ὥς τώρα τὸ μυαλό μου ἔχεις τυφλώσει.
 Τὴν Ἐμορφίαν τὴν κλασικὴν σπουδάζω
 Ὅταν γλυκὰ τῇ Μίννα μου ἀγκαλιάζω,
 Ὅταν ἡ Μίννα ἓνα φίλιν μοῦ δώσῃ.

22 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1884

(1) ΣΗΜ. ΤΟΥ ΕΚΑ. Τὸ σονέτο τὸ παίρνουμε ἀπὸ ἓνα τυπογραφικὸ δοκίμιο τοῦ περιοδικοῦ «Ἡ Ἑθνικὴ Γλῶσσα», τυπωμένο στὸ Μόναχο, ἀρχὴ τοῦ 1885.

(2) [«Ἀττικὸν Μουσεῖον» 10 Νοεμβρίου 1890].

ΔΕΚΑΤΕΤΡΑΣΤΙΧΟΝ

Ὅταν φθάν' ἡ στιγμή, τοῦ κοπιασμένου
 Ὁ ἥλιος ἀρχίζει νὰ νυστάξῃ
 Καὶ τὴν σθυμένην ὄψι του σκεπάζει,
 Εἰς πορφύρινῃ χλαῖνᾳ τυλιγμένος,
 Τότε στρέφω τὸ ἔημα διψασμένος
 Εἰς τοῦ Mühlberger τὴν πηγὴν, ὅπου στάζει
 Ἐν' ἐξαίσιο ποτὸ τοῦ ἐκείνου μοιάζει
 Ποῦ εὐφραίνει τῶν θεῶν τ' Ὀλύμπιο γένος.
 Ἐκεῖ περνῶ ταῖς ὥραις λησμονώντας
 Καὶ πατρίδα καὶ φίλους. Ἐνα μόνο
 Πρόσωπ' ὀλόγυρά μου φτερουγίζει
 Στὰ νυστασμένα μάτια μου κυττώντας
 Μὲ βλέμμ' ἀγάπης, ὅπου ἐκφράζει πόνο—
 Μὲ μάτι μᾶνας τοῦ πικρὰ δακρύζει.

FREIBURG I. B. 1882

Παρθένα, πῶχασες τὴ μάννα σου, ἀπομένεις
 Τώρα στὴν ἄγρια καὶ σκληρὴ τοῦ κόσμου μάχη,
 Μὲ δίχως μιὰ ψυχὴ νὰ σ' ἀγαπᾷ μονάχῃ,
 Καὶ τὴν ἀγλύκαντή σου νειότη ἔτσι μαραίνεις.
 Μὲ δάκρυα ἐνῶ τὸν δρόμο τῆς ζωῆς διαβαίνεις,
 Μὴ σοῦ βαραίνῃ τὴν καρδιὰν ἂν ἴσως λάχῃ
 Πάλι ν' ἀκούσῃς τὴ φωνὴ μου. Αὐτὴ δὲ θᾶχῃ
 Γιὰ σένα παρὰ λόγια ἀγάπης νεκρωμένης.
 Ἀπ' τὴ μεγάλῃ ἐρμιάν ὅπου σὲ ζώνει τήρα
 Μὲς στὰ βάθη τοῦ ἑαυτοῦ σου καὶ ξαναθυμήσου
 Πῶς ἦσουν εὐτυχὲς πρὶν γένῃ ὁ χωρισμός μας.
 Θὰ παρηγορηθῇς ἀφοῦ κλείσῃς τὴν θύρα
 Εἰς τὸ παρὸν καὶ βυθισθῇς μὲ τὴν ψυχὴ σου
 Εἰς ταῖς χρυσαῖς στιγμαῖς τοῦ πρόσκαιρου ἐρωτός μας.

ΜΕ ΠΑΝΝΙΑ

Φύσ' ἀγεράκι δροσερό, φύσα μονάχο
 Σὺ κατὰ τὴ στεριά νὰ σ' ἔχω πάντα πρῦμα·
 Κι' ἄ'ς τὸ δρόμο μου ξέρες ἢ ρουφήχτρες λάχω,
 "Ὅ,τι κι' ἂν τύχη φύσα, ἐσὺ δὲ θάχης κρίμα.
 Ἐκεῖ 'ς τὴν ἔρμη ἀκρογιαλιά ποῦ σκᾶ 'ς τὸ βράχο
 Παντοτινὰ βογγῶντας τ' ἀγριεμμένο κύμα
 Ἐκεῖ 'ς ἐν' ἄσπρο ἀσκηταριὸ θάβηλα νᾶχω
 Τῆς ἀποδέλοιπης πικρῆς ζωῆς μου μνήμα.
 Ἀχ! ἀσημένια μου ἀντηλιά μὲς τὴν ἀφράτη
 Ἀνατριχίλα τοῦ πελάου, μονάχη ἐσένα
 Στεργὴ μου θᾶχα συντροφιά πάντα γελᾶτη!
 Κι' ὅτα χαρούμενος ὁ γλᾶρος μ' ἀπλώμενα
 Φτερά θὰ ἐχούμαε κατὰ σέ, τότε ἴσως κάτι
 Σὰ λαχτάρᾳ εὐτυχιάς θάρχότουν καὶ 'ς ἐμένα.

ΑΘΗΝΑΙ 1992

ΣΤΟΝ ΘΑΝΑΤΟ ΤΟΥ ΣΠΥΡΙΔΩΝΟΣ ΜΑΡΚΟΡΑ (*)

Θανάτου στοχασμός, ἀνήμερο γεράκι,
 Ἐσκόρπισε μὲ μιᾶς τὰ δλόχαρα ἐρωτούδια,
 Ποῦ στολισμένα μὲ χιλιόχρωμα λουλουδία
 Μοῦ λέγαν τὸ καθέν' ἀπ' ἓνα τραγουδάκι.
 Καὶ μυρολόγια τοῦ καῦμοῦ, μαῦρο φαρμάκι,
 Ἀκούονται ἀντὶς ἀπὸ χαρὰς γλυκὰ τραγουδία·
 Στίχοι ποῦ σὰ χρυσᾶ πετούσαν ψυχαρούδια
 Μελανοὶ τώρα, μελανοὶ 'ναι σὰν κοράκοι.
 Μὰ ξάφνου ἄσπρο κατάσπρο τάφο βλέπ' ὀμπρός μου,
 Κ' ἓνα στεφάνι ἢ λευκοφόρα Καλωσύνη
 Ἀπάνου του κρατεῖ θαμπόνοντας τὸ φῶς μου·
 Καὶ γύρω τῆς μοσκοβολοῦν ἄχραντοι κρίνοι
 Μὲ ἀτάραχη δημορφιά, μὲ μάγεμα ἄλλου κόσμου,
 Σὰν πράξεις ἀγαθὲς ποῦ ἡ λάμψη τους δὲ σβύνει.

ΑΘΗΝΑΙ 1992

(*) ΣΗΜ. ΤΟΥ ΕΚΑ. Ἀδερφοῦ τοῦ ποιητῆ Γεράσιμου Μαρκορά.

Σ' ἐγνώρισα, καλέ, κ' ἐθαύμασα κλεισμένα
 Τοῦ πνεύματος καὶ τῆς καρδιᾶς εἰς τὴν ψυχὴν σου
 Ν' ἀνθοῦν τὰ δῶρα, ὥστε ἀπὸ σέ τῆς παραδείσου
 Αὔρα ζωογονεῖ καὶ στήθη νεκρωμένα.
 Δὲν εἶδα ἀργότερα τὸ φῶς, ὥστ' ἐνωμένα
 Τὰ πρῶτα χρόνια τῆς ζωῆς ἐγὼ μαζὶ σου
 — — — — — καὶ νὰ ζῶ μὲ τὴν πνοήν σου
 Στὰ ὕψη πᾶν ἢ τέχνη θαύματα πλασμένα.
 Δὲ φτάνει ἐκεῖ κανεὶς ἂν δὲν τοῦ δώσῃ ἡ μοῖρα
 Ὁμόψυχον θνητὸν τὸ θάρρος του ν' αὐξήσῃ·
 Ἄλλ' ἂν σ' ἐμὲ τοῦ ἰδανικοῦ κλειστή ναι ἡ θύρα,
 Θάρρη ἀκτῖνα χρυσῇ τὸ σκότος νὰ διαλύσῃ
 Ἄν στήν ἐνέργειαν τοῦ καλοῦ δὲ μείνῃ στείρα
 Ἡ γενεά σου κι' ὁδηγὸν ἐσὲ γνωρίσῃ.

Γ.

ΑΝΕΚΔΟΤΑ

Μέσα της καθρεφτίζοντας τῶν οὐρανῶν τὸ χρῶμα
 Ἡ θάλασσα ξαπλόνονταν μὲ γελαστή λαμπράδα
 Ὡς τὰ στεριώτικα βουνὰ ποῦ πλιὸ γαλάζι' ἀκόμα
 Πελάγου ἐδέναν καὶ οὐρανοῦ μαζί τὴν ὁμορφάδα.
 Ὅλα εὐωδιάζαν γύρω μου καὶ χάμον 'ς τὸ γῆραςίδι
 Κρίνοι καὶ γιούλι' ἀντίσκοβαν τὴν πλούσια πρασινάδα
 Κ' ἓνα ρυάκι δροσερὸ γυαλιστερὸ σὰ φίδι
 Ἐκύλαε μουρμουρίζοντας τὸ σιγαλό του ρέμα.
 Μι' ἀμυγδαλιὰ τῆς Ἀνοιξης καμάρι καὶ στολίδι
 Ἀπλونه χιονοκάτασπρο τὸ λουλουδένιο στέμμα
 Ἐμπρὸς εἰς τὴν ἀτάραχη γαλάζια θεωρία
 Ποῦ θάλασσα, οὐρανός, βουνὰ φάνεροναν 'ς τὸ ἐλέμμα.
 Καὶ μὲ πιθέματα, μ' εἶδη πλασμένα γιὰ λατρεία
 Ὅπου ἁγιογράφος πλιὸ σεμνὰ νὰ φτιάσῃ δὲ θὰ εἰμπόρει,
 Κάτου ἀπὸ τὴν ἀμυγδαλιὰ καθόσουν σύ, Μαρία,
 Μὲ τὰ μαλλιά τετράξανθα, μ' ἀλαβαστρένιο θῶρι,
 Μὲ χεῖλῃ σὰν τῆς χαραυγῆς, σύ, γαλανοματοῦσα,
 Ἐσὺ τῆς δόλιας μου καρδιάς ἡ ὄνειρεμένη κόρη.
 Ἐστέκοσουν ἀγνάντια μου σὰν ἐμπνευσμένη μοῦσα,
 Σὰν τοῦ Ναοῦ τῆς Φύσεως ἡ ἐνθουσιασμένη ἱέρεια,
 Κι' ὅλο μὲ μιᾶς μοῦ κάστηκε πῶς κεῖ ποῦ σὲ θεωροῦσα
 Μι' ἀρμονία μυστικῇ πρωτάκουστη κ' αἰθέρια,
 Εἰς τὴν ἀρχὴ σιγότερη κ' ἔπειτα πλιὸ γεμάτη
 Ἐπλήθαινε κ' ἐφούσκογε, γοργή, ξάστερη, πλέρια.
 Μοῦ φάνηκε πῶς ὅσ' αὐτοῦ μοῦ μάγευαν τὸ μάτι,
 Τὸ κάθε χρῶμα, ὁ κάθε ἀνθός, τ' ἀπόσκια, τὰ προσήλια,
 Κάθε μεριά τῆς θάλασσας, κάθε τῆς γῆς κομμάτι,
 Ἡ μακρυναῖς ἡ ῥιζαμιές, τὰ κούφαλα, τὰ σπήλια,
 Σὰν ὅλα νὰ ἐξωντάνευαν, νὰ ἐβγάναν ὅλ' ἀντάμα
 Μὲ χίλιες διάφορες φωνές καὶ μὲ παιγνίδια χίλια
 Ἐνὸς γλυκύτατου σκοποῦ τὸ μαγεμένο θᾶμα—
 Ὡρες σὰ νικητήριο, ἀψύ, μεστό, γενναῖο
 Κι' ὥρες μυριολογούμενο σὰν τ' ἀηδονιοῦ τὸ κλάμα,
 Βαλσαμωμένες ἀρχισα τότε αὔρες ν' ἀναπνέω
 Κι' ἀγροίκισα ἀνεγδιήγητη γλυκειὰν ἀνατριχίλα
 Σὰν ἓνα μέθρι ἀπὸ πιστὸ θαναματουργὸ καὶ νεό.

[ΣΤΡΟΦΕΣ] *

Τὸ στερνὸ ᾽ς τὴν ὁμορφίαν
δόσσε φίλημά σας,
πρὶν τὴν κλείσουν τὰ καρφιά
στ' ἄφεγγα τῆς κάσσης.

[ΑΛΛΟ]

Τὰ παμπάλαια σου κλαριά
πρασινάδα κρύβει,
δροσερὴ κληματαριά,
ζωντανὸ καλύβι.

Τὸ βασίλεμα τοῦ ἡλιοῦ,
κόκκινο σὰ φλόγα,
καθεμιὰ τοῦ σταφυλιοῦ
χρυσοθάφει ρόγα.

[ΑΛΛΟ]

Ἐάφνον ᾽ς τ' ἄφεγγα γροικῶ
γίγλιςμ' ἀπὸ τέλια,
ἄρπας λάλημα γλυκὸ
σὰν ἀγγέλων γέλια.

[ΑΛΛΟ]

Πικρολάλημ' ἀηδονιοῦ
᾽ς τὲς νυχτιᾶς τ' Ἀπρίλη
καὶ φιλάκι ὁμορφονιοῦ
σὲ πανώριας χεῖλη.

[ΕΠΙΓΡΑΜΜΑ]

Ἐλευθεριά, γιὰ σένα ζῶ, γιὰ σὲ μόνον παλεύω,
καὶ ἂν εἰς τὸν κόσμον δὲ σὲ βρῶ ἄλλου θὰ σὲ γυρεύω.

ΜΟΝΑΧΟ 26 ΑΠΡ. 1879

* ΣΗΜ. ΤΟΥ ΕΚΔ. Τὰ ποιήματα τούτα εἶναι νεώτερα τοῦ 1898.

Ταῖς πέντε τὸ πρῶτ' σημαίνει
Τικ τὰκ κ' ἡ δόλια μου καρδιά
Καθὼς νὰ ἦταν χουρδισμένη
Καὶ αὐτὴ μ' ἐνὸς θεοῦ κλειδιά.

Γιατί ποτέ, ποτέ δὲν λείπει
Νὰ μὲ ξυπνᾷ τὸ καρδιοχτύπι ;
Πότε, καρδιά, θὰ σταματήσης
Καὶ νὰ πεθάνω θὰ μ' ἀφήσης ;

ΜΟΝΑΧΟ 1884

ΕΙΣ ΤΗΝ Fr. W.

Ἀχνὸν καὶ ἄρρωστον μὲ εἶδες
Κ' ἐπόνεσες σὰν Παναγία
Κ' εἰς τῶν ματιῶν σου ταῖς ἀχτίδες
Μῶδωσες πάλι τὴν ὑγεία.

Ὡσὰν θεὰ θὰ σὲ πιστεύω
Καὶ μόνῃ ἐσένα θὰ λατρεύω.
Μὲς τὴν καρδιά μου εἶν' ἡ ἐκκλησιά σου
Θ' ἀστράφτη ἐκεῖ τὸ κόνισμά σου.

ΜΟΝΑΧΟ 1885

KELLNERIN (alla Stecchetti)

Δέκα ποτήρια μπίρα κι' ἂν μοῦ φέρνης
Τὰ πίνω γιὰ νὰ μένω ἐδῶ σιμά σου.
Γιὰ ταῖς χρυσαῖς ταῖς ὥραις τοῦ μοῦ παίρνεις
Μοῦ ῥίχνεις κάπου κάπου μιὰ ματιά σου.

Ἀπὸ τῆς μπίρας τοὺς καπνοὺς μεθάει
Ὁ νοῦς μου καὶ ψηλότερα πετάει.
Τὴν καρδιά μου ἡ ματιαῖς σου τὴν τρελαίνουν
Καὶ τραγούδια γιὰ σένα ἐκεῖθε βγαίνουν.

ΜΟΝΑΧΟ 1885

ἩΜ. ΤΟΥ ΕΚΑ. Γιὰ τὰ τρία παραπάνου ποιήματα ἀκολουθήσαμε τὴ γραφὴ
ποῦ ἐτυπώθηκε στὰ «Γράμματα». (Τόμ. Β'. τεύχ. 13—14).

ΕΙΣ ΤΟ FREMDEN ALBUM 'Σ ΤΗΝ ΚΟΡΦΗ ΤΟΥ PEISSENBERG

Βουνό, δὲν θάσαι πάντοτε σὰ σήμερα ζωσμένο
Μὲ σύγνεφα καὶ καταχνιαῖς ! Αὔριο τὸ μαγεμμένο
Φῶς τ' οὐρανοῦ τὴν κορυφὴν πάλι θὰ σοῦ χρυσώνῃ—
Κ' ἐμέν' ἄμποτε ἢ λύπη μου πάντα νὰ μὴ μὲ ζώνῃ !

85.

[ΕΠΙΓΡΑΜΜΑ] (*)

Ἄν σιμά μου ἔχω γεμάτη μιὰ μποτίλια
Καὶ τὰ στήθη τῆς Λενιώς μου,
Τότε βρίσκομαι μακρὰ χιλιάδες μίλια
Ἀπὸ σᾶς, πίκραις καὶ βάσανα τοῦ κόσμου.

[ΑΛΚΑΪΚΗ ΩΔΗ] (*)

Ἀσπροεντυμένη κόρη ἀργοπάταε
Χαρὰς τραγοῦδι ὡς ἄγγελος ψάλλοντας
Καὶ μὲ μάτι ἀγάπη γεμάτο
Τὸν γαλανὸν οὐρανὸν κυττοῦσε.

Ἀπὸ τὴν δύσι ὀπίσω της ἄστραφτε
Ρόδινος πέπλος π' ὁ Ἥλιος γδύθηκε,
Γιὰ νὰ χυθῇ γυμνὸς τὰ κάλλη
Τ' ἀγνὰ τῆς θάλασσας ν' ἀγκαλιάσῃ.

Ἡ ὥραία κόρη ἐκύττα ψηλὰ νὰ ἰδῇ
Τάσημωμένο τῆς ἀσυντρόφευτης
Σελήνης φῶς π' ἀντικτυποῦσε
Μὲς τὰ κατάμαυρα δυὸ της μάτια.

Βαρὺν τ' ἀέρι ἀπ' τὲς εὐωδιᾶς τερνὰ
Στρεφόνταν γύρω 'ς τὴν ξανθὴν κόμη της
Π' ἐντροπαλὴ γοργὰ γλυστροῦσε
Μὲς τὸ λευκὸ νὰ κρυφτῇ τὸν κόρφο.

Τὴν κόρην εἶδα ἐγὼ καὶ 'ς τὰ σπλάχνα μου
Αἴσθημ' ἀφῆκ' ἐκεῖν' ἢ θωριά γλυκὴ
Σὰν φῶς σελήνης, σὰν ἀεράκι
Ἡ σὰν τὸ σούρουπ' ὅταν ροδίζει.

(*) ΣΗΜ. ΤΟΥ ΕΚΔ. Τὰ δύο τοῦτα ποιήματα εἶναι πιθανώτατα τοῦ 1885.

[Σ' ΕΝΑ ΛΕΥΚΩΜΑ]

Φύλλα πικρά και φθονερά μου κρύβουν τὰ λουλούδια
'Οπού τὸ χέρι τοῦ Θεοῦ τριγύρω μου σκορπίζει·
Οὐδὲ ποτέ μου αἰσθάνθηκα τ' ἁρμονικὰ τραγούδια
Ποῦ ἡ μουσα ἡ οὐρανογέννητη 'ς τὸν ποιητὴ χαρίζει.

Καὶ ὅμως διὰ σέ θὲ νὰ ὑψωθῶ 'ς τὸν καθαρὸν αἰθέρα,
'Ισως ἀκούσω μοναχὰ τῆς λύρας τῆς τὸν ἦχο,
Ποῦ ὅταν ἔλθῃ τοῦ γάμου σου ἡ εὐλογημένη μέρα
'Ισως θὰ ἐμπνεύσῃ καὶ εἰς ἐμὲ κανέναν καλὸ στίχο.

1 ΙΟΥΝΙΟΥ 1878

[ΣΤΟ ΛΕΥΚΩΜΑ ΤΗΣ ΙΔΙΑΣ ΔΕΣΠΟΙΝΙΔΑΣ ΠΟΥ ΕΜΕΛΛΕ ΝΑ ΠΑΕΙ ΣΤΗΝ ΕΞΟΧΗ]

Κρίνα θὰ ἰδῇς κεῖ ποῦ θὰ πᾶς τριγύρω σου σπαρμένα...
Θὰ σέ φτονοῦν τὰ δύστυχα· σ' ὀλίγο μαραμμένα
Κεῖνα 'ς τὴ γῇ θὰ πέσουν· τ' ἄνθη ὅμως τῆς ψυχῆς σου
Θὰ μένουν· δὲ μαραίνονται τ' ἄνθη τῆς παραδείσου.

5 ΙΟΥΛΙΟΥ 1878

[ΣΤΟ ΙΔΙΟ ΛΕΥΚΩΜΑ]

Βλέπω τ' ἀστέρια τ' οὐρανοῦ νὰ λάμπουν σκορπισμένα
Καὶ νὰ κινιοῦνται ἅπαντα 'ς τὸν ἄπειρον αἰθέρα,
Καὶ τὸ φεγγάρι ὅτ' ἅπαντ' ἡ φεύγει τὴν ἡμέρα
'Σ τὰ δυὸ γαλάζια φέγγοντας στοιχειὰ ζευγαρωμένα.

Βλέπω τὴ θάλασσα, τὴ γῇ, τὰς λίμνες, τὰ λαγγάδια
Καὶ τὴν πολύμορφη ζωὴ 'ς τὴ φύσι ὅλη σπαρμένη,
'Σ τὸ πέλαγο καὶ 'ς τὴν ξηρά, ἡ καὶ ὅταν φτερωμένη
Μαγεύει μ' ἀηδονιοῦ φωνὴ τῆς νύκτας τὰ μαυράδια.

Κι' ὅμως τυφλὰ τὰ μάτια μου δὲν βλέπουν νὰ ὀδηγᾷ
Αὐτὰ τὰ αἰθέρια σώματα τὸ δάκτυλο τὸ θεῖο!...
Κωφὰ τ' αὐτιά μου δὲν ἀκοῦν τ' ἄφραστο μεγαλεῖο
Τῆς ἁρμονίας τῆς φύσεως ποῦ αὐτὸν δοξολογαί.

Ὅταν μοναχὰ ἰδῶ καρδιὰν ἀγνὴ μὴ πειραγμένη
'Απὸ τὰ πάθη τ' ἄπειρα ὅπου μᾶς περιζώνουν,
'Αχ τότε πλέον τὰ δάκρυα τὴν ὄψη μοῦ θολόνουν,
'Οπού δὲν εἶχε πρῶτα ἰδῇ τὸν Πλάστη τυφλωμένη.

'Αλλοῦ μὴ ζήτα τὸν Θεόν, ἀδόλιαστη παρθένα·
Εἰς τὴν καρδιά σου θὰ τὸν βρῇς. Κάμε του εὐχὴ δι' ἐμένα.

24 ΙΟΥΛΙΟΥ 1878

Αὐτὸς ποῦ ξενιτεύτηκε χρόνια πολλὰ σὲ χώραις
 Ποῦ ταῖς σκεπάζ᾽ ἡ καταχνιά καὶ δέρνουν ταις τὰ χιόνια,
 Ὅπ' οὐρανοῦ χαμόγελο δὲν ταῖς καλοκαρδίζει,
 Ὅπου ἔναι κρύαις ἢ καρδιαῖς κ' εἶναι τὰ πάντα κρύα,
 Σὰν τύχη ᾽ς τὴν πατρίδα του μιὰ μέρα νὰ γυρίσῃ
 Καὶ ματαῖδῃ λατταριστὸς τὰ πράσινα βουνά της,
 Τὴ γαλανή της θάλασσα καὶ τ' ἀνθρ' ἀκρογιάλια
 Κ' ἓνα γλυκὸ θερμὸ φιλὶ λάβῃ ἀπὸ χεῖλη ἀγάπης,
 Τόσης χαρᾶς δὲν θὰ νοιωθε γλήγωρο καρδιοχτύπι,
 Ὅσο εἶναι αὐτὸ ποῦ νοιώθω ἐγὼ τὸ γράμμα σου φιλοῦντας.
 Καὶ ἀγνάντια μου σηκώνονται ἀεροφορεμένα
 Φαντάσματ' ἄλληνῃς ζωῆς ποῦ τὴν ἔλεγαν νειότη,
 Καὶ κοιμισμένα αἰσθήματα ξυπνοῦν καὶ μοῦ τινάζουν
 Καθὼς ἀεράκι δροσερὸ τὰ φύλλα τῆς καρδίας.
 Μοσχοβολοῦν ἡ ἐνθύμησες ᾽ς τὴν τωρινὴν ἐρμιά μου
 Καὶ ὀλόλαμπραις ἀνθοβολοῦν μ' ἀγκάθια ἀδελφωμέναις,
 Ἄλλ' ἡ χαραῖς μου γλήγωρα θὰ μαραθοῦν σὰν ρόδα
 Σ' ἐνὸς λειψάνου τὸ κορμὶ μιὰν ὥρα πρὶν τὸ θάψουν.
 Ἄχ! γιατί τόσο ἐσιώπησες, γιατί τὰ μαγικά σου
 Λόγια πρωτύτερα νὰ ἦχουν δὲν ἄρχισαν καὶ τώρα,
 Τώρα ποῦ ἡ ἐλπίδες μου ἔσθυσαν κ' ἐσκόρπισαν γιὰ πάντα,
 Ὡς τὴ ζωὴ πάλε μὲ καλεῖς ἀνέλπιδος νὰ ζήσω;
 Μοῦ δείχνεις τὴν παράδεισο ᾽ς τὴν κόλαση ποῦ μ' ἔχει,
 Μοῦ δείχνεις πάλε μιὰ εὐτυχιά ποῦ πλιά δὲ θὰ ματάλθῃ.

1 (*)

Ἐλπίδες ποῦ ᾽ς τὰ νειάτα
 γύρω μου ἐφτερουγίζετε,
 ὄνειρατα ροδάτα
 ὁποῦ μ' ἐνανουρίζετε,
 γιατί εἴσατε φευγάτα;

2

Ἀγάπη μὲ τὰ μύρια
 χαριτωμένα θάματα,
 μὲ τ' ἄπατα μυστήρια,
 μὲ ταῖς χαραῖς, τὰ κλάματα,
 μὲ τὰ γλυκὰ μαρτύρια,

(*) Στρ. 2. στίχ. 3 καὶ 4. μὲ τ' ἄβαθα μυστήρια,
τὰ φλογισμένα τάματα.

3

Ἀγάπη μὲ τῆς νειότης
 τὸ Μάη καὶ σὺ μαράθηκες,
 Ἔρωσ εἶσαι προδότης,
 μὲ τ' ἄλλα ὄνειρα ἐχάθηκες,
 τῆς νειότης μου τῆς πρώτης.

4

Ποῦν' τώρα ἡ Μοῦσα, ὦ Μοῖρα,
 ποῦ τρέμοντας ἀγκάλλιαζα;
 Γιατί νὰ σπάσῃ ἡ λύρα
 ποῦ κρούοντας ἀναγάλλιαζα
 ὅς τῆς ὁμορφιάς τῇ θύρα;

5

Σ' ὕπνον θανάτου τέλεια
 τὴν ψυχὴ μου ἀποκοίμησες·
 καὶ ἀντὶς φίλιὰ καὶ γέλοια,
 μ' ἄφησες τὲς ἐνθύμησες,
 τῆς εὐτυχιάς κουρέλια.

Φίλια, πέταξες καὶ σὺ
 Μ' ὅλα τὰ μύρια ὀνείρατά μου
 Καὶ μὲ τὴ νειότη τὴ χρυσῇ
 Καὶ μὲ τὸν πλούσιον ἔρωτά μου.

Ἀχ τώρα ποιόνε θὰ ἐξυμνῇ
 Τὸ ἔρημό μου τὸ τραγούδι;
 Ἀλήθεια, ἀπόμεινες γυμνῇ
 Χωρὶς στολίδι οὔτε λουλουδι.

Τῇ φτονερῇ ζαρωματιὰ
 Βλέπω στὸ πλιὸ δροσάτο χεῖλι,
 Βλέπω νὰ βγαίνει ἄγρια νυχτιὰ
 Ἀπὸ τὸ πλιὸ ροδάτο δεῖλι.

Σαβανωμένη μου ὁμορφιά,
 Σ' ἔφας τοῦ κόσμου ἡ φαρμακίλα·
 Θὰ ἤχοῦν οἱ στίχοι μου ὥς καρφιά
 Μέσα στῆς κάσσας σου τὰ ξύλα.

ΕΙΣ ΤΗΝ ΠΡΩΤΟΜΑΓΙΑ

Ἡ στερναῖς σου ἐβασίλευσαν ἀχτίδες,
Ἐπέρασες καὶ σύ, πρωτομαγιά.
Ὅμοια περνοῦν καὶ μᾶς ἀφίνοιν γειὰ
Λουλουδισταῖς χρυσόφτεραις ἐλπίδες.

Ὅμοια περνοῦν τὰ ζηλεμένα νειάτα
Καὶ σβύνονται ἢ χαραῖς καὶ τὰ φιλιὰ,
Ἀσπρίζουν μαῦρα καὶ ξανθὰ μαλλιά
Καὶ μαραγκιάζουν μάγουλα δροσάτα.

Ἀλλὰ κ' ἡ πίκραις φεύγουν χορτασμέναις,
Ἀφ' οὗ μὲ νύχι ἐσπάραξαν σκληρὸ
Τὸν κόρφο μας καὶ θρηνο φοβερὸ
Ὅς τὰ σπλάχνα μας ἐκάμαν ἀγριεμέναις.

Καὶ τότε ἡ Ἀδιαφορία σαβανόνει
Τὴν δόλια μας καρδιά καὶ τὴν κρατεῖ
Εἰς κάθε πίκρα καὶ χαρὰ κλειστή,
Ὡς ποῦ ὁ θάνατος τέλεια τὴν παγώνει.

Καλὴ Πρωτομαγιά, θὲ νὰ γυρίσης
Γιὰ νὰ στρώσης μὲ λούλουδα τὴν γῆ,
Ὅταν θὰ φέξῃ ἡ ρόδιή σου αὐγή,
Χαρὰ μὲς τὴν καρδιά μου ν' ἀντικρύσης.

ΚΕΡΚΥΡΑ, 84

ΤΑ ΜΥΣΤΙΚΑ ΤΟΥ ΑΓΝΩΣΤΟΥ

Βαθυὰ θαθυὰ μὲς τὴν καρδιά μου νοιώθω,
Μὲς τὴν καρδιά τὴ μυριοπονεμένη,
Ἐναν παντοτεινὸ κι' ἄσθυστο πόθο
Ποῦ μὲ ψυχομαραίνει·
Ταντάλου δίψ' ἀθάνατ' εἶναι τούτῃ
Ὅπου τὰ χεῖλῃ τῆς ψυχῆς μου φεύγει·
Γι' αὐτὴν ὅλα τῆς γῆς τ' ἄμετρα πλούτῃ
Δροσιὰ θάχαν δλίγη.

Εἶν' ἀγάπῃ; Δὲν εἶναι· ὅλο τὸ μέλι
Ποῦ κρύβουν μὲς τὰ χεῖλῃ χίλιαις κόραις
Ὡμορφες σὰν τοῦ Ραφαὴλ οἱ ἀγγέλοι,
Γιὰ πολλαῖς πολλαῖς ὥραις
Ἀπὸ ἓνα στόμ' ἂν τὸ ρουφοῦσα, ἡ λάβρα
Ποῦ φλόγ' ἀκαταλάγιαστῃ ἔχει ἀνάψῃ
Μέσα ᾗς τὰ φυλλοκάρδια μου τὰ μαῦρα,
Δὲ θᾶθελε, ὄχι, πᾶψῃ.

Τὰ δνεῖρατα τῆς δόξας ἀπὸ χρόνια,
Σὰν τὸ χοχλὸ μὲς ᾗς τὸ νερὸ ποῦ βράζει,
Ἐσκασαν, καὶ τοῦ κόσμου ἡ καταφρόνια
Καὶ τὸ πικρὸ μαράζι,
Ποῦ αὐτὴ γεννᾷ, μοῦ ἀπόμειναν μογάχα·
Ὅχι, δὲν εἶναι ἀμάραντο στεφάνι
Δάφνης ἐκεῖνο πῶθελα ἐγὼ νάχα,
Νᾶμαι μηδὲν μοῦ φτάνει!

Οἱ ἐλπίδες μου ὅλες ἐσθυσθῆκαν· πάει!
Ἡ χρυσόφτεραις φύγαν φαντασίαις·
Μόνος αὐτὸς ὁ πόθος θὰ μὲ φάῃ,
Ποῦ βάλαν οἱ Ἑριννύες
Ἐ τὰ φρενιασμένα τοῦ νοός μου βάθῃ,
Γιὰ νᾶναι ὁ δαίμονάς του κι' ὁ θεός του·
Ὅλο τὸ ἐγὼ μου λαχταρεῖ νὰ μάθῃ
Τὰ μυστικὰ τοῦ ἀγνώστου.

1

Ξέρω τί θέλεις, Δέσποτα. Σιμόνει
 Τὸ τέλος, τ' ἀγροικῶ. Πρὶ σβύση τέλεια,
 Ξαστράφτει ὁ νοῦς μου γιὰ στερνὴ καὶ μόνη
 Φορὰ, κι' ὅπως φωτίζει τὰ κουρέλια
 Τοῦτα καὶ δείχνει φάδι καὶ στημόνι
 Ἡ ἀχτίδ' αὐτὴ κι' ὅπως ἀκούω τὰ γέλια
 Τοῦ μωροῦ μου, ἔτσι ξάστερα ἓνα ἓνα
 Ξαναθυμοῦμαι, ὦϊμέ! τὰ περασμένα.

2

Γιατί νὰ μὴν περάσω ἀπ' τὴν ἀντάρα
 Τῆς φρένας μονομιᾶς ᾗς τὸν μαῦρον Ἄδη;
 Ἀπὸ τῆς τρέλλας τῇ χαροτρομάρα
 Στῆς λησμονιάς τ' ἀραχνιαστὸ σκοτάδι;
 Πριχοῦ μὲ σαβανώσουν, ποιά κατάρρα
 Ξεσκίζει ξάφνου ἔμπρός μου τὸ μαγνάδι
 Ποῦ φριχτὰ τυλιγμένο ὅλα τὰ πάθη
 Ἐκρυβε, ἔκρυβε ὅ,τι εἶναι κι' ὅ,τι ἔστάθη;

3

Λές ποῦναι χάρη τοῦ Παντοδυνάμου,
 Γιὰ νὰ ξεπλύνω πρὶν κάθε μου κρίμα;
 Καὶ δὲ φτάνουν τὰ μύρια βάσανά μου
 Ποῦ ζωντανὴ μ' ἐκάψαν ὥς τὸ μνήμα;
 Κι' ἂν εἶχα κρίματα ἄμετρα σὰν ἄμμου
 Κλωνιά, τόσο μεγάλο ἔλάβαν πλύμα
 Μὲς τὸ ποτάμι δάκρυα πῶχω χύση,
 Ποῦ ἀκριμάτιστη θάχα ξεψυχήση.

4

Λές ποῦναι κι' ἄλλη κόλαση, λές ποῦναι
 Κι' ἄλλη ζωὴ, κι' ἄλλα μαρτύρια ἀκόμα,
 Κι' ἄλλοι ποῦ πάλε, ὦ φρίκη! θὰ μοῦ ποῦνε,
 Μὲ διασασμένο γιὰ φιλιὰ τὸ στόμα,
 Μὲ φλογερὲς ματιές, πῶς μ' ἀγαποῦνε,
 Κ' ἔπειτα θὰ μὲ ῥίξουνε ᾗς τὸ χῶμα,
 Ἀπ' τὸ χορμὶ τὸ ἔρμο μου χορτάτοι,
 Καθὼς ῥίχνουνε τ' ἄχρειο καταπάτι;

Ὅποιος βράδν περνᾷ σιμὰ στὸν τοῖχο,
Πλειὸ ψηλὸ' ἀπ' τὴ σκεπὴ τῆς ποῦ σκεπάζει
Πράσινο κλῆμα, ἀκούει τὸν γλυκὸν ἦχο
Θεϊκῆς φωνῆς καὶ μένοντας θαυμάζει.
Τραγοῦδι ἀγάπης ἢ χαρᾶς σ' ἀφίνει
Σκεπτικὸν ἢ καλόκαρδον. Ποιὸς χύνει
Τοῦ τραγουδιοῦ τὰ μάγια ᾗς τὸν ἄρα;
Εἶναι τοῦ νεκροθάφτ' ἢ θυγατέρα.

Τὰ γέλια τῆς ἀκούοντ' ἀπ' τὴν αὐγοῦλα
Κάτω ἀπὸ τ' ἀνθοστόλιστα δεντράκια.
Κεῖ καρτεροῦν, ὕγραῖς ἀπὸ δροσοῦλα,
Γιὰ νὰ ταῖς κόψη, φούνταις λουλουδάκια.
Τί ὡμορφα φυτὰ ποῦ ἐκεῖ ἐλασταίνουν,
Τί φουντωταῖς ἐκ' ἢ μυρτιαῖς ἀξαίνουν!
Τριαντάφυλλα χλωρὰ κεῖ κάθε μέρα
Βρίσκει τοῦ νεκροθάφτ' ἢ θυγατέρα.

Ποιὰ νᾶναι τούτῃ ἡ κόρη τοῦ περνάει
Μὲ πάτημα ἑλαφρὸν κι' ὅλη γελᾷ;
Τί χάρη πῶχει σὰ χαμογελάει,
Τί καλοσύνη τὸ λαμπρὸ τῆς μάτι!
Ραφτοπούλα εἶν' αὐτὴ κ' ἡ φιληνάδαις
Τῆς θωριᾶς τῆς ζηλεύουν ταῖς φρεσκάδαις.
Ἡ ὡμορφιά τῆς καμάρ' εἶν' τοῦ πατέρα
Εἶναι τοῦ νεκροθάφτ' ἢ θυγατέρα.

Κατοικᾷ ἡ Φωτεινὴ ᾗς τὸ κοιμητῆρι·
Τὰ τζάμια ποῦ ἐκεῖ βλέπεις νὰ γυαλίζουν
Εἶναι τῆς Φωτεινῆς τὸ παρεθύρι·
Τὰ πουλιά ἀπ' τὸ κλονεῖ τους κελαϊδίζουν.
Γιὰ ἰδές, πάνου ᾗς τοὺς τάφους γύραις φέρει
Ἄσπρων περιστεριῶν χιονάτο ταῖρι,
Ποῦ ἀπ' τὴν ἀσπράδα τῶν φτερῶν ἀστράφτει·
Εἶναι τῆς θυγατρὸς τοῦ νεκροθάφτη.

ΡΗΓΑΣ ΚΑΙ ΤΡΑΓΟΥΔΙΣΤΗΣ

Μὲς σὲ φουρτούνα φοβερή, στὸ ρέμα ποῦ τὴ σέρνει
Ἀνεβοκατεβαίνοντας μιὰ βάρκα παραδέρνει.
Μέσα ἓνας ρήγας κάθεται γέρος πολεμιστὴς
Κ' εἶναι στὸ πλάγι του ἓνας νιὸς ὠραῖος τραγουδιστής.

Τοῦ γέρου ρήγα τὰ μαλλιά ποῦν' ἄσπρα σὰν τὸ χιόνι
Ὀλόχρυση λαμπρότατη κορώνα στεφανώνει,
Μὰ ἀπάνου στὰ τετράξανθα σγουρὰ μαλλιά τοῦ νιοῦ
Τὰ φύλλα πρασινολογοῦν δάφνινου στεφανιοῦ.

Κ' ἔτσι στὴ μαύρη πίκρα του ὁ βασιληᾶς μιλάει :
Τὸ διαμαντένιο σκῆπτρο μου τώρα τί μοῦ φελάει ;
Ἐγὼ ποῦ εἰς τόσους κέρδισα πολέμους, θὰ χαθῶ
Θαμμένος ἀπ' τὴ θάλασσα ἔξ τὸν κρύο της βυθό.

Κ' οἱ ἄνθρωποι τί γλίγωρα ποῦ ὅλους τοὺς ξεχάνουν
Τοὺς ξακουστοὺς καὶ δυνατοὺς ρηγάδες σὰν πεθάνουν !
ὍΣ τὰ παραμύθια του ὁ λαὸς λαχαίνει τὸ πολὺ
Κάποτε μὲ παινέματα γιὰ κείνους νὰ μιλῇ.

ΣΗΜ. ΤΟΥ ΕΚΔ. Τὸ ποίημα εἶναι πιθανώτατα μετάφραση.

Φῶς λαμπρὸ φῶς μὲ περιζώνει κι' ἄπειρη γαλήνη
 Σὰν ἄλλου κόσμου οὐρανοστάλαχτη εὐτυχία.
 Κι' ἂν εἶναι τρέλλ' αὐτὴ ὁποῦ τόσα μάγια χύνει γύρω
 Ὡς τὸν νοῦ, τρελλὸς νὰ ἦμαι θέλω ὥς τὸν αἰῶνα.
 Τρέλλα δὲν εἶν', Ἐρωτας εἶν', Ἐρωτας ἅγιος, θεῖος,
 Ποῦ μῶγγιξε τὰ νεῦρα μ' ἄφραστη γλυκάδα.
 Θαρρῶ πῶς τ' ἄγριο ρεῦμα τοῦ καιροῦ γιὰ μένα ἐστάθη
 Ἡ, κι' ἂν κυλάει, σιγοκυλάει σὰν μελωδία.
 Γιατὶ τὰ πάντα φαίνονται μου ἁρμονικὰ νὰ λέγουν:
 «Χαίρου, κ' αἰῶνια σὰν κ' ἐμᾶς εἶν' ἡ εὐτυχία σου.»
 Καθὼς τὰ δνειράτα τῆς πρώτης νειότης ὄλ' ἀντάμα
 Τώρα νὰ ἐσμίγαν καὶ ν' ἀλήθευαν γιὰ πάντα.
 Καθὼς ν' ἀνθοῦσαν τὰ λουλούδια τῆς ἀθανασίας
 Εἰς τοῦ Ἐρωτός μου τ' ἄγνὸ μέτωπο πλεγμένα.

[ΕΠΙΓΡΑΜΜΑ]

Στερηᾶς καὶ τοῦ πελάγου
 Σὲ περιζώνουν τ' ἄρματα
 Βαρβάρου Ἑλληνοφάγου
 Καὶ σὺ μένεις ἀσάλευτο
 Εἰς τὴν φωτιά τοῦ βόγγει
 Τριγύρω σ', ἀντρειωμένο Μισολόγγι.

[ΕΠΙΓΡΑΦΗ ΣΕ ΜΝΗΜΑ]

ΝΙΚΟΣ ΚΟΓΕΒΙΝΑΣ

1857-1897

ΑΡΕΤΗ ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ ΠΟΥ
 ΝΑ ΜΗ ΦΕΓΓΕΙ ΣΑΝ ΑΣΤΡΟ ΑΠΟ
 ΤΟ ΜΝΗΜΑ ΤΟΥΤΟ ΣΤΩΝ
 ΟΡΦΑΝΩΝ ΣΟΥ ΤΗ ΖΩΗ

(*) ΣΗΜ. ΤΟΥ ΕΚΑ. Καὶ τὸ ποίημα τοῦτο εἶναι πιθανώτατα μετάφραση.

Μόν' οἱ Μαραθωνομάχοι
Δέν σ' ἐδόξασαν, πατρίδα,
Δέν σ' ἐδόξασαν μονάχοι
Οἱ τριακόσιοι τοῦ Λεωνίδα.

Ἐβαστάξαν τὰ παιδιὰ σου,
Παλληκάρια διαλεμμένα,
Πάντα σὰν τὰ ἰδρυὰ τοῦ δάσου,
Σὰν τοὺς ῥαχούς, ἓνα κ' ἓνα.

Ὅμοι' ἀκλόνιστοι κι' ἀγνάντια
Ἵ τῶν ὀχτρῶν τὴν ἄγρια φόρα
Κι' ὅμοια στέρεοι ὅς τὴ γιγάντια
Καὶ κακὴ τῆς τύχης μπόρα.

Ἄλλ' ἀκόμα πλεῖο μεγάλη
Τῶν παιδιῶν σου ἡ δόξα ἐφάνη
Εἰς μίαν ἄλλην ἅγια πάλῃ
Γιὰ ἓνα πλεῖ' ὁμορφο στεφάνι.

Εἰς τὴν πάλῃ, ὅπου τὸ πνέμα
Τ' οὐρανοῦ νικᾷ τὸν Ἄδη,
Τῆς ἀλήθειας μὲ τὸ ψέμα,
Τοῦ φωτὸς μὲ τὸ σκοτάδι.

ΚΟΛΛΙΝΑ ⁽¹⁾

Τὴν κορφὴ τῆς ραχούλας σου
Ζώνουν τὴν κυπαρίσσια
Μαύρα κοιμητηρήσια,
Τῆς ζωῆς ὦ βασίλισσα·

Μὰ στὴν πλάση δλοτρόγυρα
Κάθε ὁμορφιά καὶ χάρη
«Χαῖρε» σ' ἓνα τροπάρι
Σιγοψάλλει Σου, ἀκοίμητο,

Σὰν Ἐσὺ νὰ περέχυνες
Ὅλον τὸν κόσμον γύρω
Χρῶμα, ὠραιότη, μῦθο
Καὶ ἀναιώνια θαράπαψη.

8. VII. 1905

ΕΠΙΓΡΑΜΜΑΤΑ

Η ΡΟΛΙΝΑ ⁽²⁾

Ἀπὸ τ' Ἀλεῦκι
Ὡς τὸ Κασσῶπι
Μονάτο ζεῦκι
Καὶ χαροκόπι,
Ἀπ' τὸ Σιδάρι
Στὸν Ἀρκουδίλα
Ἐνα σουδάρι
Ἀπὸ σαπίλα.

ΑΠΡΙΑ. 1902

Η ΚΕΡΚΥΡΑ ΣΤΟ ΣΟΛΩΜΟ

Ἐδῶ ποῦ ἐντύθη ὁ Ὑμνος σου τοῦ μάγου
Σκοποῦ τὴ γαλανόλευκη ἀρμονία,
Κρίνοι τῆς γῆς, ζαφείρια τοῦ πελάγου
Γιὰ σὲ χιλιάζουν λάμψη κ' εὐωδία,
Κι' ἀπ' τὴ στερνὴ πνοή σου ἐμψυχωμένα
Ὅλα ἀηδονολαλοῦν ὕμνο σ' ἑσένα.
[1905]

(1) ΣΗΜ. ΤΟΥ ΕΚΔ. Τοποθεσία σιμὰ στὴ χώρα τῆς Κέρκυρας.

(2) ΣΗΜ. ΤΟΥ ΕΚΔ. Τὸ ἐπίγραμμα τοῦτο, καθὼς καὶ τὸ παρακάτω ὁμώνυμο, ἀναφέρεται στὴ μάταιη προσπάθεια τῆς τότες δημοτικῆς ἀρχῆς ποῦ εἶχε ἐρθεῖ σὲ συμφωνίες μὲ μίαν ξένην ἐταιρεία γιὰ νὰ ἰδρυθεῖ στὴν Κέρκυρα Καζίνο ρολίνας, καὶ ποῦ μ' ἐλπίδες πλουτισμοῦ εἶχε σύρει μὲ τὸ μέρος τῆς πολὺν κόσμου.—Οἱ τέσσερις τοποθεσίαι εἶναι οἱ ἀκρινὲς τοῦ νησιοῦ.

ΠΕΣ

Τὸ δύστυχο τὸ δίστιχο πὲς ποῦνε δαχτυλίδι
Μὲ διπλοδιαμαντόπετρα τῇ ρίμα γιὰ στολίδι.

1904

ΤΟ ΦΛΟΓΕΡΟ ΚΑΜΙΝΙ

Ἀπὸ τὲς τόσες χάρες της καὶ ἀπὸ τὰ τόσα, μάγια
Δὲν ἄφησέ μας ἡ Ἀθηνᾶ παρὰ τὴν κουκουβάγια.

1904

ΣΕ ΚΑΘΑΡΕΥΟΥΣΙΑΝΟ

Κι' ἄς εἶσαι ἀπὸ τοὺς πάτριους, δὲν εἶσαι πατριώτης·
Βρίζεις τὴ γλῶσσα τοῦ λαοῦ κ' εἰς ἓνας Μιστριώτης.

1907

ΡΟΛΙΝΑ

Γιὰ σένα ἀλήθεια ἐλύσσαξαν τὸ ἰντούστριας καβαλλιέρηδες,
Παλιοὶ μπασταρδοκόντηδες καὶ νιόπλουτοι σπιτσιέρηδες.

1904

Σ' ὅλον τὸν κόσμον ἡ ἀγάπη σου νὰ δίνη
Τὴν εὐτυχιά, καὶ στὴν καρδιά σου — Εἶ ρ ἡ ν η.

ΣΤΟΝ ΚΑΝΤ

Ζῆς Τιθωνὸς ἀγέραςτος κι' ὅπου φανῆς ροδίζει
Μιά Χαραυγὴ ποῦ τὲς ψυχὲς καὶ τ' ἄπειρο φωτίζει.

ΣΤΟΝ ΙΔΙΟΝ

Ἀπάνωθ' σου ἐχαίρουν τὸν ἀστρωμένο αἰθέρα
Καὶ μὲς τὰ φύλλα τῆς καρδιάς τὸν ἡθικὸ τὸ νόμο·
Κεῖνος φανὸ σὲ δέχτηκε στὸν ἄπειρό του δρόμο,
Σ' ἔκαμε τοῦτος γιὰ τ' ἐμᾶς παντοτεινὸ πατέρα.

ΜΑΪΟΣ 1904

ΣΤΟ ΓΑΜΟ ***

[Μ' ἓΝΑ ΜΕΓΑΛΟ ΜΠΟΥΚΕΤΟ ΠΟΥ ΠΑΡΑΣΤΑΙΝΕ
ἓΝΑ ΚΕΡΑΤΟ ΠΟΥΧΥΝΕ ΩΡΑΙΟΤΑΤΑ ΑΝΘΙΑ].

Γεμάτο εὐκὲς γιὰ τὴ χαρὰ τῆς σημερινῆς ἡμέρας
Σᾶς στέρνω τὸ περίφημο τῆς «Ἀμαλθείας κέρας».
Νᾶχετε καλορίζικα παιδάκια, υἱεῖα καὶ πλοῦτο,
Κι' ἄλλο νὰ μὴ γνωρίσετε κέρατο παρὰ τοῦτο.

ΦΕΒΡ. 1904

ΣΤΟΝ ΨΥΧΑΡΗ

Γειά σου, χαρά σου, καλέ, ποῦν' ἴδια ἡ ζωὴ σου μὲ ἀγάπη
Παντοτεινὴ σὲ ψηλῆς ὥριας κορφῆς μοναξιά.

ΔΕΚ. 1904

UNFERTIGES UND 'SCHLECHTES

Κ' ἐγὼ τὴν ἐκαμάρονα τὴ χαμηλοβλεποῦσα
Μ' ὄλην τὴ φλόγα τῆς καρδιᾶς γιατί τὴν ἀγαποῦσα.

Ἀπὸ μιὰν ὁμορφιά σκαλόνει σ' ἄλλη,
Σὰν ἀπὸ ἀνθὸ σ' ἀνθὸ ξανθὸ μελίσσι,
Ἡ ψυχὴ μου, νέα γλύκα νὰ μελίσση
Κ' ὕμνους ἐρωτικούς ν' ἀηδονοψάλλη.

Κλεῖ ἡ ψυχὴ μου σὰν ἄνθι σὲ κατάκρυα
Νύχτα τὴ συμφορὰ τοῦ τὴν πλακόνει·
Ἡ πίκρια τὴν καρδιά μου φαρμακόνει.
Μὰ τῶν ματιῶν μου ἐστέρφεψαν τὰ δάκρυα.

Γιὰ σὲ θὰ πλέξω τραγουδάκια χίλια
Μὲ τὰ παλιὰ κι' ἀγαπημένα λόγια,
Π' ἄκουσα ἀπ' τῶν πεντάμορφων τὰ χεῖλια
Στὲς βρύσες τοῦ χωριοῦ καὶ στὰ χαμῶγια.

Σὲ ξανάειδα στὴ βάρκα μὲ φεγγάρι
Κοιμάμενη· ἐκαζόνταν ὄνειρά σου
Τὰ πάντα ὅλα ψηλὰ καὶ ὀλόγυρά σου,
Καὶ ἡ ψυχὴ μου τὰ ἐρρούφαι σὰ σφογγάρι.
Κι' ὅλα, τὸ οὐρανικὸ μαργαριτάρι,
Τὰ μαῦρα (ὦ νύχτα) μακρὰ σγουρά σου,
Ἡ θάλασσα (ὦ χυτὸ κορμί, χαρὰ σου!)
Μένουν παντοτεινὸ μου θυμητάρι.

Βογγᾶ ἡ κρυσάτη θάλασσα μὲ ἀπάνου
Μιὰ σπιθαμὴ τ' ὀλόχρυσο φεγγάρι.

Ἡ γῆς ξεκουκουλόνεται ἀπ' τῆς κρύας
Κατὰχνιας τὴ χιονάτη καμουλίκα
Κι' ὡς ξόρκι ἀγάπης ἀνεβαίνει ἡ γλύκα
Τῆς ἀπαλόχρωμῆς τῆς θεωρίας.

*Ἦθελα νὰ σοῦ πλέξω ἓνα στεφάνι
Ποῦ ἄλλο ὅμοιο σὰν κι' αὐτὸ νὰ μὴν ἐφάνη,
Ποῦ νὰ τριοντίζει κάθε τοῖν λουλουδι
Καὶ νᾶναι τὸ τριόντισμα τραγοῦδι,
Καὶ νᾶναι κάθε χρώμα του ἓνας ἦχος
Καὶ κάθε του πετάλι κ' ἓνας στίχος.

Νοήματα ψηλά, στίχοι σφαρμένοι !
Τέτοιο παίνεμα σοῦ 'παν οἱ φωστῆρες
Τῆς ἐποχῆς σου, δασκάλοι μὲ στεῖρες
Τὲς φαντασίες, μὲ τὴν καρδιὰ παρμένη,
Γαῖδουράφηδες...

Γενιοκρατιέσαι ὁλόις' ἀπὸ τὸν 'Ιρο.

[ΓΡΑΜΜΑ] (1)

MONACHO TAIS 25. XII. 1884 :

Μὲ συγχωρεῖς, Ἀνδρέα μου, ἂν τόσο ἀργὰ σοῦ γράφω·
ἐκαίην ποῦ ἐβασίλευεν ἓνα καιρὸ ᾧ τὴν Πάφον
δὲν ἔφταιξε, δὲν ἔφταιξεν ἢ Kneipe ὅπως νομίζεις,
οὔτε ἡ πολλή μου ντεμπελιά· τὰ αἰσθήματα γνωρίζεις
ποῦ ᾧ τὴν καρδιά θρέφω γιὰ σέ καί, πίστευσε, οὔτε ἡ Minna,
ἐκεῖν' ἡ τόσο ἀγαπητὴ κ' ἔμορφη κελνερίνα,
οὔτε τῆς μπίρας τὸ χρυσὸ καὶ ἀστέρφευτο ποτάμι
δὲν θὰ εἴμποροῦσε, ὄχι, ποτέ, πίστευ' το, νὰ μὲ κάμῃ
νὰ λησμονήσω τὴ λαμπρὴ παντοτεινὴ φίλια,
ποῦ δένει τοῦ περιοδικοῦ (2) τὴν ἀφοβὴ δχτανδρία.—

Ἀρρώστια, φίλε μου καλέ, μὲς τὴν κακὴ τὴν ὥρα,
κακὴ μ' ἐπλάκωσε καὶ ἰδοῦ, μὲ μιᾶς τὰ χολοφόρα
κανοῦλια μου ἐστουμπώθηκαν· σὰν μαραμμένο φύλλο
ἔγινα κατακίτρινος *Mabillo pingui ab illo*
quantum mutatus, τρομερὰ λιγνὸς καὶ μαζωμένος,
ὅλος πετσί καὶ κόκκαλο, σὰν μούμια ζαρωμένος.

Ἡ ἀρρώστια λέγεται ἴκτερος, καὶ κάτω ᾧ τὴν Ἑλλάδα
κάποιοι ὀνομάζουν τὴν χρυσῇ, καὶ κάποιοι κιτρινάδα.

Ἡ δύναμὲς μου εἶχαν κοπῇ καὶ ἀπ' τὴν ἀνορεξία
δὲν ἔτρωγα μὴτ' ἔπινα, φαντάσου ἀπελπισία!

Καὶ εἰς τέτοια καταστέματα κακὰ καὶ ἀσβολωμένα
νὰ πιάσω εἰς τὸ τρεμάμενο τὸ χέρι μου τὴν πέννα
ἤθελες καὶ τὰ πάθια μου ᾧ ἐσὲ νὰ ἐξιστορήσω
καὶ μὲ πικρὰ παράπονα κ' ἐσένα νὰ λυπύσω ;

Ἔνας ἀπ' τοὺς βαναρικοὺς, καλοὺς Ἀσκληπιάδαις
τέλος κατάφερε, χωρὶς πάρα πολλοὺς παραδες,
νὰ μὲ γιαιτρεύῃ· βέβαια, τόσο, ὄχι, δὲν ἐχάρη
ὅταν ἀνέστη ὁ Λάζαρος μὲ τοῦ Χριστοῦ τὴ χάρι,
τόσο δὲν ἀναγάλλιαζες ἐσὺ, φίλτατε Ἀνδρέα,
ὅταν ἐξεφορτόνοσουν ἐκεῖνον τὸν κουτέα
τὸν· κόμητα, τὸν βουδδιστὴν· ὅσο ἐγὼ τῶρα ποῦμαι
πάλι γερός καὶ τὸ κακὸ τὸ πάθος συλλογιόμμαι,
ὅπ' ἔβγαλ' ἀπὸ πάνου μου. Τώρα, ναί! τώρα γράφω
εἰς ὅλους σας ὅπου πιστὸς θάμαι ἴσια μὲ τὸν τάφο

(1) ΣΗΜ. ΤΟΥ ΕΚΔ. Τὸ γράμμα ἐστάλθηκε στὸν κ. Α. Κεφαλληνὸ καὶ τὸ παίρνουμε ἀπὸ τὰ «Γράμματα» (Τομ. Β'. τευχ. 13 — 14), ξεχωρίζοντας τοὺς στίχους, ἐνῶ στὸ χειρόγραφο εἶναι ἀχώριστοι.

(2) ΣΗΜ. ΤΟΥ ΕΚΔ. Πιρόκειται γιὰ τὸ περιοδικὸ «Ἡ Ἑθνικὴ Γλῶσσα» ποῦ ὁ κύκλος τοῦ Πολυλά εἶλαβε τὴν ἰδέαν νὰ δημοσιέψῃ τὲς ἀρχὰς τοῦ 1885. Οἱ ὀχτὼ συντάκτες του, καθὼς φαίνεται ἀπὸ τὴν ἀγγελία (27 Αὐγούστου 1884), ποῦ μόνο αὐτὴ ἐτυπώθηκε, ἐμελλε νὰ ᾧ οἱ Ἰάκωβος Πολυλάς, Γεράσιμος Μαρχοράς, Κάρλος Μάνσης, Στυλιανὸς Χρυσομάλλης, Γεώργιος Καλοσγοῦρος, Ἀνδρέας Κεφαλληνός, Νίκος Κογεβίνας καὶ ὁ ποιητὴς μας.

στήν ὑψηλὴ καὶ ὁλόλαμπρη τοῦ Γεώργη μας ⁽¹⁾ Ἰδέα,
πιστὸς καὶ στῆς δημοτικῆς τὴν ἀφθαρτὴ Σημαία.

Ἄλλ' ἀρκετὰ σ' ἐβούρλισα μὲ αὐτὴν τὴν κιτρινάδα.
Ἐφθασ' ἡ ὥρα νὰ σοῦ πῶ ποῦ εἶδα ᾠς τὴν «Ἑβδομάδα»,
καθὼς ὅλαις ἡ πρόξαις σου καὶ αὐτὴ χαριτωμένη,
τοῦ Gessner τῇ μετάφρασιν ὁμορφα τυπωμένη, ⁽²⁾
καὶ πόσο εὐχαριστήθηκα δὲν θὰ εἴμποροῦσα, τζόγια,
καὶ ἂν εἶχα χίλια στόματα, νὰ ἐκφράσω μὲ τὰ λόγια.
Καλόμοιρος ποῦ εἰμπόρεςες τὴν ἄγρια νὰ νικήσης
σκληρότη τοῦ Καμπούρογλου καὶ νὰ τὸν νανουρίσης
μὲ λόγια μελοστοάλαχτα, γλυκότατέ μου Ἀνδρέα,
ὥστε καθὼς ὁ Κύνλωπας τὸν θεῖον Ὀδυσσεά
καὶ αὐτὸς ἐσὲ θὰ σπλαχνισθῇ καὶ δὲν θὰ νὰ σὲ χάψῃ
ἡ φοβερὴ του ὄμως ὀργή, σὰν κεραυνὸς θ' ἀστράψῃ
ἐπάνω μας ὅταν θὰ ἰδῇ μὲ φρίκη ἀνέκφραστη ὅσα
κ' ἐμεῖς θὰ νὰ τυπώσουμε ᾠς τὴν «Ἐθνικὴ τῇ Γλώσσᾳ».

Συμπάθησέ με, ἂν σῶσταιλα ἐκεῖνο τὸ σονέτο
μὲ δίχως προλεγόμενα καὶ ἀμέσως ξέσχίσε το
καὶ ρίξε το, ἂν δὲν τῶρριξες, ᾠς τὸν τόπο ποῦ τοῦ ἀξίζει.
Ὅσο γιὰ τὸ περιοδικὸ καθέννας σας γνωρίζει,
μὲ τί λαχτάρα καρτερῶ νὰ βγῇ, νὰ βασιλέψῃ
ᾠς τὸν κόσμον τῶν γραμμάτων μας, κ' ὅλη νὰ καταστρέψῃ
τῶν ψοφιμιῶν τὴν βρώμικη, σκωληκοφαγωμένη
σαποῦρα ποῦ τῇ γλῶσσᾳ μας εἰς τ' ἄνθος τῆς μαράίνει.—
Χαίρομαι ποῦ τοὺς ἔδωσες καὶ τῇ μετάφρασί σου
λοιπὸν καὶ τὴν εἰσαγωγὴ νὰ γράψῃς ξεκουμπίσου
κ' ἄσε γιὰ λίγο νὰ κουτρᾷ τὸν κύρ Δεγουβερνάτῃ ⁽³⁾.
Τὸν ἄλλο μῆνα ἴσως κ' ἐγὼ θὰ νὰ τοὺς στείλω κάτω
ὥς τώρα ὅμως δὲν τέλειωσα τίποτε κ' ἡ Λεονώρα
ᾠς τὴν Παριζίνα κολλητὰ κοιμᾶται γιὰ τὴν ὥρα ⁽⁴⁾.
Καλαῖς γιορτάδες πέρασε καὶ μπριχοῦ νᾶμπη ὁ Ἀπρίλης
θὰ σ' ἀγκαλιάσῃ ἀδελφικὰ — Ὁ φίλος σου — ΜΑΒΙΑΗΣ.
Ὑψηλὸν Γάμμα.— Τίποτε κανέννας ἂς μὴ μάθῃ
Κορφιάτης, γιὰ ὄνομα Θεοῦ, ποῦ ἀπ' τὴ χρυχὴ ἔχω πάθῃ.

(1) ΣΗΜ. ΤΟΥ ΕΚΑ. Πρόκειται γιὰ τὸ Γεώργιο Καλοσγοῦρο, ποῦ ἦταν ὁπαδὸς
φανατικὸς τῆς Ἑγελιανῆς φιλοσοφίας.

(2) ΣΗΜ. ΤΟΥ ΕΚΑ. Πρόκειται γιὰ τὸ εἰδύλλιο «Παλαίμων» τυπωμένο στὴν
«Ἑβδομάδα» τοῦ Δ. Καμπούρογλου τῆς 25 Νοεμβρίου 1884.

(3) ΣΗΜ. ΤΟΥ ΕΚΑ. Πρόκειται γιὰ τὸν ἀνατολιστὴ De Gubernatis, καθη-
γητὴ στῇ Φλωρεντία.

(4) ΣΗΜ. ΤΟΥ ΕΚΑ. Ἀπὸ τὰ δύο ἔργα τὸ πρῶτον εἶναι ἡ Λεονώρα τοῦ
Bürger καὶ τὸ ἄλλο ἡ Parisina τοῦ Byron ποῦ ἀπόμεινε ἀτέλειωτη.

SONETT

Für Liebe schwärmend, Vaterland und Wissen
Kam ich in's deutsche Land mit frohen Sinnen;
Des Glückes Loos durch Ringen zu gewinnen,
Fühlt' ich vom innern Drang mich hingerissen.
Des Kammers gift'ger Zahn hat oft gebissen
Mein Herz, und manche Stund'sah ich verrinnen
Geplagt von der Verzweiflung; manch Beginnen
Misslang mir, dess nach Kraft ich mich beflissen.
Und doch hab' ich's erreicht, das Glück auf Erden,
Für Freiheit, Ehr' und Treu hab' ich gerungen,
Für mein Panier den Schläger oft geschwungen.
Und was aus mir hienieden auch mag werden,
Des Glückes Wonne hat mich stets umflossen,
Ich hab' das Leben, hab' die Lieb' genossen.

FREIBURG 1. 9. 1882

AN HUGO (*)

Nicht Zorn hielt meinen Mund so lang verschlossen;
Die Trauer war es um die schönen Stunden,
Da ich von deiner Freundschaft Licht umflossen,
Wehmütig sanftes, reines Glück empfunden.
Nicht Schlaf! Hätt'ich die Augen nur geschlossen
Zu ew'gem Schlummer, als du mir entschunden!
Ich hätte dann in ew'gem Traum genossen
Ein selig Dasein, treu mit dir verbunden.
Ich war auch nicht gestorben, Hugo; leider!
Die Todessense mäht die goldnen Ähren
Nieder, doch unnütz' Kraut wächst ruhig weiter.
Die edlen Kaiser sterben hin die hehren;
Ich lebe. Umgekehrt wär' viel gescheidter:
Du würdest solchen Reim dann nicht mehr hören!!

[ΑΠΟΣΤΑΣΜΑ]

Die Stunde naht, wir müssen scheiden. Bange
Das Herz mir bebt; ich schau'dich an wie trunken;
Dein lockig Haupt umfass'ich lange lange
Im Zauber deines blauen Blicks versunken.

(*) ΣΗΜ. ΤΟΥ ΕΚΑ. Τὸ σονέτο ἐγράφηκε στὴ Γερμανία τὸ 1888 (χρονιὰ ποὺ πέθαναν οἱ δύο Γερμανοὶ αὐτοκράτορες Γουλιέλμος Α' καὶ Φρειδερίκος Γ') γιὰ τὸ φίλο του καὶ συσπουδαστὴ του Hugo Goering, σήμερα ὀφθαλμο-γιατρὸ στὸ Meissen τῆς Σαξωνίας, ποὺ στὴν καλωσύνη του χρωστοῦμε τὴν κοινοποίησιν τοῦ σονέτου.

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ

ΜΕΤΑΦΡΑΣΜΑΤΑ

Α΄.

ΔΗΜΟΣΙΕΜΕΝΑ ΑΠΟ ΤΟΝ ΠΟΙΗΤΗ

ΤΟ ΣΑΒΒΑΤΟ 'Σ ΤΟ ΧΩΡΙΟ

Ὁ ἥλιος βασιλεύοντας βυθάει,
 Καὶ ἀπὸ τὸν κάμπο ἡ λυγερὴ γυρνάει
 Μὲ ἀμασχαλιὰ χορτάρι· 'ς τὸ χεράκι
 Βαστᾷ ἓνα δεματάκι
 Τριαντάφυλλα καὶ γιούλια, ποῦ θὰ βάλῃ,
 Καθὼς ἔχει συνήθεια,
 Αὔριο ποῦ 'ναι γιορτῇ, 'ς τ' ὠραῖο κεφάλι
 Καὶ 'ς τὰ χιονάτα στήθια.
 Μὲ ταῖς γειτόνισσαῖς της
 'Σ τὸ σκαλοπάτι κάθεται ἡ γορηύλα
 Γυρμένη κατὰ 'κεῖ ποῦ σβύν' ἡ 'μέρα
 Στρήφοντας ταῖς κλωσταῖς της,
 Γιὰ τὸν καιρὸ, ποῦ ἦταν χωριατοπούλα,
 Γιὰ τὸν καιρὸ, ποῦ 'ναι μακρυνὰ καὶ πέρα,
 Τοὺς διηγᾶται πῶς ἦταν στολισμένη
 Ὅταν εἶχαν γιορτάδες,
 Καὶ πῶς γερὴ κι' ὠμορφοκαμωμένη
 Μ' ἐκείνου τοῦ καιροῦ τοὺς χορευτάδες
 Ἐχόρευε τὸ βράδυ.
 Ὡστόσο τὸ σκοτάδι
 Εἰς τὸν ἀέρα χύνεται
 Πλεῖο βαθὺν τ' οὐρανοῦ τὸ χρῶμα γίνεται·
 Τὸ νειὸ φεγγάρι λάμπει
 Καὶ ἀπὸ τὸ φῶς του ἀσπρολογοῦν οἱ κάμποι.
 Μαυράδια καταιβαίνουν
 Ἀπ' ταῖς ῥαχούλαις καὶ ἀπ' τὰ σπήτι' ἀράδα·
 Ἡ καμπάναις σημαίνουν
 Γιὰ τὴν αὐριανὴν γιορτῇ καὶ βάνουν
 Εἰς ταῖς καρδιαῖς παρηγοριᾶς γλυκάδα
 Μὲ τὸν ἀχὸ ποῦ κάνουν.
 'Σ τὴν ἀφοδιὰ γελῶντας
 Μὲ φωνατὰ πηδῶντας
 Πλῆθος παιδιὰ χαρούμενο ἐκεῖ παίζει.
 Τὸ δειλινὸ νὰ φάῃ
 'Σ τὸ φτωχικὸ τραπέζι
 Μὲ τὸ τσαπὶ του πάει
 Ὁ δουλευτῆς σφυρίζοντας καὶ ὄλη
 Ἡ σκέψι του εἶναι ποῦ αὔριο θάχῃ σκόλη.
 Κ' ἔπειτ' ἀφ' οὐ παντοῦ τὰ φῶτα σβυθύνται
 Κι' ἄκρα σιωπὴ 'ς τὴν πλάσι βασιλεύει,
 Μονάχα οἱ χτύποι τοῦ σφυριοῦ γροικιοῦνται

Καὶ τοῦ ξυλᾶ γροικιέται τὸ πριόνι,
 Ὅπου ᾿ς τὸ φῶς τοῦ λυχναριοῦ δουλεύει
 Καὶ βιάζεται καὶ ἰδρόνει
 Ὡς τὸ κλεισμένο ἀργαστήρι νὰ τελειώσῃ
 Γλήγωρα τὴ δουλειὰ πρὶν ξημερώσῃ.
 Ἡ καλῆτερ' ἡμέρα εἶν' τὸ Σαββάτο
 Ὅλο ἀπὸ ἐλπίδα καὶ χαρὰ γεμάτο,
 Πίκρα καὶ πλήξιν αὖριο
 Ἡ δὲ νῆα ὥραις θὰ φέρουν· νὰ φροντίξῃ
 Τοῦ καθενὸς ὁ νοῦς πάλι θ' ἀρχίξῃ
 Γιὰ ταῖς δουλείαις, ποῦ θὲ νὰ λθοῦν μεθαύριο.
 Ἀκουσε, παιγνιδιάρικο παιδάκι·
 Τ' ἀνθισμένα σου νειάτα,
 Ἡμέρα δίχως ἓνα συγνεφάκι,
 Χαραῖς εἶναι γεμάτα,
 Παραμονὴ γλυκειὰ εἶναι τῆς γιορτῆς σου,
 Χαρμόσυνο Σαββάτο τῆς ζωῆς σου.
 Χάρου, παιδί μου, τὴν εὐτυχισμένη
 Καὶ ἀπύκρानτη ἐποχή!
 Ἄλλο νὰ πῶ δὲν θέλω· ἄλλ', ἂν ἀργῇ
 Τῆς ζωῆς σου ἡ γιορτή, μὴ σὲ βαραίνει.

ΕΝ ΜΟΝΑΧΩ. 1885

ΣΗΜ. ΤΟΥ ΕΚΔ. Ἐπρωτοτυπώθηκε στὸν «Ἐσπερο» τῆς Λειψίας 15)27
 Ἰουλίου 1885 καὶ στερνότερα στὴν ἐφημερίδα «Ρήγας ὁ Φεραῖος» τῆς
 Κέρκυρας 5 Μαρτίου 1886.

Η ΚΑΤΑΡΑ ΤΟΥ ΤΡΑΓΟΥΔΙΣΤΗ

Κάστρο 'ς τὰ χρόνια τὰ παλιὰ ψηλό, καμαρωμένο
μακρυνά 'ς τοὺς κάμπους φάνταζεν ὡς τ' ἀκρογιαλί πέρα·
μὲ περιβόλια ὀλόγυρα ἦταν στεφανωμένο,
ὅπου ἄμετρ' ἄνθη μ' εὐωδιαὶς γιομίζαν τὸν ἀέρα,
καὶ βρύσαις τὰ δροσόβολα νερὰ τὰ ψήλου ἐρρίχναν,
ποῦ ὡς τὸ δοξάρι τ' οὐρανοῦ λαμπρὰ χρώματα ἐδείχναν.

Καὶ βασιλέας δυνατὸς 'ς τὸ κάστρο αὐτὸ καθότουν
εἰς τὰ ρηγάτα πλούσιος, 'ς ταῖς νίκαις ἔακουσμένος·
'ς τὸ θρόνον τοῦ ἔβασίλευε κ' ὑπερφηφανεύοτον,
κ' ἦταν ἀχνὸς 'ς τὸ θῶρι του, 'ς τὴν ὄψι ἀσβολωμένος·
γιατ' εἶναι φρικ' ἡ σκέπη του καὶ λύσσα εἶναι τὸ βλέμμα,
τὰ λόγια του εἶναι φραγγελιαίς, τὸ γράψιμό του εἶν' αἷμα.

Κατὰ τὸ κάστρο μιὰ φορὰ τραβοῦσ' ἴσια τὸ δρόμο
τραγουδιστάδων θαυμαστῶν τρισεύγενο ζευγάρι·
ἀσπρίζαν τὰ μαλιὰ τοῦ ἐνός, καὶ τ' ἄλλοινοῦ 'ς τὸν ὦμο
ὀλόξανθα χρυσὰ σγουρὰ κυμάτιζαν μὲ χάρι·
ὁ γέρος μὲ τὴν ἄρπα του καθότουν 'ς αἶτι ὠραῖο,
κ' εἶχε 'ς τὸ πλάγι του πεζὸ τὸν ἀνθισμένο νέο.

Κι' ὁ γέρος μίλησε τοῦ νιοῦ· «Γυέ μου καλέ, τοιμάσου!
ἰὰ πλειὸ βαθυὰ τραγοῦδια μας νὰ θυμηθῇς εἶν' ὦρα·
τὴν πλειὸ γεμάτη σου φωνὴ βγάλε· τὰ δυνατὰ σου
καίμε γιὰ νὰ ζευγαρωθοῦν γλύκα καὶ πίκρα τώρα
μὲς τὸ γλυκύτατο σκοπὸ, γιατί σήμερα μία
ῥηγὸς πρέπει νὰ γγίξουμε μαρμάρινη καρδιά.»

Εἰς τὸ ψηλὸ πολύστυλο κιόλης ἐφθάσαν δῶμα,
ποῦ 'ταν 'ς τὸ θρόν' ὁ βασιλιάς μὲ τὴ βασίλισσά του·
καθὼς 'ς τοὺς πάγους τοῦ βοριά μ' αἱματωμένο χρῶμα
ὁ οὐρανὸς λαμποκοπᾷ, παρόμοια 'ναι ἡ θωριά του
'ς τὸ μεγαλεῖο τῆς φοβερῆς γεμάτ' ὅμως γλυκάδα
τὸ θῶρι τῆς βασίλισσας σὰν φεγγαριοῦ λαμπράδα.

Ἀρχίζει τότε ὁ γέροντας τὴν ἄρπα του νὰ κρούη,
κι' ὁ ἦχος ὅλο φουσκόναντας 'ς τὴν ἀκοὴ πληθαίνει
γεμάτος, ποῦ 'ναι θαυμαστὸ κανεὶς νὰ τὸν ἀκούη·
τοῦ νέου ρέοντας κι ἡ φωνὴ ἑάστερη, οὐράνια βγαίνει,
καὶ ἀνάμεσα 'ς τοὺς ἦχους τῆς τοῦ γέροντα βοᾷζουν
βαθυὰ ἡ φωναίς, ὥσὰν στοιχεῖα νὰ σιγομουρμουρίζουν.

Ὑμνολογοῦν τῆς ἐρωτιᾶς, τῆς ἀνοιξης τὰ μάγια,
καιροὺς χρυσοὺς, καλότηχους, ἀντρειά κ' ἐλευθερία,
τὴν πίστη ψάλλουν κ' εὐλογοῦν καὶ κάθε πράξιν ἅγια,
καὶ μελετοῦν κάθε καλὸ, ποῦ ὑψώνει τὴν καρδιά,
καὶ κάθε χάρι κι' ὁμορφιά, ποῦ τὴ ζωὴ στολίζει,
στενεύοντας τ' ἀνθρώπινο στήθος νὰ λαχταρίῃ.

Τ' ἀρχοντολόϊ νὰ περγελᾷ τριγύρω ξεμαθαίνει,
κ' οἱ ἀπόκοτοι πολέμαρχοι γύρω σ' τὸ βασιλέα
τὸν Θεὸν ὅλοι προσκυνοῦν· καὶ ἡ ῥήγισσα λυωμένη
ἀπ' τὸ τραγούδιμα, ποῦ ἦχᾷ τόσο τερπνὰ κι' ὥραϊα,
πίκρα γροικῶντας στὴν καρδιά σμιγμένη μὲ γλυκάδαις
ῥόδο ἀπ' τὸν κόρφο τῆς πετᾷ πρὸς τοὺς τραγουδιστάδαις.

«Μοῦ ἐξελογιάστε τοὺς πιστοὺς στρατιώταις μου, δὲ φτάνει ;
θέλετε καὶ τὴ ῥήγισσα νὰ ξεπλανέστε ἀκόμα ;»
Τέτοια φωνὴ μανίζοντας ὁ βασιλέας βγάνει,
κ' ἐκεῖ ποῦ φωνάζ', ἔτρεμεν εἰς ὅλο του τὸ σῶμα·
τ' ἀστραφτερὸ ῥίχνει σπαθὶ μέσα σ' τοῦ νιοῦ τὰ στήθη,
κι' ὅθ' ἔβγαιναν χρυσαῖς φωναῖς, ἀχτὶδ' ἀπὸ αἷμα ἐχύθη.

Κι' ὅλο μακρὺν σκορπίστηκε σὰν ἀπ' ἀνεμοζάλη
τὸ πλῆθος, ποῦ τοὺς ἄκουε, κ' ἐρρίχτηκε νὰ φύγῃ·
ὁ νέος ἐξεψύχησε σ' τοῦ γέρου τὴν ἀγκάλῃ,
κ' ἐκεῖνος μέσα σ' τὸ μαντὺ τὸ λείψανο τυλίγει·
τ' ἀνασηκόνει ἀπὸ τὴ γῆς, ὥς τ' ἄλλογο τὸ φέρνει,
τὸ δένει καθιστὸ σφιχτὰ κ' ἐκεῖθ' ἔξω τὸ παίρνει.

Ὅμως ἐκοντοστάθηκε πρὶν ἀπ' αὐτοῦ μακρύνῃ
ὁ προσεστὸς τραγουδιστὴς εἰς τὴ μεγάλῃ πύλῃ·
ἄδραξ' ἐκεῖ τὴν ἄρπα του, τὴν δοξαστὴν ἐκείνην,
τὴν ἔσπασε χτυπώντας τὴν εἰς μαρμαρένια στήλῃ·
ἔπειτα ἐβλήθη κ' ἔσκουξε μὲ τὴ φωνὴ του ὅλη,
ποῦ ἐβρούϊζαν τρομαχτικὰ κάστρο καὶ περιβόλι·

«Ἄλλοιὰ πὸ σᾶς, περήφανα ξώστεγ', ἀνάθεμά σας !
ποτέ σας πλεῖα γλυκὸς ἦχος ἐδῶ νὰ μὴν ἠχῇσῃ,
οὔτε τραγοῦδι, οὔτ' ὄργανο· μονάχ' ἀνάμεσά σας
ν' ἀκούωντ' ἔρμα κλάυματα καὶ στεναγμοὶ περίσσοι,
καὶ τρομασμένα βήματα σκλάβων, ὥς ποῦ νὰ φτάσῃ
ἡ ὀργὴ τοῦ ἐκδικητῆ Θεοῦ κι' ὅλα νὰ σᾶς σωριάσῃ !

«Ἄλλοιὰ σας, μοσκομύριστα δροσάτα περιβόλια,
μ' ὅλαις ταῖς χάραις τοῦ Μαγιοῦ σεῖς μυριοπλουμισμένα,
ἐδῶ σᾶς δείχνω τοῦ νεκροῦ παλληκαριοῦ τὰ δόλια
κι' ἀγνώριστα πιθέματα, σκληρὰ, χαροσβυμένα,
γιὰ νὰ στερφέψουν τὰ νερὰ καὶ σεῖς νὰ μαραθῇτε
καὶ γλήγορα πετρόνοντας νὰ καταρημαχτῇτε !

«Ἀνάθεμά σ', αἰσχρὲ φονιά, καὶ τρισανάθεμά σε !
ὅλοι ὅσοι γλυκοτραγουδοῦν μ' ἐμὲ σὲ καταριῶνται·
τοῦ κάκου πάντ' ἀχόρταγος σὺ γιὰ στεφάνια νά 'σαι,
γιὰ μεγαλεῖα, γιὰ τιμαῖς, ποῦ μ' αἵματ' ἀποχτιῶνται·
ς' αἰῶνια νύχτα λησμονιάς ἡ φήμη σου ἄς βουλήσῃ,
σὰν ψυχομάχημα στερνὸ 'ς ἄδειον ἄερ' ἄς σβύσῃ ! »

Ἐν τῷ λόγιον τοῦτ' ἀπ' τὸ Θεὸ ψηλὰ συνακουστήκαν,
καὶ νά! ποῦ οἱ πύργοι κατὰ γῆς εἶν' ὅλοι γκρεμισμένοι·
νά! τὰ ὑπερήφανα ἡλιακὰ σωρὸς ὅλα γινῆκαν
ἔξω ἀπὸ μιὰ στήλῃ ψηλῇ, ποῦ ἀκόμα δλόρθη μένει·
ἔρμη, ῥαῖσμένη ἀναθυμᾶ παλῇ μεγαλοπρέπεια,
ὁμως 'ς ὀλίγο πέφτοντας καὶ αὐτὴ θὰ γένῃ ῥέπια.

Καὶ γύρω ἀντὶ περιβολιῶν λουλούδια νὰ τριοντίζουν
παντέρμα εἶν' ὅλα κι' ἄκαρπα· τὸν ἴσκιο δὲ σκορπᾷ
δεντρὸ κἀνένα, καὶ νερὰ τὸν ἄμμο δὲ δροσίζουν·
οὔτε τραγοῦδι, οὔτε χαρτὶ τὸ ῥῆγα μελετάει·
λησμονησιὰ παντοῦ, παντοῦ καταστροφῆς τρομάρα·
αὐτὰ 'καμε τοῦ γέροντα τραγουδιστῇ ἡ κατάρα.

ΣΗΜ. ΤΟΥ ΕΚΔ. Ἐκρωτοτυπώθηκε στὸν «Ἑσπερο» τῆς Λειψίας 1/13 Ὀκτωβρίου 1885 καὶ στερνότερα στὴν ἑφημερίδα «Ρήγας ὁ Φεραῖος» τῆς Κέρκυρας 6 Νοεμβρ. 1885.

ΛΕΟΝΩΡΑ

Μέσα' ἀπ' ὀνείρατα βαρὺν ἔς τῆς χαραυγῆς τὴν ὥρα
 Τινάχτηκ' ἡ Λεονώρα·
 «Μ' ἀρνήθηκες ἡ πέθανες; Ἄχ! πόσο θὲ ν' ἀργήσης,
 Γουλιέλμε, νὰ γυρίσης;»
 Ὡς τὴν Πράγα, ἐκεῖ ποῦ πολεμοῦν τ' ἀσκέρια τ' ἀντρειωμένα
 Τοῦ Φρειδερίκου, αὐτὸς
 Πῆγε· κι' ἂν βγῆκε ζωντανὸς
 Δὲν τό ᾔγραψε εἰς κανένα.

Ἀφίν' ἡ αὐτοκρατόρισσα κι' ὁ βασιλεὺς ἀφίνει
 Τὸν πόλεμον, καὶ εἰρήνην
 Συμφώνησαν κ' ἐμάλαξαν τὴν ἄπονη ψυχὴ τους
 Καὶ τὴν παλιὰν ὁργὴν τους.
 Καὶ κάθε ἀσκέρι γύριζε ἔς τὸ σπῖτι μὲ τραγουδία,
 Μὲ τύμπανα καὶ ἀχούς,
 Κ' εἶχε στολίδια ῥοδαμοὺς
 Πράσινους καὶ λουλούδια.

Καὶ εἰς κάθε δρόμον καὶ στρατὶ πολλοί, πολλοί, πηγαῖναν
 Καὶ τοὺς συναπανταῖναν·
 Κατὰ τοὺς ἥχους τῆς χαρᾶς γέροντες, νεοί, σπουδάζουν,
 Μάνναις, παιδιὰ, φωνάζουν·
 «Εὐλογημένος ὁ Θεός!» «Καλῶς μᾶς ἦλθες!» κρένει
 Ἡ νύφη ἔς τὸ γαμπρό·
 Δίχως φίλ', χαιρετισμό,
 Μόν' ἡ Λεονώρα μένει.

Σ τ' ἀσκέρι δλο γυρεύοντας ἀπ' ἄκρη εἰς ἄκρη πάει,
 Γι' αὐτὸν πολυερωτάει·
 Ἀλλ' εἶδῃσι κανέναν τοῦ νὰ δώσῃ δὲν εἰμπόρει,
 Κανέναν, εἰς τὴν κόρη.
 Κι' ἀφ' οὗ τ' ἀσκέρια πέρασαν, ἀνέσπ' αὐτὴ τὰ μαῦρα
 Μαλλιά καὶ κατὰ γῆς
 Ῥιγμένη ἐσύρθη, ἔς τῆς ὁργῆς
 Μανίζοντας τὴ λαύρα.

Ἡ μάννα τρέχει ἀπάνου της νὰ τὴν παρηγορήσῃ·
 «Θεὸς νὰ σ' ἐλεήσῃ!»
 Ἀγαπητὸ κοράσι μου, τί τόσο σὲ σπαράζει;
 Καὶ τὴ σφιχταγκαλιάζει.
 «Ἄχ! μάννα, ὁ κόσμος ἄς χαθῇ, τώρα ὅ,τι ἐχάθῃ, ἐχάθῃ·
 Ὅλ' ἄς γενοῦν σωρός!
 Ἀνέσπλαγχνος εἶν' ὁ Θεός·

Ἄλλοιὰ μου, τί ἔχω πάθη !»

«Βόηθα, Θεέ μου, βόηθα μας, τὰ τέκνα σου σπλαγχνίσου
Κοπέλλα μου, δεήσουν !

Ὅ,τι ἔκαμ' ὁ ἔσπλαγχνος Θεὸς καλὰ εἶναι καμωμένο,
Παιδί μου ἀγαπημένο.»

Ἄχ ! μάννα, μάταιος λογισμός ! Ὅς ἐμένα σωτηρία
Δὲν ἦλθε ἀπὸ Θεοῦ,
Ἢ δέησες πῆγαν τοῦ κακοῦ !
Πλεῖα δὲν ταῖς ἔχω χρεία.»

«Ὁ παντοδύναμος Θεὸς τὰ τέκνα του βοηθάει
Καὶ δὲν τὰ παρατάει.

Τ' ἔγια μυστήρια, τ' ἄχραντα, ἐκεῖνα σοῦ ἡσυχάζουν
Τοὺς πόνους, ποῦ σὲ σφάζουν.»

«Τὴ φλόγα πῶχῳ, μάννα μου, τ' ἄχραντα δὲν τὴ σβύνουν,
Τὴ φλόγα ποῦ ἀγροικῶ
Τ' ἄχραντα, ὄχι, ὅς τὸ νεκρὸ
Ζωὴ δὲν ξαναδίνουν.»

«Ἀκου ! ἄν, παιδί μ', ὁ ἄπιστος ἐκεῖ ὅς τὴν ξένη χώρα
Ἑσέν' ἀρνήθη τώρα ;

Κι' ἂν ἄλλαξε τὴν πίστι τοῦ γιὰ νὰ εἰμπορέσῃ πάλι
Νὰ πάρῃ ἐκεῖ μιὰν ἄλλη ;

Θὰ μετγνοιώσῃ, κόρη μου ! Τὴ δολερὴ καρδιά τοῦ
Ἀφῆσ' τὴν νὰ χαθῇ !
Ὅταν πεθάνῃ, θὰ καῇ
Ἀπὸ τὴν ἀπιστιά τοῦ.»

«Αὐτὸ ποῦ ἐχάθη, μάννα μου, γιὰ πάντα εἶναι χαμένο !
Δὲν τὸ ξαναλαβαίνω !

Ἄχ ! νὰ μὴν εἶχα γεννηθῇ ! Τὸ μόνον ὄφελός μου
Θεὸ νὰ ᾖ ὁ θάνατός μου !

Σβυσθῆτε, μάτια μου, ζωὴ, γιὰ πάντα ὅς τ' ἄγρια βάθη
Βυθίσου τῆς νυχτός,
Ἀνέσπλαγχνος εἶν' ὁ Θεός·
Ἄλλοιὰ μου, τί ἔχω πάθη !»

«Θεέ, μὴ συνερίζῃσαι τὸ δύστιχο παιδί Σου !
Βόηθα μας ! Ἐλέησον !

Μὴ τῆς τὰ γράψῃς κρίματα ! Τὸ χεῖλι τί προφέρει
Ἢ θλίβεσθαι δὲν ξέρει.

Στοχάσου τὴν Παράδεισο, κόρη ἀκριβή, τὴ θλίψι
Λησμόνησε τῆς γῆς !
Νυμφίος, ὄχι, τῆς ψυχῆς
Κεῖ ἄνω δὲ θὰ λείψῃ.»

«Τί εἶναι ἡ μακαριότητα, μάννα, τῆς Παραδείσου,
Καὶ ἡ φλόγες τῆς Ἀβύσσου;
Μὲ τὸ Γουλιέλμο εἶναι ἡ ζωὴ γλυκεῖα Παράδεισός μου,
Ἄλλοῦ εἶναι ὁ κολασμός μου!
Σβυσθῆτε, μάτια μου, καὶ σὺ, σέύσου φριχτά, ζωὴ μου!
Ἐς τὴ γῆ, ἔς τὸν οὐρανό,
Τὴ μακαριότητ' ἀψηφῶ
Δίχως αὐτὸν μαζὶ μου!»

Τέτοια φριχτὴ ἔχε μέσα τῆς ἀνάψῃ ἡ ἀπελπισία
Ἐς ταῖς φρέναις, ἔς τὴν καρδίαν·
Νὰ κατακρίνῃ τοῦ Θεοῦ τὴν Πρόνοιαν ἀποκοτοῦσε
Κι' ἄκοπα ἐρραθυμοῦσε.
Στηθοκοπιῶνταν ἄκαρδα κ' ἐτίναξε τὰ χέρια
Μὲ μάνητα θυμοῦ·
Ὡς ποῦ ἔς τὸ θόλο τ' οὐρανοῦ
Ἀνέβηκαν τ' ἀστέρια.

Καὶ ἄκου, ἄκου, ἄπ' ἔξω! τράπ, τράπ, τράπ, σὰν ἄλογο ἀντηχάει,
Ποῦ ταῖς ὀμπλάϊς χτυπάει·
Καὶ καθαλλάρης πέξευσε μὲ βρόντημ' ἀπὸ τ' ἄτι
Κοντὰ ἔς τὸ σκαλοπάτι.
Κι' ἀγροῖκ', ἀγροῖκα, τὸ χαλκῶ τῆς θύρας πῶς σημαίνει
Γκλίν, γκλίν! σιγά, σιγά·
Νά! μιὰ φωνὴ μέσα περνᾷ,
Ποῦ τέτοια λόγια κρένει·

«Εἶσ' ἔξυπν', ἡ κοιμήθηκες; Ἔλα ν' ἀνοίξης, ἔλα!
Ἀγαπητὴ κοπέλλα!
Πές μου γελᾷς ἢ μύρεσαι; τί λὲν οἱ στοχασμοὶ σου
Γιὰ μὲ τὸν ἐραστή σου;»
«Ἀχ! σὺ, Γουλιέλμε;.... τόσο ἀργά;.... δίχως νὰ κλείσω μάτι
Ἐκλαῖα πικρὰ γιὰ σέ·
Ἀχ! πόσο ὑπόφερα! Καλέ,
Ποῦθ' ἐρχεσαι μὲ τ' ἄτι;»

«Μόνο πρὸς τὰ μεσάνυχτα ἔχουμ' ἐμεῖς ζακόνι
Καθεὶς μας νὰ σελόνῃ·
Φτάνω μακρυνάθε, ἄπ' τὴ Βοημιάν, καὶ βούλωμαι ψυχὴ μου,
Νὰ πάρω ἐσὲ μαζὶ μου.»
«Γουλιέλμε, ἄκου ἔς τὸν πάλιουρα τὸ σφοδρίγμα τοῦ ἀνέμου·
Ἐμπα, ἔμπα, μέσα εὐθύς!
Ἐς τὸν κόρφο μου νὰ ζεσταθῇς
Ἀχ! ἔλα, ποθητὴ μου!»

«Ὁ ἀγέρας μὲς τὸν πάλιουρα, κόρη, ὡς φυσομανάη,
Ἀφησ' τὸν νὰ βογγάη!
Νὰ μείνω ἐδῶ δὲν εἰμπορῶ τὸ φτερνιστήρι τρίζει,

Κι' ὁ μαῦρος μου σκαλίζει.
Γλήγορα ντύσου, πέταξε πίσω μου ἀπάνω 'ς τ' ἄτι,
Καὶ σήμερα ἕκατὸ
Μίλια σὲ πάω μακρυνὰ 'πὸ δῶ
'Σ τὸ νυφικὸ κρεββάτι.» —

«Τόσο μακρυνὰ θέλεις νὰ πᾶς μ' ἐμὲ σήμερ' ἀκόμα
'Σ τοῦ γάμου μας τὸ στρώμα ;
Καὶ δὲν ἀκοῦς τὸ σήμαντρο, ποῦ ἔνδεκα βαράει,
'Αράδα πῶς βοάει ;
«Μεῖς καὶ οἱ νεκροὶ πᾶμε γοργά. Γιὰ ἰδὲς τί ὠραῖο φεγγάρι !
Σήμερ', ἀγαπητή,
Μὲ στοίχημα σὲ φέρνω ἐκεῖ
'Σ τὸ νυφικὸ κλινάρι.»

«Γιὰ πές μου, πές μου, ἀγάπη μου, ποῦ ἔχεις τὸ κονάκι ;
Ποῦ, πῶς, τὸ κρεββατάκι ;»
«Μακρυνὰ ! . . . μ' ἔξι σανίδια μεγάλα κι' ἄλλα δύο
Μικρά ! . . . ἥσυχο, κρύο ! . . . »
«Εἶν' ἐκεῖ τόπος καὶ γιὰ μέ ;» «Γιὰ σένα καὶ γιὰ μένα.
Ντύσου καὶ ῥίξου εὐθύς !
Τοὺς καλεσμένους 'κεῖ θαῦρῃς,
Ποῦ καρτεροῦν γιὰ σένα.»

«Ἡ ἀγαπημένη λυγερὴ μ' ἀσποῦδα εὐθύς ἐντύθη
Καὶ 'ς τὰ καπούλια ἐχύθη·
Ὡσὰν τὰ κρίνα κάτασπρα τὰ δυό της χέρι' ἀπλώνει
Καὶ ἀγκαλιαστὰ τὸν ζώνει·
Κ' ἐμπρός, ἐμπρός, φεύγουν, χῶπ, χῶπ ! ὁ περασμὸς βρονταίει,
Κ', ἐκεῖ ποῦ πιλαλοῦν,
Τ' ἄτι καὶ αὐτοὶ λεχομανοῦν,
Χῶμα, φωτιά, ξεσπάει.

Πῶς ὅλα ἐφεῦγαν γύρω τους δεξιά, ζερβιά μεριά τους
'Εμπρὸς 'ς τὰ βλέμματά τους !
Πῶς ἔστριζαν ἢ γέφυραις, πῶς φεύγαν τὰ λιβάδια,
Οἱ κάμποι καὶ τὰ σιάδια !
«Ζήτω ! Οἱ νεκροὶ τρέχουν γοργά ! πῶς λάμπει τὸ φεγγάρι !
Σκιαῖςσαι τοὺς νεκρούς ;»
«Ὁχι, ὄχι.... Ἀλλ' ἄφησ' τοὺς νεκρούς !
Σοῦ τὸ ζητῶ γιὰ χάρι.»

«Ακου κοράκων σάλαγος καὶ ψάλσιμο ἀντηχάει !
Κουδούνισμα βογγάει !
Λαλοῦν καμπάναις ! νεκρικὰ ψάλλουν· «Βαθυὰ 'ς τὸ χῶμα
'Ας θάψουμε τὸ σῶμα !»
Καὶ μ' ἓνα νεκροκρέββατο λείψανο ἰδοῦ ! πλησιάζει·

Τὸ ψάλσιμο πολύ,
Μὲ τῶν καρλάκων τῇ φωνῇ,
Ποῦ ἦχ᾽ ἔς τοὺς βάλτους, ἠμοιάζει.

Ἔπειτ' ἀπ' τὰ μεσάνυχτα θάψετ' ἑσεῖς τὸ σῶμα
Μὲ μυρολόι ἔς τὸ χῶμα !
Τώρα τῇ νύφῃ μου τῇ νεῖᾳ ἔς τὸ σπίτι παίρνω ἑλάτε !
Ἔς τὸ γάμο μας τρεχάτε !
Κόπιασε, ψάλτη, μὲ πολλοὺς γιὰ νὰ καλοναρχίσης
Μὲ ψάλσιμο βραχνό !
Ἔλα, παπᾶ, πρὶν πᾶμε οἱ δυὸ
Ἔς τὴν κλίνη, νὰ εὐλογήσης !»

Σιγοῦν καμπάναις . . . ψάλσιμο . . . ! τὸ νεκρικὸ κρεββάτι
Ἐχάθηκε τρεχᾶτοι
Τοῦ καβαλλάρη τῇ φωνῇ μόλις αὐτοὶ γροικῆσαν,
Κατόπι τοὺς χουμήσαν.
Καὶ πάντα ἔμπρός, ἔμπρός, χῶπ, χῶπ ! ὁ περασμὸς βροντάει,
Κ', ἐκεῖ ποῦ πιλαλοῦν,
Τ' ἄτι καὶ αὐτοὶ λεχομανοῦν,
Χῶμα, φωτιά, ξεσπάει.

Δεξιὰ, ξερβιά, φράχταις, βουνὰ καὶ δάση, πῶς περνοῦσαν,
Τί γλήγορα ἔπετοῦσιν !
Δεξιὰ, ξερβιά, ξερβιά, δεξιὰ, χώραις, χωριά, πηγαῖναν,
Σὰν ἀστραπαῖς διαβαῖναν !
«Ζήτω ! Οἱ νεκροὶ τρέχουν γοργά ! πῶς λάμπει τὸ φεγγάρι !
Σκιαῖσαι τοὺς νεκρούς ;»
«Ἦσυχους ἄφησ' τοὺς νεκρούς,
Σοῦ τὸ ζητῶ γιὰ χάρι !»

Καὶ ἔς τὸ βασανιστήριο, ἔδές ! πῶς τοῦ τροχοῦ τ' ἀξόνι
Χορεύοντας τὸ ζώνει
Ἀέρινη στοιχειολογιά, ποῦ φεγγαροφωτίζεται
Καὶ μόλις ξεχωρίζεται.
«Αἶ ! σεῖς ! ἀκολουθᾶτε μας ! κατόπι μας τρεχάτε !
Τοῦ γάμου τὸ χορό,
Ἄμα ἔς τὴν κλίνη πᾶμε οἱ δυό,
Νὰ μᾶς χορέψτ' ἑλάτε !»

Κί' ὅλο τὸ πλῆθος, χούς, χούς, χούς ! κατόπι του ὅλο πάει,
Μὲ θόρυβο πηδάει,
Ὡσὰν τὰ φύλλα τὰ ξερά, σὰν ροῦφουλας περάση
Ἀνάμεσα ἔς τὰ δάση.
Κ' ἔμπρός, ἔμπρός φεύγουν, χῶπ ! χῶπ ! ὁ περασμὸς βροντάει,
Κ', ἐκεῖ ποῦ πιλαλοῦν,
Τ' ἄτι καὶ αὐτοὶ λεχομανοῦν,

Χῶμα, φωτιά, ξεσπάει.

Πῶς ὄλ' ἡ φύσι γύρω τους φεγγαροφωτισμένη
Πετώντας πῶς διαβαίνει !
Τὰ ὕψη ἐπάνω πῶς πετοῦν τῶν οὐρανῶν τὰ αἰθέρια,
Μαζῇ μ' ὅλα τ' ἀστέρια !
«Ζήτω ! Οἱ νεκροὶ τρέχουν γοργά ! πῶς λάμπει τὸ φεγγάρι !
Σκιαῖσαι τοὺς νεκρούς ; »
«Ὡϊμέναν ! ἄφησ' τοὺς νεκρούς !
Σοῦ τὸ ζητῶ γιὰ χάρι !

«Μαῦρε ! λαλεῖ, μοῦ κἀζεται, ὁ πετεινός . . . κ' ἡ ὥρα
Θεὸς νὰ περάσῃ τώρα . . .
Σὰν τῆς αὐγῆς μυρίζομαι, μαῦρε, τ' ἄερί . . . χύσου,
Γοργά, γοργά ! γκρεμίσου !
Ὁ δρόμος μας ἐτέλειωσε κ' ἡ κλίν' εἰν' ἀνοιγμένη,
Ἡ κλίν' ἡ νυφικὴ !
Γλήγορα τρέχουν οἱ νεκροὶ !
Εἴμαστε καὶ φτασμένοι.»

Μὲ σιδερένια κάγκελα ψηλὴ θύρ' ἀγναντεύει,
Κ' ἐκεῖ καβαλλικεύει
Μ' ὁρμὴν ἀκράτητ' βιτσιὰ 'ς τὰ μάνταλα χτυπάει
Κι' ὅλα μαζῇ τὰ σπάει.
Πετιῶνται τὰ θυρόφυλλα καὶ 'ς τὰ μνημούρια 'κεῖνοι
Ἀνάμεσα περνοῦν
'Στὸ φῶς οἱ τάφοι ἀσπρολογοῦν
Ποῦ τὸ φεγγάρι χύνει.

Καὶ τήρα ἐκεῖ ! γιὰ τήρα ἐκεῖ ! Τί φριχτὸ θᾶμμα ἐγίνη
Μὲ μιᾶς τὴν ὥρα ἐκεῖνη !
Τοῦ καβαλλάρ' ἡ ἀρματωσιά, σὰν ἴσχνα χαλασμένη,
Πέφτει κομματιασμένη.
Γυμνὸ καύκαλο ἐγίνηκεν ἡ κεφαλὴ του ὅλη,
Σκέλεθρο τὸ κορμί·
Δρεπὰνι 'ς τό να του κρατεῖ
Καὶ 'ς τ' ἄλλο μαντζαρόλι.

Ψηλὰ τὰ πόδια σήκονε τ' ἄλογο, ἐν ᾧ φουσοῦσε,
Καὶ σπίθαις ἐπετοῦσε·
Καὶ χούϊ ! ξάφνον ἀπὸ κάτου τῆς 'ς τῆς γῆς τὰ μαῦρα βάθη
Ἐβούλιαξε κ' ἐχάθη.
Οὐρλιασμ' ἀκούεται ἀπὸ ψηλά, μέσα 'ς τὸ λάκκο ἠχάει
Κλάψιμο ἀπὸ βαθυά,
Καὶ τῆς Λεονώρας ἡ καρδιά
'Στὰ λοίστια σπαρταράει.

Καὶ νά ! ὃς τὸ φῶς τοῦ φεγγαριοῦ ἐχόρευαν τριγύρω
 Ἦν ἓνα μεγάλο γύρο,
 Οὐρλιάζοντας ἐχόρευαν ἀντάμα οἱ βρυκολάκοι
 Μ' αὐτὸ τὸ τραγουδάκι·
 «Μὲ τὸ Θεὸ μὴ ῥαθυμᾶς ! κι' ἂν τὴν καρδιά ῥαΐση
 Ἡ θλίψι, ὑπομονή !
 Τὸ σῶμα χάνεις τὴν ψυχὴ
 Θεὸς ἂς ἐλεήσῃ !»

ΣΗΜ. ΤΟΥ ΕΚΔ. Ἐπρωτοτυπώθηκε στὸν «Ἑσπερο» τῆς Λειψίας 1/13 Δεκ.
 1885, μὲ σφάλματα ὅμως τυπογραφικά, ποῦ διορθώθηκαν στὸ ξανατύπωμα
 στὴν ἐφημερίδα «Ρήγας ὁ Φεραῖος» 10 Ἰαν. 1886.

Ο ΤΥΦΛΟΣ ΒΑΣΙΛΙΑΣ

Τῆς Νορβηγίᾳς τί θέλουν οἱ ἀντρειωμένοι
 Ὡς τοὺς βράχους τῆς ψηλῆς ἀκρογιαλιᾶς ;
 Γιατί τάχ' αὐτοῦ πάνω ν' ἀνεβαίνει
 Ὁ τυφλὸς ἀσπράμαλλης Βασιλιάς ;
 Ὡς τὸ δεκανίκι ἀκουμπημένος βγάζει
 Φωνὴ πρηνὴ μὲ πίκρια καὶ μαράζι,
 Ποῦ τὸ στενὸ τῆς θάλασσας περνάει
 Καὶ ὥς τὸ νησάκι ἀγνάντι ἀντιβόσκει ;

« Δὸς μου πίσω, ληστή, τὴ θυγατέρα
 Μέσ' ἀπὸ τῆ θεοσκότεινῃ σπηλιά,
 Μόνη εὐτυχία μου εἶχα ὥς τὰ ἔρμα γέρα
 Τὴν ὄρπα, τὴ γλυκεῖά της τὴ λαλιά.
 Ὡς τὸ πράσινο ἀκρογιαλὶ ἔφερνε γύρες
 Ὡς τὸ χορὸ καὶ σὺ μούρθεσ καὶ τὴν πῆρες
 Αὐτὸ τὴν ἄσπρη κεφαλὴ μου γέρνει,
 Κ' ἐσὲ ντροπὴ παντοτεινὴ σοῦ φέρνει ».

Κι' ἀπὸ τὸ φάραγγ' ἄγριος ξετρυπώνει
 Ὁ ληστής μὲ θεόρατο κορμί
 Τὸ γιγάντιο σπαθὶ ψηλὰ φουχτώνει
 Καὶ ὥς τὸ σκουτάρι τὸ χτυπᾷ μ' ὄρμη :
 « Φύλακες ἦταν καὶ στημένοι τόσοι,
 Πῶς δὲν ἦρθε κανεὶς νὰ τὴ γλυτώσῃ ;
 Πολεμάρχους πολλοὺς ἔχεις ὥς τὸ πλάϊ
 Καὶ κανένας γι' αὐτὴν δὲν πολεμάει ; »

Κι' ὁ καθένας αὐτοῦ σιγοτρομάζει,
 Νὰ βγοῦν ἀπ' τὴ γραμμὴ τους δὲν κοιτοῦν,
 Ὁ τυφλὸς βασιλιάς πίσω κοιτάζει :
 « Ὡϊμένα ! ὅλοι μαζί μὲ παραιτοῦν ;
 Τότε σφίγγει τὸ νιούτσικο παιδί του
 Τόσο ἐγκάρδια τὸ χέρι τὸ δεξιὸ του :
 « Γὼ νὰ παλέψω, κύρη μου, ἄφησέ με !
 Χεροδύναμος, εἶμαι, πιστεψέ με ! »

« Αὐτὸς ὁ ἐχτρός μας, γυιέ μου, εἶναι θερίο
 Δὲν βρέθηκε κανεὶς νὰ τὸν ἔμπορῃ
 Μὰ κ' ἐσὺ εἶσαι ἀπὸ σοῖ γερό κι' ἀντρεῖο,
 Τοῦ χεριοῦ σου ἡ σφιξιὰ τὸ μαρτυρεῖ.
 Πάρε, σοῦ δίνω τούτῃ τὴν ἀρχαία
 Ἀπὸ τοὺς Σκάλδους φονμιστὴ ρομφαία,

Κι' ἂ' σκοτωθῆς κ' ἐγὼ θὰ πέσω ναῦρω
Ἐν τῷ κύμα, ὁ θλιβερός, θάνατο μαῦρο.»

Κι' ἄκου! Ἡ θάλασσ' ἀφρίζοντας ταράζεται
Δαρμένη ἀπὸ τῆς βάρκας τὸ κονί.
Στέκει ὁ τυφλὸς ὁ βασιλιάς κι' αὐτιάζεται,
Κι' ὀλόγυρά του εἶν' ἄκρα σιωπῇ.
Ὡς ποῦ βρόντησ' ἡ ἀντάρα τῶν ἄρμάτων
Κ' ἐβούιξαν ἔς τὰ σκουτάρια τὰ σπαθιά των,
Ὡς ποῦ ἀντίπερ' ἀντήχησαν οἱ βράχοι
Ἀπ' τὰς κραυγὰς κι' ἀπὸ τὴν ἄγρια μάχη.

«Πέτε μου σεῖς τί βλέπετε», φωνάζει
Ὁ ρήγας μὲ λαχτára χαροποιά.
«Ξεχώρισ', ἀπ' τὸ λάλημα ποῦ βγαίνει,
Μιὰν κοφτερὴ τῆς σπάθης μου χτυπιά».
«Ὁ ληστής, βασιλέα μας, ἐσκοτώθη,
Μὲ τὸ αἷμα τὸ κρῖμα του ἐπλερώθη.
Τεῖά σου, χαρά σου, πρῶτο παλλικάρι,
Τοῦ βασιλιᾶ μας δυνατὸ βλαστάρι!»

Πάλι σιωποῦν ὀλόγυρα καὶ στέκει
Κι' ἀκουρμαίνεται ὁ ρήγας ὁ τυφλός:
«Πέτε μου ποῖος σιμόνει τῶρ' ἀπ' ἐκεῖ,
Ἀκούω κοντιὰ κι' ἀφρολογᾷ ὁ γιαλός.»
«Μὲ σπαθὶ καὶ σκουτάρι ἄρματωμένους
Γυρίζει αὐτοῦθε ὁ γυιὸς σ' ὁ ἀντρειωμένος,
Καὶ τὴν τετράξανθὴ σου θυγατέρα
Τῇ Γουνίλδῃ σου φέρνει ἀπ' ἐκεῖ πέρα».

«Καλῶς τους», λέγει ἀπ' τὸ ψηλὸ του βράχο
Ἐν αὐτοὺς κάτω ὁ τυφλὸς ὁ προεστώς.
«Τώρα καλὰ γεράματα θενᾶχω,
Κι' ὁ τάφος μου θενᾶναι δοξαστός.
Θὰ μοῦ βάλῃς ἔς τὸ πλάγι σύ, παιδί μου,
Τότες τὸ τρανολάλητο σπαθί μου,
Καὶ σύ, Γουνίλδῃ, ἐλεύτερη θὰ ζήσης
Καὶ ἔς τὸν τάφο θὰ μὲ μυρολογήσης.»

ΣΗΜ. ΤΟΥ ΕΚΔ. Ἐτυπώθηκε στὸ «Ἀττικὸν Μουσεῖον» τῆς Ἀθήνας 10
Ἰανουαρ. 1891 μὲ τὸ ψευδώνυμο Λ. Γραικός, ὅπως καὶ ὅσα ἄλλα ποιήματα
ἐτύπωσε στὸ ἴδιο περιοδικό.

Μὲ τὸ ἴδιο ψευδώνυμο (Greco) γνωστὸς καὶ περιφημὸς ἦταν ὁ ποιητὴς
καὶ στὸν κόσμον τῶν ζατρικιστῶν τῆς Γερμανίας.

Β΄.

ΑΝΕΚΔΟΤΑ

Σ Α Ο Υ Λ

Α.

Εἰπ' ὁ Ἀβενήρ· «Ἄχ! ἦρθες πλειά! πρὶ δηγηθῶ, πρὶν κρίνης
δός μου φίλῃ στὸ μάγουλο καὶ τὸ καλὸ μου εὐκήσου.»
Τοῦ εὐκήθηκα, τὸν φίλησα στὸ μάγουλο καὶ κεῖνος·
«Ἀπὸ τὴν ὥρα πῶστείλε γιὰ τὴ θωριά σου, ὦ φίλε,
ὁ βασιλιάς, δὲν ἤπιαμε, δὲ φάγαμε, οὔτε ὥς νᾶρθης
ἔσὺ μὲ τὴν καλόκαρδη βεβαίωση ἀπ' τὴ σκηνή του
πίσω νὰ πῆς ποῦ ἀκόμα ζῇ, δὲ θὰ λαμπρύνῃ μέλι
ὥς τότε μήτε καὶ νερὸ τὸ χεῖλι μας θὰ βρέξῃ.
Ὅτι ἀπ' τῆς μαύρης μεσινῆς σκηνῆς τὴν ἀφωνία
τρεῖς μέρες τώρα οἱ δοῦλοι σου δὲν ἀγροικῆσαν νᾶβγῃ
οὔτ' ἕνας ἦχος προσευκῆς οὔτε δοξολογίας
νὰ μαρτυρήσῃ π' ὁ Σαοὺλ μὲ τὸ στοιχεῖο τελειῶσαν
τὸ πάλεμά τους κ' ἔγυρε μ' ὅλο τὸ θρίαμβό του
ὁ βασιλέας στὴ ζωὴ λιγὸθυμος ὀπίσω.

Β.

Μὰ τώρα ἀγαπημένε μου, λαχτάρισε ἡ καρδιά μου!
Τέκνο Θεοῦ, μὲ τὴ δροσιά του ἐπάνω στὰ χρυσά σου
μαλλιά τὰ μυριοχάριτα καὶ μὲ τὰ κρίνα τοῦτα
γαλάζια καὶ δλοζώντανα ἀκόμα, ὅτι κομμένα
γιὰ νὰ πλεχτοῦν ἀνάμεσα στῆς ἀρπας σου τὰ τέλια,
καθὼς νὰ μὴν ἐμάνιζε τώρ' ἄγριο τὸ λιοπύρι
γιὰ τύραγγο τῆς ἔρημος.»

Γ.

Ὡς ἔπρεπε, ἐγὼ τότε
στὸ Θεὸ τῶν πατέρων μου γονατιστὸς προσπέφτω
καὶ πάλε ἀνασηκόνομαι στὰ πόδια καὶ τρεχάτος
περνῶ τὸν ἄμμο, σὰν μπουχὸ φρύμμενον. Σφαλισμένη
τὴν τέντα βρίσκω, ἀπὸ τὴ γῆς ξεμπήχνω τὸ κοντάρι
ποῦ ἐμπόδαε, σκύφτω κάτουθε καὶ ἀκολουθῶ τὸ δρόμο
πασπατευτὰ στὸ γλυστερὸ χορτάρι, μαραμένο
καὶ σάπιο, π' ὥς τὸ δεύτερο κλείσμ' ἀπλονότουν, χέρια
καὶ πόδια σέρνοντας ὥς καὶ ποῦ νιώθω ν' ἀνεμίζῃ
τὸ παραπέτασμ' ἀνοιχτό. Προσεύχομαι καὶ πάλε,
τραβῶ τὸ παραπέτασμα καὶ μπαίνω καὶ δὲν τρέμω,
μὸν λέγω· «Ἐδῶ εἶναι ὁ δοῦλος σου Δαυίδ.» Φωνὴ δὲν κρένει.
Ἀρχὴ ἀρχὴ δὲν βλέπ' ὀμπρὸς παρὰ μαυρίλα, λίγο
στερνὰ κάτι μαυρῆτερο ξανοίγω ἀπ' τὴ μαυρίλα.—

Ὁ στύλος εἶναι ὁ μεσινὸς πλατύκορμος κι' ὀλόρθος
ποῦ τὸ παβιόνι ἀνάβαστᾷ, κι' ἄργα στὰ βλέμματά μου
κατὰ τὸ στύλο ἀκουμπιστὴ γιγάντια μεγαλόνει
πλεῖδ' μαύρη ἀπ' ὅλα μιὰ μορφή. Μι' ἀχτίδα ἡλιοῦ κατόπι
τρυπᾷ τῆς τέντας τῇ σκεπῇ καὶ τὸ Σαοῦλ μου δείχνει.

Δ'.

*Εστέκοτον ὀλόισος σὰν τῆς σκηνῆς τὸ στύλο,
μὲ μπράτσα ὀλάνοιχτα, στὰ δυὸ τεντόξυλα ἀπλωμένα
ποῦ, σταυρωτὰ στὴ μέση, πᾶν ἀπὸ μιὰν ἄκρη σ' ἄλλη.
Οὐτ' ἓνα νεῦρο του ἔντονε, μὸν κρέμοτον ἐκεῖθε
καθὼς τὸ βασιλόφιδο τόμου τοῦ ἐρθοῦν οἱ πόνοι,
ἀπ' τῇ γενιά του ξέμακρα τὴν ἀλλαξιά προσμένει
καὶ ἀπὸ τὸν πεῦκο κρέμεται βαρύντατο, ὥς ποῦ νῆρθη
ἡ λευτεριά τὴν ἀνοιξη—παρόμοια ἀγκομαχοῦσε
βουβὸς τυφλὸς ὥς καὶ ὁ Σαοῦλ ξερὸς καὶ ἀσβολωμένος.

Ε'.

Τότε τὴν ἄρπα ἐχούρδισα,—τῆς ἔβγαλα τὰ κρίνα
ποῦ πλέκουμε στὰ τέλια τῆς ἀνάμεσα μὴ λάχη
καὶ σκάσουν στοῦ μεσημεριοῦ τὸ βάρος ἀπὸ κάτω
σ' ἀχτίδες ποῦ 'ναι σὰ σπαθιά—κ' ἐκείνη ἔπαιξα πρῶτα
τῇ μελωδία π' ὅλα μας τὰ πρόβατα γνωρίζουν
σὰ φτάνουν ἡμερα ἡμερα τό 'να κατόπι στ' ἄλλο
ὥς νὰ γενῇ τὸ μάντρισμα μὲς τὴν μπασιά τῆς στάνης.
Εἴν' ἄσπρα, δὲν τὰ ξέσκισαν οἱ βάτοι, γιατί, δὲς τα,
ἔβοσκαν κεῖ ποῦ τὰ ψηλὰ χορτάρια καταπνίγουν
στὴ ρεμματιά τους τὰ νερά. Τό 'να κατόπι στ' ἄλλο
τὴν κατοικιά τῶρα ζητοῦν ὥς τό 'να τ' ἄλλο ἀστέρι,
σύντα βραδυάση, ἀκολουθᾷ στὰ γαλανὰ τὰ ὕψη
τὰ μακρυσμένα—γαλανὰ καὶ μακρυσμένα ὦ πόσο !

ΣΤ'.

Στερνὰ τὸν ἦχο, ποῦ γι' αὐτὸν στὸ σιταρόκαμπ' ὅλα
τὰ ὀρνίθια τὰ συντρόφια τους θ' ἀφήσουν καὶ πετώντας
τὸν ἄρπιστὴ θ' ἀκολουθοῦν κατόπι αὐτὸν ποῦ ἀνάβει
τοὺς τζιτζικες καὶ ἀπόκοτα παλεύουν συνατοὶ τους.
Ὑστερα ὅ,τι ἔχει δύναμη στ' ἀμμόσπιτό του ἀπ' ὅξω
νὰ σταματήσῃ σκεφτικὸ τὸ γλήγωρο διπῶδι—
παρόμοιο θᾶμα σὰν κι' αὐτὸ δὲν εἶναι· τὸ μισό του
εἶναι πουλί, τ' ἄλλο μισὸ ποντίκι ! Ἐποίησ' ὅλα
ὁ Ὑψιστος τὰ πλάσματα κ' ἔδωκε σ' ὅλα ἀγάπες

καὶ φόβους πῶδοσε κ' ἐμᾶς, δηλῶντας πῶς εἰμάστε
τέκνα του ἐδῶ κείνα κ' ἐμεῖς, ὅλα οἰκογένεια μία.

Ζ'.

Ἔπαιξ' ἀπέκεια τὸ σκοπὸ, ποῦ στὴ δουλειὰ βοηθάει
τοὺς θεριστάδες, τοῦ κρασιοῦ τραγοῦδι, ὄντας τὸ χέρι
σφίγγει τὸ χέρι, φιλικὰ μάτι φωτίζει μάτι
καὶ ξεχειλίζοντας καρδιὲς μεγάλες γένουντ' ἓνα,
ἓνα στὸ νόημα τῆς ζωῆς πῶχει αὐτὴ ἡ λέξη· ἀπέκεια
τὸ ὑστερινὸ τοῦ βάρεσα τραγοῦδι ποῦ παινεύει
τὸν πεθαμένο στὸ ὕστερο ταξίδι... «Πάρετέ τον,
πάρτε τον μὲ τὰ λίγα του φταιξίματα κλεισμένα
σὰν τὰ σβημένα λούλουδα! Γιὰ τὴν παρηγοριά μας
δὲν εἶναι βαρσαμόσποροι; Κανένας ὁμοίός του
στὸ νεκροκρέββατο στρωτὸς δὲν ἄφησε τὸν τόπο.
Ἄχ! νὰ ἦταν βολετὸ νὰ μὴ σὲ χάσουμε, ἀδερφέ μου!»
Ἔπειτα ἐκείνο τῆς χαρᾶς, τοῦ γάμου τὸ τραγοῦδι,—
Προβαίνουν πρῶτα οἱ κορασίδες καὶ πίσω τους ἐκείνη
ποῦ τὴν παινᾶμε γιὰ ὁμορφιά καὶ τοῦ σπιτιοῦ καμάρι.
Καὶ τὸ μεγάλον ὕστερα πολεμιστήριον ἦχο
ὅπου ἄντρας τρέχει σ' ἄλλου ἀνδρὸς τὸ πλάϊ βοήθειά του
γιὰ νὰ στυλώσῃ ἀσάλευτη καμᾶρα ποῦ νὰ σπάσῃ
τίποτε πλεῖα δὲ θὰ μπορῇ· ποῖος θὰ πειράξῃ τῶρα
τοὺς φίλους μας;—Καὶ ἀρχίνησα στερνὰ τὴ μελωδία,
πῶς οἱ λευίτες στὸ βωμὸ σὲ δόξα θρονιασμένοι
ἐπάνω πᾶν. Μὰ ἐστάθηκα γιὰτὶ μὲς τὸ σκοτάδι
ἄκουσα τότε τὸ Σαοὺλ νὰ βογγοαναστενάξῃ.

Η'.

Κ' ἔπαψα, καὶ τὴν ἀνεπνοιά μου ἐκράτησα σὲ τέτοια
σιωπὴ καὶ ἀναμερίζοντας ἀφοκραζόμενον· κι' ὅλη
μὲ μιᾶς ἡ τέντα ἐτράνταξε, γιὰτὶ ἀνατριχιασμένος
ἀνατινάχτηκε ὁ Σαοὺλ ὁ δυνατὸς καὶ σπίθες
ἄρχισαν καὶ σαῖτεύονταν ἀπ' ὅλα τὰ πετράδια,
ποῦ ξάφνου στῆς τιάρας του τὸ τίναγμα ἐξυπνήσαν·
ἀπ' τ' ἀντρειωμέν' ἀρχοντικὰ ζαφείρια, ἀπ' τὰ ρουμπίνια
τὰ ψυχερὰ καὶ γκαρδιωμένα, μόνον στὸ κεφάλι·
μὰ τὸ κορμὶ δὲ σάλεψε κι' ἔμενε ὁλόϊσο ἀκόμα
κρεμᾶμενο. Τότ' ἔσκυψα καὶ πάλι στὸ παιγνίδι
καὶ ἀπείραχτ' ἀκολούθησα νὰ παίζω τραγουδῶντας,—

Θ'.

«Χαρὰ στὴν πρώτη μπόρεση τῆς ἀντρείας μας, ὅταν
ὅλες γροικιοῦνται ἀμάλαγες οἱ δυνάμεις μας, κάθε

μούσκιλο ἀσπέδις, ὅλα μας τὰ νεύρα τεντωμένα !
 Ἄγριες χαρὲς πῶχ' ἢ ζωὴ ! Τὸ πῆδημ' ἀπὸ βράχου
 σὲ βράχου, τὸ ξεσπάσιμο τὸ στανικὸ τῶν κλώνων
 τοῦ πεύκου, τ' ἀργυρόχρο χτύπημα κρύου βουτῶντας
 στῆς λίμνης τὰ ὀλοζώντανα νερὰ καὶ τῆς ἀρκούδας
 τὸ σπῆλιο καὶ ἡ κουφόβραση, σημάδι πῶς ὁ λιόντας
 μὲς τῇ μονιᾷ του κοιτάται· καὶ τὸ φαγεῖ, κ' οἱ πλούσιοι
 χουριμάδες μὲ χρυσόσκονη θεϊκὰ κιτρινισμένοι,
 καὶ τῶν μαστάκων· μουσκειτὴ μὲς τὸ κούροπ' ἢ σάρκα,
 καὶ ἡ πλέρια ρουφηξιὰ κρασί καὶ τὸ κοιμῆσι μέσα
 σὲ στεγνωμένες ρεματιές, ὅπου οἱ βουρλιῆς δηγοῦνται
 πῶς πρὶν καλὰ, χαϊδευτικὰ συνείθιζαν νεράκια
 νὰ μουρμουρίζουν. Τί καλὴ ποῦ ἔναι ἡ ζωὴ τ' ἀνθρώπου,
 ἢ καθ'αυτὸ ζήση καὶ πῶς ἐπιταυτοῦ πλασμένη
 καρδιά, ψυχὴ καὶ αἴσθησις γιὰ πάντα ν' ἀφιερόνῃ
 μεταχαρὰς ! Ἀγάπησες τ' ἄσπρα σγουρὰ τοῦ γέρου
 πατέρα σου, ποῦ ἐφύλαξες τὴ σπάθη του, ὅταν κείνος
 σ' ἔστειλ' ἐμπιστευμένον του μὲ τὰ φουσατά του ὅλα,
 γι' ἀντιμοιρίαν τρισένδοξον ; Καὶ τ' ἄσαρκα εἶδες χέρια
 τῆς μάννας σου, ποῦ τὰ σκονε, σύντα τριγύρω ἔλεγαν
 κεινοῦ ποῦ ἀράδα ἐμίσησε τὸ σιγανὸ τραγοῦδι ;
 καὶ ἄκουσες τὴν ἀτάλικη λαλιά της, σὰ μπορούσε,
 στὴ μαρτυρίαν νὰ σμίγεται, « Ἄς μολογήσῃ κι' ἄλλος,
 πῶζησα, ποῦ εἶδα τοῦ Θεοῦ τὸ χέρι ἐπιζωῆς μου,
 κι' ὅλα γιὰ τὸ καλύτερο » ; Κατόπι ἐτραγουδῆσαν
 ἀνάμεσα στὰ δάκρυα τοὺς καὶ στὸν τρανὸ θρίαμβό τους
 ὅχι πολὺ μὰ ὅ,τι ἔμενε. Τ' ἀδέρφια σου θυμᾶσαι
 βοήθεια καὶ συνέρισμα, τὸ δούλεμα, οὔτε ἐβγήκε
 κάτι ὅμοιο σὰν ἀπ' τὰ τζαμπιά ποῦ βράζουν στραγγισμένο
 βγαίνει τὸ σπέρτο λαγαρό ; Τοὺς φίλους σου τῶν χρόνων
 τῶν παιδικῶν, ἀπαντοχὴ καὶ θιαμασμὸ γεμάτων,
 τότεσινὰ ταξίματα κ' ἐρχάμενη εὐλογία
 παρέκει ἀπ' ὅσο θὰ μπορῇ τὸ μάτι νὰ ξανοίξῃ,—
 ὡς ποῦ, γιὰ ἰδές, μεγάλωσες μονάρχης καὶ δικός σου
 ἔγινε ὀλόκληρος λαὸς κι' ὅλα μαζί τὰ δῶρα,
 ποῦ ὁ κόσμος δίνει χωριστά, σ' ἓνα κεφάλι ἐσμίξαν,
 σ' ἓνα κεφάλι ὅλ' ἡ ὁμορφιὰ καὶ ἡ δύναμις καὶ ἡ ἀγάπη
 καὶ ἡ ὀργὴ (σὰν κοιλοπόνεμα ποῦ τὸ βουνὸ σπαράζει
 βοηθῶντας το στὴ γέννα του καὶ κάνει τὸ χρυσάφι
 νὰ βγῇ) φιλότιμο ψηλὸ καὶ κατορθώματ' ἄξια,
 ποῦ τὸ περνοῦν, φήμη λαμπρὴ, ποῦ τοῦτα στεφανώνει,
 ὅλα ἐνωμένα σὲ μιανοῦ τὴν κεφαλὴ ξαστραφτοῦν,
 τοῦ βασιλέα τοῦ Σαοὺλ ! »

I.

Καὶ νά, στοῦ λογισμοῦ μου
 ἐκεῖνο τὸ ἀναφτέρωμα, κεῖ ποῦ καρδιά καὶ χέρι,

λάλημα κι' ἄρπα τοῦ Σαοῦλ ὑπερυψόναν ὄξω
 ἀπὸ τὴν πίκρα τ' ὄνομα καὶ τοῦ Σαοῦλ τῇ φήμῃ
 σὸ φῶς ἐκράζαν νὰ χαρῇ, ποῦ γι' αὐτὸ ἐπλάστη κι' ὅπως,
 νὰ πῶ κοτάω, σὰν ὁ στρατὸς τοῦ Ὑψίστου στῆς λατρείας
 τὴν ἔκσταση τὴν τάξιν του χαλνᾷ καὶ μὲς τ' ἀμάξια
 τὰ Χερουβείμ ἀνηφοροῦν ἀνάερα—φωνάζω
 «Σαοῦλ» καὶ στέκομαι τὸ τί θὲ νᾶρθῃ καρτερῶντας.
 Τότε ὁ Σαοῦλ ποῦ ἀκκουμπιστὸς κρεμότουν ἀπ' τῆς τέντας
 τὸ σταυρωμένο στύλωμα στὴ μέση, ἀπ' τ' ὄνομά του
 ἐκρούστηκε. Εἶδτε ποτέ, σὰν πάει σαῖτεμένο
 τὸ κράξιμο τῆς ἀνοιξης ὁλόισα σὸ σημάδι,
 κάποιον βουνό, ποῦ ὕστερο σ' ἐκείνῃ ἀντιστεκότουν
 κ' ἐκράται (μόνο του, γιατί γελοῦσαν τὰ λαγκαδία
 πολύνανθα κ' ἐλεύτερα) στὰ πέτρινα, πλατυὰ του
 στήθη δεμένα μιᾶς χρονιάς γιὰ θώρακα τὰ χιόνια,—
 ξάφνον τὸ σάβανο ἀπολνᾷ, ποῦ δίπλες δίπλες κάτω
 στὰ πόδια του σωριάζεται μὲ τῆς βροντῆς τὸ βόγγο,
 καὶ νά, προβάλλει ἀντίκρου σὰς ξερὸ καὶ μαυρισμένο
 μὰ ζωντανὸ τὸ παλαιὸ βουνό σας μὲ σκισμάδες,
 κληρονομιά, ποῦ τ' ἄφησαν αἰῶνες τῶν αἰῶνων
 μὰ κάθε μάλιστα πληγὴ ποῦ ἐπῆρε πολεμῶντας
 τὰς μάχες σας, ζαρώματα, κοψιὲς στὴν κεφαλὴ του
 ποῦ ἐβάσταε ἀνάμεσα σ' ἐσᾶς καὶ στὴν ἀνεμοζάλη—
 γεῖά τους, χαρὰ τους, νὰ τα ἐκεῖ ξαναφαντάζουν δλα,
 καὶ ἡ πρασινάδα ἡ μολακιά θὰ τ' ἀπαλύνῃ πάλε,
 πάλε φωλιὲς περιστεριῶν θὲ νὰ βαστάῃ καὶ ἐπάνω
 στὴν κορυφὴ θὲ νὰ καλῇ, χορτάρι νὰ βοσκήσῃ
 τὴ γίδα μὲ τὰ ἐρίφια τῆς ὅταν πληθύν' ἡ λάβρα
 τὸ καλοκαίρι. Τράνταγμα, ποῦ ἐδούρησέ πολλήωρα
 τὴν τέντα ὁλόβολη ἔσεισε, ποῦ ἐγγλίγκλισε κι' ὁ ἀέρας—
 καταλαγιάστη κ' ἔπαψε στερνά, σὰν ὀμπροστά μου
 στὸν ἑαυτό του ὁ βασιλιάς ἐλεύτερος ἐστήθη.
 Τί ἐπέρασε, τί ἀπόμενε ; Ν' ἀδρασκέλῃσῃ ἀκόμα
 ὅσα ἀπὸ τὴν ἀπελπισιὰ χωρίζουν τὴν ἐλπίδα.
 Εἶχε μακρύνῃ ὁ θάνατος μὰ ὄχι ἡ ζωὴ ξανάρθῃ.
 Ἐκαρτεροῦσ' ἔτσι. Κ' ἐμπρὸς σὸ μέτωπό του ἐκράτει
 γιὰ κάμποσο τὸ χέρι του τὸ ἴσιο κ' ἐβοηθοῦσε
 τὰ μάτια, π' ἄδεια ὁλότελα τοῦ εἶχαν ἀπομεῖνῃ,
 νὰ ματαστεῖλουν σύνωρα στὸν τόπο του ὅ,τι νέο
 ἤθελε μέσα τους ἐμπῇ. Σὰν πρῶτα πάλε ὁ ἴδιος
 ἦταν Σαοῦλ. Ἀνάβλεψα καὶ νὰ τηράξω ἐκεῖνα
 τὰ μάτια του ἀποκότησα χωρὶς νὰ μὲ πειράξουν
 περσότερο ἀπ' τ' ἀχνόθωρα τοῦ ἡλιοῦ τοῦ χυνοπώρου
 ἥσυχά βασιλέματα, ποῦ ἀπὸ τὸ γυρογιάλι
 θωράτε, σὰ λυπητερά κοιτάζουν ὀριζόντια
 ἐπάνω ἀπὸ τὸ πέλαγο—σὰ βύθισμ' ἀργὸ τοῦ ἡλιου
 σὲ κοντοβούνια ἀντίπερα, ποῦ ἀναλυωμένα μέσα
 σὲ σοβαρώτατη σιγὴ διπλιάζουν, ζευγαρόνουν

τό 'να μὲ τ' ἄλλο ρίζωμα γιὰ νὰ μποροῦν νὰ σμίξουν
τὲς δυνάμεις τους πλεῖο σφιχτά. "Ἐτσι ἓνα μπράτσο τ' ἄλλο
ἔσταύρωνε στὰ στήθη του ἐπάνω, ὅπου ἡ ἀνάσα
χαμήλωνε καὶ ἡσύχαζε.

ΙΑ'.

Τί μαγικό, ποῖο ξόρκι
νὰ τοῦ προβάλλω ἐπίμονα γιὰ νὰ τὸν συγκρατήσω
ἐκεῖ ποῦ τὸ τραγοῦδι μου τὸν ἔχει ἀνασηκώση ;
Τὸ λάλημα τοῦ ἐγέμισε τὴν κοῦπα του ὡς τ' ἀχεῖλι
μὲ τῆς ζωῆς μας τὸ κρασί, ξεζήφοντας ὅ,τι ἔχει
νὰ δώση ἀπ' ἄδολους καρπούς· τὴ δύναμη, τὸ κάλλος.
Σὲ τί ἄλλους κάμπους ἔπρεπε νὰ τοῦ σταχολογήσω
μιὰ πλεῖο ἀψεγάδιαστη σοδιά, πλεῖο δυνατή, νὰ δώση
στὰ μάτια του τὴ λάμψη τους στ' ἀχεῖλι του τὸ γαῖμα
νὰ τοὺς συστήσῃ γιὰ καλὴ τὴν κοῦπα ποῦ σιμόνουν ;
«Καλὸ εἶναι» λέει, μὰ οὔτε σταξιά δὲν πίνει· ἐμέν' ἀφίνει
τὴ ζήση νὰ τοῦ ὑμνολογῶ, στὸ παίνεμά μου στρέγει,
μ' ἀτός του κάλλιο θά 'θελε τὸ θάνατο.

ΙΒ'.

Κατόπι
οἱ φαντασίες αὐγάτιζαν, ποῦ ἀπὸ καιρὸ μοῦ 'χ' ἔρθουν
ὅταν τριγύρω μου ἔβροσκαν τὰ σιωπηλὰ κοπάδια,—
μοναχικὸς αἰτὸς ψηλὰ σὰν ἀποκοιμισμένοι
ἔφερνε ἀργὰ γύρες, ἀργά, κ' ἐγὼ στὸν τράφο μέσα
κοιτάμενος στοχάζονμουν τὸν κόσμον ποῦ ἀποκάτω
στὰ βλέμματά μου ἀπλόνοτον, καὶ ἃς ἔβλεπα μονάχα
ἓνα κομμάτι ἀναμειγνύμεν ἀπὸ οὐρανὸ καὶ λόφο.
Κ' ἐγέλαα· «Σὰν οἱ μέρες μου γραφτό εἶναι νὰ περάσουν
μαζὶ μὲ τὰ κοπάδια μου, κἂν ἃς πληθύνω τούτους
τοὺς κάμπους καὶ τὲς ριζαμιὲς μὲ φαντασίες δικές μου
καὶ ἃς ὀνειρεύωμαι ζωὴ, ποῦ δὲ θὰ σμίξω ὁ ἴδιος
ποτέ μου καὶ τὸ φάντασμα κἂν ἃς ἀνιστορήσω
τῆς ἀνθρωπότητος, πῶς ζῇ μ' ἐκεῖνα τὰ ζακόνια,
ποῦ δὲ θᾶν' εὐκόλο γιὰ μὲ νὰ τὰ γνωρίσω. Σκέδια
ζωῆς, τοὺς πλεῖο καλύτερους θεσμοὺς καὶ τὲς συνήθειες
τὲς πλεῖο σωστές, τὴν ἀντρεία, ποῦ αὐτό, ποῦ πολεμᾷ οἱ
ἀνθρώποι νᾶχουν, ἀποχτᾷ, τὴ γνώση, ποῦ τὸ σκέπτει.»
Καὶ τῶρα ἐκεῖνοι οἱ στοχασμοὶ παλαιοί, λησμονημένοι
ἀραδιαστοὶ ξανάρχονταν. "Εὐθάρρεψα καὶ πάλε
στὸ πνεῦμα μου ἀποκρίθηκε τῆς ἀρπας μου τὸ τέλι
σὰν ἀρχισα ἔτσι,—

«Μάλιστα, καλὸ εἶναι βασιλιᾶ μου,
αὐτὸ ποῦ κάνεις : ν' ἀψηφῆς παρηγοριᾶς μονάχες
ποῦ ἀπ' τὴ θνητὴ μας τὴ ζωὴ, μόνο ἀπ' αὐτὴ ἀναβρύζουν,
ποῦ μὲ τὸν ἄνθρωπο μαζὶ τὴ χαίρονται τὰ ἔθνη.
Ὁ κλώνος τούτης τῆς ζωῆς στὴ σάρκα μας βλαστίνει,
μὰ στὴν ψυχὴ καρποφορεῖ. Δὲν πρόσεξες τὸ δέντρο
ποῦ λίγο λίγο ἐτράνεψε, πῶς πρῶτα τὸ βλαστάρι
ἔτρεμε, ὡς ποῦ ξεπέρασε τοῦ κατσικιου τ' ἀχειλί
καὶ τ' ἀλαφιου τὸ κέρατο καὶ ἀπείραχτο κατόπι
ἀνεμιστήρια τὰ κλαριὰ τριγύρω του ἀπλωσέτα ;
Καὶ πάλε τοῦτα τὰ κλαριὰ τὰ πρόσεξες, ποῦ ἀνθίσαν,
καὶ ἐφαίνοτον πῶς τίποτε τῆς φοινικιάς δὲ λείπει ;
Μὰ κάτι ἀκόμα ἐδύνουσιν νὰ μάθης· τὸ θεράπιο
ποῦ ἀπ' τὸν καρπὸ τῆς φοινικιάς μᾶ βγαίνει. Μήπως εἶναι
γιὰ πέταμα οἱ χουρμάδες μας ποῦ τὸ ζουμί τους φέρνει
γιὰ κάθε θλίψι γιαντρικὸ καὶ πρέπει γιὰ τὸ χάλι
τῆς χουρμαδιάς τῆς ἴδιας ὁ νοῦς μας νὰ φροντίζῃ,
ποῦ ἀγάλι ἀγάλι ἀξαίνοντας τοὺς ἐγεννοῦσε ; Ὅχι ἔτσι !
Κορμός, κλωνάρια θὰ χαθοῦν ἀγνώριστα στὸν τόπο,
μὰ τὸ κρασί τῆς φοινικιάς θὰ σταματήσῃ κάθε
πληγὴ στοῦ ἀνθρώπου τὴν ψυχὴ, σὰ χειμωνιάσῃ. Τέτοιο
κρασί γιὰ σένα ἐγὼ κερνῶ. Παραίτησε τὴ σάρκα
στὴ μοῖρα ποῦ τῆς πρέπεται ! Κράτησ' ἐσὺ τὸ πνεῦμα !
Μ' ἐκεῖνο ἐσὺ σὰν πλακωθῆς ἀπὸ τὰ γέρα, ἀκόμα
ζωὴ παιδιοῦ θὰ χαίρεσαι καλύτερ' ἀπὸ τότε
ποῦ, σουν ἀκόμ' ἀνήξερως. Ἐτούτῃ τὴ ζωὴ σου
ζήφ'την καὶ κοίτα τὸ κρασί ποῦ βγάνει. Κάθε πράξῃ
δική σου σβητέται, ξαναζῇ, δουλεύει μὲς τὸν κόσμον,
ὡς ποῦ—καθὼς ὅταν τηρεῖ κατὰ τὴ γῆς ὁ ἥλιος,
κι' ἂν τὸν χαλάσ' ἡ συγνεφιά, καὶ ἂν τὸν σκεπᾶσ' ἡ μπόρα,
τίποτε νὰ ἔβρῃ δὲ μπορεῖ ποῦ νὰ μὴν εἶναι γέννα
τῶν ἔργων του καὶ αὐτὸς παντοῦ νὰ ξεχωρίζῃ πρέπει
καρποὺς τῆς περασμένης του καλοκαιρήσιας δόξας,—
ἔτσι καὶ ἀχιτίδα καθεμιὰ τῆς θέλησής σου, κάθε
ἀναλαμπὴ τοῦ πάθου σου καὶ τῆς ἀντρείας σου ἀκόμα
καιροὺς καὶ χρόνους ὅλο σου τὸ γένος θὰ πυρώσῃ
μὲ ἀνατριχίλα ἐνθουσιασμοῦ, κ' ἐκεῖνοι στὰ παιδιὰ τους
παρόμοιαν ἀναγάλλιαση θ' ἀφήσουν· τοῦτα πάλε
μ' αὐτὸ τὸ ἀχιδοβόλημα ποῦ τὰ ἔργατά σου ἐσπεῖραν
γεμίζουν Νότο καὶ Βορρῆᾶ ! Στὰ περασμένα ἀγάλλου !
Τ' ὁμόλογο τῆς ἡλικιάς ἔχει ὅμως προθεσμία !
Πεθαίνεις πλεῖα στὸ ὕστερο. Σὰν τὸ λιοντάρι μόλις
ἐθάμπωσαν γεράματα τὴν κόρη τῶν ματιῶν του,
καθὼς τὸ ρόδο στὸν ἀνθό, καὶ ὁ ἄνθρωπος τὸ ἴδιο,
τὸ ἴδιο καὶ ἡ ὁμορφάδα του καὶ ἡ δύναμή του φεύγουν,

για πάντα πᾶν. Ὁχι ! Νά, πιὲς ἀκόμα στὰ γεμάτα
 ἀπὸ τ' ἀνάμα τῆς ψυχῆς ποῦ ἐγὼ κερνάω ! Για κοίτα
 πέρ' ἀπὸ χρόνια μακρινά. Ἀπόκαμες πλεῖα τώρα
 μὲ μάτια γιὰ τὰ τωρινά, μὲ τοῦ προφήτη κοίτα
 τὰ μάτια ! Ἀπέθανε ὁ Σαοῦλ ; Στῆς λαγκαδιᾶς τὸν πάτο
 στήστε τὸν τάφο του, σταχτὶ βουνὸ ψηλὰ σηκώστε,
 μάρμαρα τετραπάνωτα τετράγωνα ἀραδιάστε,
 ποῦ στὸ στερέωμα φτάνοντας νὰ δείξουν ποῦ κοιμᾶται
 ὁ πρῶτος μέγας βασιλιάς. Τὰ κατορθώματά του
 ποιὸς νὰ γνωρίσῃ βουληθῇ τ' ὀλόγυμνο ὡς τηράξῃ
 κατεβατὸ θεώρατο τοῦ βράχου, ὅπου ἱστορία
 πελεκητὴ μὲ γράμματα μεγάλ' ἀπ' τοὺς γραφιάδες
 «Τέτοιος ἐστάθηκε ὁ Σαοῦλ» θὰ λήθῃ «καὶ αὐτὰ ἔχει κάμῃ.»
 Καὶ τοὺς σοφοὺς ποῦ ἐπιστατοῦν ὁ ὄχλος θ' ἀποπαίρνῃ
 γιὰτὶ οὔτε τὰ μισά, θὰ πῇ, θὲ νᾶναι αὐτοῦ γραμμένα !
 Μὰ γιὰ νὰ λείψῃ τὸ κακὸ μὲ τὴ γενιά του ἀξένει
 στὸ λόγγ' ὁ κέδρος καὶ σ' αὐτὸν ἐπάνω (δὲν τὸν βλέπεις
 κοφτὸν ὀμπρὸς τοὺς σὲ μικρὰς ροκανισμένους πλάκες ;)
 θὲ νὰ κενώσουν ἄφτονο τὸν ἔπαινο καὶ μ' ἓνα
 χρυσὸ σμιλάρι τοῦ Σαοῦλ θὰ ποῦν τὴν ἱστορία,—
 μεγάλα τοῦ πολιτικοῦ λόγια μὲ πλάϊ πλάϊ
 σχόλιο γλυκὸ τοῦ ποιητῆ. Τὸν ποταμὸ σουφρὸνουν
 πατυροκάλαμα ὁμολὰ ποῦ τρίβουν τό 'να τ' ἄλλο
 ὅταν μανίζουν ἄνεμοι προφῆτες ἔτσ' ἡ πέννα
 σὲ γενεὲς ἀγέννητες τοῦ εἶναι σου μοιράδι,
 ποῦ τοὺς χρωστιέται, θὰ περνᾷ ! Γι' αὐτὸ νὰ εὐχαριστήσῃς,
 ὦ πρῶτ' ἐσὺ τῶν δυνατῶν, τὸν Ὑψιστο ποῦ ὑπάρχεις.»

ΙΑ΄.

Καὶ τήρα, ἐκεῖ ποῦ ἔψελνα...μὰ ὦ Ἐσὺ, ποῦ ὡς τὴν ἡμέρα
 ἐκείνη μ' ἄφησες νὰ ζῶ καὶ μ' εἶχες πρὶν βοηθήσῃ
 συχνὰ σὲ κάθε τόλμημα νὰ βάνω χέρι πρῶτα,
 νὰ προχωρήσω κ' ὕστερα σὲ τέλος νὰ τὸ φέρω,—
 σπαθί μου ἐσὺ καὶ ἀσπίδα μου, σὲ τούτῃ ἐδῶ τὴν πράξῃ,
 ποῦ ὁ λόγος σου ἦταν λόγος μου,—μαζί μου μέινε ἀκόμα,
 μ' ἐμὲ ποῦ στῆς ἀνθρώπινης προσπάθειας ἤμουν τότε
 στὴν κορυφὴ κ' ἐκεῖ ψηλὰ σκαρφάλογα, ποῦ ἀνθρώπου
 νοῦς δὲ μπορεῖ ψηλότερα ν' ἀνέβῃ κ' ἐθωροῦσα
 ἀνέλιπτος, σὰν πάντοτε, διάστημα οὐράνιο νέο
 ἐπάνω μου, ὡς ποῦ δυνατὸς σωτήρας μ' ἓνα μόνο
 γένεψιμο τοῦ χεριοῦ σου εὐτὺς ξεπάστρεψες ἐκεῖνο
 τὸ διάστημα ποῦ χώριζε τὸν τάφο τῶν ἀνθρώπων
 ἀπὸ τὸ θρόνο τοῦ θεοῦ ! ν' ἀποτελειώσω βόθθα --
 νὰ πῇ ἡ φωνή μου τῆς καρδιᾶς τὴν ἱστορίαν ὅλη,
 ποῦ νὰ πιστέψῃ δὲν τολμᾷ τί θάματα τὴ νύχτα,
 ποῦ πέρασ' ἐμετάλαβα, τώρα πουργνὸ ποῦ, μόνος

μὲ τὴν κοπή, νὰ θυμηθῶ πασκίζω τα ἕνα ἕνα
τρέμοντας μὴν ἢ φοβερὴ δόξα χαθῇ σὰν ὕπνος.
Γιατὶ ξυπνάω στὸ σταχτερὸ δροσόλουστο κρυψιῶνα
τὴν ὥρα ποῦ σηκώνεται τῇ νύχτῃ πολεμῶντας,
στὴν πλάτῃ ἐπάνω τοῦ Χεβρών, τὸ χάραγμα καὶ κάτω
ξανακερδίζει ἀργὰ ὁ Κιδρὼν ὅ,τι τοῦ πῆρε ὁ Ἥλιος
ὁ χτεσινός.

ΙΕ΄.

Λέγω λοιπὸν πῶς κεῖ ποῦ τραγουδοῦσα,
τὸ βασιλιᾶ θαρρεύοντας κ' ἐπάσκιζα μὲ ὅλο
καὶ δυνατώτερα καλὰ νὰ τὸν παρηγορήσω,
αὐτὸς ξανάλαβε σιγὰ σιγὰ τὸ παλαιὸ του
φέρσιμο καὶ κινήματα βασιλικά. Τὸ ἴσιο
χέρι του πίσω ἔστρωσε τὰ μελανὰ σγουρά του
στὴ μαθημένη θέσῃ τους, τὲς φοῦντες τῆς τιάρας
ἔσπασε καὶ τὸν ἰδρωτα, γιὰ ἰδέστε, ποῦ τὴν ὀψη
τοῦ μούσκευε περήφανα, σφογγίζει μὲ τὸ ἐντύμα,
καὶ ζώνει πάλε σὰν πριχοῦ τῇ μέσῃ του καὶ ἀγάλι
ἀγάλι τὰ πολύτιμα βραχιόλια ναῦρη ψάχνει
μὲ τὸ θηλυκωτῆρι τους στὰ ὀμπρός. Εἶναι τὸς πάλε,
πάλε ὁ Σαοὺλ, καθὼς ἔσεῖς στὴ δόξα τὸν θυμάστε,—
πρὶν τὸ φαρδύ του κούτελο μακρὺ ἀπὸ τῆς ἡμέρας
τὴν κοινωνιᾶ τὸ φρένιασμα τοῦ γύρη· καὶ ὅμως ὅσο
καὶ ἂν ἐξωδεύτηκε ἡ ζωὴ, τὸ φέρσιμο, ποῦ ἀντίκρου
σᾶς στέκει, ὁ ἴδιος, ποῦ ὁ θεὸς τὸν διάλεξε νὰ λήβῃ
ἐκεῖνο ποῦ ἕνας ἄνθρωπος μπορεῖ νὰ νὰ χαλάσῃ
ναὶ νὰ μολέψῃ, μὰ ποτέ, ποτέ νὰ χάσῃ τέλεια.
Ἔτσι στὸ στυλο κολλητὰ χαμήλωνε τῆς τέντας
αὐτός, ὡς ποῦ τὸν βάσταξαν ἐκεῖ κουλουμεσιασμένα
ἢ ἀρματωσιά, τὰ ἐντύματα, τῆς μάχης τὸ σεγκοῦνι,
κ' ἕκατο' ἐκεῖ προσμένοντας τοῦ τραγουδιοῦ τὸ τέλος,—
μὲ τό 'να μπράτσο ὀλόγυρα στὸ στυλο τῇ γυρμένη
γιὰ ν' ἀκκουμπήσῃ κεφαλὴ, καὶ τ' ἄλλο ποῦ κρεμότουν
ἀπολυτό, ὅσο ποῦ 'φτασα στὸ παίνεμα ποῦ ἀπ' ὅλο
τὸν κόσμον σ' ὅλους τοὺς καιροὺς ἐπρόβλεπα πῶς θάρθῃ
στὸν ἄρρωστο αὐτὸν ἄνθρωπο· κ' ἐτέλειωσα μ' ἐκεῖνο
ἀφήνοντας τὴν ἄρπα μου μπροστὰ νὰ πέσῃ. Τότες
ἐνίωσα, ποῦ ἦταν καθιστός, ὡς εἶπα, μ' ἴσια ἴσια
τὴν κεφαλὴ μου ἀνάμεσα καὶ λίγο παραπάνον
ἀπ' τὰ τρανά του γόνατα σπρωγμένα ἀπ' τὴ μιὰ μάντα
κι' ἀπὸ τὴν ἄλλη, σὰν τοῦ ἰδρωτοῦ τὲς ρίζες ὅταν στρέγουν
ἀρνάκι, ποῦ ἐκοιμήθηκε, νὰ περιτριγυρίσουν.
Τότες ἀνάβλεψα ψηλὰ γιὰ ν' ἀπεικάσω ἂν ὅ,τι
ἐμπόρεσα καλύτερο νὰ κάμω τοῦ 'χε φέρῃ
καμμιὰν ἀλάφρωσιν· μιλιὰ δὲν ἔβγαλε μὰ ἀγάλια

τὸ χέρι του σηκώνοντας ποῦ κρέμοιτον στὸ πλάι,
 μὲ σοβαρὴ τ' ἀπίθωσε χαϊδευτικιά φροντίδα
 γλυκὰ μ' ἀποφασιστικὰ στὸ μέτωπό μου ἐπάνω·
 μὲς τὰ μαλλιά μου τὰ χοντρά μπλεχτήκαν δάχτυλά του
 καὶ μ' ἓνα ζόρι εὐγενικὸ μοῦ λύγισε στὰ ὀπίσω
 τὸ πρόσωπό μου, δλόψυχος διαβάζοντάς το, ὡς κάνουν
 οἱ ἄνθρωποι μ' ἓνα λούλουδο. Καὶ αὐτοῦ μ' ἐκράτησ' ἔτσι
 μὲ τὰ μεγάλα μάτια του ποῦ ἐτάζαν τὰ δικά μου.
 Καὶ ἄχ ! ἡ καρδιά μου δλόβολη πῶς τὸν ἀγάπαε ! Καὶ ὁμως
 ποῦ τὸ σημάδι ; Ἐστέναξα· «Πατέρα μου, ἂν μπορούσα
 νὰ σέ βοηθήσω βρίσκοντας καινούργιαν εὐλογία,
 στήν περασμένη τῇ ζωῇ θὰ ἐπρόσθετα καὶ τούτη
 καὶ τὴν ἐρχόμενη, ζωῇ θὰ σοῦ ἴδινα καινούργια
 καὶ μ' ὅλ' αὐτὰ τόσο καλὴ στὰ χρόνια ποῦ θὲ νᾶρθουν
 ὅσο εἶναι τούτῃ τῇ στιγμῇ,—νᾶχε ἔφτανε ἐξουσία,
 καὶ τῆς ἀγάπης τὴν καρδιά νὰ τὴν χαρίσῃ ἡ ἀγάπη.»

ΙΣΤ'.

Τότ' ἦρθε ἡ ἀλήθεια ἐπάνω μου. Οὐτ' ἄρπα οὔτε τραγοῦδι
 πλειά, μὸν ἐξέσπασε ἔτσι δά·

ΙΖ'.

«Τὴν πλάσῃ ἐγύρισα ὅλη·
 εἶδα κ' ἐλάλησα· ἐγώ, πλασμένος ἐπιτούτου
 ἀπὸ τὸ χέρι τοῦ Θεοῦ, ἐδέχτηκα στὸ νοῦ μου
 κ' ἐπρόφερα γιὰ τ' ἄλλα του ἔργα,—ἐξανάδωσά του
 ἔπαινον ἢ κατάκριση τῆς πλάσης του· ἐμιλοῦσα
 κάταπῶς ἔβλεπα. Ἔτσι ἐγώ γιὰ τοῦ Ὑψιστοῦ ἀναφέρω
 τὰ ἔργα, ὡς ἓνας ἄνθρωπος μπορεῖ,—εἶν' ὅλα ἀγάπη.
 μὰ ὅλα εἶναι νόμος. Τοῦ κριτῇ τ' ἀξίωμα ἀφίνω τώρα
 ποῦ αὐτὸς μοῦ δάνεισε. Ὅλες μου οἱ μπόρεσες, ποῦ ἔχουν
 προορισμὸ νὰ τὸν ἰδοῦν μιὰν ἄβυσσο ἐκερδίσαν
 ἐκεῖ ποῦ μόνῃ μιὰ σταξιά δροσούλας ἐρωτήθη.
 Γνώση ἔχω ; Ὁμπρὸς στὴ φανερὴ Σοφία, σκοτισμένη
 ζαρόνεται. Ἐχω πρόβλεψη ; Κοντόφωτη, ἀχνὴ πόσο
 στήν Πρόνοια ὁμπρὸς τὴν Ἀπειρῇ ! Στενεύω κάποια ἐνέργεια
 ψηλότετη ἴσως φανταστῶ μιὰ ἐπιτυχία ; Τὰ μάτια
 ἀνοίγω καὶ τελειότητα κατάγναντά μου βλέπω
 στὸ εἶδος ποῦ ἐφαντάζομουν, οὔτε περσότερο, οὔτε
 λιγώτερο, καὶ ὁ Ὑψιστος Ὑψιστος δείχνεται μοι
 σι' ἄστρο, στήν πέτρα, στὸ κορμί, στὸ πνεῦμα, καὶ στὸ σῶμα.
 Κ' ἔτσι κοιτώντας μέσα μου καὶ γύρω μου ἐγώ πάντα
 (μὲ τῆς ψυχῆς προσκύνημα ποῦ χαμηλώνοντάς τὴν
 καὶ τὴν ὑψώνει) ὑποταγὴ τῆς ὀλικῆς τοῦ ἀνθρώπου
 ἀτέλειας μπρὸς στήν ἄπειρην ἐντέλεια ἀνανεόνω

πᾶχει ὁ Θεός, σὰ σέρνομαι σὲ κάθε τῆς ψυχῆς μου
 προσκύνημα στὰ πόδια του. Μ' αὐτὴν τὴν πλήθιαν ὅμως
 πείρα, μὲ τῆς θεότητος αὐτῆς τὴ γνωριμία
 κάποια δική μου μπόρεση νὰ βρῶ θ' ἀποκοτήσω,
 πάποιο δικό μου χάρισμα. Δύναμ' ὑπάρχει μία
 ποὺ εὐχάριστ' εἶναι ἡ χρῆση της, δύσκολα κρύβεται ὅμως.
 Τούτην ἐγὼ θεὸ νὰ ἔθελα νὰ τὴν φυλάξω, ἀκόμα
 νὰ μὴν τὴν δείξω (καὶ γελῶ καθὼς τὸ συλλογιόμην),
 γιατί μ' αὐτὴν ἂν κανηθῶ καὶ ἂν ἐπαρθῶ φοβάμαι,
 ξέρετε, μὴ τὸ δωρητὴ τὸν ἴδιον σ' ἓνα δῶρο
 νικήσω. — Ἰδέστε ν' ἀγαπῶ θὰ ἡμπόρεια ἂν ἐτολμοῦσα,
 μὰ αὐτὴ μου τὴν ἀπαίτηση τὴν κατεβάζω, μήπως
 βολέσῃ κ' ἓνας ἄνθρωπος περάσῃ τὴν ἀσποῦδα,
 πᾶχει ὁ θεὸς ὁ ἴδιος στὸ δρόμο τῆς ἀγάπης
 τὸ μοναχόν κρατιοῦμ' ἐγὼ γιὰ τῆς ἀγάπης χάρη.
 Πῶς ὡς ἐκεῖ βλέπεις, ψυχὴ, κι' ὄχι παρέχει; τώρα
 ποὺ ἀνοίγονται ἐνεήντα ἐννιά μικρὲς μεγάλες πόρτες,
 μόλις τὲς γκίξουμεν, ἡ μιὰ στερνὴ θὰ μᾶς τρομάξῃ;
 Θά' χουμε πίστη καὶ στὰ πλεῖο μικρά, μὲν ἀπιστία
 σ' ὅ,τι εἶναι μεγαλύτερον ἀπ' ὅλα; Βρίσκω τόσο
 πλεῖρο τὸ δῶρο τὸ στερνὸ τοῦ Ὑψίστου, τὴν ἀγάπην
 στὸ φυσικόν μου, ποῦ ἂν μπορεῖ μὲ τούτην ἀμφιβάλλω
 ν' ἀντιπαλέψῃ ἡ ἀγάπη του; Τὰ μέρη ἐδῶ θ' ἄλλάξω;
 Ἐδῶ τὸ πλάσμα θὰ περνᾷ τὸν Πλάστη, — ἐδῶ τὸ τέλος
 αὐτὸ ποῦ Ἀρχίζει; Θά' κανα μεταχαρὰς τὰ πάντα
 ἐγὼ γι' αὐτὸν τὸν ἄνθρωπο μὲ τὴν ἀνίκανή μου
 λαχάρα καὶ διστάζω μὴν αὐτὸς δὲ θὰ θέλῃσιν
 νὰ τὸν βοηθήσῃ ποῦ μπορεῖ μονάχος νὰ τὸ κάμῃ;
 Στὸ νοῦ ποτε θὰ μοῦ ἔρχοτον ἡ θέλησις μονάχη
 καὶ ἡ δύναμις λιγώτερον ἀκόμα, νὰ πλουτίσω
 μ' ἐκεῖνα τοῦτον τὸ Σαοῦλ. ποῦ ἐξύμνησα ἀπὸ τώρα,
 μὲ τὸ θαυμάσιον χάρισμα τῆς ζήσης ποῦ ἐπροικίστη
 μ' αὐτὸ καὶ ὅλος ἐγέμισε, τέτοια ψυχὴ νὰ πλάσω,
 τέτοιο κορμὶ καὶ ὑστερινὰ γῆς τέτοια ποῦ νὰ κλείσῃ
 στὴ σφαῖρα της τὸ σύνολο, καὶ δὲ θάρβῃ στὸ νοῦ μου
 (καθὼς θερμὰ τὰ δάκρυα μου τὸ δείχνουν), σὰ δοθῇκαν
 τόσ' ἀγαθὰ, νὰ πάγ' ὀμπρός, καὶ νὰ χαρίσω ἀκόμα
 ἀπ' ὅλα τὸ καλύτερο, τὸ ἓνα, ναί, νὰ σώσω
 νὰ ἐξαγοράσω τὸ Σαοῦλ, καὶ νὰ τὸν θαρραλέψω
 καὶ τούτην τὴν τελειότητα ψηλά νὰ συγκρατήσω, —
 ὥστε τὴ μιὰ νυχτερινὴ στιγμὴ τοῦ θανάτου
 ν' ἀκολουθήσῃ τῆς ζωῆς ἡ χαρὰν γῆ, στὴ μέση
 νὰ μᾶν νὰ δράξω τὸ Σαοῦλ, τὸ σφάλμα, τὸ ψεγάδι,
 τὸ ἐρείπιο, ὡς τώρα φαίνεται, καὶ νὰ τὸν διατάξω
 ἀπ' τ' ὄνειρο, τὴ δοκιμὴ, τὸ πρόασμα νὰ ξυπνήσῃ
 καὶ πιθωμένος νὰ βρεθῇ ἐλεύτερος καὶ σῶος
 σὲ νέο φῶς καὶ νέα ζωὴ, — σὲ νέα ζωὴ ποῦ ἀκόμα

θὰ διατρεχτῇ, θὰ ξαλουθῇ, θὰ σώσῃ, — ἡ καὶ ποιὸς ξέρεῖ ; —
θὰ μείνῃ ! Αὐτὸν τὸν ἄνθρωπο, ποῦ ὥς εἶναι μαθημένος
ἀπ' τῆς ζωῆς του τ' ὄνειρο, γιὰ τ' ἄλλα ἀσφάλεια δίνει,
καὶ μὲ τοῦ πόνου τοὺς σφιγμούς, θριαμβευτικὰ κερδίζει
καλοτυχιά δλομέστωτη καὶ ἐκεῖ στὸν ἄλλον κόσμον
ἀνταμοιβὴ ὅλο ἀνάπαυσι μὲ τουτουνοῦ τὲς μάχες.

ΙΗ'.

Ναί, τὸ πιστεύω, σύ, θεέ, δίνεις, ἐγὼ λαβαίνω·
στὸ πρῶτον εἶναι τὸ ὕστερον, στὴ θέλησὶ σου μέσῃ
τοῦ γὰ πιστεύω ἡ δύναμις. Τὰ πάντα εἰν' ἓνα δῶρο·
νὰ μοῦ τὸ δώσης μάλιστα μπορεῖς, στὴ δέησί μου
σιγγόντας τόσο γλήγωρα σ' ὅσο ἐγὼ βγάνω τούτῃ
τὴν ἀνεπνοιά, ὅσο τοῦτα μου τὰ χέρια ἀνάερα ἀνοίγω.
Ἄπ' τῇ βουλῇ σου χύνονται κόσμοι, ζωὴ, καὶ φύσις
καὶ τὰ δεινὰ σου, Σαβαώθ. Βούλομαι ἐγὼ ; — τὰ ἴδια
ἄτομα ἐμὲ περιφρονοῦν ! Μὲ δίχως κακοφάνεια
γιατὶ ἐγὼ αὐτό, καὶ ἴσα ἴσα αὐτὸ στὸ πρόσωπον κοιτάζω ;
Γιατὶ κοτάω μόνο ἑλαφρὰ γιὰ τέτοια ἀδυναμία
νὰ σκέφτώμαι ; Τί σταματᾷ, τί τὴν ἀπελπισίᾳ μου ;
Τοῦτο· — ὅτι κάνει ὁ ἄνθρωπος, αὐτὸ δὲν τὸν ὑπνώνει,
μὰ κείνο ποῦ θεὸς νὰ θελὲν ὁ ἄνθρωπος νὰ κάμῃ.
Τὸ βασιλέα τήραξε, θᾶθελε τὸν βοηθήσω
μὰ δὲν μπορῶ καὶ δὲ βολοῦν οἱ ἐπιθυμίες μου. Ἀνίσως
καὶ εἰμπόρεια ἐγὼ παλεύοντας νὰ τὸν ἀνασηκώσω
ἀπὸ τῇ λύπῃ, νὰ γενῶ φτωχὸς πλουτίζοντάς τον,
νὰ τοῦ γεμίσω τὴ ζωὴ πεθαίνοντας τῆς πείνας,
θὰ τὸ ἔκανα — καὶ ξέροντας αὐτὸ γνωρίζω ποῦ νὰ
σωσθῇ καὶ ἡ ὑπερησμία μου. Μὲ τῇ μιᾷ μου κρίνει
ὁ ἴδιος τώρα ! Ἄν θὰ πασχα, γιὰ κείνον π' ἀγαπᾷ,
ἐγὼ, θὰ τὸ κανεὺς καὶ Σὺ — καὶ Σὺ θεὸς νὰ τὸ κάμῃς.
Ἔτσι καὶ ἡ πλεῖον πεντάψηλὴ καὶ ἀνέκφραστη κορώνῃ
καὶ ἡ τέλεια τριςθεώρατῃ θεὸς νὰ σὲ στεφανώσῃ —
καὶ θὰ μεστώσῃ ἡ ἀγάπῃ σου τ' ἄπειρον πέρα ὡς πέρα,
καὶ οὔτε ἓναν τόπον, νὰ σταθῇ τὸ πλάσμα, θεὸς ν' ἀφήσῃ,
οὔτε τὰ ψήλου οὔτε βαθειά ! Μὲ μιὰ πνοὴ μονάχα,
μὲ τοῦ ματιοῦ ἓνα γύρισμα, μὲ τοῦ χειριοῦ ἓνα σάλον
δὲν παραβγαίνει ὁ γλυτωμὸς μὲ διάδικον τὸ χάρον.
Ἡ ἀγάπῃ παντοδύναμη σοῦ βρίσκεται, ἔτσι ὡς δεῖξῃ
καὶ ἡ δύναμις πανίσχυρη μὲ δαύτην καὶ γιὰ δαύτην,
πῶχους νὰ εἶσαι ἀγαπητός. Περισσότερον νὰ πάθῃ
ὅποιος περισσότερο ἔπραξε, πρέπει. Νὰ στέκῃ πρέπει
στὴν κρίσιν ὁ δυνατότατος πλεῖον ἀδύνατος. Φωνάζω
γι' ἀδυναμία στὴ δύναμιν ! Τῇ σάρκα μου γυρεύω
μὲς τῇ θεότητι ! Ζητῶ καὶ βρίσκω τὴν. Ἐσένα
σάν τῇ δικῇ μου εἰδῇ μιὰ εἰδῇ θὰ σὲ δεχτῇ, ὁμοίός μου

ἄνθρωπος ποῦ θὲ ν' ἀγαπᾷς καὶ θὰ σ' ἀνταγαπήῃ,
γιὰ πάντα· σὰν τὸ χέρι μου τοῦτο, σ' ἐσὲ ἓνα Χέρι
θὲ νὰ σοῦ ἀνοίξῃ διάπλατες τὲς θύρες τῆς καινούργιας
ζωῆς ! Σαοὺλ, τήρα ὁ Χριστὸς ὀρθόνεται μπροστά σου.»

ΙΘ'.

Πῶς εὗρηκα τὸ δρόμο μου στὴν κατοικιά μου νύχτα,
δὲν καλοξέρω. Μάρτυρες, ἀγγέλοι λεγεῶνες,
δύναμες ἀμελέτητες γύρω, δεξιά, ξερβιά μου,
οἱ ἀόρατες, οἱ ζωντανές, παντάγρουπνες ἐστέκαν.
Ἐγὼ τοὺς παραμέριζα καὶ ἀνάμεσα περνοῦσα
μ' ἀγῶνα καὶ μὲ πόλεμο καθὼς ὁ ταχυδρόμος
ποῦ τὸν στρυμόνει ἀλαιμαργὸς γιὰ τὰ μαντάτα ὄχλος —
ζωὴ ἢ θάνατος. Ἡ γῆς ὀλόκληρη ἔξυπν' ἦταν
καὶ ἀπολυμένη ἢ κόλαση μ' ὅλο τὸ τσοῦρμα. Τ' ἄστρα
τῆς νύχτας μὲ συγκίνηση χτυποῦσαν κ' ἐφρικιάζαν
κι' ὤω ἐσκορποῦσαν σὲ φωτιά τὸ δυνατό τὸν πόνο
τῆς πυκνωμένης γνώσης του. Μὰ δὲ λιγοθυμοῦσα
γιατὶ τὸ Χέρι μ' ἐσπρωχνε καὶ ἀντάμα ἐστήριζέ με,
ἐκαταπράνε κ' ἔσθυνε μὲ διαταγὴ πανάγια
καὶ γαληνὴ τὴ χλασὴ, ὥστε ποῦ ἐκλείστηκε ὅλη
στὸν ἑαυτὸ τῆς ἡ ἐκσταση κ' ἔπεσε ἡ γῆ στὸν ὕπνο.
Ἡ ταραχὴ τὸ χάραμα σὲ λίγο μαραμμένη
ἦταν φευγάτη ἀπὸ τὴ γῆ, μὰ ὄχι ὅσο νὰ μὴ βλέπω
νὰ ξεψυχᾷ στὴ γέννηση τὴν τρυφερὴ τῆς μέρας,
στὴ στοιθαγμένη τοῦ σταχτιοῦ χρωμάτου πλεριουσύνῃ,
ποῦ ἔλαβαν τὰ χαμόβουνα, στὴν κρατημένη ἀνάσα
τοῦ δάσου ποῦ ἀνατρίχιαζε, στὸ ξαφνικὸ τοῦ ἀνέμου
τρεμούλιασμα, στὸ ξύππασμα τῶν ἀγριμιῶν ποῦ ἐφεύγαν
ὅλα τοὺς μὲ τὰ μάτια τοὺς ἀπὸ ἀπορία καὶ φόβο
γυρμέν' ἄλλου κι' ὅμως λοξὰ τηρῶντας κατὰ μένα·
στὸ εἶγος ποῦ ἔχαν τὰ πουλιά, τὰ μουνδιασμένα, ποῦ ἄμα
τὰ ἐξύγονα, ἐσηκόνονταν βαρυνὰ καὶ ναρκωμένα
ἀπὸ τὸν ἅγιον τρόμο τοὺς. Καὶ ἴσια μὲ τὸ ἴδιο φίδι
ποῦ ἐγλύστραε ἀμίλητο καὶ αὐτὸ τὸ νέο γροικοῦσε νόμο.
Τοῦτος θαροῦσε ἀσάλευτος ἀπ' τῶν ἀνθιῶν τὰ ὀλάσπρα
καὶ νοτερὰ προσώπατα, ποῦ ὀρθόνονταν σι' ἀπάνου,
αὐτὸς ὁ ἴδιος δούλευε μὲς τὴν καρδιά τοῦ κέδρου,
αὐτὸς καὶ τὲς κληματαριῆς κουνοῦσε, κι' ὀλοένα
τὰ ποταμάκια τὰ μικρὰ μὲ χαμηλὴ μουρμουρά
ἐμαρτυροῦσαν κ' ἔλεγαν στὲς πεισματάρικές τοὺς
μόν' ὄχι τέλεια σιγητὲς φωνὲς «Ἰδέτσι, ἔτο' εἶναι !»

ΣΗΜ. ΤΟΥ ΕΚΔ. Τὸ μετάφρασμα ἦταν τελειωμένο τὰ 1898.

ΝΑΛΛΑΣ ΚΑΙ ΝΤΑΜΑΓΙΑΝΤΗ

1

Ὁ Βριχαντάσβας εἶπε :

- Ἄρχος ἐστάθη μ' ὄνομα Νάλας, τοῦ Βιρασαίνα
γιὸς δυνατὸς ὀλόπλουμος παινέδια ζηλεμένα,
ῥαῖος, μαθὼς ἀπ' ἄλογα· στήν κορυφή τὴν πρώτη,
σὰν τῷ θεῶν ὁ ἐξουσιαστής, σὰν ἥλιος στὴ λαμπρότη,
5 ἔστεικε ἀπ' ὅλους πλὶὸ ψηλὰ τοὺς ἀνθρωπορηγάδες,
θεοφοβούμενος, σοφὸς στοὺς Βαῖντες, στοὺς Νισχιάντχες
δυνάστης, φίλος τῷ ζαριῷ, μέγας στρατοκράτης,
ἥρωας, ἀληθινόλογος, εὐγενικός, προστάτης,
ποῦ ἀντρώ μαζί καὶ γυναικῶν τὸν ἐποθοῦσαν μάτια,
10 καὶ γνωστικὰ χαλίνονε τὲς αἵσθησες μ' ἐγκράτεια.
Σαγιτευτής δὲ στάθηκε· σὰν κείνονε πιτήδειος,
κι' ὀλόβολος ἐφάνταξε σὰν ὁ Μανούς ὁ ἴδιος.
Καὶ στοὺς Βιντάρμπχες ἥρωα παντάγαθον, τὸ Μπχίμα,
εἶχαν, ποῦ ὁ φριχτοδύναμος κλήρα νὰ ἰδεῖ πεθύμα,
15 κι' ἄκλερος πολυφρόντιζε παιδιὰ νὰ ἰδεῖ δικὰ του.
Κ' ἓνας μάντης Γιουντχίστιχρα, Ντάμανας τῶνομά του,
στοῦ Μπχίμα ἐπῆε, ποῦ ξέροντας τὸ χρέος του, ὦ βασιλέα
τῷ βασιλέων, ἐφίλεψε τὸν τριλαμπρο γενναῖα,
ὁ τεκνοποθοπλάνταχος μὲ τὴ βασίλισσά του.
20 Κ' ἔδωσε ὁ Ντάμανας σ' αὐτὸν καὶ στὴ συντροφισσά του,
καλοθελήτης, χάρισμα μιὰ κορασιὰ πετράδι
κι' ἀγόρια ὁ μεγαλόδοξος, τρία μὲ χωρὶς ψεγάδι·
τὴ Νταμαγιάντη τοῦδωκε, τὸ Ντάντα καὶ τὸ Ντάμα,
καὶ τὸν τριλαμπρο Ντάμανα, παντάγαθους κι' ἀντάμα
25 φριχτούς, ναί, φριχτοδύναμους· μὰ ἡ λυγερομεσάτη
ἡ Νταμαγιάντη μ' ὠμορφιά, μὲ νειότης γλύκα ἀφράτη,
μὲ δόξας φεγγοαγάλλιαση, μὲ καλομοίρας χάρη,
τοῦ κόσμου ἐγίνηκε ὀλουνοῦ τὸ βλογητὸ καμάρι.
Ὅντας ἀκρομεγάλωσε, σὰ στὴ θεὰ τὴ Σάτση,
30 τριγύρω της ἐπήγαινε μιὰ κατοστή νὰ κάτσει,
στολιδοφόρες δοῦλες της, καὶ φιλενάδες ἄλλη
μιὰ κατοστή· μὰ ἀνάμεσα σὲ τοῦτες ἂν προβάλει,
ἡ Μπχιμπούλα λάμπει σὰν τὴν ἀστραπὴ ποῦ βγαίνει
ἀπὸ τὸ βροχοσύγνεφο, τέλεια ἀσφαλτα πλασμένη
35 κι' ἀληθινὰ πεντάμορφη καὶ μ' ὅλα τὰ στολίδια,
μακρουλομάτα σὰν τὴ Σρή, σωστὸ στολίδι ἡ ἴδια.
Δὲ φάνηκε οὐδ' ἀκούστηκε πρὶ σῶ Θεῶν τοὺς τόπους,
μηδὲ στοὺς Γιαῆχιους πουθενά, μηδὲ καὶ στοὺς ἀνθρώπους,
παρὲννα μὲ τρισέμνοστο, σὰν τὸ δικό της σῶμα,
40 φρενοζαλίστρα, πάγκαλη καὶ τῷ θεῶν ἀκόμα.
Στὴ γῆς ὁ Νάλας ἄρλοιαστος, τίγρης στὴν ἀντρεισύνη,
πατόκορφα ἀπαράλλαχτος μὲ τὸν Καντάρπα ἐγίνη.

- Καὶ οἱ ἄνθρωποι ἀπὸ θαυμασμὸ τὸ Νάλα ἐπαίνευσάν της
 καὶ ἄλλοι τοῦ Νάλα ἀράδιαζαν μάγια τῆς Νταμαγιάντης.
- 45 Καὶ ὁ ἕνας τοῦ ἄλλου ἀδιάκοπα μαθαίνοντας τὰς χάρες,
 μέσα στοὺς δύο τοὺς φύτευον τοῦ ἀθώρητου οἱ λαχτάρες,
 καὶ ὅλο ἔρριχναν, τῆς Κούντης γιέ, φυντάνια πλὺλ μεγάλα.
 Τότες τὸν ἔρωτα ἡ καρδιὰ δὲν βάσταε πιά τοῦ Νάλα,
 καὶ ἔπηε κρυφὰ στὸ ἐρημικὸ ρουμάνι ποῦ ἦταν πλάγι
- 50 πλάγι μὲ τῶν βασιλικῶν κυράδων τὸ σεράγι.
 Κ' εἶδε μαλαμοπλούμιστους κύκνους μὲς τὸ ρουμάνι,
 καὶ ἕνα ἀπὸ τὰ πετούμενα ποῦ ἔκει τριγύρνας πιάνει.
 Κι' ὁ ἀγεροπέτης μίλησε τοῦ Νάλα : « Ἄς μὴν πεθάνω,
 ρήγα, ἀπ' τὸ χέρι σου καὶ ἐγὼ μιὰ χάρη θὰ σοῦ κάνω :
- 55 στὴ Νταμαγιάντη ὁμπρὸς θὰ πῶ τέτοιο καλὸ γιὰ σέναν,
 ποῦ, ὦ Νισχιαντίτη, ὅξω ἀπὸ σὲ νὰ μὴν ψηφᾷ κανέναν. »
 Κι' ὁ βασιλεὺς ξαπόλυσε τὸν κύκνο αὐτὰ γρικῶντας,
 καὶ στοὺς Βιντάρμπηδες τὰ πουλιὰ τότες ἔπηαν πετῶντας.
 Κι' ἅμα στὴ χώρα φτάσανε τῷ Βινταρμπῶ, ζυγῶσαν
- 60 τὴ Νταμαγιάντη καὶ σ' αὐτὴν ὁλόγυρα ἐσκαλῶσαν.
 Εἶδε τὸ κούντουμο, καὶ εὐτὺς ἡ κόρη ἀνανοήθη
 τὸ θαμαστό τοὺς φάνταγμα, καὶ ἀπὸ τὴ μέση ἐχύθη
 τῷ φιλενάδων τῆς, χαρὰ γεμάτη καὶ ὅλη βιάση,
 ἕνα ἀπὸ τὰ χρυσόφτερα πετούμενα νὰ πιάσει.
- 65 Μὲν κείνα ἐσκόρπισαν παντοῦ μὲς τὸν ἀνθοδεντρῶνα,
 καὶ οἱ κορασιὲς τὰ ξάτρεχαν, ἡ κάθε μιὰ καὶ ἀπῶνα,
 μὰ σ' ὅποιον κύκνο ἐξάμανε ν' ἀδράξει ἡ Μπχιμοπούλα,
 τῆς ἐμιλοῦσε βγάνοντας ἀνθρωπινὴ φωνοῦλα :
 « ὦ Νταμαγιάντη, Νάλα λὲν τὸν ἄρχο στοὺς Νισχιάντῆς,
- 70 ποῦ τῷ δυνῶν ἔχει Ἄσβινων μαζί τὰς ὁμορφάδες,
 καὶ ἄνθρωπος δὲν εἶν' ὅμοιος του· τοῦτου ἂ γενόσουν ταῖρι
 πλούσιους ὠρηόχρωμη καρποὺς ἡ ζήσῃ ἡθὰ σοῦ φέρει,
 πᾶμπλουτους, λυγερόκορμη, τούτῃ ἡ ὁμορφιά σου ! Ἀλήθεια,
 θεοὺς, Γκαντχάρβες εἶδαμε καὶ ὁφιοδαιμόνια πλήθια,
- 75 εἶδαμε ἀνθρώπους, Ράξχιασες, μὰ νᾶχε τέτοιο κάλλος
 δὲ μᾶς ἐξαναφάνηκε ποτὲ κανένας ἄλλος.
 Ὅπως ἐσὺ τῷ γυναικῶν εἶσαι μαργαριτάρι,
 καὶ ὁ Νάλας εἶναι τῶν ἀντρῶν τὸ κάλλιο παλληκάρι·
 ὁ ἀπ' ὅλους διαλεχτότερος, θᾶχε περισσὴ χάρη,
- 80 καὶ ἡ ἀπ' ὅλες διαλεχτότερη, νὰ κάνετε ζευγάρι. »
 Κ' ἡ Νταμαγιάντη ἅμ' ἄκουσε, λαοδυνάστη, τοῦτα,
 λέει τοῦ χρυσόκυκνου : « Ἔτσι καὶ τοῦ Νάλα λέγε τοῦ τα ! »
 Κι' ἀπάντησε ὁ αὐγογέννητος : « Ναί ! » στὴ Βινταρμπχοπούλα,
 καὶ στοὺς Νισχιάντῆς γυριστὸς τᾶκε τοῦ Νάλα οὐλα.

2

- Μὰ ἡ Νταμαγιάντη ἀκούσαντας τὴ συντυχιὰν ἐκείνη
 τοῦ κύκνου, ὦ γιέ τοῦ Μπχάρατα, σὲ λόγου της νὰ μείνει
 δὲ μπόρειε ὁ νοῦς της καὶ ἔπαιρνε τὸ Νάλα τὸ κατόπι,
 καὶ ἦρθε σὲ πικροσυλλογὴ, τὸ χρῶμα της ἐκόπη,
- 5 ἀχάμνησε, ἀναστέναξε, μ' ἔγνοια τᾶψήλου ἐθῶρει,

- σάν ξέφρενη, ἄχνιζε ἄξαφνα, τοῦ πόθου σκλάβα ἡ κόρη.
 Κοιτάμενη, καθούμενη φχαρίστηση δὲ βρῖσκει
 καὶ μέρα νύχτα ηῡσικιά, ξάγρυπνη κλαίοντας μνήσκει.
 Καὶ βάχ ! βογγᾷ, καὶ πάλε βάχ ! ὡς ποῦ τάνανοηθῆκαν
 10 οἱ φίλες πῶς τὰ κάλλη της ἐψηχομαραθῆκαν
 καὶ ἀνήμπορη ἐγνώρισαν τὴν καί, ἀντράρχη, τὸ κατάντι
 λὲν τοῦ Βινταρμπχοκράτορα πῶθρε τὴ Νταμαγιάντη.
 Κι' ἀπὸ τὲς συνανάθροφες τῆς Νταμαγιάντης ἄμα
 τῷμαθε ὁ κύριος τῶν ἀντρῶν, ὁ Μπχίμας, μέγα πρᾶμα
 15 τοῦ ἐφάνη γιὰ τὸ τέκνο του : « Γιατί, γιατί σάν ὄχι
 καλή, περὶκαλη θωριά σήμερα ἡ κόρη μῶχει ; »
 Καὶ ὁ φυλακάτωρας τῆς γῆς τὴ θυγατέρα βλέπει
 ποῦναι ὠριμη γιὰ παντρειά καὶ ἀπείκασε πῶς πρέπει
 νὰ γένει εὐτὺς ὁ γιορτασμός τῆς ἀντροδιαλεξιᾶς της.
 20 Καὶ κάλεσμα διαλάλησεν ὁλοῦθε ὁ λαοδυνάστης,
 κυρίαρχε, στοὺς φύλακες τῆς γῆς : « Ἀντρειεμένοι,
 γι' αὐτὴν τὴν ἀντροδιαλεξιά χαρὰ μεγάλη ἄς γένει ! »
 Κι' ὅλοι οἱ μονάρχες ἄκουσαν τὴ διάτα γιὰ τὴν κρίση
 τῆς Νταμαγιάντης καὶ καθὼς ὁ Μπχίμας εἶχε ὀρίσει,
 25 στοῦ Μπχίμα τότες ἤρθανε νὰ σμίζουν τὰ ρηγάτα
 μ' ἐλεφανταλογοαμαξιῶν ἀχὸ καὶ μὲ φουσάτα
 παρδαλοστεφανόπλουμα, θεωρητικὰ καὶ πλοῦσα,
 ὅλην τὴ γῆς γεμίζοντας τὴ θησαυροκρατοῦσα.
 Κ' ἐμείναν οἱ τρανόκαρδοι στοῦ μακροχέρη Μπχίμα,
 30 ποῦ τοὺς ἐκαλοσκάμνισέ κι' ἀντάξια τοὺς ἐτίμα.
 Ἀράδα καὶ δυὸ ρίσχιδες μὲ νόησης μεγαλότη,
 ποῦ ἐταξιδεύανε στὴ γῆς, μὲς στοὺς θεοὺς οἱ πρῶτοι,
 ὁ Νάραντας κι' ὁ Πάρβατας, κ' ἐδῶθε ἐγένοναν πάλι
 στοῦ Ἰντρα τὴν παράδεισο, στὴν ἄσκηση μεγάλοι,
 35 μεγάλοι στὴ σοφία τους, δόξες τιμὲς γεμάτοι,
 στοῦ βασιλεία τῶ θεῶν ἐμπῆκαν τὸ παλάτι.
 Καὶ σάν τοὺς καλωσῶρισε μ' εὐλάβεια ὁ Ἀφέντης πρῶτα,
 ἡ ὑγεία τους ἡ ἀκατάλυτη πῶς εἶναι τοὺς ἐρώτα,
 ὁ Χαριστής, καὶ ἡ πόρεψη, ποῦ ἡ χρεία της δὲν ὑπάρχει.
 Ὁ Νάραντας εἶπε :
 40 « Κ' ἡ ὑγεία μας τέλεια εἶναι, θεέ, κι' ὅλης τῆς γῆς μονάρχη,
 καὶ οἱ ἄρχοντες, ὦ Χαριστή, χαίρονται, Ἀφέντη, ὑγεία. »
 Ὁ Βριχαντιάσδας εἶπε :
 Ἄμα ἄκουσε τοῦ Νάραντα τούτην τὴν ὁμιλία,
 ὁ φονευτὴς τοὺς ρώτησε τοῦ Μπάλα καὶ ταῦ Βρίτρα :
 « Οἱ χρεογνώστες, φύλακες τῆς γῆς, ποῦ μ' ἀψηφῆτρα
 45 ζωῆς καρδιά στὸν πόλεμο τὸ θάνατο ἀγναντεύουν,
 σάν πρέπει, μ' ἄρματα χωρὶς τὴν ὄψη νὰ σαλεύουν,—
 (καθὼς δική μου ἡ ἀθάνατη τούτη παρόδισό ᾿ναι,
 ἔτοι εἶναι ἡ Ποθογάλατη δική τους κ' ἐκεινῶνε)—
 ποῦ ᾿ναι οἱ πολέμαρχοι λοιπόν ; τὰ μάτια μου δὲ βλέπουν
 50 τοὺς ἀντρειεμένους κείνους πλιά, ποῦ τὰ βασίλεια σκέπουν,
 νᾶρχονται ἐδῶ πλυάκριβοι σ' ἐμὲ μουσαφιρέοι. »

- Εἶπε δ' Ἰσχυρὸς κ' ὁ Νάραντας ἀπόκριση τοῦ λέει :
- « Ἄκου ἀπὸ μένα, Χαριστή, γιατί δὲν ξαναεἶδες
 55 ἔσὺ τοὺς χωροκράτορες. Τῆς γῆς τὲς κορασίδες
 ὅλες ἡ πολυφούμιση Βινταρμπχορηγοκὸρη,
 ἡ Νταμαγιάντη, ἔτσι τῇ λέν, τὲς ξεπερνᾷ στὸ θῶρι.
 Αὐτῆς ἡ γαμπροδιαλεξιά θὰ γένει ὅπου καὶ νᾶναι,
 ἐκεῖ ρηγάδες, Ἰσχυρέ, ρηγόπουλα ἐκεῖ πάνε.
 Ὅλοι οἱ δυνάστες νὰ χαροῦν ποθοῦν τὴ Νταμαγιάντη,
 60 ὦ Μπάλα-βρίτρο-φονευτή, τοῦ κόσμου τὸ διαμάντι. »
 Μὰ ἡ συντυχιά δὲν ἔσωσε κ' ἀπὸ τοὺς ἀθανάτους,
 οἱ κάλλιστοι ἤρθαν, ἔχοντας τὸν Ἀγκνη ἀναμεσά τους,
 τοῦ κόσμου οἱ φυλακιάτορες στὸ θεοβασιλέα,
 καὶ τὰ μεγάλα ἄμα ἄκουσαν τοῦ Νάραντα τὰ νέα,
 65 χαρούμενοι εἶπαν ὅλοι : « Ἐμπρός, κ' ἐμεῖς πηγαίνουμετε ! »
 Καὶ στοὺς Βιντάρμπχες ὅλη τους ἡ συντροφιά πετιέται,
 στ' ἀμάξια τους καὶ ἀκόλουθοι τοὺς ξεπεροδοῦσαν,
 μεγάλε ρήγα, ὅπου τῆς γῆς ὅλοι οἱ ἄρχοντες κινοῦσαν.
 70 Κι' ὅταν ὁ ρήγας Νάλας, γιὲ τῆς Κούντης, πῶς θὰ γένει
 ρηγάδω μάζωξη ἄκουσε, καλόκαρδος πηγαίνει
 κ' ἐκεῖνος, ποῦχε δλόψυχα ταχτεῖ στὴ Νταμαγιάντη.
 Ξανοίγουν τότες οἱ θεοὶ τὸ Νάλα ὀρθὸν ἀγνάντι,
 στητὸν ἀπάνω στ' ἄπλωμα τῆς γῆς μὲ τέλεια μία,
 σὰ σύκορμου-τοῦ Μνάματχα, καλόπλαστη θεωρία.
 75 Κι' ἰδόντας τον, ποῦ ξάστραφτε σὰν ἥλιος, σταματήσαν
 οἱ κοσμοφύλακες κ' ὀμπρὸς στὰ κάλλη τοῦ ἑσασίσαν,
 ἔστοχημένοι κ' ἔχοντας ἀνέρα βαστάζει
 καθένας τους, ὦ βασιλεῖ, τὸ φτερωτό του ἀμάξι,
 εἶπαν οἱ οὐρανοκάτοικοι τοῦ Νάλα, ἀπ' τὴν πλατέα
 80 τοῦ αἰθέρα χαμηλόνοντας : « Ρηγάδω βασιλέα,
 αἰ, Νάλα, κάλλιε τῶν ἀντρῶν, ἡ ἀλήθεια τάμα σου εἶναι,
 κάμε μας ἓνα θέλημα καὶ μηνυτήσ μας γίνε. »

- Στὸν ὀρισμὸ τους λέγοντας : « Ναί, θὰ τὸ κάμω » στρέγει
 ὁ Νάλας κ' ἔπειτα, ὦ βλαστὲ τοῦ Μπχάρατα, τοὺς λέγει
 μὲ σεβασμὸ σιμόνοντας καὶ τὲς βαθουλωμένες
 μία μὲ τὴν ἄλλη σμίγοντας παλάμες σηκωμένες :
- 5 « Ποιοὶ εἶστε ἐσεῖς ; καὶ ποθητὸς τίνοσ ἐγὼ θὰ γίνω
 μαντατοφόρος ; καὶ σὰν τί θέλημα νᾶναι ἐκεῖνο
 ποῦ θὰ σᾶς κάμω ; ἀληθινὰ ξηγήστε μου ! » Ἐμυλήθη
 ἔτσι ἀπ' τὸ Νάλα ὁ Χαριστής καὶ αὐτὰ τοῦ ἀπηλογήθη :
- 10 « Γνώρισε ἀθανάτους ἐμᾶς, κ' αἰτία πῶς εἶναι μάθε
 ἡ Νταμαγιάντη ποῦ ὅλοι μας ἤρθαμε ἐδὼ ψηλάθε.
 Ἐγὼ εἶμαι ὁ Ἴντρας, τοῦτος εἶν' ὁ Ἀγκνης καὶ κοντά μας
 ὁ κύρης εἶναι τῶν νερῶν, εἶν' ὁ ἄρχοντα, καὶ ὁ Γιάμας
 ἐτοῦτος, τῶν ἀνθρώπινων κορμιῶν ὁ καταλύτης.

- Τῆς Νταμαγιάντης πὲς λοιπὸν ἐσὺ πῶς πρὸς ἰδεῖ της
 15 οἱ φύλακες ἐρχόμαστε τοῦ κόσμου κι' ὁδηγᾷ μας
 ὁ Ἰντρας· πὲς της : «ὁ Ἰσχυρός, ὁ Βάρουνας, ὁ Γιάμας
 καὶ ὁ Ἀγκνης ὅλοι ὀρέγονται καὶ λαχταροῦν ἐσέναν,
 ἄντρα σου ἀπὸ τοὺς τέσσερους ἐσὺ ξεδιάλεξε ἕναν ! »
 Εἶπε ὁ Ἰσχυρός, κ' ἐνόηοντας παλάμη μὲ παλάμη
 20 ἔκρινε ὁ Νάλας : « Ἀμποτες ἡ χάρη σας νὰ κάμει
 ἐμένα, ποῦρθα ὅ,τι καὶ σεῖς γιὰ λόγου μου ζητῶντας,
 νὰ μὴ μὲ στελλετε καὶ πῶς ὁ ἴδιος ἀγαπῶντας
 ἄνθρωπος γι' ἄλλονε μπορεῖ παρόμοια νὰ μιλήσει
 25 τῆς ποθητῆς του ; ἡ χάρη σας γι' αὐτὸ ἄς μὲ συμπαθήσει,
 ὦ ἐσεῖς μεγαλοκράτορες. »

Οἱ θεοὶ εἶπαν :

«Μᾶς ἔταξες πολλιώρα :

«Ναί, θὰ τὸ κάμω ! » πῶς ἐσὺ δὲ θὰ τὸ κάμεις τώρα ;

᾽Ω Νισχαντιχίτη, μὲ χωρὶς ἀργοπορία ξεκίνα. »

Ὁ Βριχαντάσβας εἶπε :

Καὶ ὁ Νάλας πάλε στῶ θεῶν τὰ λόγια ἀπάνταε κεῖνα :

«Νᾶμπω πῶς δύναμαι ; καλὰ φυλάγουν τὸ σεράγι ! »

- 30 «Θᾶμπεις» ξανάειπε τοῦ ὁ Ἰσχυρός «ὅποιος καὶ ἂν τὸ φυλάγει·
 Λέγοντας : «Ναί» στήν κατοικιὰ τῆς Νταμαγιάντης μπηκε,
 κι' αὐτοῦ τὴν κόρη τοῦ ρηγὸς τῷ Βινταρμπχῶν εὐρῆκε,
 ποῦ τὴν περὶτριγύριζαν ἀσκέρι οἱ φιλενάδες
 καὶ θᾶμα ἐφέγγαν, τοῦ ὤμορφου κορμιοῦ της οἱ λαμπράδες,
 35 τέλεια ἀπαλὴ καὶ λυγρὴ καὶ μὲ ματιῶνε γλῦκα,
 λὲς πῶς μὲ τ' ἀντιλάρισμα καὶ τὸ φεγγάρι ἐνίκα.
 Χαμογελάστραφε· κι' αὐτὸς θωρᾷ τὴν καὶ πληθαίνει
 μέσα του ὁ πόθος, μὰ πιστὸς στὸ τάξιμό του μένει
 καὶ κρύβει τὴν ἀγάπη του· κι' ὅταν κ' ἐκείνες εἶδαν
 40 τὸ Νισχαντιχίτη οἱ ὁμορφονιὲς ξιπᾶστηκαν κ' ἐπήδαν,
 οὐθε ἐκαθόνταν, ἅπ' τὸ φῶς τοῦ Νάλα γητεμένες,
 παρνεύαν τὸν πασίχαρες, περίσσα διαμαγμένες,
 καὶ μέσα τους δοξάζαν τὸν ἀμίλητες : «ὦ χάρη,
 ὦ κάλλη, ὁ μεγαλόκαρδος, ὦ λεβεντιᾶς καμάρι !
 45 Ποιδς νᾶναι τοῦτος ; ἀσφαλτα θεός, Γκαντχάρβας θᾶναι
 ἡ Γιαῆχιας» μὰ μιλιὰ νὰ ποῦν καθόλου δὲν κοτάνε,
 σκλάβες πανώριες, ντροπαλὲς στὴ λάμψη τοῦ ἀποκάτου.
 Κι' ὁ Νάλας τῆς χαμογελᾷ κι' αὐτὴ χαμογελᾷ του
 ἡ Νταμαγιάντη στατικιὰ καὶ τάντρειωμένου κρένει :
 50 «Ὀλότελα ἀψεγάδιαστε, ποιδς εἶσαι σὺ ποῦ ἀξαίνει
 θωρῶντας σε ἡ λαχτάρα μου ; σὺ θέλω νὰ μοῦ μάθεις,
 ἥρωα, ποῦ σὰν ἀθάνατος, πάναγνε, ἐμπρός μου ἐστάθης,
 πῶς ἦρθες ; πῶς δὲ σ' εἶδανε ; φυλᾷν τὰ γυναιτικία,
 κ' εἶναι τοῦ ρήγα οἱ διαταγὲς μὲ δίχως ἐπιείκεια.»
 55 Κι' ἀπάντα, ἀπὸ τὴν κορασιὰ τοῦ Μπχίμα μιλημένος :
 «Ὁ Νάλας εἶμαι, μᾶθε το, καλὴ, καὶ θεοστολμένος
 ἐρχομαι ἐδῶ προξενητής· ταῖρι οἱ θεοὶ νὰ σ' ἔχουν,
 ὁ Ἰντρας, ὁ Ἀγκνης, ὁ Βάρουνας κι' ὁ Γιάμας ἀπαντέχουν·

- 60 ἄντρα ἀπὸ τούτους τοὺς θεοὺς, λαμπρῇ, ξεδιαλεγόσουν,
αὐτοὶ βολέψανε νὰ μπῶ κι' ἄλλοι νὰ μὴ μὲ νοιώσουν·
δὲ μ' εἶδε οὐδὲ μ' ἐμπόδισε κανεὶς νὰ μπῶ ἐδῶ μέσα,
γι' αὐτὸ μ' ἐστεῖλαν τῷ θεῶν οἱ κάλλιστοι, ὧ κουρτέσα.
Τώρα ποῦ ἐσὺ πλὴν τούτῃ μου τὴν προξενιά γνωρίζεις,
ὅπως, ὦ καλορίζικη, σοῦ ἀρέσει ἀποφασίζεις.»

- Καὶ τοὺς θεοὺς βλογήσαντας τῷλεγε αὐτὴ κ' ἐγγέλα :
«Κοντά μου τὴν ἀγάπη σου νὰ φανερώσεις ἔλα
ἐξέθαρρα, ὦ ρήγα, τί γιὰ σὲ νὰ κάμω ; ἐγὼ καὶ τοῦτος,
ὅσος δικός μου βρίσκεται, δικός σου εἰμάστε πλοῦτος.
5 Σμίξιμο πόθου ἀδιάλυτο μαζὶ μου, κύριε, κάμε,
ὁ λόγος τοῦ, χρυσόκικνου σὰ φλόγα καταλᾷ με !
Γιὰ λόγου σου, ἦρωα, γλίγωρα καλῶ ρηγάδω σμίξη,
κι' ἂν καταφρόνια ἢ χάρη σου στὸν ἔρωτά μου δείξει,
ὦ περηφάνειας χαριστή, θᾶναι, ἐξαιτίας ἐσένα
10 φαρμάκι, στιά, νερό, σκοινὶ τὸ ριζικό μου ἐμένα.»
Ἔτσι εἶπε ἡ Βινταρμπχίτισσα, κι' αὐτῆς ὁ Νάλας κάνει :
«Κοσμοφυλάχτες σὲ ζητοῦν κι' ἄνθρωπο ὁ νοῦς σου βάνει ;
Αὐτοὺς ἐσὺ στοχαζόσουν τοὺς ποιητὲς τοῦ κόσμου,
τοὺς κύριους τοὺς τρανόψυχους, ποῦ ὅμοιος δὲν εἶμαι ἀτός μου
15 στὴ σκόνῃ ἀπὸ τὰ πόδια τους· ἂν τοὺς θεοὺς πικράνει
ὁ λιγοζώητος ἄνθρωπος ἀμέσως θὰ πεθάνει.
Γλύσε με, ἀψεγαδόκορμη, καὶ τῷ θεῶν τοὺς πρώτους,
τ' ἀσκόνιστα φορέματα καὶ τὸν πολύχρωμό τους
διάλεξε οὐρανοστέφανο, τ' ἀθάμπωτα πετράδια
20 χαϊρόσουν καὶ ἀναγάλλιασε μὲ τῷ θεῶν τὰ χάδια.
Τοῦ σφαχοφάγου θέαρχου, ποῦ καίει καὶ καταπίνει
ὅλην τὴ γῆς, ποιά δὲν ποθεῖ γυναῖκα του νὰ γίνηι ;
Τοῦ παιδευτῆ ποῦ ὁ τρόμος του λυγáει στὴν καλωσύνη
ὅλα ὅσα ζοῦν, ποιά δὲν ποθεῖ γυναῖκα του νὰ γίνηι !
25 Τοῦ Ντάϊτιαντάναβοφονηᾶ, ποῦ τόση ἔχει ἀγιωσύνη,
τοῦ θεορήγα, ταῖρι του ποιά δὲν ποθεῖ νὰ γίνηι !
Καὶ τὸ θεὸ ἂν ὀρέχτηκες τὸ Βάρουνα, τοῦ κάκου
μὴ δίσταζε, μόν' πάρε τον, ὀρμήνεια φίλου σου ἄκου.»
Κ' ἡ Νταμαγιάντη ἀπόκριση τοῦ Νισχιαντχίτη κρένει,
καὶ νότια πικριογέννητη τὰ μάτια της ὀγραίνει :
30 «Ὅλους λατρεύω τοὺς θεοὺς, μὰ γι' ἄντρα ἐσὲ διαλέω,
τῆς οἰκουμένης βασιλεῖα, κι' ἀλήθεια σοῦ τὸ λέω.»
Κι' αὐτῆς, ποῦ ἀσκόνει τρέμοντας τὰ χέρια της ἐπάνω,
ὁ ρήγας τότες μίλησε : «Μαντατοφόρος φτάνω,
ὦ ὑπέρεκαλη, γιὰ λόγου μου ταιριαζεὶ νὰ γυρέψω ;
35 Μιὰ κ' ἔταξα κι' ἀρχίνησα γι' αὐτοὺς νὰ προξενήσω—
κ' εἶναι θεοί, στοχάσου το—γιὰ μὲ πῶς θὰ γυρέψω ;
Ἐτοῦτο εἶναι τὸ χρέος μου· τὸ ἴδιο θὰ δουλέψω

- 40 γιὰ τὸ δικό μου θέλημα, σὰν ἔρθει ἐκείνη ἡ ὥρα,
 μὰ θς γένει, καλορίζικη, κατὰ πῶς σοῦπα τώρα.»
 Καὶ ἡ Νταμαγιάντη λέγει του, ἡ ξαστερογελάτη,
 μιλώντας μ' ἀναφυλλητὸ καὶ δακρυσμένο μάτι :
 «Γιὰ νᾶσαι ἐσὺ ἀκριμάτιστος, ὦ κύριε τῶν ἀνθρώπων,
 μὲ ἰσιάδα θὰ τὰ σιάξουμε κ' ἐυρῆκα, ὦ ρήγα, τρόπο.
 45 Μιὰ συντροφιά σὺ καὶ οἱ θεοί, μ' ἐμπρὸς τὸν Ἰνῆρα νᾶστε,
 καὶ ἀντάμα, ὦ πρῶτε τῶν ἀντρῶν, στὴ διαλεξιὰ κοπιάστε.
 Σὲ κοσμοφυλακάτορων, ἀντράρχη, παρουσία,
 σὰ σὲ διαλέξω, ἀντρότιγρη, δὲ θᾶχεις ἁμαρτία.»
 Τοῦτα ἀπ' τῇ Βινταρμπχίτισσα γρικῆσαντας, λαοκῆρη,
 50 ὁ ρήγας Νάλας στοὺς θεοὺς κινάει νὰ ξαναγύρει,
 κ' ἐρχόμενον οἱ φύλακες τοῦ κόσμου τὸν ἐννοιῶσαν,
 κι' ὦ μεγαρήγα, ἐρώτησαν πῶς ὅλα ἀποτελειῶσαν.
 «Εἶδες τῇ φεγγογέλαστῃ τῇ Νταμαγιάντῃ ; πές μας,
 ἄφταιστε ρήγα, ἄρχε τῆς γῆς, τί λέει στές προξενειές μας ;»
 Ὁ Νάλας εἶπε :
 55 «Στῆς Νταμαγιάντης, μ' ὀρισμὸ τῆς ἀφεντιᾶς σας, μπαίνω
 τὸ σπῆτι, ποῦναι ἀπὸ ψηλὸ τοιχόγυρο κλεισμένο.
 Προεστοὶ φυλᾶν πορτάριδες, μὰ οἱ ἄντρες δὲ μὲ βλέπουν,
 βέβαια γιὰτὶ τῆς χάρης σας οἱ μπόρεςες μὲ σκέπουν.
 Ἡ ρηγοκὸρη κι' ὅλες τῆς οἱ φιλενάδες τότες
 60 θωροῦν ἐμένα μοναχά, καθὼς ἐγὼ θωρῶ τες.
 Ξαφνίζονται ὅλες βλέποντας ἐμένα, θεορηγάδες,
 κ' ἐκεῖ ποῦ ἐγὼ τῆς χάρης σας διηγούμαι τὲς λαμπράδες,
 σ' ἐμένα ἡ λαμπροπρόσωπη γυρνάει τὴν πιθυμιά της,
 ὦ πρῶτοι πρῶτοι τῷ θεῶν, κ' ἐμὲ διαλέει ἡ καρδιά της.
 65 Κ' ἡ κόρη λέγει μου : «οἱ θεοὶ καὶ σὺ μαζί κινήστε,
 «κι' ἀνταμωμένοι, ἀντρότιγρη, στὴ διαλεξιὰ μου ὀρίστε.
 «Σὰν ἡ ἀρεσιά μου ὀμπρὸς σ' αὐτούς, ὦ Νάλα, ἐσένα λᾶχει,
 «τὸ φῆρσιμό σου φταίξιμο, μακρόχερε, δὲ θᾶχει.»
 Ἀληθινὰ μολόγησα, θεοί, σὲ σᾶς τὰ πάντα
 70 τὸ θέλημά σας ὀρισμός, ὦ κύριοι τῶν τριάντα.»

5

- Ὁ Βριχαντάσβας εἶπε :
 Φτάνει ὁ καλόμοιρος καιρὸς, μέρα, ὥρα φτυχισμένη,
 ποῦ ὁ ρήγας Μπχίμας ἔκραξε νάρθουν οἱ καλεσμένοι
 τῆς οἰκουμένης φύλακες στὴ διαλεξιὰ· κ' ἐκεῖνοι
 τῆς γῆς οἱ φυλακάτορες ποῦ ὁ ἔρωτας τοὺς κρίνει,
 5 γρικῆσαντάς τον, πήγανε μ' ἀσπούδα γιὰ λαχτάρα
 τῆς Νταμαγιάντης, κι' ἀπὸ μιὰ γιορτιάτικη καμάρα, —
 ὁ κάθε ρήγας σὰν τρανὸ στὸ ρόβολο λιοντάρι, —
 πέρασαν κι' ἀνεβήκανε στ' ἀστραφτερὸ πατάρι,
 τὸ στερεωμένο σὲ λαμπρὲς δλόχρυσες κολῶνες.
 10 Κι' ὅλοι σὲ διάφορω λογιῶν καθῆσαν πολυθρόνες,

- οἱ ἄρχοι τῆς γῆς καὶ στέφανα στὴν κόμη τοὺς τριοντίζαν,
καὶ μαργαριταρόπετρες στ' αὐτιά τοὺς ἐγυαλίζαν.
Παχειὰ τὰ μπράτσα φαίνονται, σιδερομάνταλα ἴδια,
καλὰ σὰν πεντακέφαλα στὴν τρυφερὰδα φίδια,
15 μὲ ὠραῖα μυτοματόφρυδα, μ' ὠραῖα μαλλιά, στὰ πλέρια
φέγγει ἡ ὄψη τῷ ρηγάδωνε, σὰν τοῦρανοῦ τ' ἀστέρια.
Σὲ τέτοια ρηγοσύναξη, γιορτιάτικη, γεμάτη
ἀνθρωποτίγριδες, καθὼς ἡ Φιδοκουλουράτη
ὀφιοδαιμόνια, ἡ τίγριδες γεμάτο βουνοσπήλιο,
20 μὲς στὸ πατάρι μπαίνοντας μὲ πρόσωπο σὰν ἥλιο
ἡ Νταμαγιάντη, ἀστραφτερή, καὶ νοῦ καὶ βλέψη παίρνει
τοῦ κάθε ρήγα, ποῦ νὰ ἴδῃ τὸ λάμπιμό της γέρονει
κι' ὅλοι τοὺς οἱ τρανόψυχοι τὸ ἀνάελεμμα στηλόνουν
ἐκεῖ σ' ἐκείνης τὸ κορμί κ' ἐκεῖθε δὲν τὸ ἀσκόνουν.
25 Τότες τιμώντας νόνομα τῷ βασιληάδων κράζαν,
καὶ ἡ Μπχιμοπούλα ἀντίκρυσε πέντε ἄντρες ποῦ ὅλοι μοιάζαν,
ὦ ἀπόγονε τοῦ Μπχάρατα, σὰ μιὰ τὴν ἄλλη στάλα
κι' ἀφίβολη ἡ Βιντάρμπτχαινα τὸ βασιληᾶ τὸ Νάλα
νὰ ξεχωρίσει δὲ μπορεῖ, γιατί ὅποιον κι' ἂν ἐθώρει,
30 τὸ ρήγα Νάλα ἐπίστευε πῶς βλέπει ἡ-ἀρχοντοκόρη.
Καὶ μὲ τὸ νοῦ της ἔλεγε : «Καὶ πῶς θὰ ξεσκαπᾶσω
ποιοὶ εἶν' οἱ θεοί ; τὸ Νάλα πῶς, τὸ ρήγα, θὰ ξεικᾶσω ;»
Τέτοια θλιμμένη, ἀπόγονε τοῦ Μπχάρατα, λογιάζει
καὶ τὰ σουσούμια τῷ θεῶν, πῶχει ἀκουσὰ ξετάζει :
35 «Θεῶν ὅσα γνωρίσματα μούπαν προεστοὶ διδάχοι,
αὐτοὶ ποῦ ἐδῶ τῇ γῆς πατοῦν οὔτ' ἔνας, βλέπω τάχει.»
Καὶ κεῖ ποῦ αὐτὰ φροντίζοντας ὁ νοῦς της συχνοκλῶθει
βοηθοῦς νὰ κραῖξει τοὺς θεοὺς καιρὸς πῶς ἦρθε νοιάθει.
Κι' ἀπλοχερνῶντας μὲ φωνὴ καὶ μὲ καρδιὰ ἐπροσκίνα,
40 καὶ στοὺς θεοὺς τρεμάμενη τοῦτα τὰ λόγια ἀρχίνα :
«Τοῦ κύκνου ἀκούοντας, τὴν καρδιὰ τοῦ Νάλα ἂν ἔχω δώσει,
ἔτσι σ' ἐμένα ἡ χάρη σας ἂς τότε φανερώσει.
Ἄν οὔτε ὁ λόγος μου, οὔτε ὁ νοῦς τὴν πίστη ἔχει προδώσει,
ἔτσι σὲ μένα ἡ χάρη σας ἂς τότε φανερώσει.
45 Τοῦ Νισχιαντχίτη νάμαι ἐγὼ θεῖα μοῖρα ἃ μῶχει κλώσει,
ἐμένα, ἐμένα ἡ χάρη σας ἂς τότε φανερώσει.
Τοῦ Νάλα γιὰ τὸ στέρξιμο λαχτάρω ἃ μ' ἔχει λυώσει,
ἐμένα, ἐμένα ἡ χάρη σας ἂς τότε φανερώσει.
Ποιοὶ εἶναι οἱ κοσμοφύλακες μεγάλοι κύριοι ἂς δεῖξουν,
50 ἴσως τὸν Ἀγνοξάκουστον τὰ μάτια μου ξανοίξουν.»
Τὸ θλιβερὸ παράπονο τῆς Νταμαγιάντης μόλις
ἀκούσαν, τὴν ἀπόφαση τὴ σταθερὴ της κι' ὅλως,
τ' ἄψευτα λόγια της, καὶ πῶς τὸν πόθο της μολόγα,
τὸ νοῦ, τὴν ἄδολη καρδιά, τὴν πίστη καὶ τὴ φλόγα
55 ποῦ γιὰ τὸ Νάλα ἀγροΐκαε, καθὼς ἐκείνη ἐξήτα,
φορέσαν τὰ σημάδια τοὺς κ' ἐφανερώσασί τα.
Εἶδε τοὺς δίχως ἰδρωτα, μὲ ἀσάλευτα τὰ μάτια,
μὲ στεφανάνθια ἀσκειύρωτα, μὲ ἀσκόνιστα γιμάτια,

- 60 δλόρθους ὅλους τοὺς θεοὺς ποῦ δὲν πατοῦν τὸ χῶμα.
 Μὰ ἰσκιόδιπλος, μὲ στεφανιῶν μαραχιασμένο χρῶμα,
 ὁ Νάλας χάμου στέκεται κ' ἔχει ἴδρο κ' ἔχει σκόνη,
 κι' ἀνοιγοσφάλισμα ὀμματιῶν τῆς τόνε φανερόνει.
 Καὶ βλέποντάς τους τοὺς θεοὺς ἡ Μπχιμοπούλα, ὦ γόνε
 τοῦ Μπχάρατα, καὶ βλέποντας τὸν Ἀγνοῦάκουστοῦνε,
 65 τὸ Νάλα, ὦ Παντουγέννητε, διαλέει κατὰ τὸ νόμο.
 Κόκκινη, τὸν ποδόγυρο τοῦ πιάνει καὶ στὸ νῶμο
 ζώνει του ἡ μεγαλόμματα τὸ τρίλαμπρο στεφάνι
 κ' ἔτσι διαλέει τον κι' ἄντρα της ἡ ὠριόχρωμη τὸν κάνει.
 "ὦ, τότες, ὦ ! μ' ὀκλοβοῦ σφιχτὰ οἱ κρατάρχεις κρᾶξαν,
 70 θεοὶ καὶ μεγαρίσιχιδες : «Μὲ γειά ! μὲ γειά!» φωνάξαν,
 καὶ οἱ χλαοῆς δλόγυρα τοῦ ρήγα Νάλα ἀντήξαν
 αὐτῶν ποῦ τὸν ἐδόξαζαν καὶ θάματα τὸν εἶχαν.
 Μὰ τὴν ὁμορφολάγγωνη τὴ Νταμαγιάντη, ὦ γέννα
 τοῦ Κούρου, ἐπαρηγόρειε τὴν ὃ γιὸς τοῦ Βιρασαίνα,
 75 ὁ βασιληᾶς, μὲ δλόχαρη ψυχὴ : «Γιατί τοῦ ἀθρώπου
 ἐμένα, ἐσὺ καλότη, δείχνεις ἀγάπη, ἐδ' ὅπου
 κοντὰ μας βρῖσκονται θεοὶ ; σὰν ἄντρας σου γιὰ δαῦτο
 μάθε πῶς μ' ἀναγᾶλλισα γι' αὐτὰ ποῦ λὲς ἀστράφτω !
 "Ὅσο, καθαρογέλαστη, θᾶχω πνοὴ στὰ στήθια,
 80 τόσο, ἀπὸ σένα ἀχώριστος θᾶμαι, σοῦ λέω στ' ἀλήθεια.»
 "Ἐτσι τὴν περιχαίροτον κ' ἐμίλειε τῆς μὲ ἀντάμα
 σμιχτὲς παλάμες βαθουλὲς ψηλά, κ' οἱ δύο τους ἄμα
 μαζὶ καλοκαρδίστηκαν κ' ἐπῆγε τους τὸ μάτι
 πάλε σ' αὐτοὺς ποῦχαν ὀμπρὸς τὸν Ἀγκνη πρωτοστάτη,
 85 κάτου ἀπ' τὴ θεία τους φύλαξη μὲ τὴν ψυχὴ τους τρέξαν.
 Μὰ σὰν τὸ Νάλα ἐδιᾶλεξε τοῦ Μπχίμα ἡ κόρη, ἐστρέξαν
 ὅλοι οἱ μεγαλοδύναμοι κοσμοφυλάχτες τώρα
 μεταχαρᾶς κ' ἐχάρισαν ὀχτῶ τοῦ Νάλα δῶρα :
 Νὰ βλέπει θεία φανέρωση θυσιάζοντας καὶ ἄκομα,
 90 περπατηξιὰ μ' ὀλόϊσο χαριτωμένο διῶμα,
 τῆς Σάτσης ὁ ἄντρας, ὁ Ἰσχυρός, χαιράμενος τοῦ δίνει
 σιὰ νὰ γεννάει σὰ βουληθεῖ καὶ νὰ μπορεῖ νὰ μείνει
 ἄκαυτος μέσα στοὺς λαμπροὺς κόσμους ποῦ αὐτὸς ἀνάφτει,
 τοῦτο τὸ δῶρο ἐστάθηκε τοῦ Ἀγκνη τοῦ Σφαχτοχάφτη.
 95 Κ' ἐχάρισε του μαγειριᾶς ὁ Γιᾶμας νοστιμάδα
 καὶ πιμονὴ τετράψηλη γιὰ πάντα στὴν ἰσιᾶδα
 κι' αὐτὸς ποῦ δρίζει τὰ νερά, τὴ δύναμη νὰ φτιάνει
 νερὸ σὰ θέλει, κι' ἄφταστα μυριστικὸ στεφάνι
 συντροφικὸ δῶρο παιδιὰ λυμάρικα τοὺς δῶσαν
 100 καὶ στὰ τρισούρανα οἱ θεοὶ χαρίσαντας ψηλῶσαν.
 Κι' ἐθιάμαξαν τὸ σιάξιμο κεινῶν καὶ τὰ ρηγάτα,
 κι' δλόχαροι ξανάγυραν ἀπὸ τὴν ἴδια στράτα.
 Κι' ἀφοῦ οἱ ρηγᾶδες μίσησαν, τοῦ Μπχίμα ἀναγαλλιάζει
 ἡ μεγαλόχαρη καρδιὰ καὶ τὲς χαρὲς γιορτάζει
 105 τοῦ Νάλα μὲ τὴν κόρη του καὶ μένει ὁ Νισχιαντχίτης,
 ὁ ἀπ' ὅλους κάλλιος ἄνθρωπος, ὅσο ποθεῖ μαζὶ της

- αὐτοῦ, κ' ἔπειτα ἀφίνοντας τοῦ Μπχίμα γειά, τὴν παίρνει,
 κ' ἐκεῖθε στὴν πατρίδα του μαζί της ξαναγέρνει.
 Κι' ὁ ρήγας ὁ Ἀγνοξάκουστος κερδίσαντας ἐχάρη
 110 τῶ γυναικῶν, ὦ βασιλῆᾱ, τ' ὠραῖο μαργαριτάρι,
 κι' ἀλλήλως θαρραπῆκαν ἐκείνη μὲ τὸ Νάλα,
 σὰ μὲ τὴ Σάτση ὁ φονευτὴς τοῦ Βρίτρα καὶ τοῦ Μπάλα.
 Κι' ἀχτιδοβόλα δλόχαρος ὁ ρήγας ὁμοιος μ' ἥλιο,
 καὶ δίκαιος καλοτύχιζε προστάτης τὸ βασίλειο,
 115 ὁ ἥρωας, κ' ἐπρόσφερε τὴν ἀλογοθυσία,
 καθὼς ὁ γιὸς τοῦ Νάχουσχια ὁ Γιαγιάτης μ' εὐτυχία.
 Κι' ἄλλες πολλὰς ὁ γνωστικὸς ἱεροπραξίες καὶ δῶρα
 ἀφιέρωνε θεάρεστα· καὶ πάλε σὲ ἀνθοφόρα
 δασοπερβόλια ὀρεχτικά στὸ πλαῖι περιδιαβάξει
 120 τῆς Νταμαγιάντης καὶ θεὸς ἀθάνατος φαντάζει.
 Κ' ἔδωσε ὁ μεγάλονυχος στὴ Νταμαγιάντη ἀγόρι
 τὸν Ἰντρασαίνα καὶ μαζί τὴν Ἰντρασαίνα κόρη·
 κ' ἔτσι μὲ περιδιάβασμα καὶ μὲ θυσίες ἐπέρνα
 καὶ πᾶμπλουτος τὴν πλούσια γῆς ἄρχος ἀντρῶν κυβέρνα.

6

- Μὰ σὰν τὸ Νάλα ἐδιάλεξε τοῦ Μπχίμα ἡ κόρη βλέπουν
 οἱ τρανομπόρετοι θεοί, ποῦ ὅλον τὸν κόσμον σκέπουν,
 μισέψαντας τὸν Ντβάπαρα, ποῦ μὲ τὸν Κάλη φτάνει
 καὶ ἅμα τοὺς ἐννοιωσε ὁ Ἰσχυρὸς τοῦ Κάλη ἀναθιάνει,
 5 ὁ Μπάλαβρίτροφονευτής : « ὦ Κάλη, δὲ μᾶς λέτε,
 ποῦ πᾶτε ἐσὺ κι' ὁ Ντβάπαρας ; » Κ' ἐκείνου ἀπολογιέται
 ὁ Κάλης : « Στ' ἀντροδιάλεγμα τῆς Νταμαγιάντης πάω,
 κι' αὐτῆνε θὰ διαλέξω ἐγώ, γιατί τὴν πεθυμῶ. »
 Γέλασε ὁ Ἰντρας κ' εἶπε του : « Τὸ διάλεγμα ἔχει γίνει·
 10 τὸν ἄρχο Νάλα ἐδιάλεξε, τὸ ρήγα ὁμπρὸς μας κείνη. »
 Κι' ὁ Κάλης ἀπ' τὸν Ἰσχυρὸ γρικῶντας λόγον τέτοιο,
 θύμωσε κ' εἶπε στοὺς θεοὺς αὐτὰ γι' ἀποχαιρέτιο :
 « Ἄνθρωπο γι' ἄντρα στοὺς θεοὺς ὁμπρὸς βουλήθη ναῦρει,
 γιὰ δαῦτο ἀξίζει παιδομὴ σ' αὐτὴν κακιά καὶ μαύρη. »
 15 Κ' εἶπαν οἱ οὐρανοκάτοικοι, στὰ λόγια αὐτὰ τοῦ Κάλη :
 « Ἡ Νταμαγιάντη μ' ἄδεια' μας τὸ Νάλα ἔχει ἄντρα βγάλει.
 Καὶ ποιά δὲ θὰ τὸν ἤθελε τὸν Νάλα ; μὴ δὲν ἔχει
 τὴν κάθε χάρη ὁ βασιλῆᾱς, τὰ χρῆμ' μὴ δὲν κατέχει ;
 ἀσφαλτα μὴ δὲν πλέρωσε σὰν πρέπει κάθε τάμα,
 20 τοὺς Βαῖντες μὴ δὲ διάβασε τοὺς τέσσερους κι' ἀντάμα
 τὰ συναξάρια πέντατα ; μὴν κατὰ τὸν κανόνα
 σπῖτι του δὲ χορτάσαμε θυσίες στὸν αἰῶνα ;
 Εἶναι ἡ χαρά του ζωντανὸ ποτὲ νὰ μὴν πειραῖζει,
 ἀληθινός, ἀσάλευτος σ' ἐκεῖνο πῶχει τάξει,
 25 δλόβολο ὁστολίζουν τὸν κάθε λογῆς καμάρια,
 καὶ τίμιος, σταθερόγνωμος, μὲ τὴν καρδιά καθάρια,

- μ' ἀπλοχεριὰ καὶ μ' ἄσκησες ὁ ἀτάραχος δαμάζει
τὰ πάθια, κι' ὁ ἀνθρωπότηγης κοσμοφυλάχτη μοιάζει.
Καὶ τέτοιοις ποῦναι, κανενὸς ἂν ἐδοκίοντον, Κάλῃ,
30 τὸ Νάλα νὰ καταραστεῖ, τὸ ἴδιο του τὸ κεφάλι
θὰ καταριότουν ὁ τυφλὸς καὶ ἀτὸς του θὰ χτυπιότουν.
Μὲ τέτοιες χάρες, κανενός, ὦ Κάλῃ, ἂν ἐδοκίοντον
τὸ Νάλα νὰ καταραστεῖ, στὰ τύραγνα ἦθα πέσει
τῆς κόλασης, στῆς ἀκωλῆς βρωμόλιμνης τῇ μέσῃ !»
35 Τοῦ Κάλῃ καὶ τοῦ Ντβάπαρα, σὰν εἶπαν τοῦτα, ἐπῆγαν
ψηλὰ οἱ θεοὶ στὸν οὐρανό. Καὶ ὁ Κάλῃς, ἅμα ἐφύγαν,
τοῦ Ντβάπαρα εἶπε : «Δὲ μπορῶ πλὶὰ τ' ἄχτι νὰ χονέψω
καὶ πάω στὸ σπῆτι, ὦ Ντβάπαρα, τοῦ Νάλα νὰ κονέψω.
Ἐγὼ τῇ βασιλείᾳ του νὰ χάσει θὰ τὸν κάμω,
40 ποῦ αὐτὸς κ' ἡ Μπχιμογέννητη νὰ μὴ χαροῦν τὸ γάμο.
Ἀπόφτου κι' ὅλα· νὰ κρυφτεῖς μέσα στὰ ζάρια τρέξε,
κ' ἔτσι σ' ἐμένα, ὦ Ντβάπαρα, νὰ δώσεις χέρι στρέξε.»

7

- Ὁ Κάλῃς μὲ τὸ Ντβάπαρα, σὰν τέτοια συμφωνία
ἐκλείσε, ἐπῆε στοῦ βασιλῆᾶ τοῦ Νάλα κ' εὐκαιρία
ζητώντας, ἔμεινε καιρὸ σιμὰ στὸ Νισχιαντζίτη,
κ' ἦρε σὲ χρόνους δώδεκα τὴν ἀφορμὴ ποῦ ἐζήτει.
5 Ὁ Νάλας χύσαντας νερὸ μιὰ μέρα, ἀγιάσμα πίνει
καὶ προσενκιέται, μὰ ἀστοχᾶ τὰ πόδια του νὰ πλύνει.
Καὶ τότε ὁ Κάλῃς κύριεψε τὸ Νάλα, καὶ σὰ μπῆκε
μέσα του, εὐτὺς τὸν Πούσκαρα κατόπι ἐπῆε καὶ βρῆκε·
κ' ἐμίλησέ του : «Πήγαινε στοῦ Νάλα γιὰ νὰ παίξεις
10 στὰ ζάρια· παραστέκοντας ἐγὼ, θὰ τὸν κερδέξεις.
Ὁ Νάλας τὸ ρηγᾶτο του σὰ στὸ παιγνίδι χάσει,
ὁ θρόνος τῷ Νισχιάντχωνε σὲ λόγου σου ὥς περάσει.»
Κ' ἐπῆε στοῦ Νάλα ὁ Πούσκαρας, ἅμα ἔτσι τοῦχε κρίνει,
καὶ τὸ δαμάλι τῷ ζαριῶν ὁ Ντβάπαρας ἐγίνη,
15 κι' ἀνάμωσε τὸν Πούσκαρα, κι' ὁ Πούσκαρας σὰ σμίγει,
ὁ φονευτῆς ἡρώων ὀχτρῶν, τὸν ἥρωα Νάλα ἀνοίγει
τούτη, ὁ ἀδερφὸς τῇ συντυχιά, καὶ λέει καὶ λέει του πάλι :
«Ἐλα, ἀδερφέ, νὰ παίξουμε στὰ ζάρια τὸ δαμάλι.»
Κι' ὁ ρήγας ὁ τρανόψυχος τὸ λόγο δὲ σηκώνει,
20 κι' ὀμπρὸς στη Βινταρμπχίτισσα στὸ παίξιμο τὸ στρώννει·
στοίχημα ἀμάξια κι' ἄλογα, χρυσάφια, ρούχα βάνει,
μὰ ὁ Κάλῃς τὸν ἐκύριεψε κι' ὁ Νάλας ὅλα χάνει.
Αὐτοῦ ποῦ ἡ λύσσα τοῦ ζαριοῦ τὸν ἐμεθοῦσε, φίλος
νὰ κόψει του δὲ δύνοτουν τοῦ παιγνιδιοῦ τὸ ζῆλος
25 κανένας τοῦ ὀχτροδαμαστή, κ' ἐπῆγαν ὅλοι τότες,
ὦ ἀπόγονε τοῦ Μπχάρατα, σ' αὐτὸν οἱ πατριῶτες
καὶ οἱ συμβουλάτορες μαζῇ τὸ βασιλῆᾶ νὰ σμίξουν
καὶ ἀπὸ τὸ πάθος τὸ κακὸ νὰ τὸν ἀποτραβήξουν.

- Τὴ Νταμαγιάντη ζύγωσε κ' εἶπε ὁ σταθλάρχης : « Τήρα,
 30 ὑπάκουο στέκει, δέσποινα, πλήθος λαοῦ στὴ θύρα·
 τοῦ Νισχιαντζίτη ὡς εἰπωθεῖ : « Τοῦ βασιληᾶ ποῦ ξέρει
 « τὸ τίμιο καὶ τὸ ὠφέλιμο δὲ μπόρρει νὰ ὑποφέρει
 « τὲς συφορές, κ' ἦρθε ὁ λαὸς ὅλος ἐδῶ. » Τὸ λέει
 35 τότες μ' ἀδύνατη φωνή, ποῦ λουχτουκιῶντας κλαίει,
 τοῦ Νάλα ἢ Μπχιμογέννητη, ποῦ ὁ πόνος τὴ θερίζει,
 καὶ τὴν ψυχὴ τῆς ὁ καημὸς χτυπῶντας ἀφανίζει :
 « Ρήγα, στὴν πόρτα στέκονται παρὰμερα οἱ πολῖτες
 μ' ὅλους τοὺς συμβουλátορες, ποῦ σὰν καλοθελῆτες
 40 τοῦ βασιληᾶ πρωτοστατοῦν, κ' ἡ πεθυμιά τοὺς εἶναι
 νὰ ἴδουν ἐσέ, νὰ τοὺς ἴδεῖς, παρακαλῶ σε κλίνει. »
 Λέει, ξανάλεει τὸ ἐπανωτά, συχνά, μὰ ἐκείνης πῶχει
 ἀπὸ τὸ κλάῦμα τοῦ ματιοῦ λαμπρὴ τὴν ὅξω κῶχη,
 ὁ βασιληᾶς ἀπάντησι δὲ δίνει τῆς καμία,
 τόσο τοῦ Κάλῃ μέσα του δυνηθήκε ἡ ἐξουσία.
 45 Πολῖτες, συμβουλátορες, ὅλοι εἶπαν τότες : « Ἄλλος
 εἶναι, δὲν εἶναι ὁ ἴδιος » κ' ἓνας καὶμὸς μεγάλος
 τοὺς τυραγοῦσε, ἐντράπηκαν, κ' ἐγύραν πάλι σπῖτι.
 Τὸ παίξιμο τοῦ Πούσκαρα καὶ τ' ἄλλου Νισχιαντζίτη,
 τέτοιο ἦταν, ὦ Γιουντχίστχιρα, καὶ γιὰ πολλὰ φεγγάρια
 50 χαμένος ὁ Ἀγνοξάκουστος ἀπόμεινε στὰ ζάρια.

8

- Κ' ἡ Νταμαγιάντη βλέποντας τὸν Ἀγνοξακουσμένον
 τὸν ἀντραρχο, ἡ ἀξελόγιαστη, κοντὰ ξελογιασμένον,
 ποῦ τὸ παιγνίδι τοῦπαιρνε τὰ φρένα, φόβος, πόνος
 5 τῇ Μπχιμογέννητῃ ἔπιασε καὶ στοχασμὸς τῆς μόνος,
 ρήγα, ἦταν ἡ περίστασι σου βασιληᾶ ἡ μεγάλη.
 Γι' ἀγάπη του καὶ τρέμοντας μὴν κολαστεῖ καὶ σφάλει,
 νοιώθοντας π' ὅλα τ' ἀγαθὰ τοῦ τᾶχαν κερδεμένα,
 ἐμίλησε ἡ τρισδόξαστη στὴ δούλα Βριχατσαίνα
 10 τὴ βάγια τὴν καλόβουλη, ποῦ λόγια ὥραϊα μιλοῦσε,
 καὶ σ' ὅλα ὄντας παρὰξια πιστὰ τὴν ἀγαποῦσε :
 « ὦ Βριχατσαίνα, ἄμε νὰ πεῖς ἀπ' ὄνομα τοῦ Νάλα,
 τοὺς ὑπουργοὺς νὰ μπάσουνε στοῦ βασιληᾶ τὴ σάλα,
 διηγῆσου πόσοι θησαυροὶ χαθῆκαν καὶ τί πλοῦτη
 15 τῶρα ἀπομένουν. » Κ' ἦρθαν σὰν καλομάθαν τούτῃ
 τοῦ Νάλα τὴν παραγγολὴ κ' ἔλεαν οἱ ὀρμηνευτάδες :
 « Γραφτό μας νὰ ἦταν, ἄμποτες, νὰρθοῦμε γλυτρωτάδες ! »
 Περίγυρα ὅλος ὁ λαὸς ἐκεῖ ξαναμαζεύτη,
 τοῦ τόπε ἡ Βινταρμπχίτισσα, μὰ δὲν τὸ ἐνοστιμεύτη·
 20 κ' ἀφοῦ καλοδεχόμενον τὸν ἀντρα τῆς δὲ βρῆκε
 σ' ὅ,τι εἶπε, ἐντράπη καὶ ξανὰ στὸ γυναιτικὶ ἐμπῆκε.
 Μὰ ἀκούοντας πῶς ἀδιάκοπα κατάρτεχε τὸ ζάρι
 τὸν Ἀγνοξάκουστον καὶ πῶς τὸ βιὸς του ὅλο εἶχαν πάρει,

- τῆς βάγιας πάλε μίλησε : «Μὲ θέλημα τοῦ ρήγα,
 ὃ Βριχατσαίνα, ἄμε ξανὰ καὶ τὸ Βαρσναίγια, δδήγα,
 25 καλόγηθι, ἐδὼ τὸν ἁμαξᾶ· σπύδαῖα θὰ κάμει χρέγια.»
 Κι' ἀκούσαντας τῇ ρήγισσα, νὰ φέρουν τὸ Βαρσναίγια
 στέρνει ἄντρες ἀξιαζόμενους ἢ Βριχατσαίνα. Τότες
 ἡ Μπχιμοπούλα, ποῦξερε καλὰ τὸ ποῦ καὶ πότες,
 τοῦ μίλησε ἀπαλόφωνα, σὰν τὸ καλοῦσε ἡ ὥρα
 30 καὶ τὸ Βαρσναίγια ἡ ἄψεγῃ μὲ τοῦτα ἐπαρηγόρα :
 «Ξέρεις πῶς πάντα ὁ βασιληᾶς σωστὸς μαζί σου ἐστάθη,
 βόθηθα τὸν τώρα πῶμελλε κι' αὐτὸς νὰ κατοπάθει.
 Ὁ ἀντράρχης μὲ τὸν Πούσκαρα, περσότερο ὅσο χάνει,
 τόσο τὸ πάθος πιὸ πολὺ τοῦ παιγνιδίου τὸν πιάνει.
 35 Τοῦ Πούσκαρα ὅσο ὑπάκουνα τὰ ζάρια πέφτουν πρύμα,
 τόσο στὰ ζάρια πιὸ κακὸ τοῦ Νάλα εἶναι τὸ ψῆμα.
 Φίλου ἢ δικοῦ λόγια καθὼς πρέπει ν' ἀκούει δὲ θέλει,
 οὔτε καὶ γιὰ τὰ λόγια μου στὴ ζάλη τότε μέλει.
 Ὁ Νιοσιαντχίτης βέβαια λογιᾶζω πῶς δὲ φταίει,
 40 ὁ ρήγας ὁ τρανόψυχος στὴ ζάλη ποῦ τὸν καίει,
 τὸ λόγο μου ἃ δὲ χαίρεται. Ζητάω ἀπὸ σὲ βοήθεια,
 ἀρχιαμαξᾶ, κάμε ὅ,τι πῶ· μοῦ θόλωσε στὰ στήθια
 μέσα ἡ ψυχὴ, ποῦ ἀπ' ἀπ' τὸν καημὸ μιὰ μέρα θὰ στερέψει.
 Τᾶτια ποῦ ὁ Νάλας ἀγαπᾶ, τὰ γλίγωρα σὰ σκέψη,
 45 ζέψε, στ' ἁμάξι ἀνέβασε τὰ δυὸ παιδιὰ μου τοῦτα,
 καὶ στὴ Βιντάρμπχα κόπιασε, κ' ἐκεῖ ἐμπιστεύοσού τα
 στὰ χέρια τῶ δικῶνε μου μὲ τ' ἄτια καὶ τ' ἁμάξι,
 κ' ἔπειτα μένεις ἢ ἄλλου πᾶς, ἂν κάλλιο σοῦ ταιριάζει.»
 Πρῶτα τοῦ Νάλα ὁ ἀρχιαμαξᾶς Βαρσναίγιας στοὺς συμβούλους
 50 τοῦ Νάλα, τῆς Βιντάρμπχαινας εἶπε τοὺς λόγους οὓλους,
 συναγκικήθηκε μ' αὐτοὺς καὶ σὰν καλοστοχάστη,
 καὶ τοῦδωκαν τὸ ἐλεύτερο, στὴν ἁμαξα, ὃ δυνατόν,
 ἔμπασε τὰ λυμάρικα, καὶ στοὺς Βιντάρμπχες μόλις
 55 φτασμένος ἦταν ὁ ἁμαξᾶς, ἐκεῖ ποθόνει κι' ὅλις
 τ' ἄτια, τ' ἁμάξι, ποῦ ὅμοιο του δὲν ὑπαρχε κανένα,
 τὸν Ἰντρασαίνα τὸ παιδί, τὴν κορασινὰ Ἰντρασαίνα,
 καὶ σὰν ἀποχαιρέτισε τὸ βασιληᾶ τὸ Μπχιμα,
 κ' ἔκλαψε δάκρυα γιὰ καῦμὸ τοῦ ρήγα Νάλα χύμα,
 60 γιὰ τὴν Ἀϊώντχια κίνησε, κ' ἐκεῖ στοῦ βασιληᾶ τῆς
 τοῦ Ριτουπάρνα ὁ θλιβερός ρογιᾶστηκε ἀγωγιάντης.

- Σὰν ὁ Βαρσναίγιας μίσηψε, τὴ βασιλεία καὶ τ' ἄλλα
 πλούτια τοῦ πῆρε παίζοντας ὁ Πούσκαρας τοῦ Νάλα.
 Ἐπῆρε τοῦ Ἀγνοξάκουστου τὴ βασιλεία κ' ἐγέλα
 ὁ Πούσκαρας καὶ τοῦλεγε : «Νὰ ξαναπαίξουμε ἔλα !
 5 Τί βάνεις κάτου στοίχημα ; μονάχη σοῦ ἀπομένει
 ἡ Νταμαγιάντη, ἐκέρδηξα τὸ ἔχει σου ὅλο· ἃς γένει,

- ἄν ἀγαπᾷς, ὁμπρὸς γι' αὐτὴν τὴ Νταμαγιάντη ὁ ντζόγος. »
 Ἐμάνιωσε ὁ Ἀγνοξάκουστος καὶ τὴν καρδιά του ὁ λόγος
 τοῦ Πούσκαρα τοῦ ξέσκισε, μὰ δὲν ἀπηλογήθη·
 10 κι' ὁ Νάλας τότες κοίταξε τὸν Πούσκαρα κ' ἐγδύθη
 κάθε στολίδι ἀπ' τὸ κορμί, κι' ἀντυτος μ' ἓνα μόνο
 σκουτι ὁ τρισδόξατος μὲ ὁργή, πληθαίνοντας τὸν πόνο
 κεινῶν ποῦ τὸν ἀγάπησαν, ὁ βασιλεὺς ἀφήκε
 τὴ μεγαλώτατη εὐτυχία κι' ἀπ' τὸ παλάτι ἐβγήκε.
 15 Κ' ἡ Νταμαγιάντη μοναχὰ μ' ἓνα σκουτι κι' ἀπὸ τῆς
 στοῦ δρόμο τὸν ἀκλούθησε. Μ' αὐτὴν ὁ Νισχιαντχίτης
 ὄξω τρεῖς νύχτες ἔμεινε, κι', ὦ μεγαρήγα, μία
 ἔβγαλε διάντα ὁ Πούσκαρας, μαθὲ, στὴν πολιτεία :
 « Φίλος τοῦ Νάλα ὅποιος βρεθεῖ θὰ μούνοι τοῦ θανάτου. »
 20 Διαλάλησε ἔτσι ὁ Πούσκαρας, καὶ γιὰ τὴν ὄχρητά του
 φιλόξενος, Γιουντχίστχιρα, κανένας δὲν ἐδείχτη.
 Καὶ ὁ ρήγας ὁ ἀξιοφίλευτος ἀφίλευτος τρινύχτι
 πέρασε μόνο μὲ νερὸ καὶ τὸν τυράγναε ἡ πείνα,
 κ' ἔφαχνε ναῦρει ἐκεῖ καρπούς καὶ ρίζες καὶ ξεκίνα
 25 τότες ὁμπρὸς ὁ βασιλεὺς κ' ἡ Νταμαγιάντη πίσω.
 Τὸ Νάλα ἡ νήστεια γιὰ καιρὸ βασάνιζε περίσσο,
 ὡς ποῦ μία μέρα κάμποσα πουλιά εἶδε ποῦ τοὺς βάφει
 τέτοιο ἓνα χρώμα τὰ φτερά, ποῦ μοιάζοντε χρυσάφι,
 καὶ μὲ τὸ νοῦ του εἶπ' ὁ ἀρχηγὸς τῶ Νισχιαντχῶν ὁ ἀντρεῖος :
 30 « Σήμερα θάχω αὐτὰ φαγὶ καὶ θάναι μέγα βίος. »
 Καὶ μὲ τὸ μόνο τὸ σκουτι ποῦ ἐφόρει ἐκούπωσέ τα,
 μὰ τὸ ἄσκασε τὸ κούντουμο καὶ στοὺς ἀγέρα ἐπέτα.
 Κ' οἱ ἀγεροδρόμοι βλέποντας τὸ Νάλα χάμου νάχει
 γιὰ ντύμα τὴν ἀπλοχωριά ὁ κακόμοιρος μονάχη,
 35 καὶ μὲ θλιμμένο βλέφαρο νὰ στέκει, ἀπ' τὸν ἀγέρα
 τοῦπαν : « Εἴμαστε, ἀνέμναλε, τὰ ζάρια κ' ἐδῶ πέρα
 ἤρθαμε νὰ σοῦ σαρούμε καὶ τὸ στερνό σου ντύμα !
 ἂ φορεμένος ἔφευγες, γιὰ μᾶς θὲ νάταν κρύμα ! »
 Τὰ ζάρια ἰδόντας φυγητὰ καὶ τὴ ζορκιά του ἀτός του,
 40 ἐμίλησε ὁ Ἀγνοξάκουστος αὐτὰ τῆς γυναικὸς του :
 « Ὅποιον τὸ ἄχτι μ' ἔκαμε τὴ βασιλεία νὰ χάσω,
 μὲ κάνει, ἀκατηγόρητη, κι' ὁ μαῦρος νὰ πεινάσω,
 ζωοτροφὴ μὴ βρίσκοντας· κι' ὅποιοι ἔτσι τὰ βολέψαν,
 ποῦ οἱ κάτοικοι τῶ Νισχιαντχῶν ἐμένα δὲ φιλέψαν,
 45 οἱ ἴδιοι ἐγίνηκαν πουλιά καὶ μοῦκλειψαν τὸ ρούχο·
 κι' ἀπ' τὰ δεινὰ μου βάσανα κι' ἀπὸ τὴν πίκρα ποῦχω
 τὰ λογικά μου ἐσθύστηκαν τοῦ ἀντρός σου, ἐμένα, μάθε
 τὸ λόγο τοῦτο ποῦ καλὸς θάναι γιὰ σέ : δεξιὰθε
 στοῦ Νταξινάπατχα ὁδηγοῦν, περνῶντας τὴν Ὀζήνη
 50 καὶ τὸ ὄρος τὸ Ριξάβαντα κατόπι, οἱ δρόμοι ἐκεῖνοι·
 καὶ πέρα ἐκεῖ εἶναι τὰ βουνὰ τὰ Βίντχια τὰ μεγάλα
 καὶ τῆς Παγιώσχνης τὰ νερὰ τὰ σύχλια σὰν τὸ γάλα,
 ποῦ χύνονται στὴ θάλασσα, κι' ἀσκηταριά γεμάτα
 ρίζες, καρπούς κάθε λογῆς· ἐκεῖνη ἐκεῖ εἶναι ἡ στράτα

- 55 για τούς Βιντάρμπυχες, ἡ ἄλλη αὐτοῦ στήν Κώσαλα ξεβγάνει,
παρέκει κατά τὸ Νοτιᾶ δεξιὰ εἶναι τὸ Ντεκχάνι.»
Προθήμερᾶ πολλές φορὲς ἐκεῖ ποῦ παραδέρνει,
ὦ ἀπόγονε τοῦ Μπχάρατα, στή Νταμαγιάντη γέρονε
ὁ ρήγας Νάλας λέγοντας αὐτὰ τῆς Μπχιμοκόρης.
- 60 Κι' αὐτὴ μιλώντας με φωνὴ τοῦ Νισχιατνχίτη, χῶρις
δύναμη ἀπὸ τὸ κλάψιμο, σφραμένη ἀπὸ τὴ λύπη,
λέει ἡ Νταμαγιάντη τοῦ ἄτυχου : « Τρομάρας καρδιοχτύπι
με πιάνει καὶ μοῦ κόβονται τὰ ἥπατα σὰν πάλι
καὶ πάλι, ὦ ρήγα, σκέφτομαι τὸ τί ἔχει ὁ νοῦς σου βάλει.
- 65 Χαμένο τὸ βασίλειο σου, τὰ πλούτια σου χαμένα,
εἶσαι γυμνός, πεινᾶς, διψᾶς, πῶς θάφνευγα ἀπὸ σένα
ποτέ μου παραιτῶντας σε στοῦ λόγγου τῇ μονάξια ;
Μεγάλε ρήγα, στὸ φοριχτὸ ρουμάνι ἐγὼ θᾶμ' ἄξια
τὸν ἀγαναχτησμένο ἐσέ, ποῦ σέ παθιάζει ἡ πείνα
- 70 καὶ ποῦ ὅλο συλλογίζεσαι τὰ μεγαλεῖα σου ἐκεῖνα,
στήν τόση στενοχώρια σου νὰ σέ καταπραῖνω.
Βοτάνι ἡ γμώμη τῷ γιατρῷ δὲν ξέρει σὰν ἐκεῖνο
ποῦναι ἡ γυναῖκα στοὺς καημούς· ἀληθινὰ σοῦ κρένω !»
Ὁ Νάλας εἶπε :
- « Ὡ Νταμαγιάντη λιγερή, τόχεις σωστὰ εἰπωμένο,
75 ἄλλο τοῦ ἄντρα δὲν εἶναι, σὰν πίκρια τὸν πλακόνει,
θερίπιο πολυάκριβο, παρὰ ἡ γυναῖκα μόνη.
Οὔτε ν' ἀφήσω ἐσέ ποθῶ, γιατί δεῖλῃ φοβάσαι ;
τὸν ἴδιο ἐμένα, ἄψεγῃ, ναί, μὰ ἐσέ δὲ θ' ἀφινά σε.»
Ἡ Νταμαγιάντη εἶπε :
- « Ἀ μεγαρήγα ἐσὺ ἀπὸ ἐμὲ νὰ φύγεις δὲν ποθοῦσες,
80 τότε γιατί τῷ Βινταρμπχῶν τὸ δρόμο μοῦ ξηγοῦσες ;
Ἀντράρχῃ, σ' ἐκατάλαβα, δὲ θέλεις νὰ μ' ἀφήσεις,
μὰ, τῆς γῆς ἄρχε, ξέφρενος ἦθε με παραιτήσεις,
μιὰ κι' ὅλο, ὦ κάλλιε.τῶν ἀντρῶν, τὸ δρόμο μοῦ ὀρμηνεύεις·
ἔτσι, ὅμοιε τῶν ἀθάνατων, τὴν πίκρα μοῦ τρανεύεις.
- 85 Σὰν ὅλο ἐκεῖ πᾶς με τὸ νοῦ, καὶ στοὺς δικούς μας ἄμε,
στῷ Βινταρμπχῶν, ἂν ἀγαπᾶς, τὴ χώρα ἀντάμα ἄς πᾶμε.
Τιμές, περφάνειας χαριστή, κεῖ ἀπὸ τὸ ρήγα θᾶχεις
καί, ὦ βασιλῆᾳ, στὸ σπίτι μας καλοτυχιά θὰ λάχεις.»

10

Ὁ Νάλας εἶπε :

« Βέβαια εἶν' ὅπως τοῦ ἀφέντη σου δική μου ἡ βασιλεία
μὰ ἐκεῖ νὰ πάω δὲν εἴμπορῶ σὲ τέτοια δυστυχία.
Πῶς, τὴ χαρὰ σου ἀξαινοντας, μιὰ κ' ἦρθα εὐτυχισμένος,
μεγαλωτῆς τοῦ πόνου σου θὰ γύρω ξεπεσμένος ; »

Ὁ Βριχαντάσβας εἶπε :

- 5 Ὁ ρήγας Νάλας λέγοντας τῆς Νταμαγιάντης πάλι
καὶ πάλι αὐτὰ, τὴν ὁμορφη ποῦ τὸ μισὸ εἶχε βάλει

- σκοιτι μονάχα ἀπάνου της ἐγλύκανε, κ' ἐκίνα'
αὐτὴ κι' αὐτὸς μ' ἓνα σκοιτι ντυμένοι, κι' ἀπ' τὴν πείνα-
λυωμένοι κι' ἀπ' τὴ δίψα τους, ὡς ποῦβραν ἓνα χάνι,
10 καὶ μὲς σ' αὐτὸ τῷ Νισχιαντῶν ὁ ἄρχος ἅμα φτάνει,
ὁ ρήγας, κ' ἡ Βιντάρμπχαινα, σωριάζεται στὸ χῶμα.
Κι' ἀλήθεια αὐτὸς χωρὶς σκοιτι λερὸς καὶ δίχως στρῶμα
στῆς Νταμαγιάντης τὸ πλευρὸ νὰ κοιμηθεῖ πλαγιάζει,
καὶ κουρασμένον κατὰ γῆς μπουχὸς τόνε σκεπάζει.
- 15 Κ' ἡ Νταμαγιάντη ἡ ὁμορφη σὲ βάσανα γιὰ νάρθει
ἡ ἀσκήτρα ἡ τρυφερώτατη ξάφνου ἀπ' τὸν ὕπνο ἐπάρθη.
Καὶ μόλις ὁ ὕπνος, ἀντραρχε, τὴ Νταμαγιάντη παίρνει,
ὁ ρήγας Νάλας, ποῦ ὁ καὶμὸς νοῦ καὶ καρδιά τοῦ δέρνει,
πλιά δὲν κοιμάται σὰ μπιρχοῦ, κι' ὅλο φροντίζει ὁ νοῦς του
20 γιὰ τὸ βασιλεῖο πῶχασε, γιὰτὶ ἀπὸ τοὺς πιστοὺς του
ὅλους ἐπαρατήθηκε, γιὰτὶ μὲς στὸ ρουμάνι
πλάνητας ἐπαράδερνε κι' αὐτὴν τὴ σκέψη κάνει :
«Πῶς θὰ ἦταν ἂν τὸ ἔκανα, καὶ πῶς θ' ἂν τὸ κάνω ;
κάλιο εἶναι ἀπὸ κάθε ἄνθρωπο νὰ φύγω, ἢ νὰ πεθάνω ;
25 Τούτῃ ποῦ ὀλόπιστη σ' ἐμὲ γιὰ ἐμὲ κακοπαθαίνει
νὰ πάει μιά μέρα στοὺς δικоὺς μπορεῖ ἀπὸ ἐμὲ ἀφημένη.
Μαζῇ μου βέβαια ἡ μπιστικιά σὲ συφορὲς θὰ μπλέξει'
ποιοὺς ξέρει, ἂν ἔρημη βρεθεῖ, μπορεῖ καὶ νὰ τῆς φέξει.»
Κ' ἔκρινε σὰν τὸ ζέταξε συχνὰ κ' ἐπολυνσέφθη,
30 πῶς τὸ παράτιο πιὸ καλὸ τῆς Νταμαγιάντης πέφτει.
«Μεγαλομοῖρα, δοξαστή, πιστή, ὅπως μῶχει τάξει,
τὸ μεγαλεῖο της ποιοὺς μπορεῖ στὸ δρόμο νὰ πειράξει ;»
Στὴ Νταμαγιάντη ἔτσι ἔγερνε τὸ νοῦ του, ν' ἀπαρηάκει
τὴ Νταμαγιάντη, ἔτσι κακὸν τὸν εἶχε ὁ Κάλης φτιάκει.
35 Κ' εἶδε ποῦ αὐτὸς ἦτο ἄντυτος καὶ μ' ἓνα ντύμα ἐκείνη,
κι' ὁ βασιλεὺς νὰ κόψει της τὸ μισὸ ντύμα κρίνει :
«Πῶς θάκοβα τὸ ρούχο της, πρὶν ἢ ἀκριβὴ ξυπνήσει ;»
καὶ ὁ ρήγας Νάλας τριγυρνᾷ τὸ χάνι νὰ ζητήσῃ,
κ' ἐδῶ κ' ἐκεῖθε τρέχοντας, τοῦ Μπχάρατα βλαστάρι,
40 στὸ χάνι ἤυρε ἓνα ἐξαίρετο σπαθὶ χωρὶς φηκάρι.
Μὲ δαῦτο τὸ μισὸ ἔσκισε σκοιτι καὶ σὰν τὸ ἐντύθη,
ἄφρενος ὁ ὀχτροπαθιαστὴς φεύγοντας κεῖθε ἐχύθη
ν' ἀφήσῃ τὴ Βιντάρμπχαινα τὴν ἀποκοιμισμένη.
Τότες ξανᾶρθε μὲ καρδιά στα πίσω γυρισμένη
45 τῷ Νισχιαντῶν ὁ ἄρχοντας, στὸ ἴδιο χάνι· κι' ἅμα
τὴ Νταμαγιάντη ἀντίκρυσε, τὸν ἔπιασε τὸ κλάμα :
«Ὁ "Ανεμος πρὶν δὲν ἔβλεπε μὴδ' ὁ "Ἡλιος τὴ γλυκειά μου,
καὶ τώρα ἀσκεπη κοίταται μὲς στὸ καλύθι φόρμου,
ἓνα ξεσκάδι ἡ ὠρηόγελῃ. σὰν τὴν τρελλὴ χωρῶντας
50 γιὰ ντύμα ἡ ὁμορφολάγγονη, πῶς θὰ βρεθεῖ ξυπνῶντας,
πῶς μόνῃ ἡ Μπχιμογέννητη θὰ πάει ἀπὸ μένα χῶρια
στὸ θεωροφιδομόνιαστο φριχτόλογγο ἡ πανώρηα ;
"Αντιτιες, Ροδνιτρες, "Ασβινες, Βάσουοι, "Ανεμοι βοηθοὶ σου
ὡς εἶναι, μεγαλόμοιρη, σκεπάζει σε ἡ ἀρετὴ σου.»

- 55 Σὰν εἶπε αὐτὰ τῆς ἀκριβῆς συμβίας του, ποῦ σὲ κάλλη
ἀνόμοιασθη ἦτανε στὴ γῆς, παρθῆκαν ἀπ' τὸν Κάλη
τοῦ Νάλα τὰ συλλοϊκά, κ' ἐμάκρυνε τρεχάτος,
μὰ πάλι ὁ ρήγας Νάλας μιὰ καὶ δυὸ ξαναφευγάτος
ὅλο στὸ χάνι ἐγύριζε, τί ὁ Κάλης ἀρπαξέ τον,
60 κι' ἀπὸ τὸν Κάλη ἡ ἀγάπη του σ' αὐτὴν ξανάφερνέ τον.
Καρδιά σκιστὴ σὲ δυὸ εἶχε αὐτός, ποῦ ἡ πίκρια τότε θλίβει,
σὰν ἀνεμόκουνια ἔρχονταν καὶ πῆαινε στὸ καλύβι.
Μὰ ὁ Κάλης πῆρε τον· τυφλός, τρίσθλιπτος δάκρυα χύνει,
καὶ φεύγει καὶ κοιμάμενην ἐκεῖ τὴν κόρη ἀφίνει.
65 Νεκρόφυχον τὸν κύριεψαν τὰ μαγικά τοῦ Κάλη,
τὸ βασιλεῖα, καὶ συλλοὴ στὸ νοῦ του δὲν εἶχε ἄλλη,
καὶ φεύγοντας παρὰτῃσε στῆς πίκριας του τὴ θέρμη,
στοῦ λόγγου τὴ γυναῖκα του τὴ μοναξιά παντέρμη.

11

- Σά, ρήγα, ὁ Νάλας μάκρυνε ξυπνάει ξαποσταμένη
ἡ Νταμαγιάντη ἡ ὠρηγόοφη σὲ λόγγου ἐρμιὰ σκιαγμένη.
Κ' ἡ θλιβερὴ μὴ βλέποντας τὸν ἄντρα της τρομάζει,
καὶ ὦ μεγαρήγα, σκούζοντας τὸ Νισχιαντχίτη κράζει :
- 5 «Ρήγα τρανέ, σώστη, ἀκριβέ, γιατί μ' ἀφίνεις μόνη ;
μὲς στὴν ἐρμιὰ τοῦ ρουμανιοῦ τρομάρα μὲ πλακόνει·
πεθαίνω κι' ἀφανίζομαι ! τὸ δίκιο μὴ δὲν ἔξεις ;
μή, μεγαρήγα, σ' ὅ,τι λὲς ἀλήθεια δὲν προφέρεις ;
πῶς μιὰ φορὰ κ' εἶπες μου : «Ναί, μὰ τὴν ἀλήθεια» τώρα
- 10 φεύγοντας μ' ἀπαράτησες στοῦ ὕπνου μου τὴν ὥρα ;
πῶς ἡ καρδιά σου τὴν πιστή, τὴν ἀξία σου συμβία
νὰ παραιτήσεις βάσταξε, μάλιστα δίχως μία
κἂν ἀδικιὰ ἀπὸ μέρος της ; τᾶδικο ἄλλοῦθε ὑπάρχει !
Νὰ κάμεις ν' ἀληθέσουνε σ' ἐμὲ τὰ λόγια, ἀντράρχη,
- 15 μπορεῖς, ποῦ ὀμπρὸς στοὺς φύλακες τοῦ κόσμου πρῶτα ἐμίλειες !
Γραφτὴ εἶναι ἡ ὥρα τῆς θανῆς τοῦ ἀνθρώπου. Αὕτῃ πού ἐφίλειες
ἀντροδαμάλι, ἀλλοιώτικα καὶ ὠρούλα μιὰ μονάχη,
τώρα ποῦ τὴν παρὰτῃσες, ζωὴ πῶς μπόρειε νάχη ;
Δαμάλι τῶν ἀνθρώπωνε, χωράτῃσες καὶ φτάνει,
- 20 φανίσου, τέλεια ἀνίκητε· σκιαξή, ἄρχοντα, μὲ πιάνει !
Φαίνεσαι, ρήγα, φαίνεσαι· νά, Νισχιαντχίτη, ἐφάνης !
κρύβεσαι στὰ χαμόκλαδα, τί δὲ μοῦ ἀναθιβάνεις ;
Ἄρχε ρηγᾶδων, κρῖμας ! ὦχ ! σὲ τέτοιο παραδεῖρι
καὶ θρηῖνο ἐδῶ νὰ μὴν ἐρθεῖς γιὰ παρηγόριο, κύρη !
- 25 Δὲν κλαίω γιὰ μένα, δὲ θρηγῶ γιὰ τίποτ' ἄλλο : λέω
μόνο γιατί εἶσαι μοναχός, καὶ σένα, ἀντράρχη, κλαίω·
ἂν πεῖνα, δίψα, βασιλεῖα, καὶ κόπος τυραγνᾷ σε ;
πῶς βράδῃ στὲς δεντρορίζες μὴ βλέποντάς με θᾶσαι ;»
Τὴν ἀψυποπικροπλάνταχτη μάνητα πόνου καίει,
30 κ' ἐδῶθε ἐκεῖθε τρέχοντας συφοριαμένη κλαίει.

- Μιά κόβεται, σωριάζεται, μιὰ δλόρθη ἡ νιά πηδαί,
 μιὰ σκούζει, μύρεται, καὶ μιὰ τρέμει, λυγοθυμαί.
 Κ' ἡ θλιβερὴ στενάζοντας, σ' ἄμετρης λύτης κάψες,
 λέει ἡ Μπχιμογέννητη ἡ πιστὴ μὲ βογγιτὰ καὶ κλάψες :
- 35 «Γιὰ ὅποιον κατάρα πλάκωσαν πονόσφαχτον οἱ πόνοι
 τὸ Νισχιαντχίτη, ἀψύτερος τὸ εἶναι του ἄς πλακόνει
 πόνος καὶ ἀπὸ τὸν πόνο μας· καὶ πάθια πιὸ μεγάλα,
 ἄς πάθει ἐκεῖνος ὁ κακὸς κι' ἀπὸ τὸν ἴδιο Νάλα,
 ποῦ τοῦτον ὁ κακόγνωμος σὲ βάσανα ἔχει μπλέξει·
- 40 στὴν κακορίζικη ζωὴ ποτὲ νὰ μὴν τοῦ φέξει. »
 Ἔτσι ἔλεε τοῦ τρανόψυχου ρήγα, ἡ συμβία θρηνηώντας,
 σὲ λόγγο θεριομόνιαστο τὸν ἄντρα της ζητῶντας.
 Καὶ «ἄχ !» καὶ «βάχ !» ὦ βασιλιᾷ, μυρόμενη ὀλοένα
 ἐδῶθε ἐκεῖθε ἀδιακόπα τρέχει τοῦ Μπχιμα ἡ γέννα.
- 45 Αὐτὴν, ποῦ σὰ θαλασσαιτοῦ τῆς ἔμοιαζαν οἱ γόοι,
 κ' ἔσκουζε κ' ἔκλαιε ἔλεινὰ μὲ πικρομυρολόι,
 ξάφνου τὴ Μπχιμογέννητη, ποῦ αὐτοῦ φτασμένη ψάχνει,
 βόας πεινασμένος, ὄφιος μεγάλος τὴν ἀδράχνει.
 Κι' ἀπὸ τὸ φίδι ὀλόζωστη, κεῖ ποῦ στὰ δάκρυα πλέει
- 50 λόγου της δὲ συγκλαίεται τὸ Νισχιαντχίτη κλαίει :
 «Ἐμὲ τὴν ἀπροσάτευτη στὴν προστασία σου μ' ἔχεις,
 φίδι μ' ἄρπᾷ σὲ λόγγου ἐρμιά, γιατί δὲ μὲ συντρέχεις ;
 Σὰ θυμηθεῖς με, πῶς θὰ ζεῖς στὰ σύγκαλα, στὰ πλούτη,
 ὦ Νισχιαντχίτη, ἐλεύτερος ἀπ' τὴν κατάρα τοῦτη ;
- 55 Σὲ κόπου, πείνας βάσανα λυωμένος, Νισχιαντχίτη,
 ρηγάδων τίγρη, ποιόν, ἀθῶε, θὰ βρεῖς παρηγορήτη ; »
 Κ' ἕνας περνώντας κυνηγὸς τ' ἀτύπητο ρουμάνι
 τότες τὸ σκούξιμο ἄκουσε καὶ αὐτοῦ μ' ἀσπουδα φτάνει.
 Πῶς ἦταν ἀπ' τὸν ὄφιο σφιχτὴ ἡ μεγαλομμάτα
- 60 εἶδε κ' εὐτὺς ὁ κυνηγὸς τὴ ζήγωσε τρεχάτα,
 κι' ἀπὸ μπροστὰ τὸν ἔσκισε μὲ κοφτερὸ λεπίδι,
 λιάνισε τὸ σερνάμενο, δὲ σπάραξε τὸ φίδι.
 Γλύσαντάς την, καὶ λούσαντας συνήφερέ την πρῶτα
 μὲ φαγοπότι, ὦ ἀπόγονε τοῦ Μπχάρατα, κ' ἐρῶτα :
- 65 «Ποιανοῦ εἶσαι ποῦ τὸ μάτι σου σὲ ζαρκαδιοῦ προσφέρει ;
 πῶς μὲς στὸ λόγγο εἶσαι, κυρά, ποιά συφορὰ σὲ δέρνει ; »
 Καί, ἀνθρώπων ἄρχε, ὅλα ἐκείνου μ' ἀλήθεια, σὰ ρωτήθη,
 ἡ Νταμαγιάντη, ἀπόγονε τοῦ Μπχάρατα, δηγήθη :
 Μισόνντυτη, παχειόμνη καὶ παχειοβυζοφόρα,
- 70 ἀπαλοαφεγαδόκορμη, γεμοφεγγαροθώρα,
 καμαροτσινορόμματη, μὲ τῆς μιλιᾷς τὴ γλύκα,
 σὰν εἶδε την ὁ κυνηγὸς ζήτηια ἐρωτιᾷς ἐγροῖκα.
 Μὲ γλυκοτρυφερόλογο στῆς πεθυμιᾷς τὴ φλόγα
 ὁ κυνηγὸς τὴν πράαινε κ' ἡ ἀρχόντισσα τὸ ἐνόγα.
- 75 Μὰ ἡ Νταμαγιάντη ἡ ἀντρόπιστη τὸν εἶχε καταλάβει.
 τὸν ἄχρειον, κι' ἀπὸ μάνητα τρανῆς δρογῆς ἀνάβει.
 Καὶ ὁ τιποτένιος, ὁ κακός, ἀδύνατος γιὰ ζόρι,
 ν' ἀστράφτει ἡ ἀκαταδάμαστη σὰ φλόγας ἄκρη ἐθώρει.

- Κι' ἄφου ἦρθε ἡ ὥρα ποῦ ὁ καιρὸς γιὰ λόγια εἶχε περάσει,
 80 ἡ Νταμαγιάντη ἡ θλιβερή, ποῦχε τὸν ἄντρα χάσει
 καὶ τὸ βασίλειο, στῆς δογῆς πνιγμένη τὴν ἀντάρρα,
 ἐκείνον καταράστηκε μὲ τούτην τὴν κατάρρα :
 «Τὸ Νισχιαντῆι, ἄλλον ποτὲ στὸ νοῦ μου ἐγὼ δὲν εἶχα !
 85 ἔτσι ὁ τρισάθλιος κυνηγὸς στὸν τόπο νὰ ξεψύχα !»
 Ὁ κυνηγὸς τὸ λόγο της γρικαίει δὲν ἀγρικαίει,
 χάμου σωριαζεται ἄψυχος, σὰν τὸ δεντρο ποῦ ἐκἀη.

12

- Τὸν κυνηγὸ σὰ σκότωσε προβῆκε ἡ λωτομάτα
 μὲς σὲ ρουμάνια ἔρμα, φριχτά, τζιτζιριστά, γεμάτα
 λιόντες, καπλάνια, τίγρηδες, βουβάλια, ἀρκοῦδες, λάφια,
 5 μ' ἀρίφνητα πετούμενα, μ' ἄγριων κλεφτῶν ἐσνάφια,
 πῆχτρα ἀπὸ σαλοφιλουριές καὶ μπάμπουκαλαμῶνες,
 ἀπὸ γκρισιέες, ἀγριοσουκιές κι' ἀμπανοζιοδεντρῶνες,
 μαζὶ μὲ κομμιδόδεντρα, κατὰπτες, τερμινάλιες,
 μ' ἀρτζοῦνες καὶ μὲ μέλεγες, νταλβέργες καὶ σαλμάλιες,
 ροδομηλιές, μαγγόδεντρα, λῶδρες, γαντζιές, παντμάκες,
 10 σάλες καὶ σπανοκάλαμα, καδάμπες κι' ἀμαλάκες,
 πλάχες καὶ κουβαροσουκιές καὶ τζιντζιφιές, μπανάνες.
 πλῆθιες κ' Ἰνδοπορτοκαλιές, μαζὶ καὶ μπουχανάνες
 πλατύφυλλες καὶ φοινικιές πολλές καὶ χαριτάκια
 μυρόβολα καὶ χουρμαδιές καὶ πλῆθια βιφιτάκια.
 15 Κ' εἶδε βουνά, λογιῆς λογιῆς μὲ πλούτια μέσα χίλια,
 λογγάρια πολυλίλητα, θιάμα φαράγγια σπήλια,
 ποτάμια, ρεῖθρα καὶ λιμνιά κι' ἄμετρα ἀγρόμια, δρενίθια,
 πισάτσες, ράξασες φριχτοὺς κι' ὀφιοδαιμόνια πλῆθια,
 βάλτους, ψαρόλιμνες, βουνῶν κορφάδες καὶ συνάμα.
 20 παντοῦ ροὲς θεώρατες καὶ καταρράχτες θιάμα.
 Κοπαδιαστά τῷ Βινταρμπχῶν ἡ ρηγοθυγατέρα,
 βουβάλια φίδια, ἀγριόχοιρους κι' ἀρκουδία ἐκεῖ εἶδε πέρα.
 Ἡ τυχερή καὶ ψυχερή, μὲ δόξας λαμπροσύνη,
 ἡ ἔρμη τὸ Νάλα ψάχνοντας νὰ βρεῖ τὴν ὥρα ἐκείνη,
 25 δὲ σκιάχτηκε, ἡ Βιντάρμπχαινα, τοῦ ρήγα Μπχίμα ἡ γέννα,
 ἐδῶθε ἐκεῖθε τρέχοντας, ἀπ' ὅλα αὐτὰ κανένα.
 Σὲ λόγγου φρίκη φτάσαντας ἡ Βινταρμπχοαναγιάστρα,
 καυτὴ ἀπ' τὰ πάθια τ' ἄντρα της, πικρὴ, μοιρολογίστρα,
 μὲ τὸ κορμί της, βασιληᾶ, ποῦ ἡ θλίψη τὸ φυραίνει
 30 τ' ἄντρός της, χάμου ξαπλωτὴ στὲς πέτρες, ἔτσι κρένει :
 «Τῷ Νισχιαντῶν, πλατύστηθε, γενάρχη, μακροχέρη,
 ρήγα, ποῦ πᾶς καὶ μ' ἄφησες σ' ἔρμου δρμανιοῦ λημέρι ;
 Πῶς, ἦρωα, ἐσὺ ἐπρόσφερες σφαχτῶν ἱεροπραξία
 35 πλούσια, μὲ πρώτη, ὦ ἄντροτίγρη, τὴν ἀλογοθυσία,
 μὲ μένα ψεύτης φάνηκες ; ὦ τῶν ἀνθρώπων πρώτε,
 τὸ λόγο ποῦπες, τρίλαμπρε, καλόηθε, ὀμπρός μου τότε,

- δαμάλι τῷ ρηγάδωνε, γιά στρέξε καὶ θυμήσου !
 Κι' ὅ,τι εἶπαν οἱ χρυσόκυκνοι σιμὰ στὴν πινομή σου,
 κι' ἀκόμα ἐκεῖνα πῶκριναν οἱ ἀγεροδρόμοι ὀμπρός μου
 40 γιά καταδέξου νὰ σκεφτεῖς, κύριε τοῦ γήινου κόσμου !
 Στὴ μιὰ μεριά τῆς ζυγαριᾶς οἱ Τετραβαῖντες καὶ οἱ Ἄγκες
 καὶ μ' ὅλο, ὦ τίγρη τῶν ἀντρῶν, τὸ μάκρος τους οἱ Οὐπάγκες,
 ποῦ ἐσὺ τὰ καλοδιύβασες, στὴν ἄλλη ἢ ἀλήθεια μόνη,
 ἀσφαλτα μὲ τὸ βάρος τῆς αὐτῆ τ' ἀντισηκόνει.
 45 Γιά δαυτο κλίνε, ὀχτροφονηᾶ, νὰ κάμεις, ἀντροκύρη,
 προστά μου ὅ,τι εἶπες, ἥρωα, σ' ἀλήθεια νὰ ξεγύρει.
 Ἀσφαλτα ἡ ἀγάπη σου, ἥρωα, τοῦ ἀδῶου δὲν εἶμ' ἐσένα ;
 τί μὲς στὸ δάσος τὸ φριχτὸ δὲν ἀπαντᾷς μου ἐμένα ;
 Ἐμένα διαπλατόστομος, φριχτός, μὲ σκιάχτρου μπόϊ,
 50 ὁ λιμασμένος βασιληᾶς τῆς ἐρημιᾶς μὲ τρώει
 γιὰτί νὰ γλύσεις με ἀψηφᾷς ; δὲν εἶπες δὲν ξανᾶπες :
 « Ἄλλες ἀπ' τὴν ἀγάπη σου δὲ θὰ γνωρίσω ἀγάπες ; »
 Σ' ὅ,τι εἶπες, ρήγα, ἀληθινός, καλὸν ἄνθρωπος στέρεος στέκα
 στὴ δακρυζάλιστη, ἀντραρχε, τοῦ πόθου σου γυναῖκα.
 55 Ὁ ποδητὸς στὴν ποδητή, προστάτη, πῶς δὲν κρένεις
 τῆς ὀχρινῆς, βαρεϊόμοιρης, λερῆς, ξεθωριασμένης,
 τῆς ἐρμῆς, ἀπροστάτευτης, τῆς μισοντυμοφόρας,
 ποῦ κλαίω καὶ μύρομαι, ἄρχοντα τῆς γῆς τῆς πλουτοδόρας,
 σὰν πλατυνόματα ἀπ' τὴν κοπὴ λαφίνα ἀν ἀλαργάει,
 60 δὲ μοῦχαις ἔγνοια, εὐγενικέ, καμιά, ὀχτροκυνηγάρη ;
 Ἐσέ, μεγάλε βασιληᾶ, σ' ἀγριώματα μεγάλα
 ἡ Νταμαγιάντη κράζω ἐγώ, τί δὲ μοῦ κρένεις, Νάλα;
 Τίμιε, ἀπὸ σοῖ, μὲ δόλοβλη κορμωστασιὰ πανώρια,
 σήμερα, ὦ κάλλιε τῶν ἀντρῶν, σὲ τοῦτα ἐδῶ τὰ ἄρια
 65 δὲ βλέπω σε, τῶν Νισχιαντῶν ὦ βασιληᾶ, κοντά μου
 στεκάμενον, καθούμενον, ἢ ξαπλωμένον χάμου,
 ἢ κατὰ μένα ἐρχάμενον, ἐσὲ τὸν κάλλιον ἄντρα,
 μέσα στὸ σκιαχτερώτατο ρουμάνι, ὅπου 'ναι τ' ἄντρα
 τῶν τίγριδων καὶ λιονταριῶν ! Καὶ ποιοῦνε θὰ ρωτήσω,
 70 μεγαλωτὴ τοῦ πόνου μου, στὸν πόνο τὸν περίσσο,
 ποῦ ἐμὲ τὴν ψυχοπάθιαστη καίει γιὰ δική σου αἰτία :
 « Τὸ ρήγα Νάλα ἔλαχε ἐδῶ νὰ ἴδεις στὴν ἐρημία ; »
 Σήμερα ποιὸς θὰ εἰπεῖ μου πῶς ; « Ὁ ρήγας τριγυρίζει
 στὸ λόγγο ὠραῖος, τρανόψυχος, ποῦ ἀσκέρια ὀχτρῶν τσακίζει,
 75 ὁ Νάλας, ὁ ἄρχος ποῦ ζητᾷς, ὁ λωτομάτης νὰ τὸς ! »
 ποιοῦνε θ' ἀκούσω αὐτὸ νὰ εἰπεῖ στὸ μίλημα μελᾶτος ;
 Μὲ τὸ μουσοῦδι κατὰ ἐμὲ λαμπρόπρεπος ζυγόνει
 τίγρης, τοῦ λόγγου βασιληᾶς μὲ κάθε του σιαγῶνι
 τρανό, μὲ δυὸ σκυλόδοντα μεγάλα ἀρματωμένο,
 80 ἀφοβὴ καταπάνου του τότε κ' ἐγὼ προβαίνω :
 « Τῷ ζωντανῶν ὁ ἐξουσιαστής εἶσαι ἢ εὐγενία σου κ' ἔχεις
 γιὰ βασιλεία σου τοῦτο ἐδῶ τὸ δάσος ἄς κατέχεις
 πῶς εἶμαι ἐγὼ τοῦ βασιληᾶ τῷ Βινταρμπχῶ ἔλαστάρη
 καὶ Νταμαγιάντη κράζομαι καὶ γι' ἄντρα μου ἔχω πάρει

- 85 τὸ Νάλα τὸ Νισχιάντχαρχο, ποῦ κάθε ὄχτρον σκοτόνει
τὸν ἄντρα μου ἁξιοδάκρυτη πικρὴ γιγρεῖω μόνῃ.
Τὸ Νάλα ἀνίσως. βασιληᾷ τῷ ζωντανιῷ, σὲ κάποιον
μέρος ἐσὺ εἶδες, πές μου το καὶ δόσε μου θαράπιο.
Μὰ γιὰ τὸ Νάλα ἃ δὲ μοῦ πεῖς, τῆς ἐρημιᾶς ὦ ρήγα,
- 90 φάγε με, κάλλιε ἀπὸ τὰ ζᾶ, καὶ τὸν καῦμό μου σίγα.»
Μὰ κι' ὁ ἴδιος ὁ ἀγριμιόρηγας φεύγει ἀπ' τὸν ἔρμον λόγγο,
σ' ὠρηθόνερα κατάγιαλα γρικῶντας μου τὸ ἐόγγο.
Τοῦτον τὸν πετροβοῦναρο ποῦ ξάστερος ψηλόνει
μὲ τὲς πολλὰς λαμπρὲς κορφὰς ποῦ ἡ κάθε μιά τοὺς σώνει
- 95 τὸν οὐρανόν, μὲ χρώματα κάθε λογῆς καὶ χάρη
γεμάτος, μέταλλα ἄμετρα καὶ πετραδιῷ λογάρι
φορῶντας, μυριοστόλιστος σὰ φλάμπουρο στημένος
τοῦ τριςμεγάλου ρουμανιοῦ, παντοῦ κατοικημένος
ἀπὸ λιοντάρια, τίγρηδες, ἐλέφαντες, ἀρκούδια,
- 100 ζαρκάδια κι' ἀγριογούρουνα, κι' ὅλοῦθε ἀπὸ τραγοῦδια
πετούμενων πολίχρωμων ἀρίφνητων ἀχῶντας,
καὶ δεντρικὰ πολύανθα πλουμῖδια τοῦ φορῶντας !
ἄσῳκες, κομμιδόδεντρα, γκρισλέες, κασσιοκαλάμια,
πουνάγκες, βάκουλες, σοικιές, ζωσμένος μὲ ποτάμια,
- 105 ποῦ λούζουν ἄμετρα πουλιά, πολύκορφος γιὰ πρῶτον,
τὸ ρήγα τοῦτον τῷ βουνῶν, τὸ βασιληᾷ, ἐρωτῶ τον :
«Καλότυχε, ἀρχισάλευτε, θιόφαντε, δοξασμένε,
ἀσυλοδότῃ βούναρε, μυριοχαριτωμένε,
ἃς ἔχεις δόξασμα· ἐγὼ ἐσὲ μ' εὐλάβεια ἐνῷ ζυγόνω,
- 110 προσπέφτω σου, βασιλικὸ γνώρισε ἐμένα γόνον·
μάθε πῶς νύφῃ βασιληᾷ καὶ βασιληᾷ εἶμαι ταῖρι,
ἡ Νταμαγιάντη ἔτσι μὲ λὲν καὶ ὁ κόσμος μένα ξέρει.

ΣΗΜ. ΤΟΥ ΕΚΔΟΤΗ. Τὸ ποίημα συμπληρωμένο ὑπὸ τὸν Κωνστ. Θεοτόκη
ἐτυπώθη ἀπὸ τὰ «ΓΡΑΜΜΑΤΑ» σὲ ἰδιαίτερον φυλλάδιον. Ἀλεξάνδρεια 1914.

ΑΠΟ ΤΟΝ "ΠΡΟΜΗΘΕΑ ΛΥΟΜΕΝΟ,, (*)

ΠΡΩΤΗ ΠΡΑΞΗ

Η ΣΚΗΝΗ. Ἐνα φαράγγι ἀπὸ βράχους παγοςκέπαστους στὸν Ἰνδικὸ Καύ-
κασο. Ὁ ΠΡΟΜΗΘΕΑΣ ξεσκεπάζεται δεμένος στὸν γκρεμμό. Ἡ ΠΑΝΘΕΙΑ
καὶ ἡ ΙΩΝΗ στὰ πόδια του. Νύχτα. Προχωρῶντας ἡ σκηνή, χαράζει.

ΠΡΟΜ. Μονάρχη τῶν Θεῶν καὶ τῶν Δαιμόνων καὶ ὅλων
τῶν Πνευμάτων, ἐξὸν ἑνός, τῶν πυκνωμένων
στοὺς λαμπροὺς αὐτοὺς κόσμους ποῦ κλωθογυρίζουν
καὶ ποῦ ἐσὺ κ' ἐγώ, μόνοι ἀπ' ὅσα ζοῦν, θωράμε
μὲ μάτια ἀκοίμητα ! τῇ Γῇ κοίταξε τούτη
πῶς ὅλη μυρμηγκιάζει ἀπὸ δικούς σου σκλάβους,
ποῦ μετάνοιες τους, δέησες καὶ δοξολογίες,
καμάτων καὶ καρδιῶν ραϊσμένων ἐκατόμβες
ἀνταμείβεις μὲ φόβο, μ' αὐτοκαταφρόνια,
μ' ἐλπίδες στεῖρες. Ἐνῶ ἐμένα, τὸν ἐχτρό σου,
δίχως μάτια ἀπὸ τ' ἄχτι, γιὰ πομπή σου, μ' ἔχεις
κάμῃ νὰ βασιλεύω, νὰ θριαμβεύω ἐπάνω
στῇ δυστυχίᾳ μου καὶ στὴν κούφια ἐγδίκησέ σου.
Τρισχίλια χρόνια ἀπ' ὥρες ποῦ δὲν ἔσκεπε ὕπνος,
μάλιστα ἀπὸ στιγμές, ποῦ ἄνθρωποι λιανίζαν σφάχτες,
ὡς ποῦ ἐφαινόταν χρόνοι, μοναξιά, μαρτύριο,
ἀπελπισιά, ἐμπαιγμός—νὰ ἡ βασιλεία μου ἐμένα.
Πολὺ ἐνδοξότερη ἀπὸ ἐκείνην ποῦ ἀγναντεύεις
ἀπ' τὸν ἀζήλευτό σου θρόνο κυθερνῶντας,
ὦ Θεέ Δυνατέ—Παντοδύναμε ἀνίσχως
εἶχα κ' ἐγὼ καταδεχτῇ μοιράδι νάχω
᾿ς τὴ ντροπὴ τῆς κακῆς τυράγνιας σου, ἀντὶ νάμαι
καρφωμένος σὲ τοῦτον κολλητὰ τὸν πύργο
τοῦ βουνοῦ, τ' ἄφταστου καὶ στῶν αἰετῶν τὸ πείσμα,
τοῦ μαύρου, τοῦ νεκροῦ καὶ τοῦ χειμωνιασμένου,
τοῦ ἀκαταμέρητου μὲ δίχως χόρτο, δίχως
ζωόφιο ἢ ζωο, δίχως ζωῆς σάλαγο ἢ θῶρι.
Ὡϊμέν' ἄλλοι ! καημός, καημός πάντα, γιὰ πάντα !

Οὔτε ἀλλαγὴ οὔτε πάλη, ἀπαντοχὴ καμμία !
Καὶ ὅμως βαστῶ ! Ρωτάω τῇ Γῇ, δὲν αἰστανθῆκαν
τὰ βουνά της ; Ρωτάω τὸν Οὐρανὸ ἐκεῖ ἐπάνω,
τὸν ἥλιο, ποῦ τηρεῖ τὰ πάντα ὅλα, δὲν εἶδε ;
Τῇ Θάλασσᾳ, ἄγρια ἢ γαλήνῃ, τ' Οὐρανοῦ Ἰσκιο
ποῦ πάντ' ἀλλάζει στρωτὸς χάμου, δὲν ἀκοῦσαν

(*) Στίχ. 1 - 801. ΣΗΜ. ΤΟΥ ΕΚΑ.

τὰ κουφά της νερά τὸ ψυχομαχητό μου ;
Ῥῆμέν' ἄλλοι ! καημός, καημός πάντα, γιὰ πάντα !

Συρτοὶ ζυγόνοντας οἱ πάγοι μὲ τὲς λόγχες
τῶν κρουσταλλίων τους, ποῦ μαργόνουν τὸ φεγγάρι,
τρυποῦν με· οἱ ἄλυσίδες στίλβοντας μοῦ βόσκουν
τὸ καυτερό τους κρῦο ὡς μὲς τὰ κόκαλά μου.
Τ' Οὐρανοῦ ὁ φτερωτὸς σκύλος ἀπ' τὰ δικά σου
χεῖλια λεικάζοντας τῇ μύτῃ σὲ φαρμάκι
ὄχι δικό του, μοῦ ξεσκλάει τὰ φυλλοκάρδια,
καὶ πλανώμενες ὄψες ἄμορφες σιμόνουν,
στοιχειωμένος λαὸς τῆς βασιλείας τοῦ δνειρου,
καὶ ἀναπαίζουν με, κ' ἔχουν λόγο τὰ τελώνια
τοῦ Σεισμοῦ νὰ τραβοῦν ἀπ' τὲς σπαρταριστὲς μου
πληγὰς μὲ ζῶρι τὲς θηλειᾶς κάθε ποῦ ἀνοίγουν
καὶ ξανακλειοῦν οἱ βράχοι πίσω μου σκασμένοι.
Ἐνῶ ἀπ' τὰ βάρανθρα τοὺς, ποῦ βουίζουν, βγαίνουν
στρυμωχτὰ οὐρλιάζοντας τῆς ἀνεμομπουμπούλας
τὰ ξωτικά καὶ σαλαγοῦν τὸ λυσσασμένο
ρουφούλα καὶ μ' ἀπὸ χαλάζι ἐμὲ πλακόνουν.
Καὶ ὅμως τὸν ἐρχομὸ τῆς νύχτας καὶ τῆς μέρας
καλοδέχομ' ἐγώ, κἂν σπᾶζ' ἡ μία τὴν ἄσπρη
πάχνη τῆς χαραυγῆς, κἂν ἡ ἄλλη σκαρφαλόνη
τῇ μολυβιᾷν Ἀνατολῇ μονυχρόνοντας, ἀγάλλι,
πολύαστρη, γιὰτὶ τότε προβοδοῦν τὲς ὥρες
ποῦ ἄφτερες ἀργοφτίνουν καὶ ποῦ ἀπ' ὅλες μία—
ὡς κάποιος σκοτεινὸς ἱερέας τὸ σφαχτὸ σέρνει,
ποῦ ἀντιπυλεῦει - ἐσένα θὰ ποδοκυλήσῃ,
ἀσπλαχνε Βασιλιᾷ, τὸ αἷμα νὰ ξεπλύνῃς
μὲ τὰ φιλιὰ σου ἀπὸ τ' ἄχνὰ ποδάρια τοῦτα,
ποῦ τότε ἐσὲ θὰ ἡμπόρειαν νὰ τσαλαπατήσουν,
ἀν τέτοιο σκλάβο μὲ τὸ μέτωπο στὸ χῶμα
δὲ θὰ καταφρονοῦσαν. Καταφρόνια ; Ἄχ ! ὄχι.
Ψυχοπονῶ σε. Ὡ χαλασμός ποῦ ἀπ' ἄκρη 'ς ἄκρη
τοῦ ἀπέραντου οὐρανοῦ θὰ σὲ καταγκρεμίσῃ
ἀδιαφέντευτον ! Πῶς, σκισμένη ὡς τὸ βυθὸ τῆς
ἀπ' τὸν τρόμο, θὰ χάσκη ὡς κόλαση ἡ ψυχὴ σου
μέσα ! Μιλῶ μὲ θλίψι, δὲ φαρομανάω,
γιὰτὶ πλεῖα δὲ μισῶ, σὰν τότε πρὶν μὲ κάμη
σοφὸν ἢ συμφορὰ ! Νὰ πάρω τὴν κατάρα
θὰ ἤθελα πίσω ποῦ ξεστόμισα μιὰ μέρα
γιὰ σένα. Ὡ σεῖς Βουνά, ποῦ οἱ Ἀντίλαοί σας μ' ὅλες
τὲς πλήθεις τους φωνὲς μέσ' ἀπὸ τὴν κατάχνια,
ποῦ οἱ καταρράχτες ἀναδίνουν, σφεντονίσαν
τῇ βροντῇ ἐκείνου τοῦ ξορκιοῦ ! Σεῖς νερομάννες
κρουσταλλένιες καὶ ἀπὸ τὸ σουφρωμένον πάγο
στεκάμενες, ποῦ ὡς φλέβες, γιὰ ν' ἀκοῦστ' ἐμένα,
ἐλαχτίστε καὶ μέσ' ἀπ' τὴν Ἰνδία κατόπι

ἀναριτσιαίνοντας συρθήκετε ! Ἐσύ, Ἀγέρα
 ἀγνότατε, π' ὁ Ἥλιος σὲ διαβαίνει δίχως
 ἀχτίδες φλογερός ! Κ' ἔσεῖς ποῦ γρήγορ' εἶστε,
 Ἀνεμοστρόφυλλοι, ποῦ στὰ ἰσοζυγιασμένα
 φτερά σας ἄφωνοι καὶ ἀσάλευτοι ἐκρεμίσετε
 ἐπάνω στὴ σιγανεμένη ἄβυσσο ἐκείνη,
 γιατί τὸ στρογγυλὸ κόσμο ἔκαμε νὰ σειέται
 μιὰ πλειὸ τρανόφωνη βροντὴ παρὰ ἡ δική σας !
 Ἄν δύναμ' εἶχαν τότε οἱ λόγοι μου, — καὶ ἄς εἶμαι
 τόσο ἀλλαγμένος ὥστε ὁ κάθε κακὸς πόθος
 μέσα μου ἀπέθανε, καὶ θύμηση καμμία
 ἀπ' ὅ,τι μῖσος εἶναι ἄς μὴν ὑπάρχει — τώρα
 νὰ μὴν τὴ χάσουν ! Τί 'ταν ἡ κατάρα ἐκείνη ;
 Γιατί ὅλοι ἔσεῖς τότε ἔγροικῆστε τὴ μιλιὰ μου.

ΠΡΩΤΗ ΦΩΝΗ· ἀπὸ τὰ Βουνά.

Γιὰ χρόνια τρεῖς φορές τριακόσιες χιλιάδες
 στέκαμ' ἐπάνω ἐκεῖ ποῦ κοίτεται ὁ Σεισμός·
 συχνὰ ἐτραντάξαμε ἀπ' τὴ ρίζα ὡς τὲς κορφάδες,
 καθὼς πιάνει ἄνθρωπο ἀπ' τὸ φόβο του σπασμός.

ΔΕΥΤΕΡΗ ΦΩΝΗ· ἀπὸ τὲς Νερομάννες.

Μᾶς εἶχαν στρέψη ἀστραποπέλεκα τὸ ρέμμα,
 μᾶς εἶχε θάψη τὰ νερά μας πικρὸ γαῖμα·
 κ' εἶχαμε μὲς σὲ θοῇνο ἀπὸ σφαχτὰ κορμιά
 μία πολιτεία βουβὲς περάση καὶ μιὰ ἐρμιά.

ΤΡΙΤΗ ΦΩΝΗ· ἀπὸ τὸν Ἀγέρα.

Ἄφ' ὅτου ἡ Γῆ σηκώθηκε εἶχα τῆς λαμπρύνη
 τὰ χαλάσματα μ' ἄλλα, ὄχι δικὰ τῆς, χρώματα,
 καὶ συχνὰ μοῦ 'χε σκίση βόγγος ἀπὸ στόματα
 σπαραχτικὸς τῆς ἀναπάψεως τὴ γαλήνη.

ΤΕΤΑΡΤΗ ΦΩΝΗ· ἀπὸ τοὺς Ἀνεμοστρόφυλλους.

Στὰ χαμηλώματ' ἀπὸ τοῦτα τὰ θουνά
 ἐμεῖς γι' ἀδιάκοπους αἰῶνες φτερουγίσσαμε·
 καὶ οὔτε ἀπὸ φόβο τῆς βροντῆς ποῦ μπουμπουνᾷ,
 οὔτε γι' αὐτὸ τὸ ἠφαίστειο ποῦ φωτιά ξερονᾷ
 βουβοὶ γιὰ δύναμη ἄνω ἢ κάτω δὲ σαστίσαμε.

ΠΡΩΤΗ ΦΩΝΗ

Ὅμως δὲ σκύψαμε ποτὲ τὰ χιονισμένα
κορφοβούνια μας σὰ στὸ βογγητό σου ἑσένα.

ΔΕΥΤΕΡΗ ΦΩΝΗ

Στὰ Ἴνδικά κύματα δὲ' φέραμε προτοῦ
ποτέ μας τὸν ἀχὸ παρόμοιου φωνατοῦ.
Στὸ πέλαο, π' οὐρλιαζε, ἀπ' τὸν ὕπνο του εἰνάχτη
καὶ μ' ἀγωνία ἀπὸ τὸ κατὰστροφμα ἐπετάχτη
ἓνας ποδότης, ποῦ ἀφογκράστη· ἔσκουξε «ἄλλοι!»
καὶ τρελλὸς πέθανε σὲ θάλασσα τρελλή.

ΤΡΙΤΗ ΦΩΝΗ

Τέτοια ποτὲ τὸ σιγανὸ βασιλεῖό μου
ἀπὸ Γῆ σὲ Οὐρανὸ δὲ ράϊσαν λόγια τρόμου·
σὰν ἔκλεισε ἡ πληγή, σκέπαζε τὴν ἡμέρα
μιὰ σκοτεινάγρα σὰν ἀπὸ αἷμα πέρα πέρα.

ΤΕΤΑΡΤΗ ΦΩΝΗ

Μουλλώσαμε γιατί ἔτσι—κ' ἔτσι— τὲς λαλιές
χαλασμοῦ ὀνειράτα μᾶς πῆραν, στὴ φυγὴ
ξατρέχοντάς μας μὲς σὲ ἀνήλιαγες σπηλιές,
μ' ὅλο ποῦ κόλαση γιὰ μᾶς εἶναι ἡ σιγή.

Η ΓΗ. Στοὺς ἀπόκρημνους λόφους τ' ἀγλωσσ' ἄντρα τότε
φωνάξαν «Συμφορά!» καὶ τοὺς ἀπηλογήθη
τ' Οὐρανὸν ὃ θόλος «Συμφορά!» Κ' ἐνῶ σκαλόναν
στὴ στεριά, τ' Ὠκεανοῦ τὰ κύματα ἐμουγκρίζαν
πορφυρᾷ στοὺς ἀνέμους ποῦ τὰ ἐφραγγέλοναν,
καὶ τ' ἀχνὰ ἔβνη τ' ἀγροικοῦσαν, «Συμφορά!»

ΠΡΟΜ. Φωνὲς λαλοῦν μὰ δὲν ἀκούω τὴ φωνὴ ἐκείνη
πῶβαλα ἐγώ. Μητέρα, ἐσὺ καὶ τὰ παιδιὰ σου
ἀναγελάτε αὐτόν, ποῦ δίχως τὴ βουλὴ του,
π' ὅλα ὑπομένει, θά 'χε ἡ παντοδυναμία
τοῦ Δία ἡ ὦμὴ καὶ αὐτὰ μαζί, κ' ἐσὲ ἀφανίσῃ
σὰν τὴν ἀρειὰ κατάρχνια τὴν ξετυλιγμένη
στὸν αὐγινὸν ἄνεμο. Ἐμένα, τὸν Τιτᾶνα,
δὲ γνωρίζετε; Αὐτόν, πῶκαμε περμαχιόνι
τὴν ἀγωνία του ἐνάντια 'ς τὸν ἐχθρό σας π' ὅλα
τ' ἄλλα πατεῖ; Ὡ βραχαγκαλίαστα λειβάδια,
χιονόθρεφτα ποτάμια ποῦ σᾶς βλέπω τώρα
ἀνάμεσ' ἀπὸ ἄχνες παγωμένες κάτω
βαθυά, καὶ στὰ παχύσκια δάση σας μιὰ μέρα

περιδιαβάζοντας μαζί με την Ἀσία
 ἀπὸ τ' ἀγαπημένα μάτια της ρουφούσα
 ζωή· γιατί τὸ πνεῦμα τοῦ μορφῇ σᾶς δίνει
 τὴν ἀκατάδεχτο μ' ἐμὲ δὲ συντυχαίνει ;
 μόνο μ' ἐμὲ, τοῦ ὡς ἑνας τοῦ δαιμονισμένου
 σταματᾷ ἄρματηλάτη, ἐκράτησα τὴ βία
 καὶ τὴν κακοπιστιὰν αὐτοῦ τοῦ βασιλεύει
 πανύψιστος γεμίζοντάς σας τὰ θαλτώδη
 ἀγριώματα καὶ ὅλα τ' ἄφωτα φαρᾶγγια
 πικροαστεναγμούς παραδαρμένων σκλάβων·
 γιατί ἀπόκριση ἀκόμα δὲ μοῦ λέτε ; Ἀδέρφια !

Η ΓΗ. Δὲν κοιτοῦν.

ΠΡΟΜ. Ποιὸς κοιτάει ; γιατί νὰ ξανακούσω
 θὰ ἔθελα ἐκείνη τὴν κατάρρα. Ἄ τί μουρμούρα
 σκιαχερὴ τοῦ ἀνεβαίνει ! μόλις ἤχο μοιάζει·
 καὶ ἀνατριχίλα συγκρούει τὸ κορμί μου
 σὰν ἀπὸ κεραυνό, τοῦ κρέμεται, πρὶν πέση.
 Μίλησε, Πνεῦμα ! ἀπ' τὴν ἀνόργανη φωνή σου
 γνωρίζω μοναχὰ πῶς κατ' ἐμὲ σαλεύεις
 καὶ σ' ἀγαπῶ. Πῶς καταράστηκα ἐγὼ ἐκεῖνον ;

Η ΓΗ. Πῶς ν' ἀκούσης μπορεῖς, ἐσὺ τοῦ δὲ γνωρίζεις
 τὴ λαλιὰ τῶν νεκρῶν ;

ΠΡΟΜ. Ζωντανὸ ἐσ' εἶσαι πνεῦμα·
 σὰν τέτοια μίλειε.

Η ΓΗ. Δὲν τολμῶ τῆς ζωῆς γλῶσσα
 νὰ κρίνω, μὴ ὁ σκληρὸς ἀκούση Βασιλέας
 τ' Οὐρανοῦ καὶ σὲ πλεῖο μαρτυρικὸ τοῦ πόνου
 τροχὸ μὲ μπλέξη καὶ ἀπ' αὐτόν, ὅπου γυρίζω.
 Ἐξυπνος, εἶσαι καὶ καλὸς καὶ ἂν ν' ἀγροικήσουν
 δὲ μποροῦν οἱ θεοὶ τὴ φωνὴ τούτη, ἐσὺ ὅσαι
 κάλλιο παρὰ θεός, σοφὸς κ' ἔσπλαχνος ὄντας.
 Τὴν ἀφογκράσου μὲ τὰ ὅλα σου.

ΠΡΟΜ. Σὰν ἴσκιος
 θαμποί, πυκνὰ καὶ ὀρμητικὰ γοργοδιαβαίνουν
 φοβεροὶ στοχασμοὶ θολὰ μὲς τὸ μυαλό μου·
 λιγεύει μου ἡ καρδιά σὰν ἑνὸς τοῦ σ' ἀγάπη
 ζευγαρώτρα ἐνωθῇ, καὶ ὁμως δὲν εἶναι γλύκα.

Η ΓΗ. Ὁχι, εἶσαι ἀθάνατος καὶ δὲ μπορεῖς ν' ἀκούσης·

ΠΡΟΜ. Μελαγχολικὰ φωνή, τί εἶσαι
λοιπὸν ἐσύ :

140

τὰ τρομερώτατ' αὐτὰ λόγια μελετᾶμε
μὰ νὰ τὰ ποῦμε δὲν κοιτάμε.

ΠΡΟΜ.

Σεβαστή μου

μητέρα, ὅσα ζοῦν ἄλλα καὶ ὑποφέρουν, ὅλα
κάποιαν παρηγοριὰ λαβαίνουν ἀπὸ σένα·
λουλουδία καὶ καρποὺς καὶ καλόμειρους ἤχους
καὶ ἀγάπη, ὅσο καὶ ἂν εἶναι πρόσκαιρη ὅλα τοῦτα
ἄς μὴν τ' ἀπολαβαίνω ἐγώ, μὰ τὰ δικὰ μου
λόγια νὰ μοῦ ἀρνηθῇς, δέομαί σου, μὴ θελήσης.

Η ΓΗ. Θὲ νὰ εἰπωθοῦν. Πρὶν γίνῃ σκόνῃ ἡ Βαβυλῶνα,
ὁ Ζωρόαστρος ὁ Μάγος, πεθαμμένος γυιὸς μου,
ἀπάντησε τ' ὁμοίωμά του περπατῶντας
στὸ περιβόλι· ὁ μόνος ἄνθρωπος ποῦ εἶδε
ὄραμα τέτοιο. Γιατὶ μάθε πῶς ὑπάρχουν
δύο κόσμοι τῆς ζωῆς καὶ τοῦ θανάτου· ὁ ἕνας
αὐτὸς ποῦ βλέπεις, ἀλλ' ὁ ἄλλος εἶναι κάτω
ἀπὸ τὸν τάφο, ἐκεῖ ποῦ κατοικοῦν οἱ ἴσκιοι
τῆς κάθε εἰδῆς ποῦ ζῇ καὶ σκέφτεται ὥς που ὁ χάρος
νὰ τὰ ἐνώσῃ καὶ πλεῖα νὰ μὴν ξαναχωρίσουν·
τὰ ὄνειρατα, οἱ ἐλαφρὲς τοῦ ἀνθρώπου φαντασίες,
ὅλα ὅσα ἡ πίστις πλάθει ἢ λαχταρᾷ ἢ ἀγάπῃ,
σκέδια φριχτά, παράξενα, ὑψηλὰ καὶ ὠραῖα.
Ἐκεῖ· σαι σὺ, σκιά ποῦ σπαράζεις καρφωμένη
μέσα σὲ ὄρη ἀνεμοστρόφυλλους γεμάτα·
ὄλ' οἱ θεοὶ καὶ κόσμων, π' ὄνομα δὲν ἔχουν,
ὅλες οἱ δύνამες ἐκ' εἶναι, τρισεγγάλα
στοιχεῖα μὲ σκῆπτρα, ἥρωες, ἀνθρώποι, ζῶα·
ἐκ' ἢ Δημογοργόνα, φοβερὴ μαυρίλα·
καὶ αὐτὸς ὁ Τύραννος ὁ ὑψιστος σὲ θρόνον
ἀπὸ χρυσάφι φλογερό. Θὲ νὰ προσφέρῃ,
γυιέ μου, ἀπὸ τούτους ἕνας τὴν κατάρρα, π' ὅλοι
θυμοῦνται. Κράξε, ὅπως σοῦ ἀρέσει, τὸ δικό σου
πνεῦμα ἢ ἐκεῖνο τοῦ Δία, τοῦ Ἀδῆ ἢ τοῦ Τυφῶνα·
ἢ ὧτινων θεῶν πλεῖο δυνατῶν ἐβγήκαν,
ὑστερ' ἀπὸ τὸ χαλασμό σου, ὅχ τὴν Κακία
τὴν παγγενῆτρα κ' ἐπατήσαν τὰ παιδιά μου
ξαπλωμένα στὸ χῶμα. Ἐρώτα καὶ αὐτὰ πρέπει
ν' ἀποκριθοῦν· ἔτσι τοῦ Ὑψίστου ἢ τιμωρία
θα χύνεται περνώντας μὲς ἀπ' αἰετοὺς ἴσκιους
σὰν τ' ἀνεμόβροχο ἀπ' τὸ ἔρημο τὸ ἔμπα
παλατιοῦ γκρεμισμένου.

ΠΡΟΜ.

Ἄς μὴν ξαναπεράσῃ,

Μητέρα, ὅ,τι μπορεῖ νᾶναι κακό, τὰ χεῖλη

τὰ δικά μου μήτ' ἄλλου ἅπ' ὅσα καὶ ἂν ὁμοιάζουν
ἔμένα. Φάντασμα τοῦ Δία, σήκω, φάνισον !

ΙΩΝΗ

Τὰ σταυρωμένα μου φτερά τὰ δύο μου μάτια σκέπουν·
τὰ διπλωμένα μου φτερά τὰ δύο μου αὐτιά σφαλίζουν·
μ' ἀνάμεσ' ἅπ' τὴν ἀργυρῇ σκιά τους τὰ μάτια βλέπουν,
τ' αὐτιά μὲς τ' ἀπαλόϋπνα πούπουλα ξεχωρίζουν
μιά εἰδὴ καὶ ἄχους πολλοὺς μαζί·
γιὰ νὰ σὲ βασανίσουν μὲ καινούρια
ἄμποτε νὰ μὴν ἔρχονται μαρτούρια,
ὦ μυριοπληγιασμένε Ἑσὺ,
ποῦ νύχτα μέρα ἐδῶ στὸ πλάγι σου ἔτσι ξαγρυπνᾷμε
κ' ἐσὲ γιὰ χάρη τῆς γλυκειᾶς μας ἀδερφῆς φυλάμε.

ΠΑΝΘΕΙΑ

Τὸν ἦχο βγάνει ὁ ρούφουλας ποῦ μὲς τῇ γῆς οὐρλιάζει,
σεισμὸς φῶτιά βογγομανοῦν καὶ βούναροι σκισμένοι·
ἡ εἰδὴ κ' ἐκείνη, σὰν ὁ ἄχος τρομαχτικιά, φαντάζει
ντυμένη σὲ μαυρειδερινὴ πορφύρα ἀστροφαμμένη.
Στὴ χέρα του τὴ φλεβωτῇ,
γιὰ νὰ στυλώσῃ τὰ περήφανά του
βήματα σὲ κορφὴ βουνοῦ χιονάτου,
σκῆπτρο γλωμόχρυσο κρατεῖ·
δείχνει ἀσπλαγχνος, μ' ἀτάραχος καὶ δυνατὸς προβαίνει,
σὰν ὅποιος κάνει τ' ἄδικο, μ' ἄδικο δὲν παθαίνει.

ΦΑΝΤΑΣΜΑ ΤΟΥ ΔΙΑ. Γιατί μ' ἐσπρῶξαν τοῦ παράξενου αὐτοῦ κόσμου
οἱ κρύφιες δύνამες ἐδῶ σὲ ἀντάρα ἐπάνω
φρυγτὴν, ἔμένα τὸ στοιχεῖο τ' ἄπλερο καὶ ἄδειο ;
Τί λογῆς ἀσυνείθιστ' ἦχοι φτερουγίζουν
ἐπάνω ἀπὸ τὰ χεῖλη μου, ἄλλοι παρὰ ἐκείνη
ἡ φωνὴ ποῦ μ' αὐτὴν ἡ ξέθωρη γενιά μας
συντυχιά στὸ σκατάδι ἀπόκοσμη βαστάει ;
Καὶ σύ, περήφανε πολὺπαθε, ποῖός εἰσαι ;

ΠΡΟΜ. Εἶδωλο τρομερό, καθὼς ἐσ' εἶσαι, πρέπει
νά 'ναι αὐτός, ποῦ 'σαι ὁ ἴσκιος του. Ἐγὼ εἶμαι ὁ ἔχτρος του,
ὁ Τιτᾶνας. Τὰ λόγια ποῦ ν' ἀκούσω θέλω
πές, καὶ ὡς μὴν πλάθῃ σκέψη τ' ἄδειο μίλημά σου.

Η ΓΗ. Ἀκουρμαστήτε ! Καὶ ἀγκαλὰ κ' οἱ ἀντίλαοί σας
πρέπει νά 'ναι βουβοί, σταχτιά βουνά, ρουμάνια
παμπάλαια, στοιχειωμένες βρύσες, σπήλια

προφητικά, ροές νησοκυκλῶτρες, ὅ,τι
νὰ πῆτε ἀκόμα δὲ βολεῖ, μὲ χαρὰ ἀκούστε.

ΦΑΝΤΑΣΜΑ ΤΟΥ ΔΙΑ. Ἐνα πνεῦμα μὲ ἀδράζει καὶ μοῦ κρένει μέσα
ξεσκλῶντας μὲ ὡς ξεσκλάει βροντοσύγγεφο ἢ φλόγα.

ΠΑΝΘΕΙΑ. Πῶς μὲ τῇ δύναμει τῆς κάθε ἀναβλεψιάς του,
κοίτα, ὁ οὐρανὸς μαυρίζει !

ΙΩΝΗ.

Κρένει ! ὦ δός μου σκέπη !

ΠΡΟΜ. Σὲ νοήματα ἐγὼ περήφανα καὶ κρύα,
σ' ἀσάλευτης ἀψηφησιᾶς καὶ σ' ἐχτροπάθειας
αἰτίραχης, σ' ἀπελπισιάς βλέμματα τέτοιας,
ποῦ περγελιέται ἀτὴ της μὲ τὸ χαμογέλιο,
τὴν κατάρα μου βλέπω σ' ὅλ' αὐτὰ γραμμένη
σὰν ἐπάνω σὲ σκέδα· καὶ ὅμως μίλειε. ὦ μίλειε !

ΦΑΝΤΑΣΜΑ

Πονηρέ, σ' ἀψηφῶ ! μ' ἤσυχο νοῦ προσηλωμένος
σὲ προκαλῶ γιὰ τὸ κακό μου, ὅ,τι μπορεῖς, νὰ πράξης·
τύραννε ἀχρεῖε καὶ στῶν θεῶν καὶ τῶν θνητῶν τὸ γένος,
μόνη μὴν ὑπαρξὴ ποτὲ δὲ μέλλεις νὰ ὑποτάξης.

Τὲς πληγές σου λοιπὸν ἄδεις· ἐπάνω μου βροχή,
ἀνάκουστες ἀρρώστιες, ξεφρενιάστρα ταραχή,
καὶ κάμε νὰ μὲ κατατρῶν μ' ἀδιάκοπη ἀλλαγὴ
πότε σιὰ πότε πάχνη, καὶ ἡ δική σου ἄς γίνη ὀργὴ
ἀστροπελέκι, ἀψὺ χαλάζι κ' Ἑριννύων ἀσκέρια
ποῦ νὰ περνοῦν λαβόνοντάς με ἐπάνω στ' ἀγριοκαίρια.

Τὰ κάκιστα, ναί, κάμε. Παντοδύναμος ἐσ' εἶσαι.

Ἐπάνω σ' ὅλα ἐγὼ σοῦ ἔδωσα δύναμη ἐξουσιάστρα,
μόν' ὄχι στὸν ἑαυτό σου καὶ στὴ θέλησή μου. Σβύσε,
μὲ γοργὰ πάθια τοὺς ἀνθρώπους, ἀπ' τὰ αἰθέρια κάστρα.

Τὸ μοχτηρό σου στείλε πνεῦμα μὲς τὰ σκοτεινὰ
τὰ κεφάλια ἐκεινῶν, ποῦ ἐγὼ ἀγαπῶ, νὰ τριγυρνᾷ·
ὅ,τι μαρτύριο πλεῖα σκληρὸ τ' ἄχτι σου σοφιστῇ
σ' ἐμένα ἐπάνω, ἐπάνω στοὺς δικούς μου ἄς σωριαστῇ
Κ' ἐνῶ σ' ἀκοίμητη ἀγωνία τὸ ἀλύγιστο ἀφιερώνω
κεφάλι, πρέπει ἐσὺ νὰ μένης στὸν ψηλὸ σου θρόνο.

Μὰ ὦ ἐσύ, ποῦ ἔσαι ὁ Θεὸς καὶ ὁ Κύριος, ποῦ γεμίζεις
μὲ τὴν ψυχὴ σου τὸν μικρὸ κόσμον καὶ σὲ τρομάρα
καὶ σὲ λατρεῖα γῆϊνα καὶ οὐράνια, ὅλα γονατίζεις,
ὦ ἐχτρέ, π' ὅλα νικᾷς, Ἐσύ, νάχης μου τὴν κατάρα.

Στὰ νύχια, αὐτὴ ἡ κατάρα ἐνὸς ποῦ πάσχει, ἄς σὲ κρατῇ

σὺν αὐπνος ἔλεγχος ἐσένα τὸ βασανιστή,
ὧς ποῦ νὰ γένη τ' Ἄπειρό σε γύρω σου φραγτὸ
ἐντὺμα ἀπὸ φαρμακωμένο ψυχομαχητό,
καὶ ἡ Παντοδυναμία σου, στέμμα καημοῦ, νὰ ζῶνῃ
σὰ φλογιστὸ χρυσάφι τὸ μυαλό σου ποῦ θὰ λυόνῃ.

Σωροὺς γιὰ τοῦτο μου τὸ ἀνάθεμα ἡ ψυχὴ σου ὡς μάση
πρᾶξες κακίης· τότε, θωρῶντας τὸ ἀγαθόν, κολάσου.
ἄπειρα καὶ τὰ δυὸ καθὼς ἀπέραντ' εἶναι ἡ πλάση,
καὶ σύ, καὶ αὕτη, ποῦ ἀτὴ της τυραγνιέται, ἡ μοναξιά σου.
Καὶ ἄν, μπόρεσης ἀτάραχης εἰκόνα σκιαχτερή,
κάθεσαι τώρα, ὅμως ἡ ὥρα ὡς ἔρθ' ἡ ντροπερὴ
ποῦ αὐτὸ ποῦ 'σαι ἀπὸ μέσα, πρέπει νὰ φανερωθῇ.
Καὶ ἀφοῦ ἔνα καὶ ἄλλο κρίμα σου κακὸπίστο σωθῇ
ἄκαρπα, ἐσένα στὸ δειλὸ γκρέμισμ' ὡς κυνηγάῃ
στερνὰ ὁ πομπὴ γι' ἀτέλειωτο καιρὸ, σ' ἄπατα χάη.

Σημ. τοῦ ἐκδ. Ἡ μετάφραση ἐγράφηκε κατὰ τὸ 1896. Οἱ στίχοι ποῦ
ἀκολουθοῦν εὐρέθησαν σ' ἓνα ἄλλο πρόχειρο τετράδιο :

(ΠΡΟΜ.) Ἦταν, γόνισσα, αὐτὰ τὰ λόγια μου ;

(Η ΓΗ) Αὐτὰ ἦταν.

(ΠΡΟΜ.) Μετανιώνω· τὰ λόγια μάταια τρέχουν· εἶναι
Τυφλὸς γιὰ λίγο ὁ πόνος, ἔτσι καὶ ὁ δικός μου.
Ἐγὼ πρᾶμμα ποῦ ζῇ δὲ θέλω νὰ πονέσῃ.

(Η ΓΗ)

Ἐμελλε, ὦ συμφορὰ μου, ὦ συμφορὰ !
Ὁ Δίας νὰ σὲ νικήσῃ μιὰ φορὰ·
Κλάψτε, Στεριά, Θάλασσα, οὐρλιάστε δυνατά,
Σχιστὴ ἡ καρδιὰ τῆς Γῆς θὲ νὰ σᾶς ἀπαντᾷ.
Πνεύματα οὐρλιάστε ζωντανῶν καὶ πεθαμένων
Γι' αὐτόν, σκέπη καὶ ἀγκοῦμπι σας, πεσμένον, νικημένον.

(ΠΡΩΤΟΣ ΑΝΤΙΑΛΛΟΣ)

Πεσμένον, νικημένον !

(ΔΕΥΤΕΡΟΣ ΑΝΤΙΑΛΛΟΣ)

Νικημένον !

(ΙΩΝΗ)

Μὴ φοβηθῆς : περαστικὸ εἶναι κάποιον σπάσμα,
Εἶναι ὁ Τιτᾶνας ἀκατάβατος στὴ μάχη.
Μὰ κοῖτα ἐκεῖ ποῦ μέσα ἀπ' τὸ γαλάζιο χάσμα
Σ' ἐκείνη τῇ διχαλωτῇ χιονάτῃ ράχῃ
Πατώντας στὸν κατεβατὸ ψηλάθε ἀγέρα
Μὲ χρυσοπόδετα ποδάρια, ποῦ ἀποκάτου
Ἀπὸ πούπουλα φλέγουν πορφυροῦ χρωμάτου,
Μὲ λάμψη ἐλεφαντόδοντου αἱματοροδάτου
Μιὰ εἰδὴ τώρα ἔρχετ' ἐδῶ πέρα
Καὶ ψηλὰ στὸ ἴσιο χέρι δεκανίκι ἀσκόνει
Ποῦ ζευγάρι φιδιῶν ὁλόγυρα τὸ ζώνει.

(ΠΑΝ.) Κήρυκας κοσμογυριστής, ὁ Ἑρμῆς, τοῦ Δία.

(ΙΩΝΗ)

Καὶ αὐτὲς ποιῆς εἶναι πῶχουν γιὰ πλεξίδες φίδια
Καὶ σιδερόφτερες τὸν ἄνεμο σκαλόνουν,
Π' ὁ Θεὸς κάτω τὲς κρατεῖ μ' ὀργῆς μισεῖδια
Καὶ πίσω σὰν ἄχνοι καπνίζοντας φουσκόνουν
Μ' ἀνήκουστες κλαγγές, ἀσέρι δίχως ἄκρη ;—

(ΠΑΝΘΕΙΑ)

Φουρτουνόπατες κυνηγάρικοι τοῦ Δία,
Ποῦ ἐκεῖνος τοὺς μπουκνώνει μ' αἶμα καὶ μὲ δάκρυ,
Σὰ σὲ ἀμάξι ἀπὸ θειαφοσύγνεφο μὲ βία
Σπώντας ξετερμονιάζει τ' Οὐρανοῦ τὰ μάκρη.

(ΙΩΝΗ)

Ἀπ' τῶν νεκρῶν τῶν ἄσαρκων τῇ χώρᾳ
Καινούργιους πόνοὺς νὰ χορτάσουν τώρα
Φέρνουν ἐδῶ τέτοια αἱμοδόρα ;

(ΠΑΝ.) Ὅχι περήφανος, ἀτάραχος σὰν πάντα
Δεῖχνει ὁ Τιτᾶνας.

(ΠΡΩΤΗ ΕΡΙΝΝΥΑ)

Χά! Ζωῖλας μοῦ ἐμυρίστη !

(ΔΕΥΤΕΡΗ ΕΡ.) Μὲς τὰ μάτια του μόνο ἄσε με νὰ κοιτάξω !

(ΤΡΙΤΗ ΕΡΙΝΝ.) Ἡ ἀπαντοχὴ τοῦ παθιασμοῦ του μοῦ μυρίζει

Σὰν ὕστερ' ἀπὸ μάχη ἕνας σωρὸς κουφάρια

Σ' ὄρνιο θανάτου.

(ΠΡΩΤΗ ΕΡΙΝΝΥΑ)

Ἀποκοτᾶς ν' ἀργοπορήσης,

Κήρυκα ! Σκύλοι ἑσείς τῆς Κόλασης, χαρήτε :
Τί σᾶς λέει ἂν ταγὴ μᾶς δώσῃ ὁ υἱὸς τῆς Μαίας
Καὶ ξεφάντωμα τώρα γλήγορα—ποῦ τότε
Καιρὸν πολὺν θ' ἀρέσῃ τοῦ Παντοδυνάμου ;

(ΕΡΜΗΣ) Πίσω στοὺς σιδερένιους πύργους σας καὶ τρίχτε
Σιμὰ σὲ ποταμοὺς ἀπὸ αἷμα καὶ ἀπὸ κλᾶμα
Τὰ νηστικά σας δόντια Σήκω, Γηρυνόνα,
Γοργόνα, Χίμαιρα καὶ σὺ Σφίγγα, δαιμόνιο
Πονηρότερο ἀπ' ὅλα ποῦ φαρμακωμένο
Κρασί τῶν Οὐρανῶν ἐκέρασες τῆς Θήβας,
Τὴν ἀφύσικη ἀγίπη, τὴν πλειὸ ἀφύσικη ἔχτρα·
Αὐτοὶ τὸ ἔργο σας θὰ κάμουν.

(ΠΡΩΤΗ ΕΡΙΝΝΥΑ) Σπλάχνος ! σπλάχνος !
Μὲ τὴν ὄρεξιν ἐμεῖς πεθαίνουμε· μὰ πίσω
Μὴ στείλῃς μας !

(ΕΡΜΗΣ) Λοιπὸν λουφάχτε μαζωμένες.—
Φοβερά Παθιασμένη, ἀθέλητα σὲ σένα,
Τέλει ἄθελά μου ἔρχομ' ἐγώ, κάτω σπρωγμένος
Ἀπ' τοῦ τρανοῦ Πατέρα τὴ βουλή, νὰ φέρω
Μιᾶς νέας ἐγδίκησης ἀπόφαση σὲ τέλος.
Ῥιμένα ! σὲ λυπιοῦμαι καὶ μισιοῦμαι ὁ ἴδιος
Ποῦ ἄλλο δὲν ἤμπορῶ περσότερο νὰ κάμω·
Ἀλήθεια ἀπ' τὴ θωριά σου γέροντας, γιὰ ὅλη
Μιὰν ἐποχή, κόλαση φαίνονται τὰ οὐράνια,
Ἔτσι νύχτα καὶ μέρα ἢ φυραμένη σου ὄψη
Μὲ κυνηγάει μὲ χαμογέλιο ποῦ ἀποκαίρει.
Ἐσὺ σοφὸς καὶ σταθερὸς καὶ ἀγαθὸς εἰσαι,
Ἀλλὰ τοῦ κάκου ἀκόμα γιὰ πολὺ σ' ἀμάχη
Στὸν Παντοδύναμον ἐνάντια θὰ στεκόσουν·
Καθὼς ἐδείξαν γιὰ πολὺν καιρὸ καὶ ἀκόμα
Πρέπει νὰ δεῖξουν γιὰ πολὺν καιρὸν ἐκεῖνα
Τὰ λαμπρὰ φῶτα, ποῦ μετροῦν καὶ ξεχωρίζουν
Τ' ἀποσταμένα χρόνια ποῦ δὲν εἶναι τρόπος
Κανεῖς νὰ τὰ ξεφύγῃ. Τώρα ἴσα ἴσα
Μὲ παράξενη δύναμη ἀφάνταστων πόνων
Στέκει ὁ Βασανιστὴς σου καὶ ἀρματόνει ἐκεῖνες
Τὲς πόρρες, ποῦ ἀργὰ σχεδιάζουν ἀγωνίες
Στὴν Κόλαση, καὶ αὐτὲς παραγγολή μου εἶναι
Νὰ ὀδηγήσω ἐδωπέρα ἢ κι' ὅποι' ἄλλα δαιμόνια
Πλειὸ πονηρά, πλειὸ μιγερά, πλειὸ ἄγρι' ἀκόμα
Τὴν ἄβυσσο γεμίζουν καὶ νὰ μὴ τοὺς φέρω
Στὸ ἔργο τοὺς ἐμπόδιο. Ἀχ ὅχι, ἂς μὴν εἶν' ἔτσι !
Ἐσὺ κι' ἄλλος κανεῖς, ἀπ' ὅσα ζοῦν, γνωρίζεις
Μυστικὸ ποῦ τ' ἀπλόχωρου Οὐρανοῦ τὸ σκῆπτρο

Μπορεῖ νὰ δώσῃ ἄλλοῦ· τὸν Ὑψιστο αὐτὸ καίει·
 Μὲ λόγια ντύσε αὐτὸ καὶ στεῖλ' το ν' ἀγκαλιάσῃ
 Τὸ θρόνο του μεσίτης. Τὴν ψυχὴ σου σκίψῃ
 Σὲ προσευκὴ καὶ σὰν προσκυνητῆς σὲ κάποιο
 Λαμπρότατο ναὸ τῆ θέλησὶ σου κάμῃ
 Νὰ γονατίσῃ στὴν περήφανη καρδιά σου·
 Γιατὶ ἡ γλυκὴ ὑποταγὴ κ' οἱ ἀγαθοέργειες
 Τὴν καρδιά νὰ ἡμερώσουν ἡμποροῦν ἀκόμα
 Καὶ τοῦ πλειὸ δυνατοῦ καὶ ἀράθυμου.

(ΠΡΟΜ.)

Τὰ φρένα

Τῶν κακῶν τὸ ἀγαθὸ στὴ φύση τοὺς ἀλλάζουν.
 Ὅ,τι ἔχει ἔδωσα ἐγώ· καὶ αὐτὸς μ' ἄλυσόδενει
 Γι' ἀνταμοιβὴ χρόνια, ἐποχές, νύχτα καὶ μέρα
 Ἐδῶ, κἂν ἥλιος τὸ πετσί μου σκάει φρυμμένο,
 Κἂν τὴ νύχτα, σὺ φῶς τοῦ φεγγαριοῦ, τὸ χιόνι
 Τὸ κρυσταλλόφτερο κολλάει μὲς τὰ μαλλιά μου...

ΟΥΕΡΓΙΛΙΟΥ ΑΙΝΕΙΑΔΑ

ΒΙΒΛΙΟ ΠΡΩΤΟ (*)

Ἐγὼ ποῦ πρὶν μὲ τρυφερὴ φλογέρα ἐτραγουδοῦσα
Καὶ ἀπὸ τὰ δάση βγαίνοντας τὰ πρόσκερα χωράφια
Στένεψα καὶ ἔς ἀχόρταγον ζευγὰ βουλὲς νὰ στρέξουν,
Ἐργὸ ἀρεστὸ στοὺς γεωργούς, τ' ἀσπλαχνοῦ τ' Ἀρη τώρα

- Τ' ἄρματα καὶ τὸν ἥρωα ψάλλω, ποῦ, ὡς τὸ ἔχε ἡ Μοῖρα,
Ἀπὸ τῆς Τροίας φεύγοντας τῇ γῇ, ἔς τὴν Ἰταλία
Ἦ τοῦ Λαβίνιου τοὺς γιालοὺς πρωτόρθε, ἀφ' οὗ ἀπὸ θεῖα
Συνέργει· αὐτὸς παράδειρε πολὺ στεριᾶς πελάγου,
5 Για τὴν ἀκοίμητην ὀργὴ τῆς θυμωμένης Ἥρας,
Καὶ ἀφ' οὗ πολλὰ ἔς τὸν πόλεμον ὑπόφερε, ὥς νὰ χτίσῃ
Τὴ χώρα καὶ ἔς τὸ Λάτιο νὰ φέρῃ τοὺς θεοὺς του·
Ὅθε κρατοῦν οἱ Ἀλβανοὶ πατέρες, τῶν Λατίνων
Τὸ γένος, τὰ τειχόκαστρα τῆς δοξασμένης Ρώμης.
10 Μοῦσα, σ' ἐμὲ τὲς ἀφορμὲς μελέτησε, γιὰ τίνος
Θελήματος ἀψήφημα, γιὰ ποῖο δικό της ἄχτι
Ἀνάγκασ' ἡ βασίλισσα τῶν ἀθανάτων ἄντρα
Περίσσια θεοφοβούμενον τόσο νὰ πάθῃ, τόσο
Νὰ παραδεῖρῃ ; Τέτοια ὀργὴ χωράει στὰ οὐράνια σπλάχνα ;
15 Ἦταν μιὰ χώρα παλαιά, ποῦ Τύριοι τὴν οἰκίσαν,
Ἦ τὴν Ἰταλί' ἀντίκρυ, ἐμπρὸς ἔς τὸ Θύμβριο στόμα πέρα,
Ἦ Καρχηδόνα πᾶμπλουτη σὲ δύνამες καὶ ἔργα
Πολεμικὰ δεινότατη, ποῦ ἀγάπα, ὡς λέν, ἡ Ἥρα
Μοναδικὰ παρ' ἄλλῃ γῇ, κάλλιο ἀπ' τὴν ἴδια Σάμο·
20 Ἐκεῖ ἔχε ἀμάξι, ἄρματα ἐκεῖ ἔς αὐτὴν τὴ βασιλεία
Νὰ δώσῃ ἐπάνω ἔς τοὺς λαοὺς, ἃ θὰ ἐσυγχώρειε κἄπως
Ἦ μοῖρα, ἐπάσκιζε ἡ θεὰ κ' ἐφρόντιζε ἀπὸ τότε.—

ΠΑΡΑΛΛΑΓΕΣ

- Στίχ. 5. Γιὰ τὸν ἀκοίμητο θυμὸ τῆς ὀργισμένης Ἥρας
Γιὰ τ' ἄχτι τὸ μνησίκακο τῆς δ. Ἦ.
Στίχ. 9. Τὸ γένος, τὰ θεώρατα τειχόκαστρα τῆς Ρώμης.
Στίχ. 1-9. Τ' ἄρματα καὶ τὸν ἄντρα ὕμνῳ ποῦ πρόσφυγας πρωτόρθε
Γραφτὸς ἀπ' τ' ἀκροθάλασσα τῆς Τροίας στὴν Ἰταλία
Καὶ τοῦ Λαβίνιου τοὺς γιालοὺς, σὺν ἀπὸ θεῖα συνέργεια,
Γιὰ τὴν ὀργὴ ποῦ δὲν ξεχνᾷ τῆς ἀγριωμένης Ἥρας.
Στεριᾶς πελάου παράδειρε πολὺ καὶ στοὺς πολέμους
Πολλὰ ἔπαθε ὅσο πῶχτισε τὴ χώρα καὶ στὸ Λάτιο
Τοὺς θεοὺς πῆγε, ὅθε οἱ Ἀλβανοὶ πατέρες, τῶν Λατίνων
Τὸ γένος, τὰ τειχόκαστρα τῆς δοξασμένης Ρώμης.
Στίχ. 13. Ἐξοχα θεοφοβούμενον.
Στίχ. 14. Περβλ. Ὅμ. Τλ. Θ. 461. Ἦρη δ' οὐκ
ἔχαδε στήθος χόλον.

(*) ΣΗΜ. ΤΟΥ ΕΚΔ. Στίχ. 1-164. Ἀπόσπασμα ἀκατάργαστο.

- Ἄλλ' ἄκουσ' ὅτι γενεὰ θάβῃ ἀπὸ Τρώων αἶμα
 Τὰ Τύρια κάστρα ἕναν καιρὸ νὰ ρίξῃ, θάρρη ἐκεῖθε
 25 Λαὸς μεγαλοκράτορας τρανὸς γιὰ τοὺς πολέμους
 Ποῦ θάφανισῃ—ἔτσι ἔκλωσαν οἱ Μοῖρες—τὴ Λιβύα.
 Αὐτὸ τὴν κόρη ἐφόβιζε τοῦ Κρόνου κ' ἐθυμότουν
 Πῶς γιὰ τ' ἀγαπημένο της Ἄργος ἔς τὴν Τροία πρώτῃ
 Πρὶν πολεμοῦσε—οὐτ' εἶχε βγοῦν ἀκόμ' ἀπ' τὴν ψυχὴ της
 30 Τῆς ὀργητᾶς της οἱ ἀφορμὲς μὴδὲ οἱ σκληρές της πίκρες·
 Στὸ θεῖο νοῦ της φυλαχτὴ τοῦ Πάρη μὲν' ἦ κρίσις,
 Τῆς καταφρονεμένης της εἰδῆς ἡ ἀτιμία,
 Κ' ἡ μισητὴ γενιὰ καὶ πῶς τιμήθηκε κλεμμένος
 Ὁ Γανυμήδης—ἄναψε γι' αὐτὰ κ' ἐκράταε πέρα
 35 Τοὺς Τρῶες ἀπ' τὸ Λάτιο, ποῦ παραδέργαν ἔς ὅλο
 Τὸ πέλαγ' ὅσοι ἀπ' τὴν ὀργὴ τῶν Δαναῶν γλυτῶσαν
 Κ' ἀπ' τὸν ἀνήμερο Ἀχιλλεΐα· κ' αὐτοὶ πλανιῶνταν ἔς ὅλες
 Πολυχρονῆς τὲς θάλασσεσ φερμένοι ἀπὸ τὲς Μοῖρες.
 Τόσα ἐχρευστῆκαν νὰ φτειαστῇ τὸ ἔθνος τῶν Ρωμαίων.
 40 Μόλις ἀπὸ κατάγναντα τῆς γῆς τῆς Σικελίας
 Πρόσαρτοι ἀνοῖγαν κ' ἄσκοναν τῆς ἄρμης τὴν ἀφρίλα
 Μὲ τὰ χαλκωματένια τοὺς καράβια κ' εἶπ' ἡ Ἥρα
 Μόνη, μ' ἀγιάτρευτὴ πληγὴ ἔς τὸν κόρφο. «Νικημένη
 Ν' ἀφῆσω ἐγ' ὅ,τι σκόπευα καὶ ἀπὸ τὴν Ἰταλία
 45 Τὸ βασιλεῖα τῶν Τευκρῶν νὰ μὴ μπορῶ νὰ διώξω ;
 Τ' ἀρνιέται ἡ Μοῖρα· ναί ! μὰ πῶς νὰ κάψῃ τῶν Ἀργείων
 Τὸ στόλο ἡμπόρεσε ἡ Ἀθηνᾶ βουλιάζοντας τοὺς μόνο
 Γιὰ τ' Οὐλιάδῃ Αἴαντα τὸ κρίμα καὶ τὴ λύσσα ;
 Ἡ ἴδια ποτὶ τὰ σύγνεφα τὴ γλήγορῃ τοῦ Δία
 50 Ρίχνοντας φλόγα ἐξέκαμε τὰ πλοῖα καὶ μ' ἀνέμους
 Τὰ πέλαγ' ἀνακάτωσε καὶ αὐτὸν ποῦ ἀπ' τὸ σκισμένο
 Στήθος του ἀνάδινε φωτιές, ἔς τὸ σίφουνα τὸν πῆρε
 Ψηλὰ καὶ ἔς ἕνα μυτερὸ τὸν κάρφωσε κοτρῶνι.
 Κ' ἐγὼ προβαίνω τῶν θεῶν βασίλισσα τοῦ Δία
 55 Μαζὶ γυναικα κ' ἀδερφῇ καὶ μ' ἕνα γένος μόνο
 Μάχομαι τόσα χρόνια ! Ποιὸς τῆς Ἥρας τὴ θεότη
 Πλεῖα θὰ λατρέψῃ ἢ ἔς τοὺς βωμοὺς τιμὲς θὰ δώσ' ἱκέτης ;
 Τέτοια κλωθόστριψε ἡ θεὰ ἔς τὸ φλογισμένο στήθος
 Μόνη καὶ ἔς τῶν ἀνεμορπῶν ἐπῆγε τὴν πατρίδα,
 60 Σὲ τόπους ποῦ νοτιᾶς παντοῦ μανίζαν, ἔς τὴν Αἰολία.
 Ὁ βασιλεὺς Αἰόλος σὲ μιὰ σπηλιὰ μεγάλῃ
 Κεῖ τοὺς ἀνέμους μ' ἐξουσιὰ βαρένει, ποῦ παλεύουν,
 Καὶ τὲς φοροῦντες ποῦ βροντοῦν καὶ τοὺς ἀλυσσοδένει
 Καὶ φυλακίζει τοὺς καὶ αὐτοὶ ἔς τὰ κλείσματά τοὺς γύρου
 65 Μὲ τρανὸ βόγγο τοῦ βουνοῦ βουῖζουν βαργομῶντας.
 Σὲ πύργ' ὁ Αἰόλος καθιστὸς ψηλὸ κρατεῖ τὰ σκήπτρα
 Καὶ μυλακόνει τὲς ψυχὰς καὶ τὲς ὀργὰς πρᾶταίνει.
 Ἄν δὲν τὸ ἔκανε στεριὰς καὶ θάλασσεσ θάρπάζαν

- Και τὸ βαθὺ στερέωμα κι' ἀλήθεια θὰ τὰ σέρναν
70 Μὲ τοὺς ἀέριδες γοργά, μονὲ μ' αὐτὸν τὸ φόβο
Σέ μαῦρα ὁ παντοδύναμος τοὺς ἔκρινε πατέρας
Σπήλια καὶ ἀπάνου τοὺς ψηλῶν βουνῶν ἐσώριασ' ὄγκο
Καὶ βασιλιὰ τοὺς ἔδωκε, ποῦ μ' ὠρισμένο νόμο
Νὰ ξέρη, σάμπως διαταχτῇ, νὰ χαλινώσῃ ἀνέμους
75 Ἦ ν' ἀπολύσῃ. Τοῦτον τὸτ' ἰκέτεψ' ἔτο' ἡ Ἥρα·
«Αἴολε (ὅτι τῶν θεῶν 'ς ἐσέ' δῶκε ὁ πατέρας
Καὶ τῶν ἀνθρώπων βασιλιᾶς τὸ κῦμα νὰ ἡμερόνης
Καὶ νὰ φουσκόνῃς μ' ἄνεμο) τοὺς νικημένους φέρνει
Πενάτες καὶ τὸ Ἴλιο στὴν Ἰταλία γένος
80 Ἐχρὸ μου, ποῦ 'ς τῶν Τυρρηνῶν τῇ θάλασσ' ὁρμενίζει.
Δὸς τῶν ἀνέμων δύναμη, βούλιαξε, θάψ' τὰ πλοῖα
Ἦ χάρισ' τοὺς καὶ σκόρπισε τὰ λείψανα 'ς τὸν πάτο.
Ἐφτὰ κ' ἔφτὰ μὲ διαλεχτὸ κορμὶ ποτάζω νύμφες·
Τῇ Δηϊόπει', ἀπὸ εἰδῆ τὴν ὁμορφητέρεή τους
85 Σὲ γάμο ἀδιάλυτον ἐγὼ θὰ δέσω, γιὰ δική σου
Θὰ σ' τὴν χαρίσω, πάντοτε νὰ ζῇ μ' ἐσὲ γιὰ τούτῃ
Τῇ χάρῃ κι' ὁμορφῶν παιδιῶν πατέρα νὰ σὲ κάμῃ.»
Ἦ Αἴολος ἀπάντησε· «Βασίλισσα, δικό σου
Ἔργο νὰ βρῇς τί θὰ ζητᾷς, δικό μου χρέος εἶναι
90 Θελήματα νὰ δέχωμαι· σὺ τὸ βασίλειο τοῦτο,
Ἦ ὅποιο καὶ ἂν εἶναι, τοῦ Διὸς τῇ χάρῃ, σὺ τὰ σκῆπτρα
Μοῦ προδοδᾷς, σὺ δίνεις μου 'ς τοὺς θεῖους ν' ἀκκουμπάω
Δείπνους καὶ κάνεις με τρανὸν 'ς ἀνεμορπῆς καὶ μπόρες.»
Αὐτὰ πε καὶ μ' ἀνάποδῃ τὴν τρίαίνα τὸ κούρῃο
95 Βουνὸ βαρεὶ κατάρραχα κ' οἱ ἀνέμοι, σὰν ἀσκέρι,
Σιφούνι' ἀπ' τ' ἄνοιγμα χουμοῦν 'ς τῇ γῇ φουσμανῶντας·
Ἦ Στὸ πέλα' ὁρμοῦν, τὰ τρισβάθα τοῦ ἀνακατόνουν ὅλα
Ἦ Νότος, ὁ Εὐρος καὶ ὁ συχνὸς 'ς ἀνεμοζάλες λίβας,
Καὶ κύματα θεώρατα κυλοῦν κατὰ τὲς ξέρες.
100 Θρηῖνος ἀντρῶν καὶ σφούριγμα ξαρτιῶν ἀκολουθαίει.
Ξάφνου τὰ σύγνεφα οὐρανὸ καὶ μέρ' ἀπὸ τῇ βλέψῃ
Τῶν Τρώων κρύβουν, τὸ γιὰλὸ πλακόνει μαύρη νύχτα.
Βροντοῦν οἱ πόλοι, μὲ συχνὲς φωτιᾶς ἀστράφτει ὁ αἰθέρας
Καὶ θάνατ' ὅλ' ἀφεύγατον 'ς τοὺς ἄντρες φοβερίζουν.
105 Λυοῦνται μὲ μιάς τὰ ἥπατα τοῦ Αἰνεῖ' ἀπὸ τὸ ρίγος·
Βογγάει καὶ 'ς τ' ἄστρ' ἀπλόνοντας τὲς δυὸ παλάμες τέτοια
Φωνάζει· «Ἦ τρεῖς καὶ τέσσερες φορὲς μακαρισμένοι
Ἦσ' ἡῦραν θάνατο μπροστὰ 'ς τὰ μάτια τῶν γονέων
Κάτου ἀπ' τῆς Τροίας τὰ ψηλὰ τειχιὰ! Νὰ μὴ μπορέσω
110 Νὰ πέσω ἐγὼ 'ς τοῦ Ἰλίου τοὺς κάμπους καὶ νὰ χύσω
Τὸ αἷμα μου ἀπὸ χέρι σου, κεῖ ποῦ ἀπ' τ' Αἰακίδῃ
Τῇ σαγιτιαν ὁ Ἐχτορας ὁ τρομερὸς ξαπλώθη,
Τυδεΐδῃ, ὦ δυνατώτατε 'ς τὸ ἔθνος τῶν Ἀργείων,
Κι' ὁ Σαρπηδόνας ὁ τρανός, κεῖ ποῦ ὁ Σιμόεις τόσα
115 Σκουτάρι' ἀρπάζοντας ἀντρῶν καὶ περικεφαλαῖες

Στίχ. 115. Πρβλ. Ὀμ. Ἰλ. Μ. 21-23.

- Καὶ τ' ἀντρειωμένα τους κορμιὰ 'ς τὰ ρέμματα κυλάει !
 Αὐτὰ 'λεε μὲ παράπονο καὶ τὸ παννὶ τοῦ δέρνει
 Ἐνάντια μπόρ' ἀπ' τὸ Βοριᾶ σφουρίζοντας κι' ὥς τ' ἄστρα
 Τὸ κύμ' ἀσκόνει· τὰ κουπιὰ σποῦν γέρνει τότ' ἡ πλώρη
 120 Καὶ 'ς τὸ γιאלὸ τὸ πλάϊ βουτᾶ· βουνὸ νεροῦ πλακόνει
 Σωρὸς καὶ ἀπάνου τους σκορπᾶ· 'ς τὴν ἄκρη τοῦ κυμάτου
 Κρέμονται, ἀνοίγ' ἡ θάλασσα καὶ δείχνει τους τὸν πάτο·
 Μὲς τὰ νερὰ τὸ χόχλασμα τὸ βοῦρκο ἀνακατόνει.
 Τρία καράβι' ἀρπάζοντας στρήφει ὁ Νοτιάς 'ς τὲς πέτρες,
 125 Ποῦ οἱ Ἱταλοὶ λέγουν τες βωμούς, καὶ φοβερὴ 'ναι ξέρα
 Στὴν κορυφὴ τῆς θάλασσας κρυμμένη μὲς τὸ κύμα·
 Κι' ὁ Εὐρὸς τρί' ἀπ' τὰ ψηλὰ νερὰ 'ς τὲς σύρτες σπρώχνει
 Καὶ 'ς τ' ἄβαθα, τσακίζει τα (λυπητερὴ θεωρία)
 'Σ τὲς ρῆχες καὶ κουλουμιαστὰ τὰ περιζώνει μ' ἄμμο.
 130 Ἐνα ποῦ οἱ Λύκιοι ἀρμένιζαν μὲ τὸν πιστὸν Ὀρόντη
 Ἐμπρὸς 'ς τὰ μάτια τουτουνοῦ τὸ πέλαγο 'ς τὴν πλώρη
 Πελώριο δέρνει το ἄνουθε· ξετιναγμένος γέρνει
 Πίκουπα ὁ ναύκληρος μ' ἐμπρὸς τὴν κεφαλὴ, μὰ ἐκεῖνο
 'Σ τὸν ἴδιον τόπο τρεῖς φορὲς τὸ ρέμμα τὸ γυρίζει
 135 Στριφτὰ καὶ χάφτει το γοργή 'ς τὸ πέλαγο ἡ ρουφήχτρα.
 Φαίνονται ἀριά μὲς τὸν πλατὺ βυθὸ κολυμπιστάδες,
 Ἄρματ' ἀντρῶν, σανίδια πλὲν καὶ τρωϊκὸ λογάρι
 Πάει ! τοῦ Ἰλιονέα τὸ γερὸ καράβι καὶ τοῦ ἀντρείου
 Ἀχάτη, αὐτὸ ποῦ ἀρμένιζεν ὁ Ἀθανας, κ' ἐκεῖνο
 140 Τοῦ Ἀλήτη τοῦ πολύχρονου τὰ ἐνίκησε ἡ φουρτοῦνα.
 Ἀπ' τὲς σκανταλισμένες τους κλείδωσες δέχοντ' ὅλα
 Τὸ ἔχτρικὸ ρέμμα χάσκοντας ἀπὸ τὲς χαρμαμάδες.
 Ὡστόσο ν' ἀναδέβεται μὲ βόγγο μέγα ὁ πάτος
 Καὶ νὰ ξεσπᾶ ἡ χειμωνιά καὶ ἀπ' τ' ἀκωλά τους βύθη
 145 Ν' ἀνηφοροῦν τ' ἀκίνητα νερὰ, βαρυναισθημένος
 Ὁ Ποσειδῶνας ἔννοιωσε καὶ 'ς τὸ γιאלὸ κυττώντας
 Ἐβγαλε ἀπάνου ἀπ' τὸν ἀφρὸ τὸ γαληνὸ κεφάλι·
 Σκόρπιον παντοῦ 'ς τὰ πέλαγα τὸ στόλο εἶδε τοῦ Αἰνεῖα,
 Ζάλη καὶ οὐράνιος χαλασμός τοὺς Τρῶες νὰ πλακόνῃ.
 150 Καὶ τοῦ ἀδερφοῦ δὲν ξέφυγαν δόλοι κι' ὀργὲς τῆς Ἥρας.
 Τὸν Εὐρὸ καὶ τὸ Ζέφυρο κράζει κι' αὐτὰ τοὺς λέει·
 « Ἐχετε τόσα θάρρητα 'ς τὸ γένος τὸ δικό σας ;
 Καὶ ἀποκοτᾶτε οὐρανό, γῆς ἀθελήτά μου, ἀνέμοι,
 Νὰ σμίξετε σηκόνοντας τόσο μεγάλους ὄγκους ;
 155 Θὰ σᾶς — μὰ κάλλιο τὰ νερὰ νὰ στρώσω τ' ἀφρισμένα·
 Στερνὰ μ' ἀνήκουστη ποινὴ τὸ κρῖμα θὰ πλερῶστε,
 Γλήγωρα φύγετε καὶ αὐτὰ τοῦ βασιλιᾶ σας πέστε·
 Μέν' ἀπ' τὴν Τύχη, ὅχι ἐκείνου τῆς θάλασσας ἐδόθη
 Ἡ βασιλεία κ' ἡ φοβερὴ τρίαίνα· μεγάλους βράχους
 160 Κατέχει αὐτός, τὰ σπίτια σας, Εὐρε, 'ς αὐτὰ ἄς καυχίεται
 Ὁ Αἴολος τὰ μέγαρά καὶ μέσα 'ς τῶν ἀνέμων
 Τὲς σφαλισμένες φυλακὰς ἄς εἶναι βασιλέας. »
 Ἔτο' εἶπε καὶ ἀπ' τὸ λόγο του πλιὸ γλήγωρα εἰρηνεύει

- Τὰ φουσκωμένα πέλαγα, διώχνει τὰ μαζωμένα
 165 Σύγνεφα ξαναφέρνοντας τὸν ἥλιο· ἡ Κυμοθόη
 Ἀντάμα μὲ τὸν Τρίτωνα μὲ κόπο τὰ καράβια
 Ἀπὸ τὲς ξέρες ξεκολλοῦν τὲς μυτερές· σηκώνει
 Ὁ ἴδιος μὲ τὴν τρίαίνα τὲς τριςμεγάλες σύρτες
 Καὶ ἀνοίγει τες πραένοντας τὸ πέλαο καὶ γλυστράει
 170 Μὲ τοὺς ἀνάλαφρους τροχοὺς ᾗ τὴν ἄκρη τῶν κυμάτων.
 Καὶ ὥς σὲ λαοῦ πλῆθος πολὺ, σὰν ἡ ἀνταρσία ξανάψη
 Καὶ ᾗ τὲς ψυχὲς ἡ πρόστιχη φρενιάση δπλαγωγία,
 Πέτρες, δαυλιὰ πετοῦν κ' ἡ ὀργὴ τάρματα κιόλας βρίσκει,
 Τότε ἂν ἐμπρὸς τοὺς ἄντρα ἰδοῦν ἄξιον καὶ τιμημένον
 175 Σιγοῦν καὶ στέκονται μ' αὐτιά προσεχτικά κ' ἐκεῖνος
 Τὸ νοῦ μιλῶντας κυβερνᾷ καὶ τὲς καρδιὲς γλυκαίνει :
 Ἔτσι ἔπεσε ὅλη μονομιᾶς κ' ἡ ἀντάρα τοῦ πελάγου
 Ἀφ' οὗ ὁ γονιὸς προβάλλοντας ἐτήραξε κ' ἐβγήκε
 Μὲς τὸν ξεσκέπαστο οὐρανὸ καὶ τ' ἄλογα ὀδηγῶντας
 180 Πιεῖ, ἀπολνῶντας τὰ λουριά, ᾗ τὰσπέδιστό του ἀμάξι.
 Παίρνοντας δρόμο βιαστικά κατὰκοποι οἱ Αἰνειάδες
 Ζητοῦν στὰ πλιὸ σιμωτινὰ νὰ φτάσουν ἀκρογιαλία
 Καὶ πλώρη κατὰ τὲς στεριὲς ἐβάλαν τῆς Λιεύας.
 Εἶναι ἓνας τόπος ξέχωρα πολὺ· λιμάνει φτιάνει
 185 Τὲς ἄκρες του ἀντικρύζοντας ὅπου σπᾷ κάθε κύμα
 Ἀπ' τ' ἀνοιχτὰ καὶ κόβεται σὲ κύκλους ποῦ σμικραίνουν.
 Ἐδῶ κ' ἐκεῖ βράχοι τρανοὶ κ' ἓνα ζευγάρι πρῶνια
 Ψηλόνουν ὥς τὸν οὐρανό, ποῦ κάτου ἀπ' τὴν κορφὴ τους
 Τὸ πέλαο ἀκίντυνο σιγᾷ πλατύ.

ΑΙΝΕΙΑΔΟΣ ΒΙΒΛΙΟΝ Β'. (*)

- Ὅλοι σιωπῆσαν κ' ἔστεκαν μὲ προσοχὴ στὴν ὄψη.
 Κι' ἀπὸ τὸν θρόνον τὸν ψηλὸν τότε ἄρχισε ὁ Αἰνεΐας :
 Θέλεις ἀνέκφραστο, ἄνασσα, ν' ἀνανεώσω πόνον—
 Τῆς Τροίας πῶς τὸ δυνατόν πολέκλαστο βασιλείον
 5 Ἐγάλασαν οἱ Δαναοί, τὰ βάσανα π' ἀτός μου
 Εἶδα κι' ἀτός μου ἔπαθα. — Ποιὸς τοῦτο ἐνῶ διηγᾶται
 Ἦ Μυρμιδῶν ἢ Δόλοπας ἢ τ' ἄσπλαχν' Ὀδυσσεά
 Στρατιώτης δὲν θὰ ἐδάκρυζεν ; Ἦ νύκτα ὕγρῃ μὲ βία
 Φεύγει ψηλάθε καὶ ὥς βυθοῦν τ' ἄστρα καλοῦν στὸν ὕπνο.
 10 Ἄλλ' ἀφοῦ τόσον ἔστερξες τὰ πάθη μου ν' ἀκούσης
 Καὶ σύντομα τὸν ὀλεθρὸν τὸν ὕστερον τῆς Τροίας,
 Μ' ὅλον ποῦ ἐκείνη ἢ ἐνθύμησι ταῖς φρέναις μου τρομάζει,
 Θ' ἀρχίσω.
- Ἀπὸ τὸν πόλεμον κομμένοι κι' ἀπ' τὴ μοῖρα
 Τῶν Δαναῶν οἱ ἄρχοι, ἀφοῦ χρόνοι πολλοὶ περάσαν,
 15 Ἄλογο κτίζουσιν σὺν βουνὸν μὲ τέχνη καὶ βοήθεια
 Τῆς Ἀθηνᾶς καὶ ταῖς πλευραῖς μ' ἔλατο σανιδόνουν.
 Ὡς ἐκεῖνο μέσα διαλεχτοὺς ἄνδρες κληροῦχους κρύβουν
 Καὶ κλείουσιν τοὺς ἔς τὸ σκοτεινὸν πλευρόν, ὥστε τ' ἄλόγου
 Τὰ σωθικὰ βαθεῖα γεμίσαν ὅλα ἀρματωμένους.
 20 Ἀγνάντια κεῖτ' ἢ Τένεδος ἢ Ἰακύνθου νῆσος,
 Ποῦ δύναμις (ὅσο ὁ Πριάμος ἔξοῦσε) εἶχε καὶ πλοῦτη
 Καὶ τώρα μόνον ἀδέξιο λιμάνι γιὰ καράβια·
 Ἐκεῖ ἔς τὴν ἔρημν ἀκρογιαλιὰν ἐπῆγαν κ' ἐκρυφθῆκαν
 Καὶ μεῖς θαρροῦμε π' ἄνεμος τοὺς παίρνει ἔς ταῖς Μυκῆναις,
 25 Ὡστε τὸ πένθος τὸ μακρὸν ὅλ' ἢ Τευκρίδα βγάνει,
 Ἦ πύλαις τῆς ἀνοίγονται, τὰ δωρικὰ λημέρια
 Τρέχουσιν νὰ ἰδοῦν, ὅπ' ἄφησαν, καὶ τὸ ἔρημον ἀκρογιαλί.
 « Ἐδῶ μὲ πλήθινους Δόλοπες λημέριαζε ὁ Ἀχιλλεύς
 Ἐδῶ τὰ πλοῖα κ' ἔδεκεῖ τὴ μάχην ἐκεῖνοι ἀρχίζαν. »
 30 Τὸ δῶρον ἄλλοι θαύμαζαν τ' ὀλέθριον τῆς Ἀθήνης
 Καὶ τὸ τρανὸν τοῦ μέγεθος καὶ πρῶτος ὁ Θυμοίτης
 Εἶπ' αὐτὸ μέσα νὰ φερθῇ ἔς τὸ φρούριον νὰ τὸ βάλουν,
 Εἶτε γιὰ δόλο ἢ τῷ θεῷ ἢ Μοῖρᾳ τῆς Τρωάδος.
 Ὁ Κάπυς καὶ ὅλοι ὅσοι ἔς τὸν νοῦν καλλίτερον εἶχαν γνώμην,
 35 Εἶτε εἰς τὸ πέλαος νὰ ριφθῇ τὸ ὑποπτόν τὸ δῶρον
 Τῶν Δαναῶν συμβούλευαν, εἶτε καὶ νὰ τὸ κάψουν,
 Ἦ νὰ τρυπήσουν τὴν κοιλίαν καὶ μέσα νὰ ἐξετάσουν·
 Εἰς διαφοραῖς χωρίζεται γνώμῃς τὰ βέβαιον πλῆθος.
 Πρῶτος αὐτοῦ ὁ Λαοκρόντας μ' ἄλλους πολλοὺς μαζὴ του
 40 Ἀπὸ τὸν πύργον τὸν ψηλὸν ἔτρεξεν ὠργισμένος
 Κι' ἀπὸ μακρυὰ : « σᾶς βγήκε ὁ νοῦς, δυσστιχισμένοι » κράζει·
 « Θαρρεῖτ' ὅπ' ἐφυγαν οἱ ἐχθροί ; τῶν Δαναῶν τὰ δῶρα

(*) ΣΗΜ. ΤΟΥ ΕΚΑ. Ἀκατάφραστο ἀπόσπασμα.

- Ἄθῳα τὰ λογιᾶζετε ; Τί ἔναι ὁ Ὀδυσσεύς ἐσχάστε ;
 Ἡ μὲς τὸ ξύλιν' ἄλογον εἶν' Ἀχαιοὶ κρυμμένοι
 45 Ἡ τέτοια φτιάσαν μηχανὴ τὰ τεῖχη νὰ χαλάσουν
 Νὰ βλέπουν εἰς τὸ σπίτια μας ἕς τὴ χώρα νὰ κατέδουν
 Ἡ καὶ ἄλλη πλάνη· τ' ἄλογο μὴ ἔμπιστευθῇτ', ὦ Τεῦκροι,
 Ὅ,τι κι' ἂν εἶν', τοὺς Δαναοὺς φοβοῦμαι καὶ ἂν χαρίζουν.
 Αὐτὰ πε καὶ μὲ δύναμη πολλὴ τὸ μέγα ἀκόντι
 50 Ὅς τὸ πλάγι, μέσα ἕς τὴν κυρτὴ κοιλία τοῦ θηρίου
 Σφενδόνισε, ποῦ τρέμοντας ἐστάθη· κ' ἐσαλεύθη
 Τὸ σῶμα κι' ὅλα ἐβούϊξαν στεναίνοντας τὰ βάθῃ.
 Κι' ἂν οἱ θεοὶ δὲν τῷθειαν κι' ὁ νοῦς τυφλὸς δὲν ἦταν,—
 Ὅ,τι εἰμποροῦσε ἔκαμε αὐτὸς τ' ἄλογο γιὰ νὰ σχίσουν—
 55 Ἀκόμη ἢ Τροία θὰ ἦτ' ὀρθή, πύργε ψηλὴ, θὰ ἐβάστας.
 Νὰ τότε πλῆθος Δαρδανεῖς βοσκοὶ σέρνουν δεμένον
 Πισθάγκωνα ἕς τὸν βασιλῆα σκούζοντας ἓνα νέον
 Π' ἄγνωστος παρουσιάσθηκε ἕς αὐτοὺς ὡς ἐπερνοῦσαν,
 Μὲ πλάνην εἰς τοὺς Ἀχαιοὺς τὴν Τροίαν διὰ ν' ἀνοίξῃ,
 60 Εἰς τὴν ψυχὴν θαρρεύοντας κ' ἔτοιμος εἰς τὰ δύο :
 Ἡ ν' ἀπατήσ' ἢ βέβαιον θάνατον νὰ ὑποφέρῃ.
 Ὅλοῦθε γιὰ νὰ τὸν ἰδῇ τῆς Τροίας ἡ νεολαία
 Χύνεται γύρω κι' ὅλοι τοὺς τὸν σκλάβον ἀναπαίζουν.
 Τώρα ἄκουσε τῶν Δαναῶν ταῖς πλάναις κι' ἀπὸ τοῦτο
 65 Τὸ κοῖμα μόνο γνώρισ' τοὺς ὅλους.—
 Τὶ ἀφοῦ ἕς τὴ μέση ἐστάθηκε ἄοπλος παραγμένος
 Καὶ τῶν Φρυγίων τήραξεν ἀργὰ γύρω τὰ πλήθη
 « Ἀλλοιά ! ποιά γῆς » ἐφώναξε « καὶ ποῖος γιαιλὸς ἐμένα
 Θὰ γλύσῃ ; ἐμένα τ' ἄμοιρον τί μένει τώρα πλέον
 70 Ποῦ μ' ἐδιώξαν οἱ Δαναοὶ καὶ θυμωμένοι οἱ ἴδιοι
 Οἱ Δαρδανεῖς τὸ αἷμα μου ζητοῦν γιὰ τιμωρία ; »
 Ἐπαύσε τὸ παράπονον αὐτὸ τὴν ὀργητὰ μᾶς
 Καὶ τὴν ὀρμή· νὰ μᾶς εἰπῇ προστάζουμε τὸ γένος,
 Τί νέο μᾶς φέρνει, ἀπάνου εἰς τί θὰ ἐμπιστευθῶμε σκλάβον.
 75 Τοῦτα μᾶς εἶπε, ὡς πέραςεν ὁ φόβος του, τὰ λόγια :
 « Ὅ,τι κι' ἂν πάθω, βασιλῆᾶ, θε νὰ σοῦ εἰπῶ τὰ πάντα
 Μ' ἀλήθεια » λέγει· « ν' ἀρνηθῶ δὲν θέλω ποῦμαι Ἀργεῖος·
 Πρῶτον αὐτό· κι' ἂν ἄθλιον κατάντησεν ἡ Τύχη
 Τὸν Σίνων, ὅμως ἡ κακὴ δὲν θὰ τὸν κάμῃ ψεύτην.
 80 Θάττυε νᾶχῃς ἀκουστὸν κάπουθ' ἀπ' ὅσα λέγουν
 Τὸν Πάλαμῆδῃ τὸν υἱὸν τοῦ Βήλου, φημισμένον
 Κ' ἐνδοξον, ὅπ' οἱ Πελασγοὶ τάχα γιὰ προδοσίᾳ
 Ἀθῶον, μ' αἰσχρὴ πρόφασιν, γιὰτὶ νὰ πολεμήσουν
 Ἐμπόδιζε, ἐθανάτωσαν· τώρα νεκρὸν τὸν κλαίουν.
 85 Σύντροφον εἰς τὸν πόλεμον μ' αὐτόν, ποῦ ἔαν δικός μου,
 Ἐδῶ ἀπ' τὰ πρῶτα μ' ἔστειλε χρόνια ὁ πτωχὸς πατέρας,
 Κι' ὅσῳ βασιλεὺς ἄβλαπτος καὶ δύναμη αὐτὸς εἶχε
 Ὅς τῶν ἄρχων τὰ συμβούλια κάποια κ' ἐγὼ εἶχα φήμη.
 Ἀλλ' ὅταν γιὰ τοῦ δολεροῦ τὸν φθόνο τοῦ Ὀδυσσεά,
 90 (Γνωστὰ σᾶς λέγω πράγματα) ἕς τὸν κάτω κόσμον πῆγε,

- Περίλυπος καὶ σκοτεινὸς ἔσερνα τῇ ζωῇ μου
Καὶ γιὰ τ' ἀθῶου φίλου μου τὴν τύχην ἀγανακτοῦσα.
'Αλλὰ δὲν σιώπησα ὁ μωρὸς κ' ἔταξ', ἂν ἴσως λάχῃ
'Σ τὸ "Αργος" ἔς τὴν πατρίδα μου ὡς νικητὴς νὰ γύρω,
95 Νὰ ἐκδικηθῶ κ' οἱ λόγοι μου σκληρὸν ἀνάβαν μίσος.
"Αρχισε τότε ὁ ξεπεσμός, τὰ πάθηα μου" ὁ "Οδυσεύας
Πάντα μὲ νέα ψέματα μ' ἐτρόμαξε κ' ἐσκόρπα
'Σ τὸ πλῆθος λόγια βδελυρὰ κι' ἀπάτης ὅπλα ἐξήτει.
Καὶ δὲν ἠσύχαζεν αὐτός, ὡς ποῦ μὲ τῇ βοήθεια
100 Τοῦ Κάλχαντ'... ἀλλὰ τί πικρὰ λόγια τοῦ κάκου λέγω ;
Τί ἀργεῖτε ; ἀφοῦ τοὺς "Αχαιοὺς σεῖς ἔχετε ὅλους, ἕνα
Κι' αὐτὸ φθάνει ν' ἀκούσετε γοργὰ παιδέψετε με·
Τοῦτο ποθεῖ κι' ὁ "Οδυσσεύας" θὰ τ' ἀκριβοπλερόνῃ
Οἱ "Ατρεΐδαις !" Τότε ἀνάψαμε ἀπὸ τὴν περιέργεια
105 "Αμαθοὶ εἰς τόσα κρίματα, ἔς τῶν Πελασγῶν ταῖς τέχναις.
Καὶ φοβισμένος ἀκολουθεῖ μὲ τὴν ψευτιά ἔς τὸ στήθος :
«Ν' ἀφήσουν ἤθελαν συχνὰ κατάκοποι τὴν Τροία
Οἱ Δαναοὶ τὸν μακρυνὸν πόλεμον παραιτῶντας
Νὰ τῶχαν κάμῃ ! "Αλλὰ συχνὰ ἄγρια θαλασσοζάλη
110 Τοὺς ἔκλεισε, κι' ὡς ἔφρευαν, τοὺς τρώμαζεν ὁ Νότος·
Μάλιστα' ἀφοῦ μὲ σφένδαμνου γρεντιαῖς τ' ἄλογο ἐφρτιάσθη
"Ολοῦθε τότε ἐφρόντησαν σύγνερα ἔς τὸν αἰθέρα.
"Αβούλοι τὸν Εὐρύπυλο πέμπουνε ἔς τὸ μαντεῖο
Τοῦ Φοίβου· ἀπάντησεν πικρὴν ἀπ' τ' ἄδυσ' αὐτὸς φέρνει.
115 «Μὲ αἷμα ἐξιλεώσετε παρθένας τοὺς ἀνέμους,
Δαναοί, σὰν πρωτόλθετε στοῦ "Ιλιου τὰχρογιῖλια.
Αἷμ' ἄς σᾶς δώσῃ γυρισμὸν καὶ μίαν ζωὴν "Αργείων
Θυσιάστε.» "Ὡς τ' ἄκουσ' ὁ λαός, σάστισαν ἡ ψυχαῖς τοὺς
Καὶ παγωμένος ἔρρευσεν ἔς τὰ κόκκαλά τοὺς τρώμοις.
120 «Ποιδὸν ἄρα ἡ μοῖρα διώρισεν, ποιδὸν νὰ ζητᾷ ὁ "Απόλλων ;»
Τότε ὁ "Ιθακήσιος μὲ πολὺν κρότον τραβᾷ τὸν μάντη
Κάλχαντα ἀνάμεσα εἰς αὐτοὺς καὶ τὸν πολυερωτάει,
Ποιὰ τῶν θεῶν νᾶναι ἡ βουλὴ. Πολλοὶ μοῦ προφητεῦν,
Τοῦ πλάνου τὸ κακούρηγμά, κι' ἄλλοι ἄφωνοι τὸ μέλλον
125 Προσμέναν· δέκα κρύβεται μέραις καὶ ἀρνεῖτ' ὁ μάντις
"Ἡ νὰ προδώσῃ, ἡ κάποιον ἔς τὸν θάνατον νὰ ἐκδέσῃ.

ΣΗΜ. ΓΟΥ ΕΚΑ. Ἡ μετάφρασις τοῦ μέρους τούτου, παλαιότερη ἀπὸ τὸ ἀπόσπασμα τοῦ πρώτου βιβλίου ἐγένηκε στὸ Μόναχο πρὸς τὰ 1885.

ΑΠΟ ΤΟ "ΓΟΥΛΙΕΛΜΟ ΤΕΛΛΟ"

ΠΡΑΞΗ Α'. ΣΚΗΝΗ Α'. (*)]

(Τὸ ψαρόπαιδο τραγουδάει στὴ βάρκα.)

Ἡ λίμνη στὸ λουτρὸ καλεῖ μὲ γελαστὴ λαμπράδα,
Στῆς ἄκρης ἐκοιμήθηκεν ὁ νιὸς τὴν πρασινάδα,
Μὲ μιᾶς ἕνα κουδούνισμα γροικᾷ,
Ποῦ σὰν φλογέρα ἤχαι γλυκά,
Σὰν τῶν ἀγγέλων ψάλσιμο τερπνὸ
Στὸν οὐρανό.

Κ' ἐκεῖ ποῦ μ' ἀναγάλλιαση γλυκύτατη ξυπνάει,
Βρέχει τὸ στήθος του νερὸ κι' ὀλόγυρά του πάει
Καὶ μιὰ φωνὴ τοῦ λέγει ἀπὸ τὸν πάτο :
Εἶσαι δικό μου, ἀγόρι ἀγαπημένο,
Μαυλίζω ἐγὼ τὸν ἀποκοιμισμένο
Καὶ τὸν τραβῶ ἐδῶ κάτω.

(Ὁ βοσκὸς ἀπάνου στὸ βουνό.)

Ἔχετε γειά, προσηλιακὰ λιβάδια,
Καὶ σεῖς πράσινα σιάδια
Τὸ καλοκαῖρι πάει,
Φεύγοντας ὁ βοσκὸς σᾶς χαιρετάει.
Στὰ βουνὰ τώρα πᾶμε,
Ἄλλὰ πάλι γυρνᾶμε,
Ἄμα ὁ κοῦκος λαλεῖ,
Σὰν καινούρια στολὴ
Βάνει ἡ γῆ τὰ λουλούδια,
Ὅταν κάθε βρυσούλας τὰ νερὰ
Τὸν καλὸν Μάη τρέχουν λαμπερά.

Ἔχετε γειά, προσηλιακὰ λιβάδια,
Καὶ σεῖς πράσινα σιάδια,
Τὸ καλοκαῖρι πάει,
Φεύγοντας ὁ βοσκὸς σᾶς χαιρετάει.

(Ὁ κυνηγὸς φανερόνεται στὰς κορφὰς τῶν βράχων.)

Βροντολογοῦν οἱ κορυφὰς καὶ τὸ γιοφύρι τρίζει,
Τὸν κυνηγὸ τὸ ψῆλωμα δὲ σκιαῖζει δὲ ζαλίζει,
Ἄφοβος προχωρεῖ
Ἐκεῖ ποῦ ἀσπρολογοῦν τοῦ πάγου οἱ κάμποι,
Ὅπου ἀνοιξὴ γλυκεῖα ποτὲ δὲ λάμπει,
Ὅπου δὲν πρασινίζει ἕνα κλαρί.
Καὶ θάλασσα ἀπὸ καταχνιὰ γύρω του πλημμυρίζει,

(*) ΣΗΜ. ΤΟΥ ΕΚΔ. Ἀκατάργαστο ἀπόσπασμα.

Ταῖς χώραις τῶν ἀνθρώπων πλιὸ κεῖθε δὲν ξεχωρίζει,
Μόνο ἀπ' τοῦ σύγνεφου τῇ σκισματιᾷ
Ρίχνει στὸν κόσμον καμμιὰ ματιὰ,
Καὶ βαθεῖα κάτουθ' ἀπ' τὸ νερὸ
Βλέπει τὸν πράσινον ἀφρό.

ΡΟΥΟΝΤΗΣ. Γλήγωρα, Γέννη, τράβα μέσα τὸ καῖκι,
Φουρτοῦνα φτάνει ἀπ' τὸ λαγκάδ', ἡ κορφή βόγγει,
Βάνει τὸ σκοῦφο ὁ Μύθεν στὸ κεφάλι, κρύος
Ἄγέρας ἀπ' τὴν Ἀνεμότρυπα φυσάει.
Θαρρῶ πῶς θὰ ξεσπάσῃ, πρὶν τὸ στοχαστοῦμε.
ΚΟΥΟΝΗΣ. Θᾶρθη βροχή, βαρκάρη. Ἀλαίμαργα γρασιδί.
Τρώγουν τὰ πρόβατά μου· ὁ Φύλακας σκαλίζει.
ΒΕΡΝΗΣ. Πηδούν τὰ ψάρια καὶ βουτᾶ τὸ νεροποῦλι,
Φουρτοῦνα δυνατὴ θὰ κατεβῇ.
ΚΟΥΟΝΗΣ. Γιὰ κύττα,
Κύττα, Σέππη, τὰ ζᾶ μας μὴν ἐσκορπιστῇκαν.
ΣΕΠΠΗΣ. Τῆς μαύρης Λίτσας τὸ κονδοῦνι ἐδῶθε ἀκούω.
ΚΟΥΟΝΗΣ. Καμιὰ δὲ λείπει· Ἐκεῖνη ἀπ' ὅλες πλιὰ μακραίνει.
ΡΟΥΟΝΤΗΣ. Καλὸν ἤχό, βοσκέ, σοῦ βγάζουν τὰ κονδοῦγια.
ΒΕΡΝΗΣ. Νόστιμα ζᾶ! Δικὰ σου εἶναι, πατριώτη;
ΚΟΥΟΝΗΣ. Δὲν εἶμαι τόσο πλούσιος. Εἶναι τ' ἄρχοντός μου,
Τ' Ἀτιγκάουζεν, ὁποῦ σ' ἐμένα τὰ μπιστεύτη.
ΡΟΥΟΝΤΗΣ. Ὡμορφα ποῦ ἡ κορδέλλα πάει στὴν ἀγελάδα.
ΚΟΥΟΝΗΣ. Τὸ ξέρει πούναι ἡ πρώτη σ' ὄλο τὸ κοπάδι.
Κι' ἂν τῆς τὴν ἐπαιρνα θὲ νᾶπαθε νὰ βόσκη.
ΡΟΥΟΝΤΗΣ. Στὰ καλά σου δὲν εἶσαι! Ζῶ' με δίχως κρίσι...
ΒΕΡΝΗΣ. Ἔτσι μὴ λέγεις. Κρίσιν ἔχει καὶ τὸ ζῶο,
Τὸ λὲμ' ἐμεῖς ποῦ κυνηγᾶμε ἀγριοκατσίκια.
Ὅταν αὐτὰ πᾶν στὴ βοσκή, φρόνιμα βάνουν
Ἐμπροσθοφυλακὴ ποῦ αὐτιάζεται καὶ στέλνει
Μήνυμα, σφουριξιά σὰν κυνηγὸς ζυγόνει.
ΡΟΥΟΝΤΗΣ 'στὸ Βοσκό. Πᾶς στὸ χωριό σου;
ΚΟΥΟΝΗΣ. Ἡ Ἄλπις πλεῖα βοσκή δὲν ἔχει.
ΒΕΡΝΗΣ. Καλῶς στὸ σπῖτι νὰ γυρίσῃς.
ΚΟΥΟΝΗΣ. Παρομοίως.
Εἰς μέρη ἐσὺ θὰ πᾶς ὅθι δὲ γέροντον ὄλοι.
ΡΟΥΟΝΤΗΣ. Βιαστικὰ τρέχοντας ἐδῶθε ἔρχεται κάποιος.
ΒΕΡΝΗΣ. Τὸν γνῶρισα. Εἶναι ὁ Βάουμγκαρτ ἀπ' τ' Ἀλτσέλλεν.

(Ὁ Κονράδος Βάουμγκαρτ ὁρμαεῖ λαχανιασμένος.)

ΒΑΟΥΜΓΚΑΡΤ. Στ' ὄνομα τοῦ Θεοῦ, βαρκάρη! Τὸ καῖκι.
ΡΟΥΟΝΤΗΣ. Πῶς, πῶς; Τί τόσο βία;
ΒΑΟΥΜΓΚΑΡΤ. Λύσε τὸ καῖκι!
Ὡ γλύτωσέ μου τὴ ζωὴ! Βγάλε με πέρα!
ΚΟΥΟΝΗΣ. Τί ἔχεις πατριώτη;
ΒΕΡΝΗΣ. Ποιὸς σὲ κυνηγᾷ;

ΒΑΟΥΜΓΚΑΡΤ ὅς τὸν ψαρά· Γλήγωρα, γλήγωρα, τοὺς ἔχω στὰ ποδάρια.
 Τοῦ Βαίλου μὲ ξατρέχουν οἱ καθαλλαρεῖοι,
 Ἐγώμαι τοῦ θανάτου ἂν τύχη καὶ μὲ πιάσουν.
ΡΟΥΟΝΤΗΣ. Καὶ γιατί σὲ ξατρέχουν οἱ καθαλλαρεῖοι ;
ΒΑΟΥΜΓΚΑΡΤ. Σώστε τὴν ἑσῆς κ' ἔπειτα ἐγὼ σὰς κρένω.
ΒΕΡΝΗΣ Ἐσύ· σαι ματωμένος· πές μας τί συνέβη ;
ΒΑΟΥΜΓΚΑΡΤ. Ὁ αὐτοκρατορικός τοῦ Ρόσβεργ καστελλάνος'..
ΚΟΥΟΝΗΣ. Ὁ Βολφενσχίς αὐτὸς εἶναι ποῦ σὲ ξατρέχει ;
ΒΑΟΥΜΓΚΑΡΤ. Αὐτὸς δὲν βλάβει πλειά· τὸν σκότωσα ἐγὼ ὁ ἴδιος.
ΟΛΟΙ διισθοχωρώντας. Θεὸς νὰ σὲ σχωρέση. Τί πηγες νὰ κάμης ;
ΒΑΟΥΜΓΚΑΡΤ. Κάθε ἐλεύθερος ἄντρος θὰ νὰ τὸχε κάμη
 Στὴ θέση μου. Τὸ δίκαιο τοῦ σπιτιοῦ μου ἐνάντια
 Σ' αὐτόν, ποῦ ν' ἀτιμάση ἤθελε τὴν τιμὴ μου
 Κι' αὐτὴν τῆς γυναικὸς μου, ἐχτέλεσα μονάχα.
ΚΟΥΟΝΗΣ. Σῶχει προσβάλῃ τὴν τιμὴ σου ὁ καστελλάνος ;
ΒΑΟΥΜΓΚΑΡΤ. Τῆς μοχθηρῆς τοῦ ἐπιθυμῆς νὰ δώσῃ τέλος
 Ἐμπόδισε ὁ Θεὸς καὶ τὸ πελέκι τοῦτο.
ΒΕΡΝΗΣ. Τῶσπασες τὸ κεφάλι ἐσύ μὲ τὸ πελέκι ;
ΚΟΥΟΝΗΣ. Ὡ πές μας γιὰ νὰ μάθουμ'· ἔχεις ὦρα ὥς ὅτου
 Αὐτὸς νὰ λύσῃ ἀπὸ τὴν ἄκρη τὸ καῖκι.
ΒΑΟΥΜΓΚΑΡΤ. Εἶχα στὸ δάσος κόψη ξύλα, καὶ νά, φθάνει
 Τρέχοντας ἡ γυναῖκα μου ὅλη τρομασμένη
 Καὶ μοῦ λέγει : ὁ τοπάρχης θρόνιασε στὸ σπίτι,
 Καὶ τῆς παράγγειλε λουτρό νὰ τοῦ ἐτοιμάσῃ
 Κ' ἔπειτ' ἄπρεπο πρᾶμα τῆς ζητᾷ. Κ' ἐκείνη
 Τῶφυγε κ' ἤρθ' ἐκεῖ γιὰ νὰ ζητήσῃ ἐμένα.
 Γοργὰ τότε ἔτρεξα στὸ σπίτι μου ὅπως ἤμουν,
 Καὶ τῶφτιασα μὲ τὴν ἀξίνα τὸ λουτρό του.
ΒΕΡΝΗΣ. Καλὰ ἐπραξες· κανεῖς δὲ θὰ σὲ κατακρίνῃ.
ΚΟΥΟΝΗΣ. Ἀξίον ἦνρε μισθὸν ὁ ἀνέσπλαχνος ποῦ τόσο
 ἔχει παθιάσῃ τὸν λαὸν τοῦ Οὐντερβάλδεν.
ΒΑΟΥΜΓΚΑΡΤ. Μυρισθῆκαν τὴν πράξῃ· τρέχουν νὰ μὲ πιάσουν.
 Θεέ μου, ἐμεῖς μιλοῦμ' ὥς τόσο ὁ καιρὸς φεύγει.

(Ἀρχίζει νὰ βροντᾷ.)

ΚΟΥΟΝΗΣ. Σβέλτα, βαρκάρη, πέρνα τον στὴν ἄλλην ὄχθη.
ΡΟΥΟΝΤΗΣ. Δὲ γένεται· βαρεῖα φουρτοῦνα θὰ πλακώσῃ.
 Νὰ περιμείνης.
ΒΑΟΥΜΓΚΑΡΤ. Ὡ θεέ ! νὰ περιμείνω
 Δὲ δύναμαι· ἂν ἀργοῦμε, θάνατος θὰ μ' εὔρῃ.
ΚΟΥΟΝΗΣ ὅς τὸν ψαρά. Ἐλα μὲ τὸ Θεό ! Βόηθα τὸν ὁμοίό σου.
 Αὔριο μπορεῖ νὰ τύχη καὶ σὲ μᾶς τὸ ἴδιο.
ΡΟΥΟΝΤΗΣ. Ἐχύθη ὁ Φέν· ἰδέτε πῶς φουσκοῖν' ἡ λίμνη·
 Νὰ τιμονεύσω δὲν μπορῶ μὲ τὸν ἀγέρα
 Ἐνάντιο καὶ μὲ τέτοια κύματα.
ΒΑΟΥΜΓΚΑΡΤ. Ἔτσι ἐσένα
 Νὰ σὲ βοηθήσῃ ὁ Θεὸς καθὼς θὰ μ' ἐλεήσης.

ΒΕΡΝΗΣ
ΚΟΥΟΝΗΣ.
ΡΟΥΟΝΤΗΣ.

Μιά ζωὴ κιντυνεύει, ἐλεήσου τον, βαρκάρη.
Ἔχει γυναῖκα αὐτός, ἔχει παιδιὰ στὸ σπῆτι.
Πῶς ; μὴ δὲν ἔχω μιὰ ζωὴ καὶ ἔγὼ νὰ χάσω ;
Ἔχω καὶ ἔγω γυναῖκα καὶ παιδιὰ. Κυττάχτε
Πῶς ἀγριεύει καὶ πῶς στρίφεται τὸ κύμα
Κι' ὅλην τὴν λίμνη ὥς τὸ βάθος ἀναδεύει.

ΒΑΟΥΜΓΚΑΡΤ.

Τὸν Τίμιον ἀνθρώπο θὰ ἐγλύτονα εὐχαρίστω,
Βλέπετε ὅμως καὶ σεῖς ποῦ βολετὸ δὲν εἶναι.
Πρέπει λοιπὸν στοῦ ἔχθρου τὸ χέρι ἐγὼ νὰ πέσω,
Ἐνῶ βλέπω ἀπ' ἐδῶ τὴ γῆ τῆς σωτηρίας ;
Νά την ! τὸ βλέμμα μου τὴν φθάνει κ' ἐκεῖ πέρα
Ὁ ἥχος τῆς φωνῆς μου θ' ἀφθάνει. Νά ἡ βάρκα
Ποῦ ἐκεῖ θὰ μ' ἔφερνε καὶ ὅμως ἐδῶ πρέπει
Νὰ κείτομ' ἔρμος κι' ἀπ' τὸ φόβο μου νὰ λυνώνω.
Ποῖς ἔρχεται γιὰ ἰδές.

ΚΟΥΟΝΗΣ.
ΒΕΡΝΗΣ.

Ὁ Τέλλος ἀπ' τὸ Βύργκλεν

(Ἔρχεται ὁ Τέλλος ἀρματωμένος).

ΤΕΛΛΟΣ.
ΚΟΥΟΝΗΣ.

Ποῖς βοήθεια ζητῶντας μύρεται ἐδῶ πέρα ;
Εἰν' ἀπ' τ' Ἀλτσέλλεν, τὴν τιμὴν τοῦ ὑπερασπίσθη
Αὐτὸς τὸ Βολφενσχίς φονεύοντας, ποῦ εἶναι
Τοῦ βασιλέως καστελλάνος εἰς τὸ Ρόσβεργ.
Δέεται τοῦ βαρκάρη ἐκεῖ νὰ τὸν περάσῃ.

ΡΟΥΟΝΤΗΣ.

Τοῦτον τρομάζ' ἡ χειμωνιά καὶ δὲν πηγαίνει.

ΤΕΛΛΟΣ.

Ὁ Τέλλος εἰν' ἐδῶ, κι' αὐτὸς ξέρει νὰ λάμῃ.
Ἄς γίνῃ μάρτυράς μου ἂν πρέπει νὰ τὸ κάμω.

ΡΟΥΟΝΤΗΣ.

Ὅταν ἡ ἀνάγκη τὸ καλεῖ, καρaboκύρη,
Νὰ τολμήσῃ μπορεῖ καθεὶς ὅ,τι κι' ἂν εἶναι.
Ἐγὼ νὰ βυθισθῶ στῆς κόλασης τὸ στόμα ;
Κανεὶς δὲ θὰ τὸ κάμῃ ἂν εἶναι στὰ σωστά του.

ΤΕΛΛΟΣ.

Ὅστερο τὸν ἑαυτὸ του σκέφτεται ὁ γενναῖος.

ΡΟΥΟΝΤΗΣ.

Στὸν Θεὸν ἔχε πίστιν, σῶσε τὸν καὶ μένον.

ΤΕΛΛΟΣ.

Εὐκολ' ἀπ' τὴ στεριά καθένας ὁρμηνεύει.
Ἐδῶ εἰν' ἡ βάρκα, ἐδῶ κ' ἡ λίμνη. Δοκιμάστε.
Ἰσως ἡ λίμνη θὰ τὸν ἐλεήσῃ, ἀλλ' ὄχι
Ὁ τοπάρχης ποτέ. Δοκίμασε, βαρκάρη.

ΒΟΣΚΟΙ ΚΑΙ ΚΥΝΗΓΟΙ. Σῶσε τον, γλύτωσέ τον, σῶσε τον !

ΡΟΥΟΝΤΗΣ.

Κι' ἂν ἦταν

Ἀδερφός μου, παιδί μου, δὲν θὲ νὰ μπορούσα.
Σήμερις εἰν' ἑορτὴ τοῦ Σίμωνος τοῦ Ἰούδα,
Φυσομανᾷ ζητῶντας ἓνα θῦμα ἢ λίμνη.

ΤΕΛΛΟΣ.

Μὲ λόγια στὸν ἀγέρα τίποτε δὲν γένεται.
Φεύγει ὁ καιρὸς κι' ὁ ἀνθρώπος ἐδῶ ἔχει χρεια
Νὰ τὸν βοηθήσουμε. Λοιπὸν θὰ τὸν περάσῃς ;
Ὅχι. Ἐγὼ ὄχι.

ΡΟΥΟΝΤΗΣ.

ΤΕΛΛΟΣ.

Δός μου ἐδῶ τότε τὴ βάρκα.

Μὲ τὸν Θεὸ καὶ μὲ ταῖς λίγαις δυνάμαίς μου...

ΣΗΜ. ΤΟΥ ΕΚΑ. Ὡς καὶ τὸ ἀπόσπασμα τοῦτο εἶναι ἀπὸ τὰ παλαιότερα
ἔργα τοῦ ποιητῆ καὶ μεταφράστηκε στὴ Γερμανία.

ΤΟ ΠΑΡΑΠΟΝΟ ΤΗΣ ΔΗΜΗΤΡΑΣ]

1

Ἡ ἀνοιξη γυρνᾷ χαριτωμένη ;
 Ξανάνειωσεν ἡ γῆ ; νά ! πρασινίζουν
 Οἱ λόφοι ἀπὸ τὸν ἥλιο ζεσταμένοι
 Καὶ τῇ φλοῦδα τοῦ πάγου ὀλοῦθε σχίζουν.
 Στῶν ποταμῶν τὸν γαλανὸ καθρέφτη
 Τ' ἀγνέφιαστου Διὸς τὸ γέλοιο πέφτει
 Σιγώτερα τ' ἄερι φτερουγίζει
 Καὶ κάθε νέο βλαστάρι ἰδὲς ἀνθίζει.
 Ξυπνοῦν 'ς τὸ δάσος τῶν πουλιῶν τραγούδια,
 Καὶ ἡ Ὁρειάδα μοῦ μιλεῖ σκληρὰ :
 Γυρίζουν τὰ δικά σου τὰ λουλούδια,
 Ἡ θυγατέρα σου ὁμως δὲν γυρνᾷ.

2

Πόσος καιρὸς, ἄχ ! εἶναι ποῦ διαβαίνω
 Τὴν γῆ καὶ πόσον ἔχω τὴν γυρέψη !
 Τὸ χνάρι της νὰ βρῇ τὸ ἀγαπημένο,
 Ἡλιε, τὴν κάθε ἀχτίδα σου ἔχω πέψη.
 Ἀλλὰ καμιά 'ς ἐμένα δὲν γυρίζει
 Τί κάνει ἡ ἀκριβὴ κόρη νὰ μοῦ μάθῃ,
 Κ' ἡ μέρα ποῦ τὰ πάντα ξεχωρίζει
 Δὲν εὔρηκε τὸ τέκνο μου ποῦ ἐχάθῃ.
 Μήπως ἐσὺ τὴν ἄρπαξες, ὦ Δία ;
 Μὴν ἐρωτεύθῃ εἰς τόσῃν εὐμορφίᾳ
 Ὁ Πλούτων καὶ τὴν ἔσυρε μὲ βία
 Εἰς τὴν μαύρη τοῦ Ἀδῆ ποταμιά ;

3

Ποιὸς εἶδησὴ τῆς λύπης μου θὰ πάῃ
 Ἐκεῖ 'ς τὴν σκοτεινὴν ὁχτῆν νὰ φέρῃ ;
 Πάντ' ἀπ' τὴν γῆν ἡ βάρκα ξεκινάει,
 Ἀλλὰ μέσα της ἴσκιους μόνον παίρει.
 Ἐπουράνιος κανεῖς νὰ ρίξῃ βλέμμα

ΠΑΡΑΛΛΑΓΕΣ

Στρ. 1, στίχ. 1-4. Γεμάτη χάρες ἡ ἀνοιξη γυρνᾷ ;
 Ξανάνειωσε ἡ γῆ ; Νά ! ποῦ οἱ λόφοι ἀρχίζουν
 Εἰς τὴν λάμψη τοῦ ἡλιοῦ νὰ πρασινίζουν,
 Νά ! ποῦ ἡ φλοῦδα τοῦ πάγου ὀλοῦθε σπάει.

Δὲν εἴμπορεῖ στὸ μαῦρο αὐτὸ σκοτάδι,
Κι' ἀφ' ὅτου τρέχει τῆς Στυγὸς τὸ ρέμα
Ζωντανὸς δὲν τὸ πέρασε. Ὡς τὸν Ἄδη
Κάτω βγάζουν χιλιάδες μονοπάτια,
Κανένα ἐπάνω στὸ ἡμερήσιο φῶς·
Δὲν φέρνει ὅς τὰ πικρὰ τῆς μάννας μάτια
Τὰ δάκρυα κάνεις τῆς θυγατρὸς.

4

Μάνναις θνηταῖς ποῦ ἀπὸ τῆς Πύρρας βγαίνουν
Τὴν γενεὰ τὸ τέκνο τους ἂν χάσουν,
Ἀπ' ταῖς φλόγαις τοῦ τάφου νὰ διαβαίνουν
Μπορεῖν, καὶ πέρα ἐκεῖ νὰ τ' ἀγκαλιάσουν.
Ὡς τὴν μαύρη χώρα μόνοι δὲν ζυγόνουν
Ὅσοι στοῦ Δία κατοικοῦν τὰ αἰθέρια
Δώματ'· αὐτοὺς μονάχα δὲν πληγόνουν,
Μοίραις, ποτὲ τὰ φοβερά σας χέρια.
Κ' ἐμένα ὅς τὴν βαθεῖα νύκτα γκρεμίστε
Ἀπ' τοῦρανοῦ τὸ δῶμα τὸ χρυσό,
Τὰ δικαιώματά μου λησμονῆστε,
Αὐτὰ κάνουν τῆς μάννας τὸν καῦμό !

5

Θὰ κατέβαινα ἐκεῖ ποῦ πικραμένη
Σιμὰ ὅς τὸν φρικτὸν ἄνδρα τῆς καθίζει,
Μὲ σιγαναῖς σκιαῖς ἀνταμωμένη,
Στὴν δέσποινα σιγὰ ἔθελα βαδίζω.
Ὡιμέ ! τὸ χρυσὸ φῶς μάταια ζητάει
Ὁ δακρυοβολωμένος ὀφθαλμὸς τῆς,
Γιὰ ναῦρη σφαίραις μακρυναῖς τηράει
Καὶ τὴν μάννα δὲν βλέπει ὅπου ἔν' ἐμπρός τῆς
Ὡς πού ἀπὸ τῆς χαρὰς τῆς τὴν διακρίνει,
Καὶ ἀγκαλιὰ σμίγει μ' ἀγκαλιὰ γλυκά,
Τόσο ποῦ συμπονῶντας δάκρυα χύνει
Κ' ἡ μαύρη τ' ἄγριου Πλούτωνα θωριά.

6

Μάταιος πόθος ! παράπονα χαμένα !
Τὸν ἥσυχό του δρόμο δὲν θ' ἀλλάξω
Τῆς ἡμέρας τὸ στέρεον ἀμάξι.
Αἰώνια εἶναι ὅσα ἔχει ὁ Ζεὺς γραμμένα !
Μακρὰν τὸ εὐτυχισμένο του κεφάλι

Ἔστρεψε αὐτὸς ἀπὸ τὰ μαῦρα βάθῃ·
 Τὴν πῆρε ἡ νύκτα δὲν τὴν δίνει πάλι,
 Κ' ἡ κόρη μου γιὰ πάντα, ὠϊμένα ! ἐχάθη,
 Ὡς που τὸ μελανὸ φορικτὸ ποτάμι
 Μὲ φλόγα τῆς Αὐγῆς νὰ φλογισθῇ,
 Κ' ἡ Ἰριδα τ' ὠραῖο τῆς νὰ κάμῃ,
 Τόξο 'ς τὴν μέσῃ τ' Ἀδῇ νὰ φανῇ.

7

Δὲν μ' ἀπομένει τίποτε δικό της ;
 Οὔτε γλυκὸ σημάδι νὰ ἐνθυμᾷ
 Π' ὅσο μακρὰν κι' ἂν εἶναι μ' ἀγαπάει ;
 Οὔτε χνάρι ἀπ' τὸ χέρι τ' ἀκριβό της ;
 Δεσμὸς κανεὶς ἀγάπης τὴν μητέρα
 Δὲν σφιχτοπλέκει μὲ τὴν θυγατέρα ;
 Δὲν εἶναι συμφωνίαις ποῦ νὰ δένουν
 Αὐτοὺς ποῦ ζοῦν μ' ἐκείτους ποῦ πεθαίνουν ;
 Ὅχι, τέλεια δὲν μῶφυγεν ἐκείνη !
 Δὲν ἔχουμ', ὄχι, τέλεια χωρισθῇ !
 Νὰ μιλοῦμε μιὰ γλώσσα μᾶς ἀφίνει
 Τῶν ἀθανάτων ἡ ψηλὴ βουλὴ.

8

Τῆς ἄνοιξις τὰ τέκνα σὰν πεθαίνουν,
 Κι' ἀπ' τοῦ βοριά τὸ κρύο παγωμένα
 Χλωμὰ φύλλα καὶ λούλουδ' ἀπομένουν
 Καὶ γυμνὰ τὰ χαμόκλαδα, θλιμμένα,
 Τότε ἀπ' τὸ πλοῦτος τοῦ Βερτούμνου παίρνω
 Τῆς ζωῆς τὴν μεγάλην ἀφθονία :
 Σταριοῦ χρυσᾶ σπυριά καὶ γιὰ θυσία
 Ὡς τὴν ὀλόμαυρη Στύγα τὰ προσφέρνω.
 Μέσα εἰς τὴν γῇ τὰ σπέρνω πονεμένη
 Ἐπάνω στὴν καρδιὰ τοῦ κορασιστοῦ,
 Γλώσσα νὰ γένουν ποῦ εἰς αὐτὴν θὰ κρένῃ
 Ἀγάπης λόγια, λόγια τοῦ καῦμοῦ.

9

Τὴν ἄνοιξιν ἡ ὥραις ματαφέρουν
 Μὲ τὸν εὐφραντικὸ χορὸ ποῦ σέρουν,
 Τὰ νεκρὰ τότε ὁ ἥλιος ἀναστήνει
 Μὲ τὴν ζωὴν ὅπου ἡ ματιὰ του χύνει.
 Ἀπὸ σπόρους, ποῦ ἐφαίνονταν χαμένοι

Στρ. 7. στίχ. 6. Σφιχτὰ δὲν πλέκει μὲ τὴν θυγατέρα ;

Μέσα εἰς τῆς γῆς τὸ παγωμένο στῆθος
 Ξεφυτρώνει φυτῶν πρόσχαρο πλήθος,
 Καὶ ᾗ τὸ βασίλειο τῶν χρωμάτων βγαίνει.
 Κ' ἐκεῖ ποῦ πρὸς τὸν οὐρανὸ σπουδάζει
 Ὁ κορμός, νύχτα ἢ ρίξ' ἀναζητεῖ
 Καὶ γι' αὐτὰ τὴν φροντίδα ὁμοία μοιράζει
 Μὲ τὸν αἰθέρα ἢ Στύγα ἢ σκοτεινὴν.

10

Τὸ ἐπάνω τῶν φυτῶν ὡς στοὺς ἀνθρώπους,
 Τὸ κάτω ᾗ τῶν νεκρῶν φθάνει τοὺς τόπους,
 Ἀγγελιοφόροι μου ἀκριβοὶ θὰ γένουν
 Κι' ἀπ' τὸν Ἄδη ὡς φωναῖς γλυκαῖς θὰ βγαίνουν.
 Ἄν καὶ τὴν κόρη αὐτὸς κρατεῖ κλεισμένη
 Μὲς στὸ φρικτὸ παράγγ' εἰς κάθε νέο
 Βλαστάρι τῆς ἀνοιξέως μοῦ κρένει
 Ἐλεύθερα τὸ στόμα τῆς τ' ὥραϊο,
 Πῶς ἐκεῖ πέρα, ὅπου τὸ φῶς δὲν πάει,
 Ὅθε περνοῦν περίλυπαις σκιαῖς,
 Τὸ στῆθι ἀκόμ' ἀπ' ἀγάπη κτυπάει
 Καὶ τρυφερὰ φλογίζουντ' ἡ καρδιαῖς.

11

Ἄνθη, σὰς χαιρετῶ, πῶχει γεννήση
 Ἡ γῆ ξανανειωμένη, ἄς πλημμυρίση
 Τοῦ νέκταρος ὁ αἰθέρας ὁ δροσάτος
 Τὸν κόρφο σας γλυκὸς καὶ μυρωδάτος.
 Μέσα εἰς ἀχτίδες θὲ νὰ σὰς βουτήσω
 Καὶ μὲ τὸ φῶς τῆς Ἰριδος τὰ νέα
 Φύλλα σας, ἄνθη ἐγὼ θὰ ζωγραφίσω
 Σὰν τῆς Ἡῶς τὸ πρόσωπον ὥραϊα.
 Τὴν πίκρα μου καθὼς καὶ τὴν χαρὰ μου
 Ἄς βλέπη κάθε τρυφερὴ ψυχὴ
 Ὡς τὰ φύλλα τὰ ξερὰ ποῦ πέφτουν χάμον,
 Ὡς τῆς ἀνοιξὶς τὴν λάμψι τὴν φαιδρὴν.

Στρ. 10. στίχ. 7. Βλασταράκι τῆς ἀνοιξὶς μοῦ κρένει.

ΣΗΜ. ΤΟΥ ΕΚΔ. Τὸ ποίημα τοῦτο, καθὼς καὶ τὸ σονέτο «Στὴ Δημο-
 τική» ἦταν προσωρισμένα νὰ τυπωθοῦν στὸ περιοδικὸ «Ἑθνικὴ γλῶσσα», πρὶν
 ἢ ἐκδοσὴ του δὲν ἐπραγματοποιήθηκε, στὰ 1884.

ΑΠΟ ΤΟ "ΦΑΟΥΣΤ"

I. VOR DEM THOR, "Betrachte wie in Abendsonnengluth etc."]

Ἰδὲς πῶς εἰς τὸ φῶς τοῦ ἡλιοῦ ποῦ βασιλεύει
 Ἀστράφτουν οἱ καλύβαις μὲς τὴν πρασινάδα.
 Κατεβαίνει, βυθᾷ κ' ἡ μέρα ξεψυχάει
 Κι' ἄλλου ζωὴ νὰ δώσῃ τ' ἄστρο της πηγαίνει.
 Γιατὶ φτερὰ δὲ μὲ σηκόνουν νὰ εἰμπορέσω
 Κατόπι πάντοτε κατόπι νὰ πετάω!
 Ἦσυχον θᾶξλεπα τὸν κόσμον κάτωθέν μου
 Παντοτεινὰ ᾗ ταῖς δειλιναῖς φλόγαις νὰ λάμπῃ,
 Ταῖς κορυφαῖς δλαῖς φωτιά, κάθε λαγκάδι
 Σιωπηλὸ καὶ τ' ἀσημένιο ποταμάκι
 Κάτω μὲ ρέμματα χρυσᾶ νὰ ροβολᾷ.
 Τ' ἄγριο τότε βουνὸ μ' ὅλους τοὺς φάραγγές του
 Δὲν θὲ νὰμπόδιζε τὸ πέταμα τὸ θεῖο.
 Ἰδοὺ τὸ ἐκστάτικὸ βλέμμα ξανοίγει τώρα
 Μὲ λιμάνια θερμὰ τὴν θάλασσα ἔμπρός του.
 Ὁ ἥλιος φαίνεται πῶς τέλεια βασιλεύει.
 Ὅμως καὶ πάλι ὁ πόθος εἰς ἐμὲ ξυπνάει,
 Φεύγω ᾗς τὸ ἀθάνατό του φῶς νὰ ξεδιψάσω,
 Μὲ τὴν ἡμέραν ἔμπροστά, τὴν νύκτα ὀπίσω,
 Ψηλὰ τὸν οὐρανὸ, τὰ κύματα ἀπὸ κάτω.
 Ὡραῖον ὄνειρο, καὶ ὥς τόσο βασιλεύει.
 Ἀχ! ᾗς τὰ φτερὰ τοῦ λογισμοῦ δὲν θὰ μπορέσουν
 Εὐκόλα νὰ ἐνωθοῦν σωματικαῖς φτερούγαις.
 Ἀλλ' εἰς καθένα φυσικὸν εἶναι νὰ στέργῃ
 Νὰ πεταχθῇ ψηλὰ κ' ἔμπρός, ὅταν ἐπάνω
 Ἀκοῦμε τὸν κορυδαλὸν εἰς τὸ γαλάζιο
 Διάστημα πλέρια τὸ τραγούδι του νὰ ψάλλῃ
 Κι' ὅταν ἀπὸ τὰ πείκα εἰς κορφοβοῦνι
 Ὁ σταυραστὸς πετᾷ μὲ τεντωταῖς φτερούγαις,
 Ἡ ὁ γερανὸς π' ἐνῶ περνᾷ κάμπους καὶ λίμνες
 Πρὸς τὴν πατρίδα του μ' ἀσποῦδ' ἀερολάμνει.

ΣΗΜ. ΤΟΥ ΕΚΔ. Ἀπὸ τὸ δεκατριεῦλλαβο μέτρο μποροῦμε νὰ συμπερά-
 νουμε πῶς τὸ ἀπόσπασμα εἶναι νεώτερον ἀπὸ τὴ μετάφραση τοῦ «Ἀμλέτου»
 τοῦ Πολυλά, ποῦ γνωστὴ ἦταν στὸν κύκλον τῶν φίλων του ἀρκετὰ χρόνια πρὶν
 τυπωθῇ (1889), τοῦλάχιστον τὸ στιχουργικὸν τοῦ σύστημα (ἕως ἀπὸ τοῦ 1883).
 Τὸ ἀπόσπασμα εἶναι τελείως ἀκατάργαστο.

ΑΠΟ ΤΗΝ "PARISINA" (*)]

I

Ἡ ὥρα εἶν' αὐτὴ ποῦ ἀπὸ τοὺς κλώνους βγαίνει
 Ὁ ψιλὸς τ' ἀηδονιοῦ κελαϊδισμός,
 Ποῦ εἰς κάθε του μιλιὰ μουρμουρισμένη
 Φαίνεται ὁ πόθος τοῦ ἔραστῇ γλυκός.
 Καὶ τ' ἀεράκι ποῦ τερπνὰ φυσάει
 Καὶ τὸ ρυάκι ποῦ σιμὰ κυλάει
 Μουσικῇ χύνουν στὰ φιλέρμ' αὐτιά.
 Εἶναι ψηλὰ τ' ἀστέρι' ἀνταμωμένα,
 Κάτου στὴ γῆν εἶν' ἐλαφρὰ βρεμένα
 Ὅλα τὰ λουλουδάκια μὲ δροσιά.
 Τὸ γαλάζιο τὸ κύμα εἶναι μαυρῆτερο
 Καὶ τὸ χρώμα στὰ φύλλα εἶναι βαθύτερο
 Κ' ἓνα ξάστερο σκότος ᾗ τὸν αἰθέρα,
 Στὴ γλυκειά του μαυράδα καθαρό,
 Ὅπ' ἔρχεται ὅταν βασιλεύσ' ἡ μέρα
 Τὴν ὥρα ποῦ φεγγάρι λαμπηρὸ
 Τοῦ δειλινοῦ τὸ φῶς σκορπίζει πέρα.

II

Ἄλλ' ὄχι τοῦ νεροῦ γιὰ ν' ἀγροικίῃ
 Τὸν καταρράκτ' ἡ Παριζίνα βγαίνει,
 Ὅχι τὸ οὐράνιο φῶς γιὰ ν' ἀντικρύσῃ
 Εἰς τὰ μαυράδια τῆς νυκτὸς προβαίνει.
 Κι' ἂν εἰς τὸ περιθόλι αὐτὴ καθίζει
 Δὲν εἶναι γιὰ τὰ δλάνουκτα λουλούδια,
 Αὐτιάζεται—ὄχι γι' ἀηδονιοῦ τραγούδια—
 Ἄν καὶ τέτοια λαλιὰ ν' ἀκούσῃ ἐλπίζει.
 Καὶ νά μὲς τὰ πυκνὰ φύλλα γλυστρᾷ
 Ἐνα πάτημα, ἡ ὄψη τῆς χλωμιάζει—
 Καὶ ἡ καρδιά τῆς γοργότερα κτυπάει.
 Μέσ' ἀπ' τὰ φύλλα μιὰ φωνὴ τὴν κράζει,
 Κοκκινίζει, τὰ στήθη τῆς φουσκόνουν!
 Μιὰ στιγμή μόνῃ ἀκόμα—κι' ἀνταμόνουν—
 Ἐπέρασε ἡ στιγμή—καὶ πέφτει ἔμπρός τῆς
 Μὲ μιᾶς γονατισμένος ὁ καλὸς τῆς.

(*) ΣΗΜ. ΤΟΥ ΕΚΑ. Ἀκατάργαστο ἀπόσπασμα, ποῦ ἀναφέρει ὁ ποιητὴς
 στὸ στιχουργημένο γράμμα του πρὸς τὸν κ. Ἀντ. Κεφαλληνό (25 Δεκ. 1884).

III

Καὶ τί τοὺς μέλει τώρα ὁ κόσμος ὅλος
 Μὲ τὸν καιρὸν ὅπου τὰ πάντα ἀλλάζει ;
 Ὅσα ἐκεῖ ζοῦν—ἡ γῆ κι' ὁ οὐράνιος θόλος—
 Σὰν τίποτα ὅλα ὁ νοῦς τοὺς τὰ λογιᾶζει.
 Καθὼς νεκροὶ νὰ ἦσαν δὲν προσέχουν
 Ὅ,τι κἀπὼ, ψηλά, γύρω τοὺς ἔχουν,
 Πῶς ὅλα τᾶλλα ἐπέρασαν θαρροῦν,
 Πῶς ἕνας γιὰ τὸν ἄλλον μόνοι ζοῦν.
 Στεναῖζουν μὲ βαθεῖα γλυκάδα τόση
 Ποῦ ἂν δὲν ἔπαυε ἐκείνη ἡ εὐτυχισμένη
 Τρέλλα, σιᾶχτ' ἡ καρδιαῖς ἤθελαν γένη
 Ὅσαις παρόμοια φλόγα ἔχει πυρώση.
 Φαντάζονται οὐδὲ κἄν κρῖμα ἡ κινδύνους
 Ὅ τοῦ τρυφεροῦ τῶν ὄνειρου τῇ ζάλῃ ;
 Ποιὸς ποτέ του ἐστομάτησε ἀπ' ἐκείνους
 Ὅσοι ἀγροικῆσαν μέσα τὴν μεγάλη
 Τοῦ πάθους τούτου ὁρμή ; ποιὸς ἐφοβήθη
 Μιὰν τέτοιαν ὥρα ; ἡ ποιὸς ἀνανοήθη
 Πόσο λίγο βιστοῦν τέτοιες στιγμές ;
 Ἄλλ' ὅμως νὰ ποῦ πέρασαν κι' αὐταῖς !
 Κι' ὁ καθείς μας ξυπνᾷ προτοῦ γνωρίσῃ
 Π' ὄνειρο τέτοιο πλιά δὲ θὰ γυρίσῃ.

IV

Μὲ ματιαῖς φεύγουν κεῖθε ἀργὰ ριγμέναις,
 Ποῦ ἀπόλαυσαν χαραῖς κριματισμέναις,
 Κ' ἐλπίζουν, πλὴν λυποῦνται, ὥσάν στερνὸς
 Γι' αὐτοὺς ἐκείνος νὰ ἦταν χωρισμός.
 Οἱ πλῆθιοι στεναγμοί, τὸ σφιχτοαγκάλιασμα
 Καὶ τῶν φιλιῶν τὸ ἀτέλειωτο ἀναγάλιασμα
 Ἐνῶ φέγγει ὁ οὐρανὸς εἰς τὴ θωριά της,
 Ὅπου, ὡς φοβᾶται, δὲν τὴ συχωρεῖ,
 Ὡς νᾶβλεπε τὸ μέγα ἁμάρτημά της
 Κἀθ' ἄστρο γαληνὸ ποῦ τοὺς τηράει—
 Τ' ἀγκάλιασμα κ' οἱ πλῆθιοι στεναγμοὶ
 Δεμένους τοὺς κρατοῦν ἀκόμη ἐκεῖ.
 Ἄλλ' ἔφθασε ἡ στιγμή νὰ χωρισθοῦν,
 Μὲ βαρεῖα τὴν καρδιά καὶ τρομασμένοι,
 Ἀπ' ταῖς ἀνατριχίλαις παγωμένοι
 Ὅπου γοργὰ τὸ κρῖμ' ἀκολουθοῦν.

V

Καὶ ὁ Οὐγὸς πάει στὴν ἐρημὴν του κλίνη,

Ἄλλου γυναῖκα ἔκει νὰ ἐπιθυμήσῃ,
Πλὴν τ' ἄπιστο κεφάλι τῆς ἔκεινῃ
Σιμὰ στὸν καλὸν ἄνδρα θ' ἀκουμβήσῃ.
Στὸν ὕπνον ὁμῶς δείχνει θερμασμένη
.....

VI

Τὴ σφίγγει στὴν καρδιά του κοιμημένη,
Γροικώντας κάθε λέξη τῆς κομμένη·
Κι' ἀκούει—Τί σαστίζει κι' ὅλος φόβος
Σὰ νᾶκουσ' ἡ Ἀρχαγγέλου τῇ φωνή;
Καὶ πῶς νὰ μὴ σαστίσῃ; Καταδίκη
Δὲ θὲ νὰ τοῦ βροντᾷ πλὺ τρομερῇ
Ἵς τὸ μνήμα ὅταν γιὰ πάντα θὰ ξυπνήσῃ
Τὸ θρόνο τοῦ Θεοῦ γιὰ ν' ἀντικρύσῃ.
Πῶς νὰ μὴ φοβῆται; Τὴ γλυκειὰ του εἰρήνη
Ἡ μιὰ τοῦ κατὰστρεψεν ἔκεινῃ.
Ἐνα μουρμουρητὸ ἀποκοιμισμένο,
Τῶνομ' αὐτὸ σιγὰ ψιθυρισμένο,
Τῆς γυναικὸς τὸ κρίμα φανερόναι
Καὶ μ' ἐντροπὴ τὸν Ἄζο κηλιδώνει.
Καὶ τίνος τῶνομα εἶναι ποῦ βογγάει
Εἰς τὸ προσκέφαλό του φοβερό,
Καθὼς τὸ κύμα ποῦ στὴν ἄκρῃ σπάει
Πετώντας τὸ σανίδι ἔς τὸ σκληρὸ
Βράχο καὶ τὸν πνιμμένον κομματιάζει
Τὸν δύστυχο ποῦ πέφτει καὶ βουλιάζει,
Γιὰ νὰ μὴν ἀνεβῇ στὸν κόσμον πλιά;
Παρόμοια στὴν ψυχὴ τοῦλ' ἢ κτυπιά.
Τίνος τ' ὄνομα αὐτό; Τ' Οὐγού; Ἐκεινοῦ;
Ἀλήθεια! αὐτὸ δὲν τοῦχ' ἔλθει σὺν νοῦ!
Τοῦ Οὐγού, τοῦ παιδιοῦ μιᾶς π' ἀγαποῦσε,
Τοῦ δικοῦ του παιδιοῦ ποῦ ἦταν κακὸς
Τῆς διεστραμμένης νεότητος του καρπός,
Ὅταν τὴ Λεύκω ὁ Ἄζος ἀπατοῦσε,
Τὴν κόρη ποῦ ἔς τὴν τρέλλα τῆς πιστεύθη
Αὐτὸν ποῦ ἀπέκει δὲν τὴν ἐπαντρεύθη.

VII

Τὸ μαχαίρι ἀπ' τὴ θήκη πάει νὰ βγάλῃ,
Ἀλλὰ πρὶν ὅλο βγῇ τὸ κρύβει πάλι.
Ἄν καὶ τῆς ᾄξιζε, ὁμῶς δὲν τολμάει,
Μορφὴ νὰ σφάξῃ τόσο ἀγγελικὴ,
Κἂν ὅχι ἐνῶ γελᾷ στὸν ὕπνον—ἔκει,
Ὅχι, δὲν εἰμπορεῖ. Δὲν τὴν ξυπνάει!

Ἄλλ' ἀπάνου της βλέπει μ' ἓνα μάτι,
 Ποῦ ἂν σηκονόνταν κείνη ἀπ' τὸ κρεββάτι,
 Θάπεφτε πάλι πίσω κοιμισμένη
 Μὲ τὴν κάθε αἰσθησὴ της παγωμένη.
 Ὡς τὰ φρύδια του χοντραῖς σταλαματιαῖς
 Ἀστραφταν εἰς τοῦ λύχνου ταῖς φωτιαῖς,
 Ἀκόμα αὐτὴ κοιμοῦνταν. Δὲ μιλοῦσε.
 Ὡς τὸ νοῦ του αὐτὸς ταῖς μέραις της μετροῦσε.

[SHELLEY

ΑΠΟ ΤΗΝ "ΑΡΕΘΟΥΣΑ"]

- Παράτησ' ἡ Ἀρέθουσα τὸ στρῶμ' ἀπὸ χιόνια
 Κι' ἀπ' τ' Ἀκροκεραύνια βουνὰ ροβολᾷ,
 Καὶ μέσ' ἀπ' τὰ σύγνεφα, γκρεμνοὺς καὶ κοτρώνια,
 Τὲς βρύσες, κοπάδι της λαμπρό, πιλαλᾷ.
 5 Ἐπήδαε κατάρραχα καὶ μέσα στὰ ρέματα
 Ἐρρέαν τὰ δοξάρια σγουρά της χυτὰ
 Κι' ἀγνάντια στὰ πύρινα τοῦ ἡλιοῦ βασιλέματα
 Φαντάζει ὀλοπράσινο κάθε πλάϊ ποῦ πατᾷ.
 Κυλῶντας χορεύοντας πηγαίνει στὰ κάτω,
 10 Τραγοῦδια ἔμουρμούριζε σὰν ὕπνο ἀπαλὰ
 Κ' ἐκεῖ ποῦ ἔλατάραιε νὰ φτάσῃ τὸν πάτο,
 Ἡ γῆ τὴν καμάρονε, ὁ οὐρανὸς τῆς γελᾷ.
 Ὁ ἀπόκοιτος τότες Ἀλφειὸς μὲς τὸ τάραμα
 Τῶν πάγων, τὴν τρῖαινα χτυπᾷ ὡς τὰ βουνά,
 Κι' ἀνοίχτη στὸ τράνταγμα τῶν βράχων, μιὰ χάραμα-
 -Τιὰ καὶ τὸν Ἐρύμανθο σεισμὸς τὸν κουνᾷ.

ΠΑΡΑΛΛΑΓΕΣ

- Στίχ. 5 καὶ ἔξ. —κ' ἔτρεχαν στὰ ρέματα
 Μὲ χρώματα δόξας τὴ σγουρά της χυτὰ.
 Στίχ. 7 καὶ ἔξ. Κι' ἀγνάντια στοῦ ἡλιοῦ τὰ φλογερὰ βασιλέματα
 Πρασινολογᾷ κάθε πλάϊ ποῦ πατᾷ.

ΑΠΟ ΤΟΝ "ΕΝΩΧ ΑΡΔΕΝ"]

Ἄραδες βράχων μακρὺς ἀφῆκαν σπῶντας χάσμα,
καὶ μὲς στὸ χάσμα ἀφρὸς πολὺς καὶ κίτρινος εἶν' ἄμμος,
παρέκει σκέπες κόκκινες κουλοῦμι σ' ἓνα μὸλο
στενό, πλιὸ πέρα μιὰ ἐκκλησιὰ λυωμένη, καὶ παρὰνω
δρόμος πλατὺς σὲ πυργωτὸ τρανὸ σκαλόνει μύλο
καὶ πίσω ὥς τὰ μεσοῦρανα σταχτὸ βουνὸ ψηλόνει
μὲ Δανικὰ μνημούρια, καὶ λεφτοκαρυῶν λογγάρι,
ποῦ οἱ μαζεутаδες συχνοπᾶν τοῦ φθινοπώρου, ἀνθίζει
πράσινο 'ς ἓνα τοῦ βουνοῦ μὲ κοῦπα ὅμοιο λαγκάδι

Χρόνια περᾶσαν ἑκατὸ ποῦ 'ς τ' ἀκρογιαλὶ τοῦτο
τρεῖς παιδιὰ τριῶν σπιτιῶν, ἡ Ἀννίτσα Λῆ, ποῦ ἦταν
τὸ κοριτσάκι τοῦ χωριοῦ τὸ πλεῖα χαριτωμένο,
Φίλιππος Ραῖς, τοῦ μυλωνᾶ μονάκριβο ἀγοράκι,
κι' Ἄρδεν Ἐνῶχ, ναύτη χοντροῦ παιδί, ποῦ ἓνα χειμῶνα
ἀπὸ караβοτσάκισμα εἶχε ὀρφανέψη, ἐπαῖζαν
'ς τῆς ἄκρης τὰ χαλάσματα, κεῖ ποῦσαν τὰ παλιούρια,
σκληρὲς κουλοῦρες γούμενες, ψαράδων δίχτυα μαῦρα
καὶ σκουριασμένες ἄγκυρες κι' ἀνασυρμένες βάρκες—
κι' ἀπ' ἄμμο εὐκολοδιάλυτο τὰ κάστρα τοὺς ἐπλάθαν
γιὰ νὰ τὰ ἴδουν πῶς πλημμυροῦν ἡ τὸ κατάσπρο κῦμα
ξετρέχοντας ξεφεύγοντας καθημερινῶς ἀφίναν
χνάρια μικρὰ ποῦ ξέπλενε καθημερινῶς ἡ ἄρμη.
Ἐμπαινε μιὰ στενὴ σπηλιὰ μέσα 'ς τὸ βράχο κάτω
καὶ μέσα ἐπαῖζαν τὰ παιδιὰ νοικοκυριὸ καὶ σπίτι.
Μία μέρα ὁ Ἐνῶχ, ὁ Φίλιππος τὴν ἄλλη ἀφέντης ἦταν,
μὰ κάθε μέρα ἦταν ἡ Ἀννιὼ νοικοκυρά.....

ΑΠΟ ΤΟΥΣ "ΤΑΦΟΥΣ"]

'Σ ἴσκιό κυπαρίσσιων καὶ μὲς σὲ ὕδριες
 Γλυκαμένες μὲ κλάψα εἶναι ἴσως ὁ ὕπνος
 Τοῦ θανάτου ἀλαφρύτερος ; Ἄν ὁ ἥλιος
 Γιὰ μὲ τῆς γῆς πλιὰ δὲν πληθαίνει τούτη
 Τὴν ὥραϊα φαμιλία ἀπὸ ζῶα καὶ χόρτα,
 Καὶ σὰν μπροστά μου πλουμιστὲς μ' ἐλπίδες
 Δὲ θὰ χορεύουν οἱ Ὄρες ποῦ θὲ νᾶλθουν,
 Οὔτε, φίλε, ἀπὸ σὲ θ' ἀκούω τὸ στίχο
 Καὶ τὴν πικρὴ ἀρμονία ποῦ κυβερνᾷ τον,
 Οὔτε ἡ πνοὴ 'ς τὴν καρδιά πλιὸ θὰ μοῦ κρένη
 Τῶν παρθένων Μουσῶν καὶ τῆς Ἀγάπης,
 Μονάχη πνοὴ 'ς τὴν ἄστατη ζωὴ μου,
 Ποιὸ θᾶναι παρηγόρημα μιὰ πέτρα
 Γιὰ τὲς χαμένες μέρες νὰ χωρίζη
 Τὰ κόκκαλά μου ἀπ' τ' ἄμετρα ποῦ σπέρνει
 'Σ τὲς στεριᾶς καὶ 'ς τὲς θάλασσες ὁ Χάρος ;
 Ἀλήθεια, Πινδεμόντη, καὶ ἡ Ἑλπίδα,
 Στερνὴ θεὰ, τοὺς τάφους φεύγει κι' ὅλα
 Ἡ λησμονιά στὴ νύχτα τῆς τυλίγει
 Κι' ἀπὸ σᾶλο σὲ σᾶλο τὰ κουράζει
 Μιὰ δύναμη δουλεύειρα κι' ὅλα, ἀνθρώπους,
 Τάφους, στερνὲς θωριᾶς κι' ἀπομεινάρια
 Τῆς γῆς καὶ τ' οὐρανοῦ ὁ καιρὸς ἀλλάζει.
 Μὰ γιατί πρώτα ἀπ' τὸν καιρὸ τοῦ ἑαυτοῦ του
 Θὰ φρονέσῃ ὁ θνητὸς τὴν πλάνη ποῦ τον
 Σταματᾷ καὶ νεκρὸν 'ς τὴν θύρα τ' Ἄδη ;
 Δὲ ζῇ αὐτὸς τάχα καὶ στὸ χῶμα, τόμου
 Βουβὴ θὰ τοῦναι ἡ ἀρμονία τῆς μέρας,
 Ἄ μὲ γλυκὲς φροντίδες 'ς τῶν δικῶν του
 Τὸ νοῦ μπορεῖ νὰ τὴν ξυπνᾷ ; Εἶναι οὐράνια
 Ἡ ἀνταπόκριση τούτῃ τῆς ἀγάπης,
 Οὐράνιο δῶρο στοὺς θνητούς. Καὶ ζοῦμε
 Συχνὰ γι' αὐτὴν μὲ τὸ νεκρὸ μας φίλο
 Κι' αὐτὸς μαζί μας, ἂν ἡ γῆ πονῶντας,
 Ποῦ παιδί τὸν ἐδέχτη κ' ἔθρεφέ τον,
 Δώσῃ ἄσυλο στερνὸ καὶ σὰ σὲ μάνας
 Κόρφο ἀμίαντο τὸ λείψανο φυλάξῃ
 Ἀπὸ τῆς μπόρας τὸ δαρμὸ κι' ἀπ' τ' ὄχλου
 Τ' ἀνίερο πόδι καὶ μιὰ πέτρα γλύσῃ
 Τ' ὄνομα κ' ἓνα δέντρο μυρωμένο
 Τὴ στάχτη μ' ἴσκιους ἀπαλούς γλυκάνῃ.

Μόνο ὁποῖος πίσω ἀγάπες δὲν ἀφίνει
Λίγο τοὺς τάφους χαίρεται, κι' ἂν πέρα
Κοιτάξῃ ἀπὸ τὸ ξόδι, τὴν ψυχὴ του
Βλέπει νὰ παραδέρνη μὲς τὸ θρήνο
Τῶν Ἀγερούσιων τέμπλων, ἢ ἀποκάτου
Ἀπὸ τοῦ θείου συχώριον τὰ μεγάλα
Φτερά νὰ καταφεύγῃ· μὰ τὴ σκόνῃ
Ἀφίνει ἔς ἔρμου σβώλου τὰ φλεσκούνια,
Ὅπου οὔτε νὰ προσεύκεται γυναῖκα
Ἐρωτεμένη, οὔτε ν' ἀκούῃ διαβάτης
Μοναχικὸς τὸ στέναγμα ποῦ στέρνει
Ὅς ἐμᾶς ἡ Φύση μέσα ἀπ' τὰ μνημόρεια.

ΣΗΜ. ΤΟΥ ΕΚΔ. Τὸ ἀπόσπασμα, καμωμένο λίγο στερνότερα ἀπὸ τὴν ἔκδο-
σιν τῆς μετόφρασις τῶν «Τάφων» τοῦ Καλοσγούρου στὴν «Τέχνη» τοῦ 1899,
σκοπὸ εἶχε ν' ἀποδείξῃ τὴ χρησιμότητα τοῦ ἐντεκασύλλαβου στίχου σὲ μετα-
φραστικὰ ἔργα, ποῦ ὡς τότες τὴν ἀρνιότουν ἡ σχολὴ τοῦ Πολυλά.

[ΔΑΝΤΗ

ΑΠΟ ΤΗΝ "ΚΟΛΑΣΗ"

(I. 1 - 7)]

3 Ὅς τῆς ζωῆς μας ἐγὼ τὸ μισοστράτι
 Βρέθηκα σ' ἓνα σκοτεινὸ ρουμάνι
 Γιατὶ εἶχα τὸ ἴσιο χάση μονοπάτι.
 Τί δύσκολα, ἄχ ! κανεῖς ἀναθηβάνει
 Πῶς τ' ἄγριου λόγγου ἦταν τραχεῖα ἡ σκληράδα,
 Ποῦ νέα 'ς τὸ λογισμό τρομάρα βάνει.
 Μόν' τοῦ θανάτου εἶν' πιὸ πολλὴ ἡ πικράδα*.

[ΔΑΝΤΗ

ΑΠΟ ΤΗΝ "ΠΑΡΑΔΕΙΣΟ"

(I. 1 - 9)]

 Ὅσα δόξα ἐκείνου ποῦ κινάει τὰ πάντα
 Περνάει καὶ λάμπει μετ' τὴν οἰκουμένη
 Περσὰ σὲ μιά, πιὸ λίγο σ' ἄλλη μπάντα.
 Στὸν οὐρανὸ ποῦ πλιό του φῶς λαβαίνει
 Ὅσον κ' εἶδ' ὅσα οὔτε μορεῖ οὔτε ξέρει
 Νὰ ξαναπῇ ὅποιος κεῖθε κατεβαίνει.
 Τὶ ὥς ζυγόνει στοῦ πόθου τῆς τὰ μέρη,
 Τόσο βαθαίνει ἡ διάνοια μας ποῦ ὀπίσω
 Νὰ πάη ἡ θύμηση δὲ θὰ καταφέρει.

(ΔΥΟ ΣΤΙΧΟΙ ΤΟΥ LENAU)

 Βλέπεις πῶς κατακόκκινη ἡ δύσι εἶναι ἐκεῖ κάτου ;
 Προβάλλ' ἡ νύχτα σὰν ἀετὸς ποῦ ἀνάψαν τὰ φτερά του.

MONACHO, 1884

* ΠΑΡΑΦΡΑΣΕΙΣ

Στίχ. 4. Τί δύσκολο, ἄχ ! κανεῖς ν' ἀναθηβάνει
Στίχ. 5. Πῶς ἦταν τ' ἄγριο, τραχύ, πλέριο δάσι.

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟ

ΠΕΖΑ

ΑΠΑΝΤΗΣΙΣ

ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΚΡΙΤΑΣ ΤΩΝ ΑΝΑΓΝΩΣΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ

ΤΟΥΣ ΕΠΙΚΡΙΝΑΝΤΑΣ ΤΗΝ ΕΜΜΕΤΡΟΝ ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΝ ΤΟΥ κ. ΠΟΛΥΛΑ (*)

Ἐν τῇ «Ἐκθέσει τῆς Ἐπιτροπείας τῶν κριτῶν τῶν διδασκικῶν βιβλίων τῆς κατωτέρας ἐκπαιδεύσεως» τῇ δημοσιευθείσῃ ἐν τῷ παραρτήματι τοῦ ὑπ' ἀριθ. 252 τοῦ ἔτους 1884 φύλλου τῆς Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως, ἀνέγνωμεν παρατηρήσεις τινὰς ἀφορώσας εἰς τὴν μετάφρασιν τῆς Ὀδυσσεΐας τοῦ κ. Πολυλά. Τεμάχια τοῦ ἔργου παρεμβληθέντα μεταξὺ τῶν ἀναγνωσμάτων διδασκικοῦ τινος βιβλίου ὑπὸ τοῦ κ. Βρατσάνου, παρέσχον ἀφορμὴν εἰς τοὺς κ. κ. κριτὰς νὰ ἐκθέσωσι τὰς ἰδέας των περὶ τῆς μεταφράσεως ταύτης.

Δὲν ἠθέλομεν βεβαίως τολμήσει ν' ἀντεπεξέλθωμεν κατὰ κριτικῆς σοβαρεᾶς καὶ ὀρθοκρινόμενης ἐπὶ βάσεων ἐπιστημονικῶν ὑπέρχοι τοῦ τρόπου, καθ' ὃν μετεφράσθη ὑπὸ τοῦ κ. Πολυλά ἡ Ὀδύσεια. Μὴ ἀγνοοῦντες πόσον ἀτελὴς καὶ ἀμόρφωτος ἀποδεικνύεται ἡ δημώδης γλῶσσα παραβαλλομένη πρὸς τὴν Ὀμηρικὴν, δὲν διστάζομεν νὰ ἐκφράσωμεν τὴν ἡμετέραν πεποίθησιν, ὅτι μετάφρασις τῆς Ὀδυσσεΐας ὁλοκλήρου εἰς τὴν δημοτικὴν εἶναι δύσκολον νὰ μὴ μετέχη ἐλαττωμάτων. Ἐὰν δέ τις λόγιος ἀληθὴς ἤθελεν ἐπιχειρήσει νὰ ἀνεύρῃ καὶ ἐπικρίνῃ τὰ ἐλαττώματα ταῦτα ὑποδεικνύων ἄλλο σύστημα μεταφράσεως σκοπιμώτερον, τὸν λόγιον τοῦτον ἠθέλομεν ἐκτιμῆσαι καὶ ἐπαινέσει. Ὅταν ὁμῶς ἀφανεῖς τινες φιλολογίσκοι μεγάλοι μὲν τὸ δέμας καὶ τὴν οἴησιν, νάνοι δὲ τὸν νοῦν καὶ τὴν αἴσθησιν καὶ τὰς γνώσεις, καρπούμενοι τὴν ἀμάθειαν τῶν περὶ αὐτοὺς καὶ τὴν ἀσθένειαν κυβερνήσεως ἀπονεμούσης εἰς τὸν τυχόντα τὰ ὑψηλότερα ἀξιώματα, ἀναιδῶς σφετερίζονται τὸ δικαίωμα ν' ἀποφαίνωνται καὶ

(*) «Ἡ ἀπάντησις αὕτη πρὸς τοὺς κριτὰς τῶν ἀναγνωστικῶν βιβλίων, τοὺς κακίσαντας τὴν μετάφρασιν τῆς Ὀδυσσεΐας, ἦν ὁ κ. Πολυλὰς πρὸ ἑτῶν ἐπιλοπόνησεν, ἐδημοσιεύθη ἐν τῷ ὑπ' ἀριθ. 203 τῆς ἐφημερίδος τοῦ «Ρῆγα τοῦ Φεραίου», τῆς ἐν Κερκύρᾳ ἐκδιδομένης. Δημοσιεύομεν δὲ αὐτὴν καὶ ἐν τῷ ἡμετέρῳ περιοδικῷ ὡς φιλολογικὸν ἀγώνισμα μεγάλης ἀξίας καὶ ὡς μετὰ παρηγορίας πατάσσουσαν τὴν ἀμάθειαν ἀνθρώπων, οἵτινες «ὡς ἀπὸ τρίποδος» ἀποφαίνονται γνώμην περὶ πραγμάτων, ὅλως ὑπ' αὐτῶν ἀγνοουμένων.»

(ΜΙΑΤΙΑΔΗΣ ΒΡΑΤΣΑΝΟΣ, ΕΚΔΟΤΗΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΥ
" ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ " ΙΟΥΛΙΟΣ 1884)

περὶ ζητημάτων ἥκιστα προσιτῶν εἰς αὐτούς· ὅταν ἐπιστημονικοί τινες Πυγμαῖοι, μὴ περιοριζόμενοι εἰς τὴν ἐπικρίσιν ἀναγνωσματορίου μαθητῶν τρίτης δημοτικοῦ, ἐξέρχωνται τῆς σφαίρας τῶν καὶ μετὰ στόμφου ἀποδοκιμάζουσιν ἔργα ἀναγόμενα εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τῆς ἀνωτέρας κριτικῆς, τότε θεωροῦμεν ἡμέτερον καθήκον ν' ἀποθέσωμεν πᾶσαν στωϊκότητα καὶ ν' ἀπαντήσωμεν. Διὰ τῆς ἀπαντήσεως ταύτης θέλομεν ἀπλῶς καὶ μόνον νὰ ἱκανοποιήσωμεν τοὺς λογίους ὅσοι ἡγανάκτουν, καὶ δικαίως, βλέποντες διασυρομένην ὑπὸ τοιούτων κριτικῶν ἐργασίαν, εἰ μὴ ἄλλο, εὐσυνείδητον καὶ κατέχουσαν μίαν τῶν πρώτων θέσεων μεταξὺ τῶν προϊόντων τῆς νέας ἑλληνικῆς φιλολογίας.

Οἱ κύριοι κριταί, ἀφοῦ πρώτον κατεδίκασαν τὸ διδακτικὸν βιβλίον τοῦ κ. Βρατσάνου διὰ τὴν μὴ συμμόρφωσιν αὐτοῦ πρὸς τοὺς ὅρους τοὺς ὑπὸ τοῦ Β. Δ. διαγορευομένους, καὶ διὰ τὴν ἐν αὐτῷ πλημμελῆ κατὰταξιν τῆς ὕλης, μεταβαίνουσιν εἰς τὴν ἐξῆς χαρισιστᾶτην περίοδον.

«Ἄλλ' ἢ μεταφράσεις αὕτη, ἥς ἡ ἀξία εἶναι καθαρῶς φιλολογικῇ, διὰ τε τὴν στρουφνὴν γλῶσσαν καὶ τὸ ἀτημέλητον τῆς στιχουργίας δὲν εἶναι κατάλληλος, ὅπως χρησιμεύσῃ ὡς ἀναγνωστικὸν καίμενον, ἥκιστα δὲ δύναται ν' ἀντικαταστήσῃ ἄσματα, ὧν ἡ μὲν γλῶσσα δέον νὰ ἦναι φυσικὴ καὶ ἀβίαστος, ρέουσα δὲ ἡ στιχουργία.»

Ἐκ τῆς περικοπῆς ταύτης μανθάνομεν, ὅτι φιλολογικῇ ἀξίᾳ μεταφράσεως ἐμμέτρου δύναται νὰ συμβιβάζεται καὶ νὰ συνυπάρχῃ μετὰ τῆς στρουφνότητος τῆς γλώσσης καὶ τοῦ ἀτημελήτου τῆς στιχουργίας. Μέχρι τοῦδε ἐνομίζομεν, ὅτι ἡ πιστότης ἢ ἐπιτυγχανομένη ἐν ἐμμέτρῳ μεταφράσει διὰ τῆς θυσίας τῆς μορφῆς οὐδεμίαν ἔχει ἀξίαν, οὐδὲ ὑπὸ καθαρῶς φιλολογικῇ ἔποψιν θεωρουμένη. Ἐνομίζομεν ὅτι ὁ μεταφράζων ἐμμέτρως τὸν Ὅμηρον σκοπὸν προτίθεται νὰ παραγάγῃ ἔργον τέχνης ἀνῆκον εἰς τὴν ἐπικράτειαν τῆς αἰσθητικῆς, ἔργον τέχνης ἀποτελοῦν ὅλον τι ἁρμονικόν, συνδυάζον τὴν πιστότητα κατὰ τὴν οὐσίαν καὶ τὸ σκόπιμον τῆς αἰσθητικῆς παραστάσεως, ὥστε νὰ γεννᾷ ἐντὸς ἡμῶν ἐντύπωσιν καὶ πάθος ὅσον ἔνεστι ὅμοια καὶ παρεμφερῆ πρὸς τὰς ἐντυπώσεις καὶ τὸ πάθος τὰ γεννώμενα ἐν ἡμῖν κατὰ τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ πρωτοτύπου. Ἐὰν δ' ὁ μεταφραστὴς οὕτως μὴδὲ πλησιάζῃ κἂν εἰς τὸν σκοπὸν τοῦ, ἀλλὰ καὶ θυσιάζῃ πρὸς ἐπίτευξιν τοῦ ἐνὸς τὸ ἕτερον τῶν ἀπαραιτήτων συστατικῶν τοῦ ἀληθοῦς καλλιτεχνήματος, τότε μᾶτην ἐκοπίασε, τότε ἐξελέγχεται ἀγνοῶν καὶ τοὺς στοιχειωδεστέρους κανόνας τῆς τέχνης, καὶ τὸ ἔργον τοῦ δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ θεωρηθῇ, ἢ ὡς ἐξάμβλωμα πρὸς οὐδὲν χρήσιμον, ὡς ἀποτυχοῦσα ἀπόπειρα. Τοιοῦτον ἔργον ἡθέλομεν παραβάλλει πρὸς μουσικὸν ὄργανον κατασκευασμένον ὅπως πα-

ραγάγη γλυκυτάτας μελωδίας καὶ εἰς πρώτην δοκιμὴν ἀποδίδον μόνον κακοήχους διαφωνίας, διὸ καὶ ρίπτεται καὶ μένει ἄνευ οὐδεμιᾶς ἀξίας, μέχρις οὗ ἄλλος τεχνίτης μεταχειρισθῇ τὰ ἀποτελοῦντα αὐτὸ τεμάχια ξύλου πρὸς κατασκευὴν ἄλλου ἔργου. Ἐὰν τοιαύτη ᾖ ἡ ἐν λόγῳ μετάφρασις, δέον ἦν ὁ κ. Πολυλάς νὰ μεταχειρισθῇ τὴν γλωσσικὴν ὕλην, ἣν συνήγαγε πρὸς πιστὴν μετάφρασιν τοῦ Ὁμήρου, νὰ τὴν μεταχειρισθῇ, λέγομεν, εἰς τὸ πεζὸν ἀποφεύγων πρὸς Θεοῦ τὴν στρυφνότητα, καὶ τότε, ἀλλὰ μόνον τότε, ἡ μετάφρασίς του, ξηρὰ μὲν καὶ πεζή, ἀλλὰ πιστή, ἥθελεν ἔχει, καθ' ἡμᾶς, φιλολογικὴν τινα ἀξίαν. Ἀλλὰ πῶς ἀποδεικνύουσιν οἱ στόμφακες οὗτοι τὸν διίσχυρισμόν των ὅτι ἡ μὲν γλῶσσα τοῦ κ. Πολυλά εἶναι στρυφνὴ ἡ δὲ στιχουργία αὐτῆς μέλητος; «Πρὸς ἀπόδειξιν τούτου», λέγουσιν, «ἀρκοῦμεθα εἰς ἓν μόνον παράδειγμα». Δυστυχῶς ὁμως δὲν ἀρκοῦνται εἰς τὸ ν' ἀρκεσθῶσιν αὐτοὶ καὶ μόνοι, ἀλλ' ἀποδίδουσι καὶ εἰς σύμπαν τὸ Ἑλληνικὸν τὴν εὐήθειαν νὰ νομίσῃ ὅτι, ἵνα πεισθῇ τις περὶ τῆς ἀξίας μεταφράσεως ποιήματος τοσοῦτον ἐκτεταμένου, ὅσον εἶναι ἡ Ὀδύσεια, ἀρκεῖ ἓν μόνον παράδειγμα ἐξ ἑννέα στίχων. Καὶ ποῖον τοῦτο τὸ παράδειγμα τὸ περιέχον, κατὰ τοὺς νεοτεχεῖς κριτικούς, κατ' ἐξοχὴν τὰ δύο ἐκεῖνα ἐλαττώματα;

Ἄς ἴδωμεν: (*)

Πατέρα, δὲν μοῦ ἐτοίμαζες ἓνα ὑψηλὸν ἀμάξι
καλότροχο, τὰ ὀλόλαμπρα φορέματα νὰ πάρω,
τοῦ κάθονται μου ἀκάθαρτα, νὰ πλύνω εἰς τὸ ποτάμι;
σ' ἐσένα πρέπει, ὅπ' ἐξοχος ᾗ τοὺς πρώτους μέσα ὑπάρχεις,
εἰς ταῖς βουλαῖς νὰ κάθῃσαι μ' ἐνδύματα καθάρια·
καὶ πέντ' ἔχεις ᾗ τὸ σπῖτι σου υἱοὺς ἀγαπημένους,
δυὸ νυμφευμένους, καὶ ἄλλους τρεῖς, καμαρωμέν' ἀγόρια·
καὶ αὐτοὶ θέλουν μὲ νεόπλυτα πάντοτε νὰ πηγαίνουν
εἰς τὸ χορὸ καὶ δι' ὅλ' αὐτὰ φροντίζω ἐγὼ καὶ μόνη.

Ἄφ' οὗ περιορίζονται εἰς τὴν ἐξέτασιν τῶν ἑννέα τούτων στίχων διατί δὲν λέγουσι, τί εὗρισκous τὸ στρυφνὸν ἐν αὐτοῖς; Ἀδυνατοῦντες ὁμως νὰ κρίνωσιν ἀπολύτως, προστρέχουσιν εἰς τὴν σύγκρισιν μαρωλογοῦντες ὡς ἐξῆς: «Ἄν συγκριθῶσι ταῦτα πρὸς ἑτέραν μετάφρασιν τοῦ αὐτοῦ χωρίου, μετάφρασιν ἐλευθέραν μὲν, ἀλλ' ὁμως πιστότερον ἀποδίδουσιν τὴν ἀφέλειαν καὶ τὴν χάριν τοῦ πρωτοτύπου, καταδειχθήσεται ἐμφανῶς ἡ διαφορὰ τῆς ποιητικῆς γλώσσης ἀπὸ τῆς ἀκριβοῦς εἰς στίχους μεταφράσεως».

(*) Μεταφέρομεν τὸ χωρίον ὡς παρεμορφώθη ἐν τῇ μνημονευθείσῃ ἐκδόσει.

Παπᾶ μου, δίδεις προσταγή ᾗς τοὺς δούλους γὰρ νὰ ζέψουν
τὴν ἄμαξα τὴν ὑψηλή, νὰ πᾶω ᾗς τὸ περιγιάλι,
τὰ ἀπλута φορέματα νὰ πλύνω ᾗς τὸ ποτάμι ;
γιατὶ σοῦ πρέπει ᾗς τὴ βουλή, ὅπου ᾗσαι μέσ' τοὺς πρώτους,
νὰ φαίνεσαι μ' ὀλόπαστρα φορέματα ντυμένος·
κ' οἱ πέντε γυιοὶ σου οἱ ἀκριβοί, πῶχαις καὶ ζοῦν μαζί σου,
οἱ τρεῖς ἀκόμ' ἐλεύθεροι κ' οἱ δύο πανδρεμμένοι,
μοῦ θέλουν ροῦχα νιόπλута νὰ ἔχουν κάθε μέρα,
ὅταν πηγαίνουν ᾗς τὸ χορό,—κ' εἶν' ἡ δουλειὰ δική μου.

Γελοῖος διςχυρισμός! Εὐχόμεθα εἰς τοὺς κ. κ. κριτὰς νὰ δυνηθῶσιν
ποτε νὰ ἐννοήσωσι τοῦλάχιστον τοῦτο, ὅτι μετάφρασις τοῦ Ὅμηρου
εἰς νέας γλώσσας δὲν εἶναι δυνατόν οὐδὲ νὰ πλησιάζῃ εἰς τὴν ἀφέ-
λειαν καὶ εἰς τὴν χάριν τοῦ πρωτοτύπου εἰμὴ διὰ τῆς ἐφικτῆς ἀκρι-
βοῦς τηρήσεως τῆς ἐξωτερικῆς τοῦ κειμένου μορφῆς, νὰ ἐννοήσωσιν
ὅτι ἡ ἐλευθερία ἐν μεταφράσει ἔπους Ὅμηρικου φέρει, ὡς ἀναγκαῖον
ἐπακολούθημα, τὴν ὅλως ἐπιτετηδευμένην, τεχνικὴν, ἀλλ' ὅχι ὀμη-
ρικὴν χάριν (παράδειγμα ὁ Pope) ἢ τὴν ὅλως χυδαίαν καὶ κλέπτι-
κην, ἀλλ' ὅχι Ὅμηρικὴν ἀφέλειαν (παράδειγμα ὁ Βικέλας).

Ὁ κ. Βικέλας, οὐ σεβόμεθα τὴν παλυμάθειαν καὶ τοὺς κόπους,
οὓς κατέβαλεν ὅπως καταστήσῃ τρόπον τινὰ προσιτὸν εἰς τοὺς Ἑλ-
ληνας τοὺς ἀδαεῖς ξένων γλωσσῶν τὸν Shakespeare, δὲν μετέφρασε,
καθ' ὅσον ἡμῖν τοῦλάχιστον γνωστόν, ἢ μόνον μίαν ραψωδίαν τῆς
Ὁδυσσεΐας. Σκοπὸς δὲ τῆς μεταφράσεώς του ταύτης, ὡς αὐτὸς ὁμο-
λογεῖ ἐν τῇ ἀφιερώσει τοῦ ἔργου του, ἦτο ν' ἀποδείξῃ τὸν ἀνέκαθεν
δημοτικὸν χαρακτῆρα τῆς Ὁδυσσεΐας «περιβάλων ἀντὶ τῆς κλασικῆς
χλαμύδος δημώδη κάπαν εἰς τὸν μέγαν ποιητὴν». Ἐκφράζει δὲ ὁ κ.
Βικέλας αὐτόθι τὸν φόβον, μὴ «πολλοὶ θὰ τὸν κατηγορήσωσι διὰ τὴν
βεβήλωσιν ταύτην». Ἄς μείνῃ ἡσυχος ὁ κ. Βικέλας, διότι δὲν εἶναι
αὐτὸς ὁ μόνος βέβηλος· εἶδομέν ποτε παλαιὰν ξυλογραφίαν παριστώ-
σαν τὸν Ὅμηρον παίζοντα τὸ τετράχορδον μετὰ διόπτρων ἐπὶ τῆς
ρινός. Ἄλλ' ἐρωτῶμεν ἡμεῖς, ποῖα σύγκρισις δυνατόν νὰ γίνῃ, μετὰ
μεταφράσεως ὀλοκλήρου ὀμητικοῦ ποιήματος, κύριον σκοπὸν ἐχούσης
τὴν διὰδοσιν τῶν ἀμιγῶν ὀμηρικῶν καλλονῶν εἰς τὸ ἔθνος, καὶ ἀφ'
ἐτέρου ἀπλῆς τινος ἀποπείρας μεταμφιέσεως μιᾶς καὶ μόνης ραψω-
δίας τοῦ αὐτοῦ ποιήματος; δῆθεν εἰς τὴν διάλεκτον τῶν δημοτικῶν
ῥημάτων;

Ἐνταῦθα νομίζομεν κατάλληλον, πρὶν ἢ μεταβῶμεν εἰς τὴν
ἐξέτασιν τοῦ χωρίου, καὶ ἐν γένει τῆς μεταφράσεως τοῦ κ. Βικέλα,
νὰ εἴπωμεν ὀλίγας λέξεις περὶ ποιητικῆς γλώσσης, διότι, ἐκ τῶν πο-
λυτίμων λέξεων, δι' ὧν οἱ κ. κ. κριταὶ ἔκριναν εὐλογον ν' ἀποδείξωσι

τὴν περὶ τὰ τοιαῦτα σοφίαν των, ἐξάγεται ὅτι οἱ κύριοι οὗτοι θεωροῦσι τὴν γλῶσσαν τοῦ κ. Πολυλᾶ πεζαιτέραν, τὴν δὲ τοῦ κ. Βικέλα ποιητικὴν.

“Ὅταν ἔχωμεν ἐνώπιον ἡμῶν ἐκτετυλιγμένην ἐν καταλλήλῳ καιρῷ καὶ χρόνῳ θελκτικὴν τῆς φύσεως θέαν γεννᾶται ἐν ἡμῖν βαθυμηδὸν ὁλόκληρος ἡ διαδοχὴ τῶν γλυκέων αἰσθημάτων τῶν ἀνταποκρινομένων εἰς τὰς μυρίας ἐκείνας διαδηλώσεις τοῦ ὥραίου

ὅπου δὲν ἔχουν ὄνομα κ' ἔχουν περίσσα κάλλη

ἕως οὗ τέλος ἀντανανκλᾷται σύμπας ὁ ἁρμονικὸς ἐκεῖνος σύνδυασμὸς ἐν τῷ βίῳ τῆς ψυχῆς ἡμῶν ἐξάπτων ἡμᾶς· μέχρις ἐνθουσιασμοῦ, ὥστε πᾶν ἄτομον τοῦ σώματος καὶ αὐταὶ αἱ μᾶλλον ἐνδόμυχοι πτυχαὶ τοῦ ἡμετέρου πνεύματος φαίνονται συναισθανόμεναι ὅτι

κάτι κρυφὸ μυστήριον ἐστένεψε τῇ φύσιν
κάθε ὁμορφιὰ νὰ στολισθῇ...

Τοιοῦτόν τι αἰσθανόμεθα καὶ ἀναγινώσκοντές τινα ἐκ τῶν δοκιμωτέρων προϊόντων τοῦ νοός, τοῦ αἰσθήματος καὶ τῆς φαντασίας τοῦ λαοῦ. Καὶ ἐνγαῦθα αἰσθανόμεθα ὅτι ἡ φύσις τοῦ ἀπλουστεροῦ πλήθους, στενευομένη ὑπὸ μυστηριώδους τινὸς ὁρμῆς, καταλείπει τὴν συνήθη μονοτονίαν καὶ δεικνύεται ἀνωτέρα ἑαυτῆς. Πράγματι· ἐὰν παρατηρήσωμεν μετὰ προσοχῆς τὸν κοινὸν τοῦ λαοῦ ἄνθρωπον, βλέπομεν αὐτὸν οὐχὶ σπανίως ὑψούμενον ὑπὸ τῆς ἐντυπώσεως ἀντικειμένων χαρᾶς ἢ λύπης, ὑπὸ τῆς ἐντυπώσεως σπουδαίων συμβάντων ἢ μαγικῆς τῆς φύσεως θέας. Ἡ ψυχικὴ του αὕτη μέταρσις ἐκδηλοῦται πρῶτον διὰ τῆς ἐξαιρετικῆς χάριτος καὶ σεμνοπρεπείας τῶν κινήσεων τοῦ σώματος καὶ τῆς ἐκφράσεως τοῦ προσώπου, δευτερον καὶ κυριώτερον διὰ τῆς γλώσσης. Αὐτομάτως ἐπιζητεῖ τὴν κυριολεξίαν· ἐκλέγει ἐκ τῶν προχείρων αὐτῷ λέξεων τὰς περιεκτικωτέρας νοήματός καὶ κατασκευάζει ἐξ αὐτῶν φράσεις βραχείας καὶ ἰσχυράς, ἵνα συντόμως καὶ συντόνως δυνηθῇ νὰ μεταδώσῃ πᾶν ὅ,τι αἰσθάνεται· μὴ ἀρκούμενος δὲ πολλάκις εἰς τὰς ὑπαρχούσας, πλάττει κατ' ἐμφύτους αὐτῷ κανόνας λέξεις νέας καὶ ἐξ αὐτῶν νέας φράσεις, αἵτινες προϊόντος τοῦ χρόνου μεταβαίνουσιν ἀπὸ στόματος εἰς στόμα γίνονται τέλος κτῆμα ὁλοκλήρου τοῦ ἔθνους. Ὅ,τι συμβαίνει εἰς τὰς λέξεις καὶ φράσεις, συμβαίνει εἰς ἰδιαιτέρας περιστάσεις, καὶ εἰς τὰς παροιμίας καὶ εἰς τὰ δημώδη ᾄσματα. Καὶ ἐκεῖ ὀφείλει ὁ συγγραφεὺς νὰ ζητήσῃ τὴν ποιητικὴν γλῶσσαν τοῦ ἔθνους του· ἐκεῖ, καὶ ὅσον τῷ εἶναι δυνατόν οὐχὶ ἀλλαχοῦ, δέον νὰ ἀνθολογήσῃ, (ᾧ προσέξωσι τὰ ἐπιστημονικὰ ἔμβρυα!) νὰ ἀνθολογήσῃ ὁ ποιητὴς ἡ ὁ

μεταφραστῆς ποιήματος· ἐκεῖ νὰ ἀνεύρη τὰς λέξεις ἐκεῖνας, ἃς ἀφ' οὗ πρότερον θέλει βαπτίσῃ εἰς τὴν διπλὴν κολυμπήθρα τοῦ αἰσθηματος καὶ τῆς φαντασίας, ὕστερον θέλει μεταχειρισθῇ ἵνα πλάσῃ ἔνθους αὐτῶν ἔνθεον καὶ τὸ καλλιτέχνημα, τὸ ὁποῖον θέλει περιέχῃ τὴν ὑψίστην αἰσθητὴν φανέρωσιν τοῦ Ἀληθοῦς, τὴν ὀνομαζομένην Καλὸν Ἰδεῶδες. Ἐὰν δὲ πρὸς τοῦτο μὴ ἀρκῆται εἰς τὴν πρόχειρον ὕλην, ἐπιτρέπεται αὐτῷ, ὅντι κατόχῳ τοῦ θησαυροῦ τῆς γλώσσης του, νὰ πλάσῃ νέας λέξεις ἢ νέα σύνθετα, νὰ εὐρύνη τὴν ἔννοιαν τῶν ὑπαρχουσῶν λέξεων, μηδέποτε ὁμως ἀπομακρυνόμενος ἀπὸ τοῦ πνεύματος τῆς γλώσσης, καὶ νὰ ἀρυσθῇ ἐξ ἀρχαιοτέρων φάσεων αὐτῆς ὅσα νομίζει ὅτι θέλουσι συγχωνευθῇ εἰς τὸ ὅλον ὥστε νὰ ὑπάρχῃ ἁρμονία. Αὕτη ἡ πορεία τῶν ξένων ποιητῶν, πολλοὶ τῶν ὁποίων ηὐτήχησαν νὰ εὐρωσι τεθησαυρισμένην ὄλην τὴν γλωσσικὴν ὕλην τοῦ ἔθνους των ἐν τοῖς λεξικοῖς. Αὕτη ἡ πορεία τοῦ ἡμετέρου Σολωμοῦ, ἥς καρπὸς ὑπῆρξαν τὰ ἀθάνατα ἀποσπάματα τῶν Ἑλευθέρων Πολιορκημένων καὶ τοῦ Πόρφυρα. Πρὸς τὸ σύστημα τοῦτο τὴν μεγίστην ἀντίθεσιν ἐναργέστατα φαίνεται ἀποτελοῦσα ἡ σχολὴ τῶν νέων ἐν Ἀθήναις ποιητῶν, ἥς ἐν ἓκ τῶν προτύπων εἶναι ὁ κ. Βικέλας, σχολή, ἥτις εὐρίσκεται ἐν ταῖς τριόδους τὸ ὄργανόν της καὶ παραδέχεται πάντα βαρβαρισμόν, ἀρκεῖ μόνον νὰ τὸν καθιέρωσεν ἡ χρῆσις καὶ ἐνὸς μόνου οἰουδῆποτε μέρους τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ.

Ἄς ἐξετάσωμεν τῶρα τὸ χωρίον τοῦ κ. Βικέλα, τὸ ὁποῖον ἀναφέρουσιν οἱ κύριοι κριταὶ ὡς ἀποδίδον κατ' ἐξοχὴν τὴν ἀφέλειαν καὶ χάριν τοῦ πρωτοτύπου. Τὸ χωρίον τοῦτο ἄρχεται δι' ἐνὸς (πιστεύσατε εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς σας, ἀξιότιμοι ἀναγνώσται!) δι' ἐνὸς Παπαμοῦ. Ἐλησμόνησαν φαίνεται οἱ κ. κ. κριταὶ ὅτι ἐν τῇ μεταφράσει τοῦ κ. Βικέλα ὁμιλεῖ ὁ καποφορεμένος καὶ ὄχι ὁ γλαυδοφόρος κλασικὸς Ὅμηρος, καὶ δὲν βλέπουσιν ὅτι αὐτοὶ εἶνε ἀφελεῖς καὶ ὄχι τὸ παπᾶ μου ἐκεῖνο, αὐτοὶ εἶναι ἀφελεῖς διότι νομίζουσιν ὅτι τὸ πάππα φίλε, τὸ δημηκὸν πάππα φίλε, ὅπερ οἱ Γερμανοὶ μεταφράζουσι Väterchen καὶ οἱ Ἰταλοὶ babbo (λέξεις ἃς καθιέρωσεν ἡ χρῆσις τῶν συγγραφέων καὶ τοῦ ἐκλεκτοτέρου μέρους τῆς κοινωνίας) δυνατόν νὰ ἀποδοθῇ διὰ τοῦ χυδαισιότατου ἰδιωτισμοῦ, διὰ τοῦ διαλεκτικοῦ μπαμπᾶ, οὗ τὴν χυδαιότητα ἡσθάνθη καὶ ὁ κ. Βικέλας προσπαθήσας νὰ τὸ ἐξευγενήσῃ διὰ τῆς γραφῆς παπᾶ, ὡς τοιαῦται λέξεις νὰ ἐξηυγενίζοντο μόνον διὰ τῆς ἀκρωτηριάζσεως, ἢ τῆς ἀλλαγῆς τῶν ψηφίων των! Θαμμάζομεν πῶς ὁ κ. Βικέλας δὲν μετεχειρίσθη τὸ ἔτι ἀφελέστερον καὶ χαριέστερον ὑποκοριστικὸν μπαμπάκας· τοῦτο, νομίζομεν, ἤθελεν ἡχῆσαι ἔτι τρυ-

φερώτερον εἰς τὰ ὅτα τῶν καποφορεμένων καὶ τῶν κ. κ. κριτῶν. Ἄλλ' ἐμπρός. - Γὰρ νὰ ζέψουν. Ὁ κ. Βικέλας ἔχει νὰ μοῦ ζέψουν, ἀλλ' οἱ κύριοι κριτικοὶ ταχυδακτυλουργικῶς πῶς νομίζοντες ἴσως ὅτι οὕτως ὠφελοῦσι τὸν κ. Βικέλαν, ἀφήρεσαν τὸ μοῦ καὶ ἔθεσαν γὰρ νὰ. Τὴν ἄμαξα τὴν ἱψηλή. Ἡ μετάθεσις τοῦ ἐπιθέτου καὶ ἡ ἐπανάληψις τοῦ ἄρθρου ἄνευ λόγου εἶναι κακόζηλοι. Νὰ πάω ἔς τὸ περιγιάλι. Πρόθεσις ἡ παρεννόησις τοῦ κειμένου, ἐν ᾧ ἡ Ναυσικά λέγει ἐν τῷ ἐπομένῳ στίχῳ ὅτι προτίθεται νὰ πλύνῃ τὰ ἐνδύματα ἔς τὸ ποτάμι. Τὰ ἄπλυτα φορέματα νὰ πλύνω. Λεκτικὴ ἀντίθεσις ψυχροτάτη μὴ ὑπάρχουσα ἐν τῷ κειμένῳ. Ὀλόπαστρα. Ἐπίθετον κατάλληλον πρὸς διαβεβαίωσιν περὶ τῆς καθαριότητος καποφορεμένου τινός, ἥμισυ ἀρμόζον ἐνταῦθα, ἐκτὸς τούτου ἀμφιβόλου σχηματισμοῦ καὶ κακόηχον. Ἐλεύθεροι. Ἡ λέξις, παρ' ἡμῖν τοῦλάχιστον, μόνον περὶ θηλέων ἐν τῇ ἐννοίᾳ τοῦ ἄγαμος. Κάθε μέρα. Ἐκ τοῦ -κειμένου δὲν προκύπτει ὅτι οἱ ἀδελφοὶ τῆς Ναυσικάς ἔχουσι καθ' ἓ μέρα. Οἱ ποιητικώτατοι ὅμως καὶ ἀφελέστατοι κριταὶ θεωροῦσι τὸ καθ' ἓ μέρα, ὁμηρικώτερον καὶ ἀφελέστερον τοῦ πάντοτε=ἐκάστοτε. Δὲν ἀρνούμεθα ὅτι εἶναι ποιητικὸν νὰ χορεύῃ τις καθ' ἑκάστην. Κ' εἶν' ἡ δουλειὰ δική μου. Τέλος ἀντάξιον τῆς ἀρχῆς. Ἡ φράσις εἶναι ἐκ τῶν χυδαιοτάτων, οἷαν λαμβάνει τις πρὸς ἀπάντησιν καὶ εἰς τὰς αἰσχροτέρας παραγγελίας.—Τοιοῦτον τὸ χωρίον τοῦ κ. Βικέλα τὸ καταδεικνύον ἐμφανῶς, κατὰ τοὺς κριτικούς τούτους κορχόρους, τὴν διαφορὰν τῆς ποιητικῆς γλώσσης ἀπὸ τῆς ἀκριβοῦς εἰς σίχους μεταφράσεως. Ἄλλ' ἂς διέλθωμεν ὁλόκληρον τὴν ραψῳδίαν τῆς μεταφράσεως τοῦ κ. Βικέλα, ἵνα καὶ ἡμεῖς κάλλιον πεισθῶμεν περὶ τῆς διαφορᾶς ταύτης. Ἀμέσως ἐν σελ. 7 στ. 6 βλέπομεν ὅτι ἡ Ναυσικά, ἀντὶ νὰ παραβληθῇ κατὰ τὸ κάλλος καὶ τὸ ἀνάστημα πρὸς κλασικὴν τινα θεότητα, δεικνύει ὑμῖν ἀπ' ἐναντίας ἐν ἀγγελοκάμοιστο κορμί. Διπλὴ βεβήλωσις! Βεβήλωσις τοῦ Ὀλύμπου διὰ τῆς εἰσαγωγῆς σημιτικῶν ἀσωμάτων φαλαγγαρχῶν, βεβήλωσις τῆς θρησκείας διὰ τῆς προσπελάσεως ἀγνῶν ἀγγέλων εἰς τὰς καλλιπύγους γυμνότητας τῆς ἑλληνικῆς μυθολογίας· ἀναχρονισμὸς ἰδεῶν οὐτινος ἰσοβαρὲς ἀντίρροπον ἤθελε τότε μόνον εὐρεθῇ, ἐὰν ὁ κ. Βικέλας μετέφραζε ποτε τὸ ὠκύπους Ἀχιλλεὺς δι' ἐνὸς Ἀτμαμαξοπόδης Ἀχιλλεὺς. Τοιούτους ἀναχρονισμοὺς ἰδεῶν εὐρίσκομεν πλείστους π.χ. σελ. 7. Συμπεθεριό, γειτονια. Σελ. 8. προξενεαῖς, λεβεντιά, νὰ βάλλῃ στέφανα, Ἀρχοντόπουλο (!) Σὲ δόξα θρονιασμένη· ρωμαντισμὸς ἄξιος τῆς ὀμίχλης τοῦ Βορᾶ, ἀνάξιος τοῦ ἀνεφέλου κλασικοῦ οὐρα-

νοῦ. Σελ. 13. τὴν θεῖαν εὐλογία. Σελ. 14. ὁ Θεός. Ἐκεῖνος περὶ Θεοῦ καὶ ἄλλα. Βάρβαρα εἶναι τὰ σύνθετα χαριτοκαμωμένη, τεχνοκαμωμένη. Χυδαία ἡ λέξις τιποτένιος καὶ αἱ φράσεις νὰ φᾶν ψωμί, ἄλλον πύργον δὲν ἔχει μὲς τὴν πόλιν. Τοιαύτη ἡ γλῶσσα τῆς μεταφράσεως τοῦ κ. Βικέλα, ἦν φιλολογικὰ τινα τῶν Ἀθηνῶν μικρόβια δὲν ἐδίστασαν ν' ἀποκαλέσωσι ποιητικὴν.

Ἄς ἐπανέλθωμεν εἰς τὴν ἐξέτασιν τῆς ἀκριβοῦς, μὴ ἀφελοῦς, μὴ ποιητικῆς μεταφράσεως τοῦ αὐτοῦ χωρίου τοῦ κ. Πολυλά, ἦτις, πάντοτε κατὰ τοὺς νέους τούτους Ζωῖλους εἰς 18ον, ἔχει καὶ στρυφνὴν τὴν γλῶσσαν, καὶ ἀτημέλητον τὴν στιχουργίαν.

Παρατηροῦμεν ἐν τῷ πρώτῳ στίχῳ τὸ Πατέρα, ἄνευ τῆς κτητικῆς ἀντωνυμίας, οἷον εὔρηται ἐν τῇ συνηθείᾳ καὶ νομίζομεν ὅτι εἶναι ἀρκούντως τρυφερόν καὶ οἰκεῖον σῶζον συνάμα καὶ τὸ σεμνόν. Καλότροχο καὶ ὁλόλαμπρα' ἐπίθετα προξενουῦντα βεβαίως κατὰ τοὺς κ. κ. κριτὰς μεγάλῃν στρυφνότητα, - διότι παρελήφθαισαν ὑπὸ τοῦ κ. Βικέλα. Νυμφευμένοι' ὀλίγον τι εὐγενέστερον τοῦ πανδρεμμένοι, προκειμένου περὶ ἀρρένων! Τὸ καμάρωμένα ἁγόρια δεικνύει ὅτι ὁ κ. Πολυλᾶς ἐφρόντισε καὶ περὶ τοῦ ποιητικοῦ τῆς γλώσσης. Καὶ ἐνταῦθα δέον νὰ σημειώσωμεν ὅτι οἱ κ. κ. κριταί, μὴ δυνήθοντες νὰ εἴρωσι τί τὸ ἐπιλήψιμον ἐν τε τῇ στιχουργίᾳ καὶ τῇ γλώσσῃ τῶν ἐννέα τούτων στοίχων, ἐνόμισαν εὐλογον νὰ παραμορφώσωσι τὸ κείμενον τοῦ κ. Πολυλά, ὅπως οἱ ἀμαθέστεροι τῶν θαυμαστῶν αὐτῶν βεβαιωθῶσιν ὅτι ἐν τῇ μεταφράσει ταύτῃ παραβιάζεται ἡ προφορὰ τῶν λέξεων πρὸς σχηματισμὸν τοῦ στοίχου. Ἐν ἀρχῇ τοῦ 4ου στοίχου ἀντὶ κ' ἐσέ νὰ ἔγραψαν σ' ἐσέν α' ἐν τῷ αὐτῷ στοίχῳ ἀντὶ ὁ π' ἔγραψαν ὁπ' ἐν τῷ στίχῳ δ. ἀντὶ νηόπλυτα ἔθεσαν νεόπλυτα καὶ ἐν τῷ 9ῳ ἀντὶ καὶ γι' ὅλ' αὐτὰ ἔγραψαν μετὰ μεγάλης φιλολογικῆς τιμιότητος καὶ δι' ὅλα αὐτά. Περὶ τῆς ἐν γνῶσει γενομένης στρεβλώσεως τοῦ κειμένου τοῦ κ. Πολυλά θέλομεν ἔχει ἀφορμὴν νὰ διαλάβωμεν κατωτέρω.

Ἐὰν διετρίψαμεν ὑπὲρ τὸ δέον περὶ τὴν ἐξέτασιν τοῦ χωρίου, τοῦτο ἐπράξαμεν μόνον ὅπως φανεράν ποιήσωμεν τὴν ἀκρισίαν τῶν ἐπιπολαιωτάτων ἐπικριτῶν, οἱ ὅποιοι θέλοντες νὰ ἀμαυρώσωσι τὴν ἀξίαν τῆς μεταφράσεως τοῦ κ. Πολυλά ἠδυνάτησαν νὰ ἐκλέξωσι μέρος τι ὁπωσδήποτε τρωτὸν ἐκ τοῦ ὅλου ἔργου. Καὶ οὐ μόνον ἄκριτος ἀλλὰ καὶ ἀμαθέστατος περὶ τὰ τοιαῦτα καὶ παντάπασιν ἄμοιρος καλαισθησίας ὁ μὴ ἐξάγων ἐκ τῆς ἀναγνώσεως τῶν δύο

ἄνωτέρω χωρίων, τίς δὲ μᾶλλον πλησιάζων εἰς τὴν ἀφέλειαν καὶ τὴν χάριν τοῦ πρωτοτύπου.

Μετὰ πολλῆς περιεργείας ἠθέλομεν ἐπιθυμήσῃ νὰ μάθωμεν εἰς ποῖον συμπέρασμα ἠθέλον φθάσῃ οἱ κ. κ. κριταὶ ἔάν ποτε ἠθέλον παραβάλλῃ πρὸς ἄλληλα τὰ ἐξῆς δύο τεμάχια τῶν ἐν λόγῳ μεταφράσεων.

Ὁ κ. Πολυλάς·

κάμ' ἔλεος, βασίλισσα, θεὰ ὅσαι εἴτε θνητὴ ὅσαι
καὶ ἂν εἶσαι μία τῶν θεῶν, ποῦ κατοικοῦν ὡς τὰ οὐράνια,
ἔσέ πρὸς τὴν Ἀρτέμιδα, ποῦ κόρ' εἶναι τοῦ Δία,
εἰς τὴν εἰδὴ, ὡς τ' ἀνάστημα, ὡς τὴν πλάσι, ἐγὼ συγκρίνω.
Καὶ ἂν εἶσαι μία τῶν θνητῶν ποῦ κατοικοῦν τὸν κόσμον,
μακάριος ὁ πατέρας σου καὶ ἡ σεβαστὴ μητέρα,
μακαριστοὶ σου καὶ οἱ ἀδελφοί, ποῦ πάντοτε ἡ ψυχὴ τοὺς
εὐφραίνεται ἐξ αἰτίας σου, χαράς ὅλη γεμάτη,
τέτοιο βλαστάρη ὅταν θωροῦν εἰς τὸν χορὸ νὰ λάμπῃ.
Ἀλλὰ ὡς ὅλους ἀνάμεσα χαρὰ ὡς τὸν ἄνδρα ἐκείνον,
ποῦ, ἀφοῦ ὡς τὰ δῶρα ἐνίκησεν, ἔσέ θὰ πάρῃ νύμφῃ.

Ὁ κ. Βικέλας·

Ἐλέησέ με, καὶ ἂν θεὰ ἦ καὶ ἂν γυναῖκα εἶσαι·
Ἄν κατοικῇς τὸν οὐρανὸν μὲ τοὺς Θεοὺς τοὺς ἄλλους,
Ἡ ὡμορφιά, τ' ἀνάστημα, ἡ χάρις σου μοῦ λένε
Πῶς εἶσαι ἡ Ἀρτέμιδα, τοῦ Δία θυγατέρα.
Κι' ἂν εἶσαι ἄνθρωπος καὶ σὺ καὶ κατοικῇς τὸ χῶμα,
Ἄς χαίρῃς ὁ πατέρας σου καὶ ἡ ἀκριβὴ σου μάνα.
Κ' οἱ ἀδελφοί σου ὡς χαίρωνται· γιὰ πολὺ ἡ ψυχὴ τοὺς
Θ' ἀναγαλλιάξῃ ἀπὸ χαρὰς γιὰ σένα, ὅταν βλέπουν
Τέτοια ἀνθισμένη ὡμορφιά μὲς τὸν χορὸν νὰ μπαίνει.
Κι' ἀπ' ὅλους περισσότερο ἐκείνον μακαρίζω,
Ποῦ φορτωμένη μὲ προικιά, καὶ ὡς τὰ χρυσὰ ἔντυμένη,
Γυναϊκὰ του ὡς τὸ σπῆτι του μὴ μέρη θὰ σὲ πάρῃ.

Ἀφοῦ διὰ τῆς συγκρίσεως τῶν δύο πρώτων χωρίων οἱ κ. κ. κριταὶ ἐνόμισαν ὅτι ἀπέδειξαν τὴν στρυφνότητα τῆς γλώσσης ἐν τῇ μεταφράσει τοῦ κ. Πολυλά, ἐξακολουθοῦσιν ὡς ἐξῆς παραλαλοῦντες.
«Σημειωτέον προσέτι, ὅτι αἱ πολλαὶ συνιζήσεις ἐν τῇ μεταφράσει τοῦ κ. Πολυλά καθιστῶσι τὴν ἀνάγνωσιν δυσχερεστάτην εἰς παιδας, οἷτινες ὅπως ἀναγνώσωσιν ὀρθῶς καὶ ἐρρῦθμως ἀνάγκη νὰ παραλείπωσιν ὀλόκληρα (!) γράμματα, ὀλοκλήρους συλλαβὰς ἐνίοτε καὶ νὰ μεταθέτωσι συχνάκις τὸν τόνον. Οὕτω τοὺς στίχους

Ὅτι ἄνδρας ζωσμένος δύναμιν μεγάλην θά' λθῇ ἔμπρός μου ⁽¹⁾
ἀγχιος, ποῦ δὲν ἐγνώριζε δίκαια ποσῶς ἦ νόμους,

ὀφείλουσι ν' ἀναγνώσωσιν, ὥς ἂν ἦσαν γεγραμμένοι :

ἄνδρας ζωσμένος δύναμιν μεγάλην θά' λθῃ ἔμπρός μου
ἀγχιος ποῦ δὲν θά' γνώριζε δικιά ποσῶς ἦ νόμους.

Ὅμοίως τοὺς στίχους

Ὅθεν ἡ Ἰθάκη ἀκούσθηκεν, ὦ ξένη, καὶ 'ς τὴν Τροία,
ποῦ ἀπὸ τὴν γῆν τῶν Ἀχαιῶν μικρὰν ἀπέχει, ὥς λέγουν,

ὀφείλουσι ν' ἀναγνώσωσιν :

Ὅθεν Ἰθάκ' ἀκούσθηκεν, ὦ ξένη, καὶ 'ς τὴν Τροία,
ποῦ ἀπὸ τὴν γῆν τῶν Ἀχαιῶν μακρὰν ἀπέχ', ὥς λέγουν

καὶ τὸν στίχον

καὶ τοῦδ' ἔνα ρόπαλο κ' ἔνα δισσάκι ἀχρεῖο,

νὰ διορθώσωσι

καὶ τοῦ 'δωκ' ἔνα ρόπαλο κ' ἔνα δισσάκι ἀχρεῖο ⁽²⁾

Τοιοῦτοί εἰσιν οἱ πλεῖστοι στίχοι·.

Πόσον ἤθελες οἰκτεῖρη ἡμᾶς, ἀθάνατε Σολωμέ, πόσον ἤθελες
οἰκτεῖρη τὴν πατρίδα σου, εἰς ἔβλεπες ὅτι οἱ Σοφολογιώτατοι ἐκεί-
νοι, εἰς τοὺς ὁποίους σὺ ἔδιδες τὴν εἴδησιν ὅτι τὸ βα-
σίλειόν των ἐτελείωσε μὲ τῶν Τούρκων τὸ βασι-
λειο, εἰς ἔβλεπες οἱ ξύλινοι ἐκεῖνοι τύραννοι βα-
σιλεύουσιν ἔτι καὶ ἐξακολουθοῦσι φωτίζοντες μὲ μιὰ φοῦχτα
στάχτη 'ς τὰ μάτια τὸ ταλαίπωρο ἑλληνικὸν ἔθνος! Ἰδού
καὶ πάλιν προσπαθοῦσι νὰ ἀποδεξωσιν ὅτι οἱ στίχοι σου εἶναι
ἐσφαλμένοι· ἐσφαλμένοι ἄρα καὶ οἱ στίχοι τοῦ Βηλαρᾶ, τοῦ Μαρ-

(1) Καὶ ἐνταῦθα ἀναφέρομεν τοὺς στίχους ὥς κακοβούλως ἢ ἐξ ἀμα-
θείας παρεμορφώθησαν.

(2) Οἱ κ. κ. κριταὶ ἐμιμήθησαν ἐδῶ ἄλλον τινὰ ἐκ τῶν τὰ πρῶτα φερόν-
των ἐν Ἀθήναις φιλολόγων, ὅστις ἐκδίδων ποτὲ ἀρχαῖον χειρόγραφον καὶ
θέλων νὰ ἐπιδείξῃ τὴν περὶ τὴν διόρθωσιν ἐμπειρίαν του ἐπενόει λάθη
ἀνύπαρκτα ἐν τῷ χειρογράφῳ παρουσιάζων κατόπιν τὰς ἀληθεῖς γραφὰς ὥς
ἰδίας αὐτοῦ διορθώσεις.

κορᾷ, τοῦ Ζαλοκώστα, τοῦ Λασκαράτου καὶ τοῦ Τυπάλδου. Ἐσφαλμένα τὰ ἑλληνικὰ δημοτικὰ ἔσματα καὶ τὰ ἀριστουργήματα τῶν Ἱταλῶν καὶ Ἰσπανῶν. Καὶ διατί; Διότι περιέχουσι συνιζήσεις. Ἡ συνιζήσις, ἰδοὺ ἢ γάγγραινα ἢ καθιστώσα ἀηδὴ καὶ ἀποτρόπαια τὰ ποιήματα τοῦ Δάντου, τοῦ Πετράρχου, τοῦ Ἀριόστου, τοῦ Φωσκόλου καὶ τὴν Ἰλιάδα τοῦ Μόντη! Ἄλλ' ἀφοῦ ὀργωδοῦσιν οἱ κ. κ. κριταὶ ἐπὶ τοσοῦτον τὴν συνιζήσιν, πῶς δύνανται νὰ ἐπαινέσωσι τὴν μετάφρασιν τοῦ κ. Βικέλα, ἣτις βρίθκει συνιζήσεων, καὶ τῶν μᾶλλον ἀθεμίτων; σελ. 7. σὰν νὰ ἦτανε, χαραῖς σου ἐσιμωσαν, σελ. 8: τί ναι ἂπ' τὴν χώρα, ποῦ εἶδε, σελ. 9. τὰ ὀλόλαμπρα, τοῦ Ἐρμάνθου, σελ. 11. νὰ ἰδῇ, σελ. 12. μόνη ἀπέμεινε, τί ἢ Ἀθηνᾶ ἂπ' τὰ γόνата (!) ἀδελφοί σου ἄς χαίρωνται, πολὺ ἢ ψυχὴ τους, σελ. 14. ἢ γῆ, τέτοιο ἄνθρωπο σκληρὸν (πῶς ρέει ἐκεῖνο τὸ τ έ τ ο ι ο ᾱ ν θ ρ ω π ο ! !) γιατί οἱ ἀθάνατοι, νὰ φάγη ὁ ξένος, σελ. 15. ὅπου ἄλοκρή, κοράσια ἀκούσανε, σελ. 19. τὴ Ναυσικῆ ὁ ξένος, τί ἐμᾶς, μᾶς ἐντροπιάζει (καλὸν τὸ μ α ς—μ α ς), σελ. 18. τὸ περιβόλι' εἰν' ἂπ' ἐκεῖ κι' ὁ κῆπος τ' Ἀλκινόου, (Ὀμηρικώτατα αὐτὰ τὰ τρία κάππα, ὀνοματοποιῖα μετὰ πολλῆς χάριτος καὶ τέχνης ὑποσημαίνουσα ὅτι ὁ κῆπος τοῦ Ἀλκινόου ἦτο κατάφυτον κ ο υ κ κ ι ᾱ !). Ἐν τῇ στιχουργίᾳ τοῦ κ. Πολυᾶ παρατηροῦμεν μόνον ὅτι ἀπέφυγεν ὥς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ὁ μεταφραστὴς τὴν συνεκφώνησιν δύο φωνηέντων, ὧν τὸ ἕτερον τονίζεται, κατὰ τοῦτο μὴ ἀκολουθήσας τὸ σύστημα τῶν ξένων καὶ τῶν λοιπῶν Ἑπτανησίων ποιητῶν διὰ λόγους, οἱ ὅποιοι, ὀφείλομεν νὰ τὸ ὁμολογήσωμεν, δὲν εἶναι ἀρκούντως καθ' ἡμᾶς πειστικοί.

Συνήθως οἱ θέλοντες νὰ κρίνωσι περὶ στίχων καὶ μὴ ἔχοντες τὰς ἀπαιτούμενας πρὸς τοῦτο γνώσεις καταφεύγουσιν εἰς τὴν ἔκφρασιν, ὁ σ τ ί χ ο ς ῥ έ ε ι, ἢ δ ε ν ῥ έ ε ι. Κ' εἰ μὲν ἠξεύρωσι νὰ τὸν ἀναγνώσωσι, τότε ῥ έ ε ι, εἰ μὲν δὲ μὴ, δ ε ν ῥ έ ε ι. Οὕτω νομίζουσιν οἱ κ. κ. κριταί, ὅτι αὐτοὶ τε καὶ οἱ παῖδες τῆς γ' τοῦ δημοτικοῦ ὀφείλουσι ν' ἀναγνώσωσι τὸν στίχον:

Ὅθεν ἢ Ἰθάκῃ ἀκούσθηκεν, ὦ ξένη, καὶ ᾗ τὴν Τροία

ὧς νὰ ἦτο γεγραμμένος,

Ὅθεν Ἰθάκ' ἀκούσθηκεν, ὦ ξένη, καὶ στήν Τροία

ὥστε ὡς ἔμαθον τὴν ἀνάγνωσιν οἱ κύριοι κριταὶ ὁ στίχος τοῦ κ. Βικέλα

Ἡ γῆ τέτοιο ἄνθρωπο σκληρὸν οὐτ' ἔχει, οὔτε θά 'χη

δέον ν' ἀναγνωσθῇ :

ἡ γῆ τέτ' ἄνθρωπο σκληρὸν κτλ.

καὶ ὁ στίχος τοῦ Λάμπρου

Δένω σταυρὸ τὰ χέρια· Οὐράνια, θεῖα,

θ' ἀναγνωσθῇ ἵνα ἀκουσθῇ ὁ ρυθμὸς του

Δένω σταυρὸ τὰ χέρ' Οὐράνια, θεῖα,

καὶ οἱ στίχοι τοῦ Δάντου

O creature sciocche,
Quanta ignoranza è quella che vi offende

ν' ἀναγνωσθῶσιν

O creature sciocche,
Quanta ignoranza è quellache v' offende.

Ἄριστα ! Μὴ θεωροῦντες ἡμέτερον καθῆκον νὰ διδάξωμεν τοὺς κ. κ. κριτὰς τοὺς στοιχειωδεστέρους κανόνas τῆς ἀπαγγελίας, λέγομεν μόνον ὅτι οἱ παῖδες τοῦ δημοτικοῦ δέον νὰ μάθωσι πῶς ἀναγιγνώσκονται οἱ στίχοι.

Ὅ,τι καθιστᾷ τὸν στίχον ἀδύνατον, κακόφωνον, βεβιασμένον, εἶναι πρὸ πάντων ἡ χασμωδία. Τοῦτο καταφωρῶνται παντελῶς ἀγνοοῦντες οἱ κ. κ. κριταί, συνιστῶντες τὴν μετάφρασιν τοῦ κ. Βικέλα. Μεταξὺ πολλῶν ὁμοίων εὗρισκομεν καὶ τοὺς ἑξῆς δύο στίχους ἐν τῇ μεταφράσει ταύτῃ :

Ἔτο' ἡ Θεὰ ἡ Ἄρτεμις ποῦ ἀγαπᾷ τὰ τόξα

Ὅταν τοὺς κάπρους κυνηγᾷ ἡ τὰ γοργὰ ἐλάφια.

Ἐρωτῶμεν : πῶς εἶναι δυνατόν νὰ ἀναπτύξωσιν οἱ παῖδες τὴν καλαισθησίαν των ἀναγιγνώσκοντες τοιοῦτους στίχους ; Ἡ τερατώδης κακοφωνία τῶν δεκατεσσάρων ἄλφα, (τὰ ὅποια κατῳρῆθωσεν ὁ κ. Βικέλας νὰ συσσωρεύσῃ, ἴσως ὅπως καταδειχθῇ ἡ συγγένεια τῆς νεωτέρας ἑλληνικῆς πρὸς τὴν Σανσκριτικὴν !) καὶ ἡ τερατωδεστέρα

χασμωδία ἢ θεὰ ἢ Ἄριεμις θέλουσιν ἐντυπωθῇ εἰς τὴν μνήμην τῶν μαθητῶν ὡς πρότυπα ποιητικῆς ἁρμονίας, ὥστε κινδυνεύομεν νὰ ἔχωμεν μίαν ἔτι γενεὰν ἀνθρώπων ἀμουσοτάτων, ὅποιοι εἶναι οἱ πλείστοι θαυμασταὶ τῶν πλείστων ἐν Ἀθήναις χαλκευομένων στίχων. Ἐν τῷ αὐτῷ στίχῳ ἔχομεν τὴν χασμωδίαν ποῦ ἄγαπᾷ, ἐν δὲ τῷ δευτέρῳ γοργὰ ἐλάφια. Ἐν ᾧ ἡ λέξις γοργὰ γεννᾷ τὴν ιδέαν τῆς ταχύτητος, ἡ ἐπομένη σύγκρουσις τῶν δύο φωνηέντων α καὶ ε ἀναγκάζει ἡμᾶς νὰ νομίσωμεν ὅτι αἱ ἔλαφοι ἤρχισαν αἰφνιδίως νὰ χωλαίνωσιν.

Ἐκ τῶν πέντε στοίχων οὓς ἀναφέρουσι οἱ κ. κ. κριταί, ὅπως ἀποδείξωσιν ὅτι οἱ παῖδες ἀνάγκη νὰ παραλείπωσιν ὁλόκληρα (!) γράμματα, ὁλοκλήρους συλλαβὰς, ἐνίοτε καὶ νὰ μεταθέτωσι τὸν τόνον, ὁ πρῶτος καὶ ὁ πέμπτος παρεμορφώθησαν, ὡς ἐσημειώσαμεν, ὅπως ἡ ἀπόδειξις ἀποβῇ εὐχερεστέρα. Ἐν τῷ κειμένῳ τοῦ κ. Πολυλά, ὁ μὲν πρῶτος στίχος εἶναι γεγραμμένος

Π' ἀνδρας ζωσμένος δύναμιν μεγάλην θά' λθη ἐμπρός του,

ὁ δὲ πέμπτος

Καὶ τοῦ ὄωκ' ἓνα ρόπαλο κ' ἓνα διωσάκι ἀχρεῖο.

Ἀπέχομεν τοῦ νὰ χαρακτηρίσωμεν τὴν πρᾶξιν ταύτην. Ἐπιμένομεν ὅμως μαστίζοντες τὴν ἀπαρδειγμάτιστον φιλολογικὴν κακοπιστίαν, μεθ' ἧς ὑποστηρίζουσι, μετὰ τὴν στρέβλωσιν τοῦ τελευταίου στίχου, ὅτι τοιοῦτοί εἰσιν οἱ πλείστοι στίχοι τῆς μεταφράσεως τοῦ κ. Πολυλά.

Περαίνομεν τὴν διατριβὴν ὁμολογοῦντες ὅτι τὸ ὕψος ὅπερ μετεχειρίσθημεν δὲν εἶναι τὰ μάλιστα ἁρμόζον εἰς ἐπιστημονικὴν συζήτησιν. Ἀλλὰ πῶς ἄλλως δέον ν' ἀπαντήσῃ τις εἰς τοσαύτας καὶ τοιαύτας ἀνοησίας; Ἴσως διὰ τῆς περιφρονητικῆς σιωπῆς. Βεβαίως, ἐὰν αἱ ἀνοησίαι ἐκείναι μὴ ἦσαν ἐπισήμως παρατεθειμέναι ἐν ταῖς στήλαις τῆς Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως τοῦ Βασιλείου τῆς Ἑλλάδος.

ΛΟΓΟΣ ΓΙΑ ΤΟ ΓΛΩΣΣΙΚΟ ΖΗΤΗΜΑ

ΣΤΗ ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ

ΤΗΣ 26 ΦΕΒΡ. 1911

(ΑΠΟ ΤΑ ΣΤΕΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΑ ΠΡΑΧΤΙΚΑ)

ΛΑΥΡ. ΜΑΒΙΑΝΣ. Κύριοι βουλευτάι.

Ἐξαίτουμαι τὴν ἐπιείκειάν σας διὰ τὴν ρητορικὴν ἀνεπάρκειαν, τὴν ὁποίαν θὰ παρατηρήσετε εἰς τὸν λόγον μου, τὰς γνώμας μου ὁμῶς παρακαλῶ νὰ ἐπικρίνῃτε μεθ' ὅλης τῆς αὐστηρότητος, ἀρκεῖ ἡ ἐπικρίσις νὰ εἶναι ἰσορροπὸς κατὰ τὴν καθιερωθεῖσαν φράσιν.

Εἰμαι, κύριοι, κατὰ τῆς παραδοχῆς τῶν δύο προτάσεων, αἱ τινες ὑπεβλήθησαν εἰς τὴν Βουλὴν περὶ εἰσαγωγῆς ἀρθρῶν εἰς τὸ Σύνταγμα πρὸς περιφρούρησιν τῆς δῆθεν κινδυνευούσης γλώσσης τῆς Ἑκκλησίας ἀφ' ἑνός, τῆς Πολιτείας ἀφ' ἑτέρου, ἐνόμιζον μά-
λιστα ὅτι ἡ συζήτησις δὲν ἔπρεπε νὰ γίνῃ, ἀλλ' ὅτι ἔπρεπε νὰ ἀπο-
κρουσθῇ δι' ἀναστάσεως, ὅπως προβλέπει ὁ Κανονισμός, ὡς ἀπα-
ράδεκτος ἡ πρότασις αὕτη. Ὅχι διότι ἤθελον ἐγὼ νὰ ἀποφύγω
τοιαύτην συζήτησιν. Εἰμαι μαθητὴς καὶ ὑπῆρξα ἐπὶ πολλὰ ἔτη φί-
λος τοῦ Ἰακώβου Πολυᾶ, τοῦ ἐπτάκις ἐκλεγέντος βουλευτοῦ Κερ-
κύρας, ἑνὸς τῶν πολιτευτῶν τῶν ὑποστηριζάντων τὸν πρῶτον Τρι-
κούπην καὶ ἐγκαταλείψαντος αὐτὸν ὅταν μετέβαλε γνώμας, τοῦ ἀν-
θρώπου, ὁ ὁποῖος δὲν ἐδέχθη ποτὲ Ὑπουργεῖον, διότι δὲν ἤθελεν
ἴσως νὰ εὐρεθῇ ποτὲ εἰς τὴν θέσιν νὰ ἔλθῃ εἰς συμβιβασμὸν με-
τὴν συνείδησίν του, τοῦ ἀνθρώπου, ὁ ὁποῖος ἦτο καὶ αὐτὸς ἄκρος
φίλος καὶ μαθητὴς τοῦ Διονυσίου Σολωμοῦ τοῦ ποιητοῦ τοῦ Ἑθνι-
κοῦ ἡμῶν Ὑμνου. Ἀνήκω λοιπὸν εἰς τὴν σχολὴν ἐκείνην καὶ ὄχι
εἰς τὰς μετέπειτα ἀναφανείσας, σήμερον δὲ ὁπότε τὸ ζήτημα τίθε-
ται εἰς τρόπον ὥστε νὰ φαίνεται ὅτι ἐπισείονται φόβητρα ἐρυνθρά,
ἂν θέλετε, κατὰ τῶν ὁπαδῶν τοῦ Σολωμοῦ, χρέος τιμῆς θεωρῶ νὰ
κατέλθω καὶ ἐγὼ εἰς τὸν καλὸν ἀγῶνα καὶ νὰ δηλώσω ἀπὸ τοῦ βή-
ματος τούτου, πρὸς ὃ ἀτενίζει ὁ Ἑλληνισμὸς ὁλόκληρος, καὶ εἰμαι
εὐτυχὴς ὅτι δύναμαι νὰ τὸ πράξω, ὅτι εἰμαι δημοτικιστὴς. (Χει-
ροκροτήματα).

ΠΑΤΣΟΥΡΑΚΟΣ. Ἐαυτοὺς καὶ ἀλλήλους.

ΜΑΒΙΑΝΣ. Δὲν ἤθελον νὰ ἔλθῃ αὕτη ἡ συζήτησις, ἀλλ' οὐχὶ
χάριν ἐμοῦ οὔτε διότι νομίζω ὅτι ἡ Ἰδέα κινδυνεύει, διότι ἡ
Ἰδέα μετὰ πάντα διωγμὸν παρουσιάζεται λαμπροτέρα, καὶ τέσσαρα
ἢ πέντε μόλις ἔτη μετὰ τὰς βαρβάρους σκηνὰς τῶν Ὁρεστιά-
κων εἶχομεν τὴν παράστασιν τῆς Ἀντιγόνης εἰς τὸ Ἑλληνικὸν
Θέατρον, κατὰ τὴν ὁποίαν πρῶτην φορὰν μετὰ χιλιετηρίδας Ἑλ-
ληνικαὶ καρδίαι ἠσθάνθησαν τὸ κάλλος τῆς ἀρχαίας τέχνης (Χει-
ροκροτήματα).

Οὔτε χάριν τῆς Ἰδέας, ἀλλὰ χάριν τῆς ἀξιοπρεπείας αὐτῆς ταύτης
τῆς Βουλῆς. (Χειροκροτήματα ἐξ ἑνὸς τῶν ἀκροατηρίων.)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Ἐπαναλαμβάνεται ἡ συνεδρίασις. Ὁ κ. Μαβίλης ἔχει τὸν λόγον.

ΜΑΒΙΛΗΣ. Ἐὰν ὄχι χάριν ἐμοῦ, οὔτε χάριν τῆς Ἰδέας, ἀλλὰ χάριν τῆς ἀξιοπρεπειᾶς τῆς Βουλῆς δὲν ἐπετρέπετο τοιαύτη συζήτησις. Καὶ θεωρῶ ἀναξιοπρεπῆ τὴν συζήτησιν ταύτην ἐν τῇ Ἑλληνικῇ Βουλῇ διὰ τὸ ἀνελευθέρων τῆς προτάσεως.

Εἰς βουλευτῆς. Τί λέγει ; (Θόρυβος).

Ἐτερος βουλευτῆς. Λέγει τὴν πρότασιν ἀνελευθέρων.

Τινες βουλευταί. Μὴ διακόπτετε.

Ἐτεροὶ βουλευταί. Μᾶς λέγει ἀνελευθέρους. (Θόρυβος)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Ἐφ' ὅσον δὲν ἐννοεῖτε νὰ ἀφήσετε τοὺς ρήτορας νὰ ἀγορεύωσιν, εἰσθε ἀνελευθέροι.

Πολλοὶ βουλευταί. Εὐγε, Εὐγε.

ΜΑΒΙΛΗΣ. Ἐθνικὸν Συνέδριον ὡς τὸ ἡμέτερον συντάττει μὲν θεσμοὺς καὶ νόμους ἀλλὰ παρέχει καὶ εἰς τὰς συγχρόνους καὶ τὰς ἐπερχομένας γενεὰς καὶ εἰς τὴν λοιπὴν ἀνθρωπότητα μίαν εἰκόνα τοῦ πολιτισμοῦ κατὰ τὴν στιγμήν ταύτην ἐν τῷ ἔθνει. Καὶ ποίαν ἰδέαν θέλετε νὰ σχηματίσῃ ἡ σύγχρονος καὶ ἡ μέλλουσα ἀνθρωπότης περὶ Ἑθνικοῦ συμβουλίου, τὸ ὁποῖον ἀνέχεται νὰ τεθῇ ἐν ἀμφιβόλῳ ἢ εὐγενεστέρα τῶν ἐλευθεριῶν, ἢ ἐλευθερία τῆς γλώσσης ; Ἦκουσα πολλοὺς κομπομένους ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας τοῦ λόγου, ἀλλ' εἶναι ἀκόμῃ πολὺ μεγαλύτερον, αὐτὸ τὸ ὁποῖον ἀπαιτεῖ ἡ πρότασις ἐκείνη. Δὲν πρόκειται πλεόν οὔτε περὶ κλεψύδρας, οὔτε περὶ φιμώτρον, πρόκειται περὶ ἐνὸς γλωσσοδέτου, ὁ ὁποῖος θὰ ἐπιβληθῇ εἰς τὴν γλῶσσαν οὐχὶ τῶν ἀτόμων, ἀλλὰ τοῦ ἔθνους ὁλοκλήρου. (Ἀναγινώσκει).

«Πράγμα τῇ ἀληθείᾳ παράδοξον πῶς δὲν ἐσυλλογίσθησαν ποτὲ οἱ μισελληνίζοντες, οἱ ἡ γλῶσσα εἶναι ἐν ἀπὸ τὰ ἀναπαλλοτριωτὰ τοῦ ἔθνους πράγματα. Ἀπὸ τὸ κτῆμα τοῦτο μετέχουν ὅλα τὰ μέλη τοῦ ἔθνους μὲ δημοκρατικὴν, νὰ εἶπω οὕτως, ἰσότητά κανεῖς, ὅσον ἤθελεν εἶσθαι σοφός, μήτ' ἔχει, μήτε δύναται ποθεν νὰ λάβῃ τὸ δικαίωμα νὰ λέγῃ πρὸς τὸ ἔθνος «Οὕτω θέλω νὰ λαλήσῃ, οὕτω νὰ γράψῃς». Ὅστις ἐπαγγελλόμενος νὰ γράφῃ εἰς τὴν κοινὴν γλῶσσαν, μακρύνεται τόσον ἀπὸ τὸν κοινὸν τρόπον τοῦ λέγειν, ἐκεῖνος ζητεῖ πρᾶγμα, τὸ ὁποῖον μήτ' ὁ σκληρότατος τύραννος δὲν εἶναι καλὸς νὰ κατορθώσῃ. Γυμνώνει ἀπὸ τὰ ὑπάρχοντά του τὸν πολίτην ὁ τύραννος, δύναται καὶ τέκνα καὶ γυναῖκα νὰ τοῦ ἐπάρῃ, ἐμπορεῖ νὰ τὸν ἐξορίσῃ, ἢ καὶ νὰ τὸν θανατώσῃ· ἀλλὰ δὲν ἐμπορεῖ νὰ τοῦ ἀλλάξῃ τὴν γλῶσσαν· αὐτὴν λαλεῖ εἰς τὴν πατρίδα του, αὐτὴ τὸν συνοδεύει καὶ εἰς τὴν ἐξορίαν. Μόνος ὁ καιρὸς ἔχει τὴν ἐξουσίαν νὰ μεταβάλλῃ τῶν ἔθνων τὰς διαλέκτους, καθὼς μεταβάλλει καὶ τὰ ἔθνη· καὶ ὅστις πρὶν τοῦ καιροῦ σπουδάζει μὲ τὴν βίαν νὰ ἀλλάξῃ τὴν γλῶσσαν, εἰς αὐτὸν δύναται τις νὰ προσαρμόσῃ ὅ,τι ἔλεγεν ὁ ταλαίπωρος Αἴμων πρὸς τὸν τύραννον αὐτοῦ πατέρα.

Ὅστις γὰρ αὐτὸς ἡ φρονεῖν μόνος δοκεῖ

ἢ **ΓΛΩΣΣΑΝ**, ἦν οὐκ ἄλλος, ἢ ψυχὴν ἔχειν, οὗτοι διαπτυχθέντες ὥφθησαν κενοί».

(ΣΟΦ. ΑΝΤΙΓ. 707)

Αὐτά, κύριοι, εἶναι λόγοι μιᾶς δόξης τῆς Ἑλλάδος, τοῦ Ἀδαμαντίου Κοραῖ, τοῦ ὁποῖου τὸ ὄνομα πολὺ συχνᾶ ἤκουσα νὰ ἐπικαλοῦνται οἱ τὰ ἀντίθετα φρονοῦντες. Ὅχι μόνον διὰ τὸ ἀνελεύθερον θὰ ἦτο ἀναξιοπρεπὴς ἡ πρότασις, ἀλλὰ διότι ἐν τῷ συνεδρίῳ τούτῳ ἔνεκα αὐτῆς τῆς προτάσεως χαρακτηρίζεται ἀτιμωρητὴ ἡ γλῶσσα τὴν ὁποῖαν ὀμιλεῖ ὁ Ἑλληνισμὸς ὁλόκληρος ἀπὸ ἄκρου εἰς ἄκρον, ἀπὸ Κερκύρας μέχρι τοῦ Καυκάσου, χαρακτηρίζεται ὡς χυδαία. Χυδαία γλῶσσα δὲν ὑπάρχει, ὑπάρχουσι χυδαῖοι ἄνθρωποι καὶ ὑπάρχουσι πολλοὶ χυδαῖοι ἄνθρωποι ὁμιλοῦντες τὴν καθαρεύουσαν. (Χειροκροτήματα). Ὀνομάζεται ἡ γλῶσσα δουλική, ἐνῷ ἂν ἐρωτήσητε τὸν μέγιστον τῶν νεοελληνιστῶν, τὸν καθηγητὴν κ. Χατζηδάκην, θὰ σᾶς εἴπῃ ὅτι ἡ δουλεία ὀλίγιστα ἐπέδρασεν ἐπὶ τῆς γλώσσης, μόνον εἰς τὸ λεκτικόν, [οὐχὶ εἰς] τὴν ἐξέλιξιν καὶ τὴν διαμόρφωσιν τῆς ὀνομαζομένης δουλικῆς καὶ χυδαίας ἡμῶν γλώσσης. Ἀναξιοπρεπὴς ἐπίσης—καὶ αὐτὸ εἶναι ἴσως τὸ σπουδαιότερον—διότι ἀνεχόμεθα νὰ ὑποστηρίζεται, ὅτι ἐν τῷ μέσῳ ἡμῶν ὑπάρχουσι πρὸδόνται, ἄνθρωποι ἀπεμπολοῦντες τὰ συμφέροντα τῆς πατρίδος τῶν ἀντι χρημάτων. Δὲν πιστεύω νὰ ὑπάρχῃ τίποτε ἐξευτελιστικώτερον ἑνὸς Ἑθνους, τὸ ὁποῖον ἐπὶ πολὺν χρόνον ἤθελεν ἀνεχθῆ νὰ συζητῇ ψυχρῶς περὶ τῆς ὑπάρξεως ἢ μὴ προδοτῶν ἴσως καὶ ἐν τῷ χώρῳ τούτῳ, ὅπου ἀντιπροσωπεύεται. Διότι ἐκεῖ καταλήγουσι, κύριοι, ὅλαι αἱ ἀναφοραὶ καὶ ὅλα τὰ ἄρθρα, τὰ ὁποῖα δημοσιεύονται κατ' αὐτὰς ὑπὲρ τῆς διασώσεως τῆς καθαρευούσης γλώσσης. Εἰς πᾶσαν ἀναφορὰν καὶ εἰς πᾶν ἄρθρον θὰ εὔρητε παρενθέσεις, ὅτι οἱ πλεῖστοι εἶναι θύματα, ὅτι τινὲς ἐν συνειδήσει, τινὲς ἀσυνειδήτως καταστρέφουσι τὸ ἔθνος τῶν πάντοτε ὅτι οἱ μὲν εἴμεθα βλάκες καὶ ἀνισόρροποι καὶ ἐκφυλοὶ, οἱ δὲ ἄλλοι πωλημένοι. Τὸ σημερινὸν μάλιστα «Σκρίπ», κύριοι, ἔχει μίαν συνέντευξιν μὲ τὸν γεραρὸν καθηγητὴν τῶν Ἑλληνικῶν γραμμάτων κ. Μιστριώτην, ὁ ὁποῖος διατείνεται, ὅτι γνωρίζει πολλούς, οἱ ὁποῖοι λαμβάνουσι πολλὰς ἐπιτάγας ἐκ Ρωσσίας. Ὁ κ. Μιστριώτης εἶναι ἀνώτερος ὑπάλληλος, εἰς τὰ μάτια τοῦ λαοῦ εἶναι ὁ φρουρὸς καὶ ὁ ἀμύντωρ τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης καὶ δύνασθε νὰ φαντασθῆτε ὅποιαν ζημίαν καταργάζεται ἡ ἐνστάλαξις αὐτοῦ τοῦ δηλητηρίου ἐπὶ δωδεκαετίαν ὁλόκληρον εἰς τὰς καρδίας τοῦ λαοῦ, ὁ ὁποῖος πείθεται, καὶ δὲν δύναται παρὰ νὰ πεισθῇ, ὅτι ἐν τῇ πρωτεύουσῃ τοῦ Ἑλληνικοῦ Βασιλείου καὶ ἐν ὅλῳ τῷ Κράτει ὑπάρχουσι προδόνται κατέχοντες μάλιστα θέσεις ἀμειβομένης ὑπὸ τῆς Πολιτείας. Ἐρωτῶ, κύριοι, διατί δὲν λαμβάνεται μέτρον οὐδὲν διὰ νὰ παύσῃ αὐτὸ τὸ κακόν; Διατί δὲν ἐρωτᾶται ὁ κ. καθηγητῆς, διατί δὲν ἀνακρίνεται πειθαρχικῶς, διότι ἴσως δικαστικῶς δὲν εἶναι δυνατόν κατὰ τοὺς κειμένους νόμους νὰ γίνῃ τοῦτο, διατί δὲν τῷ ἐπιβάλλεται νὰ καταγγεῖλῃ ποιοὶ εἶναι αὐτοὶ οἱ προδόνται νὰ τοὺς τιμωρήσωμεν, νὰ μείνωμεν τοῦλάχιστον ἡμεῖς οἱ ἄλλοι ἀπηλλαγμένοι αὐτῆς τῆς κατηγορίας; Δὲν ἤθελον οὕτως προληφθῇ πολλὰ δυσάρεστα; Ὑπάρχει ἐκθεσις Εἰσαγγελέως, κύριοι, τοῦ μακαρίτου Μπενῆ Ψάλλη, ἡ ὁποία χαρακτηρίζει τὸν κ. καθηγητὴν ὡς ἀκαταλόγιστον.

ΑΛΕΞΑΚΗΣ. Ἦτο ἀσέβεια αὐτὸ τοῦ αἰσχίστου εἵδους, ἀσέβεια ἢ ὅποια κατεδικάσθη.

ΕΙΣ ΒΟΥΛΕΥΤΗΣ. Ἀσέβεια ἀνθρώπου, ὁ ὅποιος ἐτρελλάθη.

ΕΤΕΡΟΣ ΒΟΥΛΕΥΤΗΣ. Ἦτο τρελλὸς ἔκτοτε.

ΑΛΕΞΑΚΗΣ. Ὁ Μιστριώτης εἶναι ἡ δόξα τῆς Ἑλλάδος.

ΜΑΒΙΑΗΣ. Ἐν ὅσῳ καταγγέλλει τόσον ἀορίστως, δὲν εἶναι δυνατόν νὰ εἶναι ἡ δόξα τῆς Ἑλλάδος.

Ἄλλ' ἡ συζήτησις δυστυχῶς ἔγεινε, κύριοι, καὶ πρέπει νὰ ἐξενέγκω καὶ ἐγὼ τὴν ταπεινὴν μου γνώμην ἵνα δικαιολογήσω τὴν ψῆφόν μου. Νομίζω, κύριοι, ὅτι ἡ γλῶσσα τῆς Ἐκκλησίας ποτὲ δὲν ἐκινδύνευεν οὔτε τώρα κινδυνεύει.

Πάντες ἔχομεν καὶ νομίζω ὅτι δὲν ὑπάρχει Ἕλλην μὴ σεβόμενος τὴν Ἑλληνικὴν θρησκείαν ὥς τὸν συννεκτικὸν δεσμὸν ὁλοκληροῦ τοῦ ἔθνους καὶ κατὰ τοὺς αἰῶνας τῆς παρελθούσης δουλείας καὶ ἐν τῷ παρόντι καὶ ἐν τῷ μέλλοντι. Πάντες φρονοῦμεν περὶ τῆς Ἐκκλησίας, ὅτι καθὼς λέγει εἰς θεσπέσιος στίχος τοῦ Αἰεχύλου:

«Κρεῖσσον δὲ πύργου βωμός, ἄρρηκτον σάκος».

Οὐδεὶς, οὐδ' ὁ ἀπιστώτερος ἐξ ἡμῶν ἀκόμη, καὶ εἰς τὸ πεινρότερον ἐρημοκλήσιον τῆς ἐξοχῆς ἀκροώμενος τῶν ἱερῶν φθόγων τῆς λειτουργίας δὲν δύναται ἢ νὰ συγκινήται, διότι ἐννοεῖ κατὰ τὴν στιγμὴν ἐκείνην οὐ μόνον ὅτι εἶναι χριστιανὸς μετὰ τῶν ἄλλων, καὶ ἀνθρώπος καὶ ἀδελφός, ἀλλ' ὅτι εἶναι καὶ Ἕλλην. Διὰ τοῦτο οὐδεὶς διανοήθη ποτὲ νὰ ἐπιβουλευθῇ τὴν γλῶσσαν τῆς Ἐκκλησίας.

ΡΟΥΦΟΣ. Δὲν ἐγένετο ἀπόπειρα; Δὲν ἐγένετο μετάφρασις τοῦ Εὐαγγελίου;

ΜΑΒΙΑΗΣ. Οὐδεὶς διανοήθη ποτὲ νὰ ἐπιβουλευθῇ ἢ νὰ μεταβάλλῃ τὴν γλῶσσαν τῆς Ἐκκλησίας· ἀλλὰ τὴν Ἐκκλησίαν τὴν θέλομεν ὑψηλά, ἐκεῖ ὅπου ἡ συνείδησις τοῦ ἔθνους τὴν ὑψώσε, καὶ ὅπου πάντοτε ἔμεινε, διότι κατ' ἀντίθεσιν πρὸς ἄλλας θρησκείας ἡ ἰδική μας ὑπῆρξε πάντοτε φιλελευθέρη, καὶ δὲν ἀντετάχθη ποτὲ εἰς τὴν πρόοδον τοῦ πνεύματος. Ἀλλά, κύριοι, δυστυχῶς οἱ ἐχθροὶ ἐκείνων, οἱ ὅποιοι νομίζουν ὅτι ἐκτελοῦσιν ἔργον ἐθνικὸν καλλιεργοῦντες ἐκτὸς τῆς ἐπισήμου γλώσσης καὶ τὴν οἰκογενειακὴν γλῶσσαν, καὶ τὴν λαϊκὴν γλῶσσαν, τὴν γλῶσσαν τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους, εἰς τὴν ὅποian ἐξωτερικεύονται τὰ ὄραιότατα καὶ θαυμάσια δημοτικὰ ἄσματα, οἱ ἐχθροὶ ἐκείνων, μὴ δυνάμενοι διὰ τῶν τετριμμένων πλέον καὶ ἀχρήστων ἐπιχειρημάτων περὶ διασπάσεως τῆς φυλῆς καὶ περὶ ζημίας ἐπικειμένης καὶ ἐπαπειλούσης τὸ ἔθνος, ἐν ἡ περιπτώσει ἤθελε καλλιεργηθῇ καὶ αὕτη ἡ γλῶσσα, βλέποντες ὅτι οὐδὲν δύναται πλέον νὰ κατορθώσῃ με ἐκεῖνα τὰ ἐπιχειρήματα, πείθουσι τὴν Ἐκκλησίαν, κύριοι, ὅτι καὶ ἡ γλῶσσα αὐτῆς κινδυνεύει, καὶ φέρουσι, κύριοι, ἄκουσαν τὴν θρησκείαν ἀντιμέτωπον τοῦ προοδευτικοῦ πνεύματος, τῆς ἐλευθερίας τοῦ πνεύματος.

Γνωρίζετε, κύριοι, ὅτι ἡ ἱστορία ὁλοκληροῦ τοῦ πολιτισμοῦ τῆς Δύσεως εἶναι ἡ ἱστορία τῆς πάλης μεταξὺ τῆς ἐλευθερίας τοῦ πνεύματος καὶ τῆς Ἐκκλησίας. Αὐτὸ οὐδέποτε θὰ συμβῇ ἐν τῷ Ἑλληνικῷ κόσμῳ, καὶ διαπραττοῦσιν ἔγκλημα ἐκεῖνοι, οἱ ὅποιοι, ἵνα ἐ-

πιτύχωσι τοὺς σκοτίους σκοπούς των, μεταχειρίζονται τὴν στυγεράν συκοφαντίαν ὅτι δημοτικιστὴς σημαίνει καὶ ἄθρησκος.

ΠΑΤΣΟΥΡΑΚΟΣ. Ποίους σκοτίους σκοπούς;

ΜΑΒΙΑΗΣ. Ἀλλὰ κινδυνεύει, κύριοι, ἡ γλῶσσα ἡ ἐπίσημος τοῦ Κράτους; Ἐάν ἤθελε κινδυνεύῃ, ἡ ἐκάστοτε πλειονοψηφία τῆς Βουλῆς δύναται ἐλευθέρως νὰ ψηφίσῃ νόμους, διότι ἀναγνωρίζω καὶ δὲν δύναμαι νὰ πράξω ἄλλως, παρὰ νὰ ἀναγνωρίσω, ὅτι ἡ Πολιτεία ἔχει δικαίωμα νὰ διαρρυθμίσῃ τὴν ἐπίσημον αὐτῆς γλῶσσαν. Καὶ ὑπάρχουσι τοιοῦτοι νόμοι. Κατὰ 1905 εἶχεν ἐκδοθῇ Β. Διάταγμα περὶ ἐποπτικοῦ συμβουλίου τῆς Μέσης Ἐκπαιδεύσεως, τὸ ὁποῖον ἐτιμῶρει τοὺς λειτουργοὺς τῆς Μ. Ἐκπαιδεύσεως ἐὰν ἀναμιγνύωνται εἰς τὰς ἐγχωρίους πολιτικὰς διαμάχας. Αὐτὸ ἀπηλείφθη, καὶ εἰς τὸ Διάταγμα τοῦ 1908 ἐθεωρήθη καλὸν νὰ ἐπιτραπῇ εἰς τοὺς λειτουργοὺς τῆς Μ. Ἐκπαιδεύσεως νὰ ἀναμιγνύωνται εἰς τὰς ἐγχωρίους πολιτικὰς διαμάχας, ἀλλ' ἐπεβλήθησαν πειθαρχικαὶ ποιναὶ εἰς πολλὰς ἄλλας περιπτώσεις, καὶ ἐν ἄρθρῳ 14, ἐὰν δεικνύωσιν τάσιν ὁπωσδήποτε ἐξωτερικευομένην κατὰ τῆς προσιδιάζουσας εἰς τε τὰ σχολεῖα καὶ τῆς λειτουργοὺς αὐτῶν Ἑλληνικῆς γλώσσης. Δὲν τὴν θεωρῶ πολὺ φιλελεύθερον, διότι αὐτὸ τὸ ὁπωσδήποτε ἐξωτερικευομένην δύναται νὰ ἐρμηνευθῇ κατὰ πολλοὺς τρόπους καὶ δύναται καὶ καταχρηστικῶς νὰ ἐφαρμοσθῇ.

ΠΑΠ. Ἡξεύρετε πῶς ἐφηρμοσθῇ;

ΜΑΒΙΑΗΣ. Ἐπρεπε νὰ ἐφαρμοσθῇ, καὶ αὐτὸ ἐξαργτάται ἀπὸ τὴν ἐκάστοτε ἀντιπροσωπεῖαν τοῦ ἔθνους νὰ ἀπαιτήσῃ ἀπὸ τὰς Κυβερνήσεις νὰ ἐκτελῶσι τοὺς κε μένους νόμους καὶ Διατάγματα. Ἄλλως καὶ οἱ θεσμοὶ τοῦ Σύνταγματος καταπατοῦνται καὶ ἡ πεποίθησίς μου εἶναι ὅτι πολὺ ὀλίγον ἐλειτούργησε τὸ Σύνταγμα ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τῆς θεσπίσεως αὐτοῦ.

ΠΑΠ. Δι' αὐτὸ ἐγινε καὶ ἡ ἐπανάστασις.

ΔΡΑΓΟΥΜΗΣ. Βλέπω ὅτι πρόκειται νὰ λήξῃ ἡ ἀγόρευσις τοῦ κ. Βουλευτοῦ, ὅστις καὶ πρώτην φορὰν ἀνῆλθε τὸ βῆμα καὶ βράδεως ὁμιλεῖ, καὶ ζητῶ ὑπὲρ αὐτοῦ καὶ ὑπὲρ ἡμῶν νὰ ἐπιτραπῇ τὸ αὐτὸ προνόμιον καὶ εἰς αὐτόν, ὅπερ καὶ εἰς τὸν κ. Γαλανόν.

ΠΟΛΛΟΙ. Μάλιστα, μάλιστα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Ἐγώ, κύριε βουλευτά, χωρὶς νὰ ἐρωτήσω τὴν βουλὴν προσεμέτρησα τὸν χρόνον τῆς διακοπῆς. Λοιπὸν συναινεῖ ἡ Βουλὴ ἵνα παραταθῇ ἡ ἀγόρευσις τοῦ κ. Μαβίλη ἐπὶ ἐν τέταρτον εἰσέτι;

ΠΟΛΛΟΙ. Μάλιστα, μάλιστα.

ΜΑΒΙΑΗΣ. Εἰπὼν σκοτίους σκοπούς δὲν ἀνέφερον αὐτὰς τὰς λέξεις δι' οὐδένα παρόντα, ἐννυεῖται, ἀλλὰ διὰ τοὺς γεννήσαντας τὰς πρώτας φήμας. Δὲν θέλῶ νὰ ὑποτεθῇ ὅτι ἐγὼ ἠθέλησα νὰ ἐξυβρίσω τινά.

Κινδυνεύει ἡ γλῶσσα τοῦ ἐπισήμου Κράτους, κύριοι, ἐάν, ἀφοῦ δημοκρατούμεθα, ὑπάρχουσιν ἄνθρωποι, οἱ ὁποῖοι νομίζουσιν ὅτι, ἀφοῦ ἐκάστη ψήφος καὶ τοῦ τελευταίου ἀγρότου ἀκόμη βαρύνει ἐπὶ τῆς τύχης τοῦ ἔθνους, νομίζουσιν ὅτι πρέπει ὥς τάχιστα νὰ μορφωθῇ αὐτὸ τὸ ἔθνος, καὶ ἐπειδὴ ἐσχημάτισαν τὴν γνώμην ὅτι ἀφοῦ αὐτὸ δύναται νὰ γείνη μόνον δι' ἑνὸς ὁργάνου συνεννοήσεως

κοινοῦ, καὶ ἀφοῦ ἐπείσθησαν ὅτι διὰ τὴν ὑπάρχον τοιοῦτον, ἐν ἑκ τῶν δύο πρέπει νὰ συμβῇ: ἢ νὰ ὑψώσῃ κανεὶς ὁλόκληρον τὸ ἐπίπεδον τοῦ Ἑθνους τῶν 8 ἢ 10 ἑκατομμυρίων Ἑλλήνων, εἰς τὸ ὕψος, εἰς δὲ εὐρίσκειται ἡ μεμορφωμένη τάξις, ὥστε νὰ δύναται νὰ γίνῃ ἡ απαιτουμένη ἀνταλλαγὴ ἰδεῶν, αἰσθημάτων—τὸ ὁποῖον εἶναι ἀνθρωπίνως ἀδύνατον, καθὼς τὸ λέγει ὁ Κοραΐς, διότι τὴν γλώσσαν ἑνὸς λαοῦ δὲν κατόρθωσε κανεὶς τύραννος νὰ μεταβάλλῃ—ἀφοῦ αὐτὸ εἶναι ἀδύνατον, ἐπείσθησαν ὅτι δὲν ὑπάρχει παρὰ ὁ ἄλλος τρόπος τῆς βαθμιαίας ἀνυψώσεως ἀφ' ἑνὸς τῆς γλώσσης τοῦ λαοῦ, καλλιέργειας τῆς γλώσσης τοῦ λαοῦ, ἀποκαθάρσεως αὐτῆς, καὶ ἐξ ἄλλου μιᾶς προσαρμόσεως, βαθμιαίας καὶ αὐτῆς, τῆς νῦν ὑπὸ τῆς πλειονοψηφίας θεωρουμένης ὡς ἐπισήμου γλώσσης, ὥστε νὰ ἐπέλθῃ ἡ ποθομένη συνάντησις, τὸ ποθοῦμενον μίγμα ἐκείνο, τὸ ὁποῖον θὰ ἀποτελέσῃ τὴν μίαν γλώσσαν τοῦ Ἑθνους, ἡ ὁποία θὰ ἔχῃ ἐν ἑαυτῇ ὁλόκληρον τὴν κληρονομίαν τοῦ παρελθόντος, διότι αὕτη εἶναι ἡ καλητέρα περγαμνὴ καὶ ἡ λαμπροτέρα καὶ ἡ ἀφθονοτέρα περγαμνὴ τοῦ Ἑθνους ἡμῶν, κύριοι. Δὲν εἶναι ἡ γλώσσα, τὴν ὁποίαν ἐκ τῶν βιβλίων δύναται νὰ μάθῃ καὶ εἰς ξένος ἄνθρωπος, ἀλλ' ἡ γλώσσα ἡ παραδοθεῖσα ἀπὸ πατρὸς εἰς υἱὸν διὰ τῶν αἰώνων. Καὶ δι' αὐτῆς τῆς γλώσσης μόνον εἶναι δυνατόν ὄχι μόνον νὰ φωτισθῇ ἡ διάνοια τοῦ λαοῦ, ἀλλὰ νὰ μορφωθῇ ἡ καρδιά του, νὰ μάθῃ νὰ θυσιάσῃ ἐν μέρους τοῦ ἑαυτοῦ τοῦ καὶ τῶν ὑπαρχόντων του ἐν ἀνάγκῃ διὰ τὸ κοινὸν καλόν, νὰ μάθῃ τὴν αὐταπάρνησιν καὶ τὴν αὐτοθυσίαν, τὴν ὁποίαν ὁ Ἑλληνικὸς λαὸς ἔχει πάντοτε, διότι ἡ ἐνέργεια τοῦ σχολείου εὐτυχῶς ἔμεινε μόνον ἐν τῇ ἐπιφανείᾳ καὶ δὲν ἔδειξε τὰ μυχαιάτα αὐτοῦ. Ἀλλὰ, κύριοι, ἐκεῖνοι, ἐπὶ τῶν ὁποίων ἐπέδρασαν ἐπὶ πλειότερον χρόνον τὰ σχολεῖα μας, ἔφερον τὴν εἰκόνα τὴν ὁποίαν ἔχομεν ἐκτετυλιγμένην ἐνώπιον ἡμῶν κατὰ τὴν τελευταίαν δεκαετηρίδα, ἔχομεν τὰς καταχρήσεις, ἔχομεν τὰς ψευδεῖς καταμηνύσεις, ἔχομεν τὰς συκοφαντίας.

ΠΑΤΣΟΥΡΑΚΟΣ. Μὴ τὰ λέγετε αὐτά, κύριε συνάδελφε. Ἡ ἐπίδρασις τῶν σχολείων ἔφερε τὰς καταχρήσεις;

ΜΑΒΙΛΗΣ. Ἐχομεν τοὺς ἀπαλλαγέντας, κύριοι! Διότι τὸ σχολεῖον ἐγκαταλείπει τὸν μαθητὴν ἀνεργάτιστον καί, ἢ δὲν μανθάνει νὰ γνωρίζῃ τίποτε ἀνώτερον τοῦ συμφέροντός του καὶ δὲν συνηθίζει νὰ διαβάσῃ οὔτε ἐν ποίημα εἰς ὅλην τὴν ζωὴν του καὶ δὲν δύναται νὰ ἐννοήσῃ τὸν Παλαμᾶν, ἢ καταφεύγει εἰς τὰ ξένα μυθιστορήματα, διδάσκοντα αὐτὸν νὰ μισῇ ὅ,τι Ἑλληνικόν.

ΠΑΤΣΟΥΡΑΚΟΣ. Τί λέγετε καλέ; Νὰ μισῶσι πᾶν τὸ Ἑλληνικὸν μανθάνουν εἰς τὰ σχολεῖα;

ΜΑΒΙΛΗΣ. Ἄφετε, κύριοι, ἐλευθερίαν, μόνον ἐλευθερίαν ζητοῦμεν, εἰς τὰ διάφορα ρεύματα ἰδεῶν ἐκ τῆς συγχρούσεως αὐτῶν θέλει γεννηθῇ ὁ σπινθὴρ, ὁ ὁποῖος βαθμὴδὸν μεγεθυνόμενος θὰ εἶναι ὁ ποιητὴς τῆς φυλῆς, ὁ συνενῶν ἐν ἑαυτῷ πᾶσαν τὴν θερμότητα καὶ ὅλον τὸ φῶς τοῦ παρελθόντος τῆς φυλῆς, καὶ δι' αὐτῆς τῆς θερμότητος καὶ δι' αὐτοῦ τοῦ φωτός θὰ καταυγᾷ καὶ θὰ θερμάνῃ τὴν φυλὴν εἰς τὸν δρόμον τῆς πρὸς τὸν πανύψιστον προορισμόν της. (Χειροκροτήματα παρατεταμένα).

ΑΠΟΣΠΑΣΜΑΤΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ ΤΟΥ ΠΟΙΗΤΗ

ΣΤΟΝ Κ. ΑΝΤΡΕΑ ΚΕΦΑΛΛΗΝΟ ⁽¹⁾

(ΑΠΟ ΤΟ ΜΟΝΑΧΟ ΤΗΣ 2 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ 1885)

... Ὁ Κυρ. Πολυλάς μῶστειλε τὴν μετάφραση τοῦ τρίτου ἐλεγείου τοῦ Τιβούλλου καὶ ἀπαιτεῖ νὰ τοῦ ἐκφράσω τὴ γνώμη μου. Ἡ γλῶσσα τῆς μεταφράσεως αὐτῆς εἶναι πολὺ καλὴ, ἐννοεῖται ὑπὸ τὴν ἔποψιν τοῦ Πολυλαϊκοῦ συστήματος. Τὸ μέτρο εἶναι μικτόν, δηλ. ἓνας δεκαεπτασύλλαβος ἱαμβικὸς καὶ ἓνας δεκαπεντασύλλαβος πλεγμένοι. Μὲ αὐτὸ τὸ μέσον σκοπεύει ὁ μεταφραστὴς, καθὼς ὁ ἴδιος μοῦ γράφει, νὰ ἀποδώσῃ τὸν συνδυασμὸν τοῦ ἑξαμέτρου μὲ τὸν πεντάμετρον. Ἐδῶ ἔχεις ἓνα δεῖγμα ἀπὸ τὴν ἀρχὴ τοῦ ἐλεγείου·

Τὰ αἰγαῖα κύματα χωρὶς ἐμὲ θὰ σχίσετε, ὦ Μεσσίαλα.

Εἶθε καὶ σὺ κ' ἡ συνοδιὰ νὰ μὴ μὲ λησμονήτε.

Στὰ ξένα χρώματά της ἀσθενῇ κρατεῖ με ἡ Φαιακία,

Μὴ χάρε μαῦρε ἀχόρταγε, σ' ἐμὲ τὸ χέρι ἀπλώσης. ⁽²⁾

Τί λές; Ἐγὼ δὲν ξέρω ἀκόμα ἂν ὁ 17σύλλαβος ἀκούεται καλὰ ἢ ὄχι.

ΣΤΟΝ ΙΔΙΟΝ ⁽³⁾

(ΑΠΟ ΤΗ ΒΡΑΤΙΣΛΑΒΙΑ ΤΗΣ ΠΡΟΣΕΛΙΑΣ ΤΗΣ 12 ΜΑΡΤΙΟΥ 1890)

... — Καὶ σὺ ποῦ μοῦ λές πῶς δὲν μοῦ λείπει τίποτε. Ὅμο-
λόγησε, φίλιτε, πῶς κοροϊδεύεις ἐμένα καὶ τὸν ἑαυτὸ σου, ἂν πι-
στεύεις τέτοια κουραφέξαλα. Γονεῖς ποῦ μὲ λατρεύουν βέβαια ποῦ
τοὺς ἔχω καὶ ξέρεις; εἶναι μιὰ θαράπασι νὰ ξέρῃς ποῦ ὑπάρχουν
ὄντα καταδικασμένα νὰ πάσχουν καὶ νὰ τυραννιῶνται ἐξ αἰτίας σου
καὶ νὰ μὴ ἔχῃς τὴ δύναμι νὰ τοὺς ἐλευθερώσῃς. Φίλους; καὶ πολ-
λούς. Ἀλλὰ φίλους ποῦ δίνουν καὶ δὲν λαβαίνουν. Φίλους ποῦ μοῦ
κάνουν τὴν ἐλεημοσύνη τῆς φιλίας των, ποῦ δὲ θὰ μπορέσω ποτὲ νὰ
ἀποζημιώσω δείχνοντάς κ' ἐγὼ πόσο τοὺς ἀγαπῶ. Κ' ἔστι συσσω-
ρεύονται ἀκατάπαντα τὰ ἡθικὰ χρέη ἔξοτ' οὐ βέροκο μου ἀπάνων καὶ
μὲ πλακόνουν καὶ δὲν μπορῶ παρὰ νὰ «εἶμαι εὐγνώμων». Φαντάσου
ποτὲ εὐτυχία! Καὶ ἂν ἐμάθαινα κἀτι καὶ ἂν γενόμουν κἀτι καὶ
αὐτὸ θὰ τὸ χρεωστούσα εἰς τοὺς φίλους μου ... Ἄν δὲν εἶχα οὔτε

⁽¹⁾ ΣΗΜ. ΤΟΥ ΕΚΔ. Δημοσιευμένο στὰ «Γράμματα» Τόμ. Β'. Τεύχ. 13 - 14

⁽²⁾ ΣΗΜ. ΤΟΥ ΕΚΔ. Ἡ μετάφραση τοῦ ἐλεγείου ἐτυπώθηκε στὴν «Ἐ-
στία» τοῦ 1891 μὲ μερικὲς παραλλαγὰς ὡς καὶ στὸ τετράστιχο τοῦτο.

⁽³⁾ ΣΗΜ. ΤΟΥ ΕΚΔ. Δημοσιευμένο στὰ «Γράμματα» Τόμ. Β'. Τεύχ. 13-14.

γονεῖς, οὔτε φίλους θὰ μπορούσα πιστεύω μ' ἐλαφρότερη συνείδησι νὰ πετάξω τὰ μυαλά μου... Ὡστε ὅλα τᾶχω. Τὸ μόνο ποῦ μοῦ λείπει εἶναι φαίνεται τὸ θάρρος νὰ... τελειώσω μιὰ φορὰ γιὰ πάντα τούτη τὴν ἐλσεινὴ πληξί, ποῦ μοῦ φαρμακώνει κάθε ἡδονὴ καὶ κάθε ἀπόλαυσι. Ἄν μ' ἀγαπᾷς λοιπὸν πᾶψε νὰ μοῦ παρασταίνης μίαν εὐτυχία ποῦ πλέον ποτὲ δὲν θὰ γνωρίσω...

ΣΤΟΝ ΙΔΙΟΝ (¹)

(ΑΠΟ ΤΟ ΜΟΝΑΧΟ ΤΗΣ 26 ΙΟΥΝΙΟΥ 1890)

... Τώρα ποῦ εἶμαι, μὲ συμπάθειο, κ' ἐγὼ Doctor ἐπιθυμῶ νὰ ἔχω ἀκόμη τὴν ἀγάπη καὶ τὴν ἐκτίμησι τῶν φίλων μου καὶ δὲν σκοπεύω νὰ ἀλλάξω οὔτε ζωὴ οὔτε ἀρχάς. Ὅτι θὰ κατορθώσω εἰς τὴ ζωὴ μου, θὰ τὸ κατορθώσω μένοντας συνεπὴς χωρὶς νὰ ἀπαρνηθῶ οὔτε μία μόνη πράξι, οὔτε μία μόνη στιγμή τῆς περασμένης μου ζωῆς ἢ ἄλλοιῶς δὲν θὰ κατορθώσω τίποτε. Διὰ τοῦτο θέλω νὰ μείνω εἰς τὴν ἀτμοσφαῖρα τὴν ἡθικὴ ποῦ ἀνέπνευσα ὡς τώρα...

ΣΤΟΝ Κ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟ ΘΕΟΤΟΚΗ

(ΑΠΟ ΤΗΝ ΚΕΡΚΥΡΑ ΤΟ ΔΕΚΕΜΒΡΙ 1898)

... Νὰ τί μοῦ γράφει ὁ Καλοσγοῦρος γιὰ τὸ Β' 6 (²) σου:
«Τὸ πεζὸ τοῦ Θεοτόκη μ' ἄρεσε κ' ἐμένα πολὺ. Τὸ διάβασα
« πολλὰς φορές. Εἶναι ζωντανὸ καὶ πλούσιο. Πολλὴ ζωὴ εἶναι στὸ
« Μάγο καὶ στήν Ἁγία Κερκύρα, πολλὴ στήν παράστασι τῆς ἀρχαί-
« ας πολιτείας. Καὶ ἡ γλῶσσα εἶνε λαμπρὴ καὶ πλούσια καὶ πολλὴ
« διαμορφωτικὴ δύναμις κρύβεται μέσα της. Νὰ τότε συγχαρῆς
« ἀπὸ μέρος μου. Ἦθελα μόνο οἱ μετάθεσες νὰ μὴν ἔχουνε μονα-
« χὰ ἑξωτερικὸ λόγον· τοῦτ' φαίνεται, γιὰτὶ κάνει μετάθεσι καὶ σ' ἐ-
« κείνα ποῦ εἶναι σὲ παρένθεσι, ὅπου δὲν εἶναι οὔτε ποίησι οὔτε
« πάθος λ. χ. «ἀλαλιασμένος ὁ παπᾶς μὲ τὰ χέρια στουμπόνει τὰ
« μάτια μου» (σελ. 11). Ἐξητοῦσα. ἀκόμα ὕστερα ποῦ τὸ διάβασα
« ἓνα νόημα, ἓνα ὑποκειμενικὸ στοχασμὸ ποῦ νὰ διακύνεται σ' ὅλο
« τὸ ποίημα. Δὲ μπορῶ νὰ τὸν πιάσω, ἂν εἶναι. Μὰ στοχάζομαι
« πῶς πρέπει νὰ εἶναι. Τί φλογίζει τὴν ποιητὴ ποῦ παίρνει τὴ le-
« genda καὶ μὲ τὴ φαντασία του τὴ μετασχηματίζει καὶ τήνε κάνει
« ποίημα, καμμιά φορὰ ἀθάνατο; Εἶναι μιὰ ἀκτὴν μιᾶς ιδέας, ἐνὸς
« βαθυοῦ αἰσθηματος, ὅπως θέλεις, μέσα στὸ ἀπλὸ πλάσμα τοῦ

(¹) ΣΗΜ. ΤΟΥ ΕΚΑ. Δημοσιεμένο στὰ «Γράμματα» Τόμ. Β'. Τεύχ. 13-14.

(²) ΣΗΜ. ΤΟΥ ΕΚΑ. «Τὸ βιβλὸν τῆς Κυρᾶς Κερκύρας» διήγημα τυπωμένο στὸ πρῶτο τεύχος τῆς «Τέχνης» (1898).

« λαοῦ, καὶ μὲς στὴν ψυχὴ τοῦ μεγάλου ἀτόμου γίνεται ἓνας μέγας
 « φωτεινὸς στοχασμὸς, ποῦ τὸν ἀρπάζουν νοῦς καὶ φαντασία καὶ
 « αἰσθημα ὅλα μαζί καὶ δουλεύοντας ἀξεχώριστα βγάνουν ἔξω τὸ
 « ἀτομικὸ πλάσμα ποῦ λέγεται ποίημα. Αὐτὸς ὁ στοχασμὸς, αὐτὸ
 « τὸ νόημα εἶναι μέσα καὶ στὰ ἔσχατα μέλη τοῦ ποιητικοῦ ἔργου,
 « καθὼς λέει ὁ Πολυλᾶς, ὅταν ὁ ποιητὴς εἶναι μέγας, δὲν ἔχει
 « ὁμῶς μορφὴ καθαροῦ στοχασμοῦ καὶ δὲν τὸν ξεχωρίζει παρὰ ὁ
 « γυμνασμένος νοῦς. Ἡ ἀλήθεια ὁμῶς εἶναι ποῦ γνωρίζω πολὺ
 « λίγο καὶ δὲν εἰξέρω ἀκόμα πῶς φρονοῦνε σ' αὐτὰ τὰ ζητήματα
 « σήμερα. Γράψε μου κατὶ ».

Μὴ σὲ μέλη καὶ θὰ τοῦ γράψω. — Εἶναι ὁμῶς δύσκολο νὰ ἀρ-
 χίσω συζήτηση γιατί οἱ φιλόσοφοι τῆς παλαιᾶς σχολῆς πιάνονται πο-
 λὺ ἀπὸ τὰ λόγια. Καὶ μὲ τὸν τρόπον ὁμῶς ποῦ σκέφτεται αὐτὸς
 μπορῶ νὰ τοῦ ἀποδείξω πῶς, ὄχι μία, ἀλλὰ πολλές, τέτοιες ιδέες
 βγαίνουν ἀπὸ τὸ Βίό σου. Τράβα τὴ δουλειά σου καὶ ἐργάσου
 ὅπως ἀρχισες νὰ ἐργάζεσαι τώρα καὶ ἐγνοια σου! Τὸ πᾶν εἶναι νὰ
 ὑπάρχῃ πάντα αἰτιολογία εἰς ὅσα συμβαίνουν στὸ ἔργο καὶ τὸ τέλος
 νὰ εἶναι ἀπαραίτητη συνέπεια ὅλης τῆς σειρᾶς τῶν ψυχολογικῶν
 δεδομένων τοῦ διηγήματος ἢ τοῦ δράματος. Ἡ διαφορὰ μεταξὺ
 φύσης καὶ τέχνης εἶναι ποῦ στὴ φύση δὲ φαίνονται τὰ αἷτια καὶ
 ὅσα συμβαίνουν φαίνονται συχνὰ τυχαῖα· ἐν ᾧ στὴν τέχνη πρέπει νὰ
 φαίνεται καθαρὰ ἡ αἰτιολογικὴ ἄλυσος. Καὶ αὐτὸ ἔπειτα εἶναι ὁ
 στοχασμὸς ποῦ βρίσκουνε οἱ κριτικοὶ ἢ ποῦ συχνὰ δὲν τὸν βρίσκου-
 νε καθὼς εἰς τὸν Ἀμλετ. Καὶ δὲν τὸν βρίσκουνε γιατί ζητᾶνε ἓνα
 μόνον ἐν ᾧ μπορεῖ κατὰ τὴν ιδέα μου νὰ εἶναι πολλοὶ τέτοιοι κα-
 θὼς στὴ φύση μία αἰτία φέρνει ἓνα ἀποτέλεσμα, πολλές αἰτίες
 φέρουν ἓνα ἢ πολλὰ ἀποτελέσματα. Αὐτὰ πρέπει ὁ ποιητὴς νὰ τὰ
 παραστήσῃ καὶ τὸ κάνει, ὄχι ὁμῶς πάντα συνειδητὰ ἀλλὰ συχνὰ
 ἀσυνειδητὰ, ἀφ' οὗ τὸ κάνει ὁμῶς πάντα. Καὶ στὰ δράματα ἐνὸς
 Σαρδοῦ ἀκόμα γίνεται αὐτό, μόνο ποῦ κεῖ συντρέχουν καὶ πολλὰ
 ἑξωτερικὰ γεγονότα ποῦ φαίνονται τυχαῖα καὶ γι' αὐτὸ μᾶς κάνουν
 τὴν ἐντύπωσιν τοῦ μελοδράματος. Ὅσο μεγαλότερες εἶναι αὐτὲς οἱ
 ιδέες βέβαια τόσο καλλίτερο εἶνε τὸ ἔργο. Μεγαλότερες ἐννοῶ ποῦ
 νὰ ἐνδιαφέρουν περισσότερο τὴν ἀνθρωπότη, γενικώτερες, ὑψηλότε-
 ρες, ὅπως θέλεις...

ΣΤΟΝ Κ. ΚΩΣΤΑ ΠΑΣΑΓΙΑΝΝΗ (*)

ΚΕΡΚΥΡΑ 7 ΤΟΥ ΓΕΝΝΑΡΙΟΥ 1910

(ΣΤΗ ΖΑΚΥΘΟ)

Ἀγαπητὲ Κώστα!

Σ' εὐχαιριστῶ γιατί μ' ἐθυμήθηκες στὴν ὥρα τῆς μεγάλης
 Σου λύπης. Κι' αὐτὸ μοῦ δείχνει τὴν ἀγάπην Σου, μοῦ δείχνει κιό-
 λας πῶς πιστεύεις ἀκόμη εἰς τὴν ἀγάπην τὴν ἐδική μου. Καὶ δὲν ἔ-

(*) ΣΗΜ. ΤΟΥ ΕΚΔ. Δημοσιευμένο στὰ «Γράμματα» Τόμ. Τευχ. 13-14.

σφαλες, καθὼς δὲν ἐλάθευα ἐγὼ πιστεύοντας πάντα πῶς ἡ φιλία μας ἦταν πολὺ βαθειὰ ριζωμένη στὴν καρδιά μας καὶ πῶς δὲ θ' ἀρ-
γοῦσε νὰ ξαναβλαστήσῃ πάλε στὸ φῶς. Εἴχαμε, θυμᾶσαι, κί' ἄλλη
φορὰ, δὲν ἤξεύρω γιατί, πάψη γιὰ χρόνια νὰ γραφώμαστε κ' ἔπειτα
ἦρθαν οἱ καλὲς μέρες τῆς ἐδῶ ζωῆς μας. Ἔτσι ἤμουν παραβέ-
βαιος, θὰ ξινάρχονταν καὶ τώρα καινούριες χαρὲς νὰ ξανθοστολί-
σουν τὴ ζήση μας μὲ πρώτη ἀφορμή.

Καὶ ἡ ἀφορμὴ δὲν ἔλειψε. Μὰ—ποῖς μπορούσε νὰ τὸ φαν-
τασθῇ!—ἔφερε δάκρυα· πικρὰ δάκρυα καὶ νεκρολούλουδα μυρόνουν
τὴν ἱερὴ συγκίνηση τῆς ξανανιωμένης ἀγάπης.

Ἐνεργεῖ μέσα μας τόσο δυνατὰ ἡ πίστη στὴν ἀθανασία ποῦ
τὸν τρομερὸ—τὸν ἀφεύγατο θάνατο, ποῦ δὲν ἔπρεπε νὰ λείπῃ ἀπὸ
κανένα λογαριασμό, τότε λησμονίει κανεὶς πάντα. Κι' ἂν ἐτηλε-
γράφησα ποῦ κλαίω μαζί Σας, δὲν ἦταν μιὰ ἀπλὴ καὶ τυπικὴ
φράση γιὰ νὰ ἐξηγήσω ἕναν πόνο τῆς στιγμῆς, ποῦ θὰ περάσῃ. Ὁ
πόνος αὐτός, καθὼς καὶ ἄλλοι παρόμοιοι πόνοι, θὰ μοῦ μείνῃ ἀγ-
κάθι στὰ φυλλοκάρδια μου. Ὁ νέος δὲ μοῦχε δείξῃ παρὰ καλοσύνη
καὶ ἀγάπη. Κι' αὐτὸ τὸ χρέος μου θὰ μείνῃ πάντα ἀνεξόφλητο.

Φιλῶ τὸ χέρι στὲς Κυρίες καὶ Σένα, ἀδελφέ μου, Σοῦ ζητάω μὲ
ἐλικοκρίνεια συμπάθιο γιὰ τὴν—πὲς τὴν ὅπως θέλεις, μονάχα ὄχι ἀναι-
στησία—τοῦ παλιοῦ φίλου Σου.

Λ. ΜΑΒΙΑΗΣ

ΣΤΟΝ ΙΔΙΟΝ (¹)

(ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΘΗΝΑ ΤΗΣ 25 ΜΑΪΟΥ 1911)

..... Διατρέχω βέβαια τὸν κίνδυνο, νὰ μοῦ πῇ ἕνας ποῦ νὰ τύχῃ
νὰ ἰδῇ αὐτὸν τὸ στίχο (²) πῶς παθαίνω ὅ,τι παθαίνουν πολλοὶ ἄλλοι·
σὲ μᾶς ὅξω ἀπὸ τὴν Ἐφτάνησο καὶ τώρα ἀκόμα καὶ στὴν Ἐφτά-
νησο, πῶς λαθεύω στὸ ρυθμό!

Καὶ ἀληθινὰ ὁ λεγόμενος endecasillabo dantesco (γιὰ τὴ
μεγάλῃ χρῆσιν ποῦ ἔκαμε ὁ Dantes τοῦ στίχου αὐτοῦ τοῦ τονισμένου
στὴν ἔφρατῃ ἀντὶ στὴν ἑξατῃ μέσα στὰ ποιήματά του) στὲς μετέπειτα
ἐποχὰς ἀποφεύγεται καὶ μονάχι τότε τὸν μεταχειρίζονται ὅταν πρό-
κειται νὰ ἐκφράσῃ ἡ ἀρρυθμία ἢ μᾶλλον ἡ ἰδιορρυθμία μία στενο-
χώρια ποῦ ἐκφράζουσιν καὶ τὰ νοήματα τοῦ στίχου, ἢ γιὰ μιμητικὴ
ἁρμονία. Κλασικὸ πρότυπο αὐτῆς τῆς χρήσης εἶναι π. χ. οἱ δύο στίχοι
τοῦ Δάντη

e come quei che con lena affannata
uscito fuor del pelago alla riva,

ὅπου ὁ ρυθμὸς ἐκφράζει τὴν ἀγωνία τοῦ κολυμπητῆ.

(¹) ΣΗΜ. ΤΟΥ ΕΚΔ. Δημοσιευμένο στὰ «Γράμματα» Τόμ. Β'. Τεύχ. 13-14

(²) ΣΗΜ. ΤΟΥ ΕΚΔ. Ὁ προτελευταῖος στίχος τοῦ σονέτου «Ἀνάξιο β'»

Μιμητικό σκοπό έχει ὁ στίχος τοῦ Σολωμοῦ στὸ «Λάμπρο»

Λάμπρον μὲ κάτι κουτιά τσακισμένα.

Στὸ σονέτο μου, μοῦ φαίνεται, πῶς καὶ ὁ κακὸς ἦχος καὶ ὁ ρυθμὸς προσπαθεῖ νὰ ἀποδώσῃ τὸ ξεψύχημα καὶ τὸ λίγωμα τοῦ κακομοίρη τοῦ σονετίστα.

Σὲ ἄλλα σονέτα ἐπροσπάθησα καὶ γιὰ ἄλλο λόγο δευτερεύοντα ποῦ συντρέχει καὶ ἐδῶ νὰ μεταχειριστῶ αὐτὸν τὸ στίχο. Καθὼς εἰς τὴ μουσικὴ οἱ dissonanzes, οἱ δυσηχίες δηλ. προετοιμάζουν τὴ μεγαλύτερη ἀπόλαψη τῆς τελείας συνηχίας (accordo perfetto) ἔτσι μπροστὰ σ' ἓνα στίχο γεμάτο καὶ ἤχερό μ' ἀρέσει νὰ βάνω ἓναν ἅπλερο καὶ τραχύν. Ἀρχισα ὁμῶς καὶ σονέτο μὲ τέτοιο στίχο (πρᾶμα σπάνιο σὲ ἄλλες φιλολογίες): Μ ο ύ ρ ω μ α,

Φυσάει τ' ἀεράκι μ' ἀνάλαφρη φόρα,

ὅπου μοῦ φαίνεται πῶς ἐκφράζεται ἡ ἀνάλαφρη φόρα τοῦ ἀνέμου, χωρὶς ὁμῶς νὰ μπορῶ νὰ δικαιολογήσω τὴ γνώμη μου...

ΣΤΟΝ ΙΔΙΟΝ (¹)

(ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΘΗΝΑ ΤΗΣ 7 ΙΟΥΝΙΟΥ 1911)

..... Σοῦ τό 'στείλα (²) περισσότερο γιὰτὶ τελειώνει κ' ἐκεῖνο μ' ἓνα endecasillabo dantesco ἀπὸ ἐκεῖνα ποῦ δὲ σ' ἀρέσουν. Εἶναι πολὺ τολμηρὸ νὰ τελειόνη κανεὶς καθὼς καὶ ν' ἀρχίξῃ μὲ τέτοιο στίχο ἓνα σονέτο. Τὸ «Μούχωμα» ἀρχίζει μ' ἓνα τέτοιο μὲ τὸν τόνον στὴν ἑφτατῇ. Ἐγὼ τὸ κάνω γιὰτὶ αἰστάνομαι ποῦ ἐκφράζει ἐκεῖνο ποῦ θέλω. Θὰ μοῦ εἶχε σταθῇ εὐκόλο νὰ γράψω ἄλλιῶς. Μολοντοῦτο εἶμαι βέβαιος πῶς ὁ Μαρκοράς, ὁ Χρυσομάλλης καὶ ἄλλοι Κορφιᾶτες θὰ μοῦ τὸ λογάριάζαν ὥς ἀτέλεια ἢ ἀμέλεια. Εἶναι κάτι primitif (Dante καὶ σύγχρονοί του) μέσα σὲ μιὰ τεχνοτροπία μοντέρνα.

(¹) ΣΗΜ. ΤΟΥ ΕΚΑ. Δημοσιευμένο στὰ «Γράμματα» Τόμ. Β'. Τεύχ. 13-14

(²) ΣΗΜ. ΤΟΥ ΕΚΑ. Πρόκειται γιὰ τὸ σονέτο «Ἐλιά».

.... Οἱ περισσότεροι εἶναι καὶ ἀνέτοιμοι γιὰ νὰ κρίνουν τὸ ζήτημα. Τὸ μόνον βέβαιον εἶναι πῶς ἡ ἐντύπωση ἐστάθη καλὴ στὸ γενικὸ καὶ τὸ λογαριάζω μεγάλη μου τύχη ποὺ μούλαξε νάμαι τὴν ἡμέρα ἐκείνη βουλευτῆς. Μὲ τὴν πεποίθηση πῶς δὲ θὰ τὰ βγάλω πέρα ἀνέβηκα στὸ βῆμα γιὰτὶ ἦτανε χρέος μου νὰ μιλήσω. Εἶχα προσχεδιάσει στὸ νοῦ μου τί ἔμελλε νὰ πῶ, μὰ ἐκεῖ τὰ ἐλησμόνησα στὴν ἀρχὴ τέλεια γιὰ τέλεια. Δὲν τάχασα ὅμως καὶ λίγο λίγο ἐμπῆκα σὲ σειρά. "Αφῆσ' ἀπ' ὅξω βέβαια πολλὰ ποῦθελαν νὰ πῶ, ἐπρόσεξα ὅμως καὶ τὸ κατάφερα νὰ μὴν ἀναφέρω τίποτα ἀπ' ὅσα δὲν ἔπρεπε νὰ ἀναφέρω. Ὁ καιρὸς ἦτανε μετρημένος (1½ ὥρα) καὶ δὲν ἐσύμφερνε νὰ μπῶ σὲ λεπτομέρεις. Ἐχρειάζονταν κιόλα νὰ κερδίσω τὴν προσοχὴ τῆς Βουλῆς, ποὺ δὲν ἦταν καθόλου σὲ διάθεσιν νὰ φερθῇ φιλικὰ πρὸς ἓνα δημαγωγικὴ καὶ ἐπαρμόνευε νὰ πιαστῇ ἀπὸ τὸ παραμικρὸ γιὰ νὰ μὲ ἀντισκόπη καὶ νὰ μὲ μπλέξῃ σὲ διαλογικὴ συζήτησιν, καὶ τότες καὶ ἀξεμπερδόμενα! Κ' ἡ ὥρα περνοῦσε! Στὸ τέλος τοὺς ἔκαμε νὰ χειροκροτήσουν ἔχτροι καὶ φίλοι, καὶ - μοῦ φαίνεται πῶς αὐτὸ ἦταν ἓνα κατόρθωμα. Τώρα οἱ ὑπερμαλλιαροὶ μὲ κατηγοροῦν πῶς ἐστάθηκα πολὺ μετριοπαθὴς καὶ πολὺ συμβιβαστικὸς. "Αν εἶχα μιλήσει ἄλλοιῶς, θὰ εἶχα χωρὶς ἄλλο βλάψῃ τὸ ζήτημα. Γιὰ τὸν ἑαυτό μου δὲ μ' ἔμελε. "Αν τοὺς ἐρέθιζα, θὰ ἐψήφιζαν πολὺ χειρότερα μέτρα. Ἐγὼ δὲν ἀπαρνήθηκα κανέναν, οὔτε Ψυχάρη, οὔτε Φιλήντα κτλ. δὲ μπορούσα ὅμως ρητῶς νὰ φορτωθῶ καὶ ὅλες τὰς ἁμαρτίες τοὺς εἰς τὴν ὁρμή μου, λέγοντας π. χ. πῶς ἐγκρίνω καὶ ἐπιδιοκιμάζω ὅλα τὰ τερατουργήματά τους. Γιὰτὶ αὐτὸ θὰ ἐσήμαινε γιὰ τὴ Βουλὴ νὰ ἔλεγα πῶς εἶμαι μαλλιαρός. Αὐτὸ ἐννοοῦν αὐτοὶ μὲ ἐκείνη τὴ λέξη. "Αν εἶχα καιρὸ στὴ διάθεσή μου καὶ νὰ μπορούσα νὰ τοὺς ξεδιαλύνω τὰς διαφορὰς τῶν διαφορῶν σχολῶν καὶ νὰ τοὺς ἐξηγῆσω ἀπὸ ποιὰς αἰτίαις γεννιῶνται ἐκεῖνα τὰ φαινόμενα ποὺ τοὺς κάνουν νὰ παρὰ-ξενεύωνται, τότες ἄλλαζε τὸ πρᾶγμα. "Εἶσι ὅμως ἡμουν ὑποχρεωμένος νὰ φερθῶ μὲ λίγη πολιτικὴ, γιὰ νὰ μὴ χάσουμε ὁλότελα τὸ ζήτημα. Δὲν πιστεύω νὰ ἔκαμα κακὰ. Πρέπει νὰ ἦτανε κανεὶς στὴν Ἀθήνα ἐκεῖνες τὰς ἡμέρας, γιὰ νὰ καταλάβῃ γιὰτὶ ἐμίλησα ὁπως ἐμίλησα....

MÜNCHEN DEN 23 SEPTEMBER 1887.

LIEBER LEIBFUCHS !

Es freut mich ungemein dass Dir das Buch Spass gemacht hat ; es würde mich weit mehr freuen wenn die darin enthaltenen Schilderungen Dich einmal bewegen würden, bis zu meiner Heimath einen Sprung zu machen. Es würde Dir dann nicht bloss das Land, sondern auch das Volk gefallen, ich bin es fest überzeugt. Wir haben bis jetzt das grosse Pech gehabt, dass immer Leute zu uns kommen, die am wenigsten dazu berufen waren ein Volk wie das unsere zu beurtheilen. Ich spreche besonders von denjenigen Deutschen die in der Welt herumreisen um nachher entweder ein Feuilleton oder eine Reisebeschreibung in die Welt zu schicken. Sie kommen zu uns mit den alten Fallmeyer'schen Theorien im Kopf, finden dort nicht alle Annehmlichkeiten der Cultur, wie sie sie hier haben, vergleichen uns dann schliesslich mit den alten Griechen, wie sie glauben, dass die waren, und kommen ganz entrüstet nach Deutschland zurück und schimpfen was sie nur können über uns, die kleinen und wehrlosen, deren einziger Fehler es ist 4 Jahrhunderte lang unter türkischer Herrschaft geschmachtet zu haben ! Die grossen Massen der Zeitungsleser, denen die Wissenschaft nicht zugänglich ist, nehmen das Alles als wahr an, und daher kommt die grosse Antipathie, die hier in Deutschland gegen uns herrscht. Allerdings kommen noch ein Paar andere wichtige Gründe hinzu, wie z. B. die Sympathie die die Griechen für die ihnen Etwas congenialeren Franzosen hegen, und die Ausweisung des bayerischen Prinzen Otto aus Griechenland. — Du glaubst kaum, wie uns jetzt, da Deutschland so mächtig ist, diese Antipathie schadet, und wie sie unseren nichtswürdigen Feinden, dem nur aus Knechten bestehenden Barbarenvolke der Bulgaren, zuträglich ist !.....

(*) ΣΗΜ. ΤΟΥ ΕΚΑ. Είναι ὁ ἴδιος ποῦ γι' αὐτὸν ἐγράφηκε καὶ τὸ γερμανικὸ σονέτο καὶ ποῦ μετὰ τὴν ἴδια καλωσύνη μᾶς ἐκοινοποίησε καὶ τὸ γράμμα τοῦτο.

ΣΤΗΝ ΑΔΕΡΦΗ ΤΟΥ
ΚΥΡΙΑ ΕΣΘΗΡ ΜΑΒΙΛΗ (*)

ΑΡΤΑ, 4 ΑΠΡΙΛΕ Σ. V. 1897.

ΕΣΤΕΡ ΜΙΑ !

Ti, saluto per questa volta ancora prima di inoltrarmi là, dove non mi sarà più possibile di scriverti, cioè sulle montagne di questo territorio e nei poveri villaggi posti presso il confine turco.

Finora eravamo qui ad aspettare che si decidessero le nostre sorti in Atene. Disgraziatamente però tutto pareva rimesso e si perdettero così dei giorni preziosi. Finalmente dopo esserci preparati e armati di tutto punto sortiremo oggi dalla città di Αρτα e agiremo come sarà ordinato. L'ora della guerra si approssima ; la nostra causa è santa e giusta, la più giusta che vi possa essere. Chi potrà tacciarmi d'aver agito leggermente seguendo anch'io le sorti di questa guerra per cui s'interessano tanto anche gli stranieri stessi da venirsi esporre agli stessi pericoli ai quali ci esponiamo noi ? Oggi appunto partiranno con noi, oltre il Harris, altri due inglesi di buonissima famiglia. Fatti dunque coraggio, mia cara e buona sorella, e cerca la tua sola consolazione nella convinzione che ciò che feci era mio sacro dovere di farlo e che non potevo fare altrimenti.

Penso a te e alla tua solitudine e mi si strazia il cuore. So quanto ti devo, mia povera sorella, so quanti tesori di amor fraterno e di abnegazione hai sprecato per me e quanti ne serbi ancora pronti nel fondo della tua santa anima. So che perdendo me, tu perdi tutto, anche quello che in me ricordava la nostra povera mamma. So tutto questo e piango qui non visto da nessuno, col cuore lacerato dal pensiero, che non ho potuto in vita mia renderti la benchè minima parte delle bontà e del tanto bene che mi hai fatto.

Ma tu credi in Dio e la religione t'ispira la speranza—che sarà d'ora in poi la tua sola consolatrice. Non so se potrò più scriverti. Sappilo però, e questa certezza potrà forse tranquillizzarti, che non mi esporrò mai più di quello che occorre e di quello che mi impone il mio dovere. Perciò, chi sa, forse potremo vivere assieme ancora felici in una patria felice e libera e onorati in una patria onorata.

Ti bacio con tutte le forze della mia anima.—Addio, mia buona, mia cara sorella!

LORENZO

(*) ΣΗΜ. ΤΟΥ ΕΚΑ. Τὸ ἀποχαιρετιστήριο τοῦτο γράμμα ἔστειλε ἀντάφης ἀπὸ τὴν Ἑπείρω, ὅπου κίολας σοβαρὰ ἐλαβώθηκε κατόπι, στὸν πόλεμο, στὸ δεξι χέρι.

ΣΤΟΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗ ΕΛΙΣΑΙΟ BRIGHENTI (1)

CESENA (ITALIA)

CORFU, 9/22 SETTEMBRE 1907

CARO SIGNORE !

*Mi dispiace che tra le lunghe liste di numeri che Le inviai non c'era anche il Suo⁽²⁾ : non avrebbe potuto fare a meno di venire a Corfù, ed io mi sarei valso dell' occasione per discutere con Lei l'interessante *Q u e s t i o n e*, fino a che Lei si persuadesse che, se non altro, nella maniera di pensare degli ultravolgaristi c' è, come nella pazzia d'Amleto, un po' di metodo ; mentre così temo assai che Lei non ci abbia di già spediti per fanatici incurabili che non ragionano.*

Un altro utile (oltre il molto dolce) che risulterebbe dalla Sua venuta è anche il seguente. Se, caso mai, Lei sopravvivesse alla noia di sentirmi parlare un po' più a lungo di quel ch' è permesso alla mia molto esigua entità, Lei ripartirebbe da Corfù forse persuaso che le ragioni della mia astensione dalla pubblicità non sono poi tanto invalide quanto paiono a prima vista ; mentre così non mi resta che dichiararle un po' troppo rozzamente che, se c'è cosa al mondo che possa farmi pentire di aver adempiuto qualche minima parte del mio dovere verso di Lei, l'assiduo cultore della nostra lingua e letteratura nazionale e il caldo fautore della causa ellenica all' estero, questa sarebbe la pubblicazione nella Sua Antologia e Crestomazia di un qualsiasi mio lavoro. L'onore sarebbe grande per me, ma, L'assicuro, non maggiore di quello che mi procura la Sua tanto gentile insistenza in proposito. A quello devo rinunciare ; di questo godrò fino alla fine della vita.....

(1) ΣΗΜ. ΤΟΥ ΕΚΑ. 'Ο καθηγ. Brighenti είναι ὁ γνωστός φιλέλληνας καὶ συγγραφέας τοῦ Νεοελληνικοῦ Λεξικοῦ καὶ τῆς Νεοελληνικῆς Χρηστομάθειας ποῦ γι' αὐτὴν πραγματεύονται τὰ δύο γράμματα τοῦ ποιητῆ καὶ φίλου του. Τὰ χρωστοῦμε στὴν εὐγενικὰ καλωσύνη του.

(2) ΣΗΜ. ΤΟΥ ΕΚΑ. 'Ο ποιητῆς ἐννοεῖ τοὺς λαχνούς τοῦ λαχείου τοῦ 'Εθνικοῦ Στόλου.

ΣΤΟΝ ΙΑΙΟΝ

(ΑΤΤΟ ΤΗΝ ΚΕΡΚΥΡΑ ΤΕΣ 11/24 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 1907)

..... So che Lei aborre dal pubblicare delle traduzioni. Eppure non credo che il quadro che Lei darà agli studiosi italiani della letteratura neoellenica sarà completo senza l'aggiunta di alcune almeno delle migliori della scuola settinsulare ionia. Anche in altre letterature il tradurre da opere straniere ebbe grande influenza sullo svolgimento della lingua letteraria e della produzione nazionale. In Grecia l'influenza ne è stata considerevole ed è un merito dei letterati corfiotti di aver sacrificato i facili allori della originalità e preferito dare delle traduzioni magistrali di opere classiche antiche e moderne alla nazione, formandone così il buon gusto e perfezionandone la lingua. Lei fa un'eccezione per le traduzioni dal greco antico e dall'italiano. Non trovo giustificata la regola, ma ancora meno l'eccezione.....

ΠΙΝΑΚΑΣ

Διάλεξη τῆς κυρίας Ειρήνης Δεντρινού Σελ. 7

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ

ΠΟΙΗΜΑΤΑ ΠΡΩΤΟΤΥΠΑ

Α. - ΔΗΜΟΣΙΕΜΕΝΑ ΑΠΟ ΤΟΝ ΠΟΙΗΤΗ

Εἰς τὸ γυρισμὸ τῆς	Σελ. 21
Σ' ἕνα δολερὸ φίλο	» 22
Νύχτα	» 23
Λουτρὸ	» 24
Εἰς τὴν Πατρίδα	» 25
Εἰδύλλιο	» 26
Στροφοῦλες	» 27

Β. - ΣΟΝΕΤΑ

Ἀφιέρωση	Σελ. 31
Ἀμύλητα	» 31
Ἰάκωβος Πολυλάς	» 32
Νίκος Κογεβίνας	» 32
Χάρρις	» 33
Ἄλκης Παλαμᾶς	» 33
Λήθη	» 34
Ἔρως καὶ θάνατος	» 34
Ἀνεμόμυλος	» 35
Sansara	» 35
Angelica Farfalla	» 36
Κρήτη	» 36
Καλλιπάτειρα	» 37
Κέρκυρα	» 37
Καρδάκι	» 38
Ὄνειρο	» 38
Ἀργυρόκονπα	» 39
Πόρτα Ριάλα	» 39
Ψυχοφίλημα	» 40
Νίκη	» 40
Πλήρωμα χρόνου	» 41
Τάμα	» 41
Πατρίδα	» 42
Πατρίδα	» 42
Εἰδωλα	» 43
Excelsior	» 43
Ξαναφέγγει	» 44
Περὶ στεφάνου	» 44
Μούχρωμα	» 45
Χαραυγή	» 45
Ἑλιὰ	» 46

Ὑπεράνθρωπος	Σελ.	46
Εἰς Εὐνομον	»	47
Ἑρμονες	»	47
Μαλλιαρὸς	»	48
Σωκράτι	»	48
Ναννούρισμα	»	49
Παλιοκαστρίτσα	»	49
Ὅμορφιά	»	50
Ἀνθρωπος	»	50
Ἀνάξιο α΄	»	51
Ἀνάξιο β΄	»	51
Φάληρο	»	52
Τοῦ κάκου	»	52
Στὴ Δημοτικὴ	»	53
Εἰς τὴν Μίννα	»	53
Δεκατετράστιχον	»	54
Παρθένα, πῶχασες τὴ μάννα σου	»	54
Μὲ παννιὰ	»	55
Στὸν θάνατο τοῦ Σπυρίδωνος Μαρκοῦ	»	55
Σ' ἐγνώρισα καλὲ	»	56

Γ. - ΑΝΕΚΔΟΤΑ

Μέσα τῆς καθρεφτίζοντας	Σελ.	59
Στροφές	»	60
Ἐπίγραμμα (Ἐλευθεριά, γιὰ σένα ζω)	»	60
Τὲς πέντε τὸ πρωτὶ σημαίνει	»	61
Εἰς τὴν Frau W	»	61
Kellnerin	»	61
Εἰς τὸ Fremdenalbum σ' τὴν κορφὴ τοῦ Peissenberg	»	62
Ἐπίγραμμα. (Ἄν σιμά μου ἔχω γεμάτη)	»	62
Ἀλκαϊκὴ ῥοδή	»	62
Σ' ἓνα λεύκωμα. (Φύλλα πυκνὰ καὶ φθονερά)	»	63
Στὸ ἴδιο λεύκωμα. (Κρίνα θὰ ἰδῆς κεῖ ποῦ θὰ πᾶς)	»	63
Στὸ ἴδιο λεύκωμα. (Βλέπω τ' ἀστέρια τ' οὐρανοῦ)	»	63
Αὐτὸς ποῦ ξενητεύτηκε	»	64
Ἐλπίδες ποῦ ἔτὰ νειάτα	»	64
Φιλία πέταξες καὶ σὺ	»	65
Εἰς τὴν πρωτομαγιά	»	66
Τὰ μυστικά τοῦ Ἀγνώστου	»	67
Ξέρω τί θέλεις, Δέσποτα	»	68
Ὅποιος βράδν περνᾷ	»	69
Ρήγας καὶ τραγουδιστὴς	»	70
Φῶς λαμπρὸ φῶς	»	71
Ἐπίγραμμα. (Στερηθῆς καὶ τοῦ πελάγου)	»	71
Ἐπιγραφή σὲ μνήμα	»	71
Μόν' οἱ Μαραθωνομάχοι	»	72
Κολλίνα	»	73

*Επιγράμματα. Ἡ ρολίνα	Σελ.	73
» Ἡ Κέρκυρα στὸ Σολωμὸ	»	73
» Πῆξ	»	74
» Τὸ φλογερὸ καμίνι	»	74
» Σὲ καθαρευουσιάνο	»	74
» Ρολίνα	»	74
» Σ' ὅλον τὸν κόσμον	»	74
» Στὸν Κάντ	»	74
» Στὸν ἴδιον	»	74
» Στὸ γάμο ***	»	74
» Στὸν Ψυχάρη	»	74
Unfertiges und Schlechtes	»	75
Γράμμα	»	77
Sonett	»	79
An Hugo	»	79
Γερμανικὸ ἀπόσπασμα	»	79

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ

ΜΕΤΑΦΡΑΣΜΑΤΑ

Α. - ΔΗΜΟΣΙΕΜΕΝΑ ΑΠΟ ΤΟΝ ΠΟΙΗΤΗ

Leopardi. Τὸ Σαββάτο 'ς τὸ χωριὸν	Σελ.	85
Οὔλανδ. Ἡ κατάρα τοῦ τραγουδιστῆ	»	87
Βύργερ. Λεονώρα	»	90
Οὔλανδ. Ὁ τυφλὸς βασιλιάς	»	97

Β. - ΑΝΕΚΔΟΤΑ

Ροβέρτου Μπράουνινγκ. Σαοὺλ	Σελ.	101
Νάλας καὶ Νταμαγιάντη, ἐπεισόδιο τοῦ Μαχαμπχάρατα. (Ἀπόσπασμα)	»	114
*Ἀπὸ τὸν «Προμηθεὺς Ανόμενος» τοῦ Shelley	»	135
Οὐεργιλίου Αἰνείαδα. Βιβλίον πρῶτον. (Ἀπόσπασμα)	»	148
Αἰνείαδος βιβλίον β'. (Ἀπόσπασμα)	»	153
*Ἀπὸ τὸ «Γουλιέλμο Τέλλο» τοῦ Schiller Πράξι α'. Σκ. α'.	»	156
Schiller. Τὸ παράπονον τῆς Δήμητρας	»	160
*Ἀπὸ τὸ «Φάουστ» τοῦ Goethe	»	164
*Ἀπὸ τὴν «Parisina» τοῦ Byron	»	165
Ἀπὸ τὴν «Ἀρέθουσα» τοῦ Shelley	»	168
Ἀπὸ τὸν «Ἐνωχ Ἀρδεν» τοῦ Tennyson	»	169
*Ἀπὸ τοὺς «Τάφους» τοῦ Φόσκολου	»	170
*Ἀπὸ τὴν «Κόλαση» τοῦ Δάντη	»	172
*Ἀπὸ τὴν «Παράδεισον» τοῦ Δάντη	»	172
Δύο στίχοι τοῦ Lenau	»	172

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟ

ΠΕΖΑ

*Ἀπάντησις πρὸς τοὺς κριτὰς τῶν ἀναγνωστικῶν βιβλίων τοὺς ἐπικρίναντας τὴν ἑμμετρον μετάφρασιν τοῦ κ. Πολυλά. Σελ.	175
Λόγος γιὰ τὸ γλωσσικὸ ζήτημα	188

ΑΠΟΣΠΑΣΜΑΤΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ ΤΟΥ ΠΟΙΗΤΗ

Στὸν κ. Ἀ. Κεφαλληνὸ	Σελ. 194
Στὸν ἴδιον	» 194
Στὸν ἴδιον	» 195
Στὸν κ. Κ. Θεοτόκη	» 195
Στὸν κ. Κ. Πασαγυῖνη.	» 199
Στὸν ἴδιον	» 197
Στὸν ἴδιον	» 198
Στὴ Δίδα Ἑλένη Θεοτόκη	» 199
Στὸν κ. Hugo Goering	» 200
Στὴν ἀδερφή του κυρία Ἑσθήρ Μαβίλη	» 201
Στὸν καθηγ. Ἑλισαῖο Brighenti	» 202
Στὸν ἴδιον	» 203

ΕΙΚΟΝΕΣ

Ὁ ποιητὴς στὰ 1905	Σελ. 0- 1
Ἑλιά. (Αὐτόγραφο).	» 16-12
Εὐτυχὴς Συνάντησις: εἰκόνα τοῦ ζωγράφου B. Giuliana	» 26-27

Ἡ στοιχειοθεσία τοῦ βιβλίου τούτου, ἐτελείωσε
στὶς 15 Μαΐου 1923, στὸ Τυπογραφεῖο τῶν κ.κ.
ΚΑΣΙΜΑΤΗ & ΙΩΝΑ γιὰ λ/σμό τοῦ κ. **ΣΤΕΦΑΝΟΥ**
ΠΑΡΓΑ τῶν **“ΓΡΑΜΜΑΤΩΝ”**. Κάθε ἀνατύπωση, χω-
ρὶς τὴ γραφτὴ ἄδεια τοῦ ἐκδότη, καταδιώκεται
κατὰ τὸ Νόμο.

“ΓΡΑΜΜΑΤΑ”

ΕΚΔΟΣΕΙΣ - ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟ - ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ

ΕΚΔΟΤΗΣ - ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΠΑΡΓΑΣ

ΤΑΧΥΔΡΟΜ. ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ: “GRAMMATA” B. P. 1146 - ALEXANDRIE

ΤΗΛΕΓΡ. ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ: “GENEB PARGAS”, ALEXANDRIE

ΓΡΑΦΕΙΟ: ΠΛΑΤΕΙΑ ΜΟΧΑΜΕΤ ΑΛΙ 17, ΤΡΙΤΟ ΠΑΤΩΜΑ - ΤΗΛΕΦΩΝΟ 58 - 71

ΤΜΗΜΑ ΕΚΔΟΣΕΩΝ

Έξεδόθησαν τελευταία:

ΕΡΕΥΝΑ	γιά τις μελλοντικές κατευθύνσεις της Φυλής μας	Γ.Δ.	20.
Γ. ΣΚΛΗΡΟΥ.	Τά σύγχρονα προβλήματα του Έλληνισμού	»	25.
»	Η φιλοσοφία του Πολέμου και της Ειρήνης	»	4.
ΔΗΜΟΣΘΕΝΗ Ν. ΒΟΥΤΥΡΑ.	Ο Λαγκάς	»	12.5
»	Οι Άλανιάριδες	»	10.
»	Ο Θρήνος των Βαδιδών	»	10.
Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΥ	Ίδας	»	5.
»	Άγαπώντας	»	10.
ΔΗΜΟΥ ΤΑΝΑΛΙΑ.	Τό φώς που καίει	»	10.
»	Ο Λαός των Μουνούχων	»	10.
P. PASCAL.	Τά ήθικα αποτελέσματα του Σοβιετικού πολιτ. . . .	»	5.
R. CHAUGHY.	Η Γυναίκα Σκλάβο	»	4.
Δρ. Α. ΣΚΟΥΦΟΠΟΥΛΟΥ.	Παλιές και Καινούργιες Ίδεες . . .	»	12.5
ΔΟΡΕΝΤΣΟΥ ΜΑΒΙΑΗ.	Τά Άπαντά του σέ Β'. Έκδοση . . .	»	20.
ΠΕΤΡΟΥ ΑΤΡΕΙΑΗ.	Πρός Τάσεις και Σκοπούς Νεοελληνικούς . .	»	7.

Τόν Ιούλιο τοῦ 1923 ἐκδίδονται:

ΚΩΣΤΑ ΠΑΣΑΓΙΑΝΗ. Σατιρικά (ἄσεμνα), τῆς Μάνης.
ΑΡΙΣΤΟΥ ΚΑΜΠΑΝΗ Ναοί και Τάφοι ἡ ὁ Θρόνος τῶν δυο Κόσμων,
(Δώδεκα ἡμέρες στό Λουξορ.)
ΕΙΡΗΝΗΣ ΔΕΝΤΡΙΝΟΥ. Έξαγνισμός!

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Μία ἔως δυο φορές τόν μήνα ἐκδίδουν τήν «Βιβλιογραφία» και τή στέλνουν δωρεάν σ' ὅποιον τήν ζητήσει. Τυπώνεται σέ 3000 αντίτυπα. Ὅσοι ἐκδότες ἐπιθυμοῦν νά περιλαμβάνονται τά βιβλία τους στη «Βιβλιογραφία» μας ἄς στέλνουν ἕνα αντίτυπο ἀπό τίς καινούργιες ἐκδόσεις των. Τό ἴδιο κι οἱ ἐκδότες περιοδικῶν.

ΤΜΗΜΑ ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΥ

Στά «Γράμματα» βρίσκονται ὅλες οἱ ὑπάρχουσες ἐκδόσεις, παλιές και νέες, ὅλων τῶν ἐκδοτικῶν ἑλληνικῶν οἰκῶν.

Έγγράφονται συνδρομητές σέ ὅλα τά ἑλληνικά περιοδικά.

Το αντίτυπο αυτό έχει επεξεργαστεί από το
eBooks4Greeks.gr για την διευκόλυνση των
αναγνωστών.

Για το πρωτότυπο θα πρέπει να ανατρέξετε στην
ηλεκτρονική βιβλιοθήκη της Google.

Επιστροφή
στην κορυφή